

ס פ ר ח מ י ש י

רש"י

קז

קז (א) הודו לה':
 (ב) יאמרו גאולי
 ה' כסיפדס מיד לך:
 (ד) תעו במדבר ונו'
 והולכי מדצרות אף הס
 לריכין להודות טהדי
 פעמים תועים ודע צים
 ולמאי' (ז) וידריכ'.
 וינהגס לפיכך יודו לה'
 חסדו: (י) יושבי חשך
 וצלמו'. אף האסודי'
 צצית הסוהר לריכין
 להודות כסיוולאין מצו'
 אסודיה': (יא) כי המרו

תודת הארבעה שיצאו מצרה לרוחה, והם הולכי מדברות.
 והחבושים בבית האסורים. והחולים ויורדי הים.

(א) הָדוּ לַיהוָה כִּי־טוֹב

כִּי לְעוֹלָם חִסְדּוֹ:

(ב) יֹאמְרוּ גְאוּלַי יְהוָה

אֲשֶׁר גָּאֵלָם מִיַּד־צָר:

(ג) וּמֵאֲרָצוֹת קְבָצִים

מִמִּזְרָח וּמִמְעַרְב מִצְפוֹן וּמִיָּם:

(ד) תַּעֲוּ בַמִּדְבָּר כִּי־שִׁמּוֹן דָּרָךְ

עֵיר מוֹשֵׁב לֹא מִצְאוּ:

(ה) רַעֲבִים גַּם־צִמְאִים

נַפְשָׁם בָּהֶם תִּתְעַשֶּׂה:

(ו) וַיִּצְעֲקוּ אֶל־יְהוָה בְּצָר לָהֶם

מִמִּצּוֹקוֹתֵיהֶם יִצִּילֵם:

(ז) וַיִּדְרִיכֵם בְּדָרֶךְ יִשְׂרָאֵל

לָלֶכֶת אֶל־עֵיר מוֹשֵׁב:

(ח) יוֹדוּ לַיהוָה חִסְדּוֹ

וְנִפְלְאוֹתָיו לְבְנֵי אָדָם:

(ט) כִּי־הִשְׁבִּיעַ נַפֶּשׁ שֶׁקָּקָה

וְנַפֶּשׁ רַעֲבָה מִלֵּא־טוֹב:

Fünftes Buch.

קו (א) הודו לה', יאמרו
 גחולי ה' כטיסדס
 מיד לר (רס"י), ואמר
 הרד"ק וז"ל המזמור הזה
 נאמר על הרנעה שינאו
 מלצה לרוחה ולריכוס
 להודות לה' כי הוא המוליד
 מלצה לרוחה וחינו בדרך
 מקרה כאשר יחשבו התועים
 חלה לריכוס סיודו שנעונו
 עונם היו צלחה ונחסד
 חלהים נלולו צלעקתם לו,
 הולכו מדברות, ומי שהיה
 חנוט צניח, האסורים וילח
 ומי שהיה חולה ונתרפא,
 ויורדי הים, וזכר ג"כ צוה
 המזמור מי שהם צטוב
 במקומם יצח יתנון
 לחסרון הטוב לחיותם צרע'
 ומי שהם צניעה במקומם
 וסבס ויוסיעם מרעתם
 ויתן להם טובה גדולה כל
 זה להודות כי הכל הוא
 מיד האל, הרע והטוב
 ע"כ. ואנה כזר הערנו
 במקום אחר שעל הרוב
 ירמו המסורר במלילותיו על
 קורות עמו ואצותיהם
 הנרמזים בכתבי הקודש,
 חס סלח יפרטם בסירוט וכן
 עשה צסיר סלסנינו צרו
 התסלים שהצ"ח כאשר יראה

Dank der Bedrängten für ihre Rettung, nämlich die
 Wanderer in den Wüsten, die im Kerker geschmach-
 tet, Kranke und Seefahrer.

1. Lauft dem Herrn, denn er ist freundlich,
 Ewig währt seine Güte!
2. Singen, die der Herr erlöset?
 Die er aus der Noth errettet?
3. Und von Ferne her zusammen bringt,
 Von Morgen, Abend, Mittagsnacht und Weltmeer.

* * *

4. Die in Wüsteneien irre gehen,
 Keine Bahn zur Wohnstadt finden,
5. Geplagt von Durst und Hunger
 Schwachtet ihre Seele,
6. Schrei'n in ihrer Noth zum Herrn!
 Und er befrei't sie aus der Angst;
7. Führt sie einen eb'nen Pfad,
 Zu bewohnten Städten hin.
8. Dann preisen sie des Ew'gen Güte,
 Den Menschenkindern seine Wunder:
9. Daß er Durstige gesättigt,
 Mit Gutem Hungrige gefüllt.

* * *

המעיון: (ב) צר, שס כמו צרה, וכן צר הרחצת לו: (ג) ומאוצות קנלס, הכוונה שכל
 המקומות אשר הביע להם סס הגחולה יתקנו ויתאספו כלם אל ירוסלים עיר ה' לתת סס
 תודה לשמו. ומים, סעורו ומימין, והטעם על הים הדרומי כי החלק היותר גדול מחוקיהנום
 הוא דרומי סל עולם, כידוע ליודעי מחכונת כדור הארץ וכן ת"י ומן ימא דרוחא, ואמר
 לו החכם השלם הרו' מהו' הוין וויזל ג"ו סכס זה טעם ואלה מלסון ומיס (ויסעיה מ"ט), כי
 כסידצר מבגולות ח"י יהיה יס כנוי לספת מערוב על הים הא מלעי אמנס כסידצר מבגולות כל הארץ יהיה
 יס כנוי לספת דרום עכ"ל, והוא נכון מאד מטעם סזכנו. ולדעתו יהיה טעם ואלה מארץ וסינו'
 (סס) על הארץ כינח חו סינח שהוא צמור סל עולם וטעם ואלה מחוק יצואו על ספת המערב
 סצטולס: (ד) תעו וכו', אחר סוכר הסדיון מהלרות דרך כלל, התחיל עתה לפרט צלות ססיחרים
 ההולכים מארץ לחן צסחורה ועוצרים דוך מדברות והם תועים לסעמים, כי רצ החול אשר סס
 מכסה הדרכים ננסיצת סרות ואנה לח ימלאו דרך ללכת צה אל עיר מוטב, וכסיחרכו להם הימים
 צמדצר יותר מדחי חול הלידה מכליהם, ומרוב הרענ והלגח נססס צהם תתעטף וחו ילעקו חל ה'
 והוא ילילס ממלוקותיהם וידרכם בדרך יסרה, כלומר יבלה להם הדרך סתעו (מדברי הרד"ק). ויתכן

רשי

תהלים קז

(י) יֵשְׁבִי חֶשֶׁךְ וְצַלְמוֹת
 אֲסִירֵי עֲנִי וּבְרִזָּל:
 (יא) כִּי־הִמְרוּ אֲמֵרֵי־אֵל
 וַעֲצַת עֲלִיּוֹן נֶאֱצוּ:
 (יב) וַיִּכְנַע בְּעַמְל לָבָם
 כְּשֵׁלוֹ וְאִין עֶזְר:
 (יג) וַיִּזְעֲקוּ אֶל־יְהוָה בְּצַר לָהֶם
 מִמַּצּוֹקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעֵם:
 (יד) יוֹצִיאֵם מִחֶשֶׁךְ וְצַלְמוֹת
 וּמִזְסֻרוֹתֵיהֶם יִנְתֵּק:
 (טו) יוֹדוּ לַיהוָה חֶסֶדּוֹ
 וְנִפְלְאוֹתָיו לְבְנֵי אָדָם:
 (טז) כִּי־שָׁבַר דַּלְתוֹת נְחֹשֶׁת
 וּבְרִיחֵי בְרִזָּל נִדְּעוּ:
 (יז) אֲוִלִים מִדְּרֶךְ פְּשָׁעִים
 וּמִעֲוֹנוֹתֵיהֶם יִתְעַנּוּ:
 (יח) כָּל־אֶכֶל הִתְעַב נַפְשָׁם
 וַיִּגְיְעוּ עַד־שַׁעַר־מָוֹת:
 (יט) וַיִּזְעֲקוּ אֶל־יְהוָה בְּצַר לָהֶם
 מִמַּצּוֹקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעֵם:
 (כ) יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וַיִּרְפָּאֵם
 וַיִּמְלֵט מִשְׁחִיתוֹתָם:
 (כא) יוֹדוּ לַיהוָה חֶסֶדּוֹ
 וְנִפְלְאוֹתָיו לְבְנֵי אָדָם:

אמרי אל; אין פודענו
 צאה על האדם ללא
 צעוני: (טז) כי שבר
 דלתות נחושת: שהיו
 כעולו צפניהם: (יז)
 אוילם מדרך פשעם:
 אשר מעונותיהם יתענו
 ציסודי חלאים אף הם
 מן הנריכין להודות. יש
 סמכות צפ' זו (כלומר
 צתיצ' וצלר הדיש"ן
 הפוכין וצאין לידע
 צמקום) חכין ורקין
 למעט. לומר לעקו
 קודם בזר דין כענין
 לאחר בזר דין אינם
 כענין:

ת"א ישבי חשך זרכות
 ט' נ"ד. ערוצין צ'
 י"ח: כי המרו זרכות
 סס: ויכנע בעמל סס:
 ויזעקו אל ה' סס, נ"ה,
 ח' ט"ז. עקרים מ"ד,
 ט"ז: יוציאם מחשך
 זרכות סס: יודו לה' סס.
 סער כ"ג יוצן ממנו זקדוק

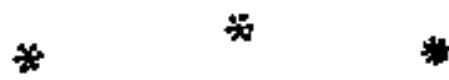
דלת לריכיס להודות המוזכר בדברי חז"ל ד' לויכיס להודות, ולא חמך חויכיס דעסו: אוילים
 מדרך סס. עקידה סער ס"ג: כל אבל זרכות ט', נ"ד:

באור עה

Psalmen 107.

10. הכמו צנח על כל הדרך חסר
 סולק ה' את עמו צמדנר
 חרנעים סנה למען ענותו
 לנסותו את חסר בלצור,
 ולהודיעו כי על מלא פי
 ה' ימים האדם, דרך
 לזעת סרח"ע דנק עם
 תעו וכן הוא ע"פ עדות
 הנביאה, והנכון שהוא
 עולה ויורד: (ח) יודו,
 עולה עלמו ואחר עמו,
 יתנו לה' תודה נקבל כל
 ויכירו כי האסר הנעשה
 להם ת"תו נח, ויסירו
 צאלו דברי הודיה לבני אדם
 נסלחותיו אשר עשה להם
 ויס כס לפרסו יודו לה'
 חסרו ונסלחותיו אשר עשה
 לבני אדם: (ט) כי השניעו,
 יודו שהשניע. שוקקה,
 הוחר מנחי העי"ן מן וחל
 חיסך תסוקתך (נד"ק)
 והטעם סוקקה למסקה,

- 10. Die in düstern Todeschatten sitzen,
Eingesperret von Zwang und Eisen.
- 11. Gottes Worten widerspänstig,
Schänd'ten sie des Höchsten Rath;
- 12. Drum unterwies er sie durch Leiden;
Sie liegen da, und Niemand hilft.
- 13. Schrei'n in ihrer Noth zum Herrn,
Der aus ihrer Angst sie rettet.
- 14. Führt sie aus von düstern Todeschatten,
Zerreißet Band und Fessel;
- 15. Dann preisen sie des Ew'gen Güte,
Den Menschenfindern seine Wunder:
- 16. Daß er echerne Pforten zerbrach.
Eiserne Niegel zerschlug.

17. ויח"כ חמר ונסע לעצת
 מלא טוב, ולכן חסר
 סביון המסורר לנ' פנינים
 הדותים צמטח, כי בן דוך
 המסורר העברי, ונסיע
 שנמלא גם עיניו הסקה
 תזה המורס (לעיל ס"ה)
 סקדת חין ותסוקקה: (י)
 יושבי חוסך, עתה זכר
 האסורים ואמר שהם יושבי
 חוסך וללמור, כי רוצם

- 17. Wenn um Uebertretung Willen
Für ihre Sünden Thoren leiden;
- 18. Jede Speise ihnen ekelt!
Und sie an Todespforten stehen;
- 19. Schrei'n sie in der Noth zum Herrn,
Der rettet sie aus ihrer Angst.
- 20. Schickt sein Wort, das heilet sie,
Befreiet sie vom Untergang.
- 21. Dann preisen sie des Ew'gen Güte,
Den Menschenfindern seine Wunder.

צבור תחת הארץ. עני, יתרום או מיתנים סיקסירו אותם ויענו אותם צהם, וצנרול הם כצלי
 צרול סנוחניס צובליהם (נד"ק): (יא) כי המרו, חין סירפנות צאה על האדם חלה צעונו (רס"י),
 והרד"ק אמר הטעם על הסלות טליה לבני אדם כי לא לישראל לבדם נאמרו הסלות כי הם לכל הבוים
 חלה סהצדיל יסרחל מן האומות צמלות יתירות ועלה עליון סיען לבני אדם שי'עסו אותם וחיו צהם
 נחלו ולכן הכניע לבס צעמל הסני צרחותם כי כסלי וחין עוזר להם צלתי ה' לבדו ע"כ. הנה לדעתו
 כוונת המסורר על החטאים נגד מוסר המדיני אשר על ידם יתנצל ההקון צין יושניה עד אשר יפלו
 תחת יד חויציהם, ויתכן גם הרמו צזה על רוג בעיניו והלחן צימי הסופסיוס צסרוע סרעות צוסרחל:
 (יב) ויצקו, צזי"ן, ולעיל ויצקו צלדי"ק, והוא דומה צענין צצמנטח. ידשי'עם, ולעיל
 ילולס, ומת נחה כסל מאמר הספלה עם כסל מאמר ההודעה צכל אחד מד' הלות סזכר, ונס
 הססתנות צחונה מלות ממחר הספלה נעימה מאוד כאשר יטעם המצין: (יד) ושוסרותיהם ינתק,
 כלומר יסנצ להם סנות ויתקו להם עלילות סיצרותו מן הסני או יתן צלצ סונייהם להתירם ממחסירם
 או סנות חחרת סינלצו כי לו לבדו נחכנו עלילות (נד"ק): (טז) כי סצר, ומת הם הסלחות כי סצר
 דלתות נחוסת, דרך צני אדם להם הסנויס צעיר מצלר דלהיס וצריח, וצאמרו נחוסת וצנרול דרך
 צומח צ"ל חוקיס מאוד, והנה חין להם סחנולה סיוכלו לצרוח ולהנלל ממבול חוק סנסנו צו, והחל
 יתננך סנצ סנות סילצו מסס ולא ימועס חוק הדלתיס וצדיחיס, וכחלו נצצרו (מדצרי הס"ל):
 (יז) אורילים, אשר מדרך סטעס ומעונותיהם יתענו, כמותר חלו, ואמרו צהספעל לטו סהס
 סנו צעלמס החלו הנה צחטי'ס ציססוהס, ואמר הוד"ק וז"ל, צאסורים וצחוליס זכר עונס כי
 צעונס כלכדו וחלו חנל חולכי מדצרות ויודו היס לא זכר עונס כי תחלת דרכס חין צהס דע וצוק,
 ולא ילכו מדצרות ולא יודו ימים צעונס, חלה ינח להם דצר לרה וסכנה צדוך כרו סיסוצו. חל ה'
 ויוסי'עס, ע"כ: (יח) כל חוכל תתעצ נפסס, כדוך החוליס סיתענו חסי' מחלל תחיה ואססר
 סירמוז צזה על חטיח קננות התחיה סהיה סס סעונס צזה הדוך צדכתי' עד אשר ילא מאסכה
 והיס לבס לצרה. שער'י מות, הסור כי צהסנר סעונו לא ירחו אור (והצ"ע) והוא דרך מלילי

רש"י

תהלים קז

(כז) וַיִּזְכְּרוּ זִכְרֵי תוֹדָה
 וַיִּסְפְּרוּ מַעֲשָׂיו בְּרִנָּה:
 (כח) יוֹרְדֵי הַיָּם בְּאֲנִיּוֹת
 עָשִׂי מְלָאכָה בַּמַּיִם רַבִּים.
 (כט) הִמָּה רָאוּ מַעֲשֵׂי יְהוָה
 וַנִּפְלְאוּתָיו בְּמַצִּילָהּ.
 (ל) וַיֹּאמֶר וַיַּעֲמֵד רוּחַ סְעָרָה
 וַתְּרוֹמֵם גְּלִיו.
 (לא) יַעֲלוּ שָׁמַיִם יִרְדּוּ תְּהוֹמוֹת
 בְּפֶשַׁם בְּרָעָה תִתְמוּנָה.
 (לב) יִחוּגוּ וַיִּנְוְעוּ פִּשְׁפֹּשִׁי
 וְכָל־חַכְמָתָם תִּתְפַּלֵּעַ.
 (לג) וַיִּצְעֲקוּ אֶל־יְהוָה בַּצָּר לָהֶם
 וּמִמַּצְקוֹתֵיהֶם יוֹצִיאֵם:
 (לד) יָקָם סְעָרָה לְדַמְמָה
 וַיַּחֲשׂוּ גְלִיהֶם.
 (לה) וַיִּשְׁמְחוּ כִּי־יִשְׁתַּקּוּ
 וַיִּנְחַם אֶל־מְחוֹז חֲפָצֵם.
 (לו) יוֹדּוּ לַיהוָה חֲסֵדּוֹ
 וַנִּפְלְאוּתָיו לְבָנֵי אָדָם.
 (לז) וַיְרוֹמְמוּהוּ בַקְהָל־עַם
 וּבְמוֹשָׁב זִקְנִים יִהְלְלוּהוּ.
 (לח) יֵשֶׁם נְהָרוֹת לְמִדְבָּר
 וּמִצְאֵי מַיִם לְצַמְחוֹן.

(כז) יחוגו. לשון שזר הוא וכן זחגוי הסלע (סיר 3) וכן והיתה חדמ' יהודה למלרים לחגא (ישעי' י' י"ט). (ל) וישמחו כי ישתקו. הגלים: וינחם. וינחם: מחוץ. לשון גבול ומנחם חזרו עם וחזותכם את שאלו (סס כ"ח) גבולנו שלא יכנס גבולנו וכן מחזה מול מחזה ג' פעמים בתנחומא (מלכים א' ט"ז) (מלאתי): (לב) וירוממוהו בקהל עם. לריך לאודויו צלפי צי עטרה ומוטצ זקנים ותדון מנייהו לודצח מרצנן: (לג) ישם נהרות למדבר. כלומר כותן ייטיצו הכותים בא"ר כלומר הוסכנו למות: (כז) ישלח דברו, סינזור ומיד יתפסחו ולא ע"י משקה ומעזה צן חום והכ"ל). משחיתותם, השחת סהיתה קרובה להם כנגד שערי מות סזכר, חו סהוח לשון השחתה וכן הרבוס הרצ: (כג) יורדי הים, חע"פ שמים גבוה על היצסה יקרח עוצר לים יורד כנגד השסה לסי שפיצסה גבוה על שסת הים (הרד"ק) ולדעת הריק"ס יקרח יורד בעצור סחני' סהיח עתוקה וירד צה, והכ"י צן ותיחח חמר לשון ינידה להוות כו סחני' חלך צים כדנר הנמסד מתיקוס גבוה להססל. ערשה תלחכה צמים רצים, צחכו המסרשים על חנטי הססינה למה סעוסקיס רגש אחר חלם.

ת"א ויזכרו אל ה' סס: ישלח דברו סס: יורדי הים סס: המה ראו סס, ר"ס, ח', י"ז.
 ויאמר ויעמד סס וזכרות סס. יעלו שמים סס, נתגח ס"ז: יחוגו וינועו זכרות סס. ר"ס,
 סס: ויצעקו אל ה' סס: וינחם אל סס: יורו לה' חסרו סס, ר"ס ח', י"ד: וירוממוהו
 בקהל זכרות סס:

עט באור

Psalmen 107.

- 22. Bringen Opfer ihm des Dankes,
Verkünden seine Thaten, unter Lobgesang.
* * *
- 23. Die in Schiffen geh'n auf's Meer,
Im Gewässer treiben ihr Geschäft;
- 24. Diese seh'n des Ew'gen Thaten,
Seine Wunder in den Tiefen;
- 25. Spricht er, so erregt er Sturmwind;
Meereswogen thürmen sich.
- 26. Sie fahren gen Himmel;
Sie sinken in Tiefen;
Die Seele zagt in Angst:
- 27. Sie taumeln im Schwindel, wie trunken,
Alle ihre Kunst versagt.
- 28. Sie schrei'n in ihrer Noth zum Herrn,
Der rettet sie aus ihrer Angst.
- 29. Verwandelt Sturm in Stille,
Heißt dem Meereswogen schweigen.
- 30. Leitet sie auf sanften Wellen,
Froh zu ihres Wunsches Ziel.
- 31. Dann preisen sie des Ew'gen Güte,
Den Menschenkindern seine Wunder.
- 32. Rühmen ihn in Volksversammlung,
Preisen ihn im Sitz der Älten.
* * *
- 33. Ströme wandelt er in Wüsten,
Wasserquell' in durstig Land.
* * *

ענין הנועה, (נד"ק) וסעקר כזה, דהנחה הא' הסודס חוב או חגג על תנוע' סבובי' כהקף הסדור, תזה הסעס נחקו חוב על סני ההוס (משלי ח') וכדומה, זל"ח (איין קרייז). גם סס הכלי חסר זו יתחר העביל, כדכתיב ובמחונה יאחורו (יסעיה מ"ד) זל"ח (איין לירקן). מזה הוסחל ההנחה הב' על הרקור וככוור בסבוב אחרי קול הנניו כדרכה אז וכדכנו עתה נמחולות המחנים, זל"ח (ויך איין קרייזע הערונן דרעהען. טאבלען), ומזה הסעס חוכלוס וסוח'ס וחוגנים (ס"ח ל'). ולסי סה'ס דרכס זימיס הסס לסז ולכרכר זכל מועד סל סמחה, הוסחל ח"כ ההנחה הב', (ח) להקרא דמועד וסס חג (איין טאנגן = טאג, פריידען = טאג, פעסט = טאג) ועל עסויית המועד תחובו חת חב ה', ופעסטע פייערן) זל"ח, (ז) על הקרנן סהיו ככ'לוס להציה זחלו הימיס (פריידען-אפפער, פעסט-אפפער) מזה הסעס ולא ילין חלז חני (שמות כ"ג). גם חין כחן עעס יחובו וינועו ככל ענין זלז, כי טעס יחובו על סולד זמיחס מחמת התנועה המתידית סידמה להס כחלו יוכוחר לתנועה סנוציה, והתכונה הזאת הקורא זל"ח (דער טוידען), וטעס ינועו על סחין זהס כח לעמוד או לסנת כי חס יפלו מלד זס ללד חחר (זיה טוידען) וטעס כסכור מוסז על ז' פעלוס, כי מרוז חמימות הדס יחולד גם זמות הסכור כסנוז הנוכר וכתרגום סדז. התבלע, תהכסה. מלסון כזלע חת הקודס (זמדנר ד') כלומר לח תדחה חכמהס כחלו לח היתה להס חכמת מלחכת התיס (מדנרו רחז"ע). והרד"ק זחרו מלסוי הסחתה כמו זלע ישרחל (ח'כה ז') כי זכל חכמתס ותחזלוותס לח יוכלו להעמיד הספינה, והרשון יותר נכון מטעס ההתפעל, ותרגום סדז ז"ל כסי הענין נוטה לדעת סניהס כמו מלוצת סמסורר, וכן דרך מתרגם מסכול. (כח) יוציאם דומה כזענין כזמזסח למלת יושיעם דלעיל, ורחז"ע חחר יוליהס כי סס זיס וזחה כל סחנתס ע"כ ונחמה ננול היליהס הוח ממליקותיהס ולא מיס חלח כמו סכנר הענוו לעיל על נוטס הססחנות זקלת המלות: (כס) יקם סס עיה לדממה, וסס חחר ד' יסודה זן זלעס הים רחוי להיות חחת יקס יסז, כי מה סחחר כרחז"ע והנכון זעינו כי זתחלה חחר ויעמיד רוח סעיה (כלומר סנוצווחו סל הקצ"ה העמיד סרוח חת כסערה), ועתה יקס (הסס ז"ה

רש"י

תהלים קז

(לד) אֶרֶץ פְּרִי לְמַלְחָה
 מִדְּעַת יוֹשְׁבֵי בָהּ.
 (לה) יֵשֶׁם מִדְּבַר לְאַגְם־מַיִם
 וְאֶרֶץ צִיָּה לְמִצְאֵי מַיִם:
 (לו) וַיֹּשֶׁב שָׁם רְעֵבִים
 וַיְכַוְנֵנוּ עֵיר מוֹשָׁב.
 (לז) וַיִּזְרְעוּ שָׂדוֹת וַיִּשְׂעוּ כְרָמִים
 וַיַּעֲשׂוּ פְרֵי תְבוּאָה.
 (לח) וַיְבָרְכֵם וַיִּרְבּוּ מְאֹד
 וּבָהֱמָתָם לֹא יִמְעִיט.

למדצרה: (לד) למלחה. להיות באוץ מלחה מעשות פרי: (לה) ישם מדבר לאגם מים. כותן ייסוז חרז לצניין צמחזירו לקדמותו (לט) וימעטו וישוחו. והם מתחלה היו שוחין ומועטין מעולד דעה ויגון: (מא) וישם כצאן משפחות. וישם האציון משפחת זדעו כללן דציס: (מב) קפצה. סתמה כמו לא תקפון את ידך (דצריס ע"ו):

באור

(לט) וַיִּמְעָטוּ וַיִּשְׁחָרוּ
 מַעְצָר רָעָה וַיִּגְוֹן.
 (מ) שֹׁפֵךְ בַּיָּד עַל גְּדִיבִים
 וַיִּתְעַם בְּתַהוֹ לְאִדְרֹךְ.
 (מא) וַיִּשְׁגַּב אֲבִיוֹן מֵעוֹנֵי
 וַיֵּשֶׁם כְּצֹאן מִשְׁפָּחוֹת.
 (מב) יִרְאוּ יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׂמְחוּ
 וְכָל־עוֹלָה קִפְצָה פִּיהָ.
 (מג) מִי־חֶכְם וַיִּשְׁמַר אֱלֹהַ
 וַיִּתְבוֹנְנוּ חֲסֵדֵי יְהוָה.

סערה צלח רוח חז תהיה לדתמה ע"כ, מלמד שהיה דחוק צליטת הוה נס נבד הטנע כי חין סערה צלח רוח. ונד"ק חמר ויש לסרסו כמשתעו וסירוסו הפערה שהקיס ישיצנה לדתמה, וחין זה מתיסז ע"פ מלילת המקרא. וידשו, צעזור כי הכלים ישאו קול ע"כ ד"ת לדתמה ויחסו (כחצ"ע). גליהם, של המיס, וזה טעם הרגיס: (ל) וישמחו, יורדי היס כי ישחקו כבלים וכי הנחם ה' אל מחוז חפליס, בן הוא שיעור הכתוב ע"פ עדות הוי"ו המהפכת, וע"ז הדרך הנכס הרז צאוסן הנחה מאוד ללחות המליצה צל"ח. פחוז חפליס טעמו כמו בצול, וכמוהו לא חזו ימיו והטעם לא ישיבו

* פתח באתנח

בצול ימיו והטעם לא ישיבו לדעת סוף ימיו (כחצ"ע) וכן הוא דעת רש"י, וכן פי' הוד"ק אל בצול חפליס, והרסיף לחמר פינחס חותם החז ית' אל מקיס שחפליס ללכת סס צתתו להס הרוח שתולין הספינה לשם. ע"כ. חמיס היותר נכון שטעם הבצול חינו על המקיס כי חס על החסן עלמו, כלומר הביעום אל הכנית חפליס ומצוקסס, וכתיבום הרז: (לב) וירוסמוהו, חמרו קלת המפרסיס הטעם על כל ד' הכתות סזכר, חמיס היותר נכון שהטעם על יורדי היס כמו וינחזו זכחו תודה דלעיל על החוליס סנכסחו: (לג) ישם וכו', חמר סזכר שחלו הנולוליס צמוסז זקניס יהללוהו יוסיף נס הוא להזכיר בזרותיו ולאחור שהטעם והרע הכל מחתו זא ע"ס סועל זני חרס ומעלליהב, וחמר שהוה יסס נהרות למדצר, כלומר לחון ליה צלי מיס, כשיסלח על חון מה רעס גדול ונוכה כחותו הרעס אשר הו' צימי עזיהו, והמכונה צל"ח צסס (ערדבעבען), כי זה אחד מתולדות הרעס כבודע, סצתקוס עמקיס יולדו הדיס וצמקיס הדיס זקעות ותחת נהרות מדצרות ולהסך. לצמאון,

Psalmen 107.

כאור פ

כס חין יצפה, וכחלו למח
 למיס: (לד) למלחה,
 הרמוז נזח על מחסנת סדום
 ועמורה סחיה כגן ה' כחין
 חלרים וחס"כ בסרית ומלח
 סדום כל חולה ונחסך כל
 הכבר ההוא לים המלח:
 (לה) ישם מדבר וגו',
 נותן יסוד חרצ לגנין
 ומחזירו למקומו (רס"ו)
 וגם יתכן סירמוז נזח על
 נסוי המדבר סלכלס והסקס
 סס ה' נלחס ומיס: (לז)
 ויזרעו וגו', חחר סכמעט
 נחרצה חרן סנעת עממירס
 ע"י מלחמית ה' נשר סו
 ערוחס, סזו נני ישראל
 וננו חתהן ויזרעו סדות
 ויטעו כרמים, וס' נרכס
 נכל עד סנזמן מועט היתה
 החון סעולה יותר
 מנרחסונה: (לח) וימעטו,
 כלומר ויס סימעטו יושגי
 המדינות החלה. וישחרו
 ל' נמיכה וססלות חחר סכנר
 גדלו וכליחו, לה מרעת
 היוסנים כמו סזכר תחלה
 חסר חזיכלס ה' חסו נס
 כי חס מרעת המנסינים
 מלכס וסריס, וזה סחמר
 מעולר רעס, מלסון זס
 יעלור נעמי יודס עלר,
 ומיבון, הוא סנמסך מכל
 עילר רעס, הנה חז סוסך
 ה' נזח על נדויס כחלה,
 ויתעס נחסו לה לך,
 כלומר יסנז סהס תועיס
 נדרכיסס העקלקליס ולא
 יתלחו מולח עד סיחנודו
 וילכו לדרחון, ע"ד נסיפל
 כסיו נוקס רעס. חזל עמס
 סהתחיל להיות עם חניון
 מחמת העוני סהכנודו עליו
 חותו יסבנ, וירצה
 מססחותיו כלחן, כן סכל
 הרס"מ להמשיך ענין

- 34. Fruchtfeld schafft er um in Salzgrund,
Ob der Bewohner Bosheit;
- 35. Wüsten Grund macht er zum See,
Dürres Land zu Wasserquell.
- 36. Läßt Dürft'ge sich da besetzen,
Städte bauen zur Bewohnung;
- 37. Feld besäen, Weinberg pflanzen,
Jährlich Früchte sammeln.
- 38. Segnet sie, sie mehren sich,
Und ihre Heerden nehmen zu.
- * * *
- 39. Will Herrschaftsjoch und Plagen,
Sie mindern, sie bedrücken;
- 40. Er schüttet Schmach auf Fürsten aus,
Führt sie in Irre, ohne Bahn.
- 41. Rettet Dürftige aus Zwang,
Mehrt, gleich Heerden, die Geschlechter.
- 42. Fromme sehen's, und freuen sich,
Ungerechtigkeit verstummet.
- * * *
- 43. Wer weise ist, merkt hierauf,
Erkennet des Ew'gen Wohlthaten.

התקראות, והנכון סנס נזח ירמוז על קלת מרשעי מלכו נזח ישראל ויהודה, חסר נמיחס
 סלכ' המלכס הלון וחסור, ננימי יהורס וחחזיהו ועתליהו המרסעת, עד סהחזידס ה' נחופס ונז
 כנכר נכתוביס (ד"ה ח' סרס' כ"ח וכ"ז וכ"ג) וסססי' חס"כ סלורס לעמו: (מב) יראו יסריס,
 כיס יודע וסיעתו. וכל עולה, דרך מסל וסעעס נני עולה, כמתן וסיעתו. קפצה סתמה כמו
 לה תקסן חס יודך (רס"ו): (מג) מי חנס וגו', כלל הנמסך מזה סמומר סכל מי ססוח חנס
 הוא יסמור חס הדנריס החלה נזכו, ע"ד וחניו סמר חס הדנר, ועל ידיסס, יתכוננו, יהיו
 מתנונניס לו, כן הוא דעת ר' משה הכסן, והוא הנכון. חסרי ה', כי יכיר סכל מה סנח
 מחתו ית' הוא חסר, הן הנרחס עוז הן הנרחס רע לסי סהתכלית המכון הוא תמיד עוז
 נחמת, וכדמוסיף הרד"ק ז"ל, ות"ל וסמעט סירחס סלח ילך על סדר יחמר נלכו כן חלל יתנך
 יודע למה זס וחננו לה ידענו, ויסמוך ססכלות לו ולא יסמוך העול לחל יתנך:

רש"י

תהלים קח
קח

תודה לאל על נצחוננו על אויביו הגלמים עליו.

(ב) שיר מזמור לדוד:

(3) נִכְוֹן לִבִּי אֱלֹהִים

אֲשִׁירָה וְאֶזְמְרָה אֶת-כְּבוֹדִי.

(2) עֹרָה הַגָּבֹל וְכַנּוֹר

אֶעֱרָה שָׁחַר.

(7) אֹדָה בְּעַמִּים | יְהוָה

וְאֶזְמְרָה בַּלְּאֻמִּים.

(ה) כִּי גָדוֹל מֵעַל-שָׁמַיִם חֲסֵדְךָ

וְעַד-שָׁחֲקִים אֲמַתְךָ.

(1) רוּמָה עַל-שָׁמַיִם אֱלֹהֶיךָ

וְעַל כָּל-הָאָרֶץ כְּבוֹדְךָ.

(1) לְמַעַן יִחַלְצוּן יְדֵיֶיךָ

הַיְשִׁיעָה יְמִינְךָ וְעַנְנֶךָ.

(ח) אֱלֹהִים | דַּבֵּר בְּקִדְשׁוֹ אֶעֱלֶזָה

אֶחֱלֶקָה שְׁכֵם וְעַמֶּק סִבּוֹת אֲמַדָּד.

(ט) לִי גִלְעָד | לִי מִנְשָׁה

וְאַפְרַיִם מְעוֹז רֵאשִׁי

יְהוּדָה מְחַקְקִי.

(י) מוֹאָב | סִיר רַחֲצִי

עַל-אֲדוּם אֲשַׁלֶּיךָ בְּעַלְי

עַלְי-פְּלֶשֶׁת אֲתַרְוֶעֶע.

(יא) מִי יְבִילֵנִי עֵיר מִבְּצֵר

מִי נַחֲנִי עַד-אֲדוּם.

קח (ב) נכון לבי.

נאמן עמך: אף

כבודי. הוא מה שאני

משודר לך. ד"א אף

כבודי אף לפי כבודי לא

אמנע לשודר לי ולא

אחלוק לעלמי כבוד:

(ג) אעירה שחר דרך

שחר תלכי' השחר מעורר'

ואני מעורר את השחר

שאי קס הלוח לילה

שהנצל והכנור מעוררני

כמו שאמרנו דעותינו

כנור היה תלוי למעלה

עמעתו של דוד כיון

שהגיע חלי הלילה דוח

לפוכית מנשצת זו והוא

מכנן מאליו: (ה) מעל

שמים. וכתוב אחד אומר

(לעיל כ"ז) עד שמים

פירשו דעותינו כאן

צעוסיך לשמה כאן

צעוסיך שלא לשמה: (ז)

ועגני. שכל עמך וידידיך

תלוין צי: (ח) אלהים

דבר בקדשו. שאמרוך

ויצא העת ואלעלו

דצרו. (ולעיל קאפיטל

ס' פסוק ח' צפי' רש"י

תמלא עוד פרוסיס על

פסוקהכ"ל): אחלק' שכס.

אחלקה ארץ אויזי לישראל.

שכס חלק כמו (ראשית

ת"ח) שכס אחד על

אח"י. ועמק סבת אמדד:

(י) מואב סיר רחצי.

כלומר עזדי ושמי ככלי

תשמיש שתשתמשין בו:

על אדום אשליך. עבודתי

טיהיו מלכיהם כועלון

מנעלי צדגלי: אתרועע.

אריע להם קול ליראם

ת"א כי גדול מעל

ספחיס דף כ' עקידה

סער כ"ז:

* ועגני ק'

כאור פס

Psalmen 108.

108.

קח (א) שיר מזמור לדוד,
 זמ המזמור מורכב
 מחלקי ז' מזמורים אחרים
 כי מכתוב ז' עד וי"ז כזכר
 נחמד במזמור נ"ז מספוק
 חי"ת עד סוף הסדר,
 ומספוק זי"ן עד סוף השיר
 שלפנינו, הנם הוא במזמור
 סמך ואין צוניחם חילוף
 כי אם נחזה סמלוח, אשר
 נעורר עלוהם, והסחר
 כזכר מזמור לעיל: (ב)
 נכון לזי, סעס אחד
 ודלעיל כסול, אף כזודי,
 הוא לסיר ולזמור לך ולעיל
 עורה כזודי וכדמזמור
 סס: (ד) יהוה ולעיל
 אדני, ואזמור, ולעיל
 אזמור: (ה) סעל שמים,
 ולעיל עד שמים, וסענין
 אחד להסלנה: (ו) ועל,
 ולעיל על: (ז) עלי
 סלסה אתרופע, עתה
 חרים קול תרוע' וענות
 כזוד' על הסלסחים, וחנינו
 עלי כנווי נס דחרועעי,
 וכדמזמור סס: (י) א'
 מבצר, ולעיל מצוד
 והענין אחד ויתכן סחוזכ

Er dankt Gott wegen des Sieges über die ihn bekämpfenden Feinde.

1. Psalmlied David's.

2. Uerschüttert bleibt mein Herz, o Gott!
 Ich singe, schlage Saitenspiel;
 Dies ist mein Ruhm!
3. Erwache, Harf' und Zither!
 Die Morgenröthe weck' ich auf.
4. Dich, Herr! erhebe ich unter Nationen;
 Dir tönt unter Völkern mein Spiel.
5. Denn über alle Himmel reicht deine Güte!
 Deine Treue, so hoch die Wolken gehen.

Chor.

6. Erhebe, Gott! dich
 Ueber die Himmel!
 Ueber alle Welt,
 Deine Majestät!
7. Auf daß gerettet werden deine Lieben,
 Laß deine Rechte helfen, antworte uns!
8. Gott sprach's in seinem Heiligthume.
 Nun sing' ich Siegeslied:
 „Schechem vertheile ich wieder,
 Messe Suchoth's Thal mir aus.“
9. Mein ist Gilead, Menasche mein!
 Ephraim meines Hauptes Macht;
 Gesetze gibt nun Juda wieder.“
10. Moab ist mein Waschgefäß;
 Auf Edom werf' ich meinen Schuh,
 Triumphire über Beleschet.
11. Wer bringt mich in die feste Burg?
 Wer führet mich nach Edom hin?

רשי

תהלים קח קט

- (3) הלא־אלהים זנחתנו וְלֹא־תִצָּא אֱלֹהִים בְּצַבְאֹתֵינוּ .
- (2) הַבְּהִדְּנוּ עֲזַרְתַּ מִּצָּר וְשׂוּא תִשׁוּעַת אָדָם .
- (7) בְּאֱלֹהִים נַעֲשֶׂה־חַיִּל וְהוּא יְבוֹס צָרֵינוּ .

מפני: (יא) מי יובילני למוות הפסוח לפסוע יד צעדי מצלדים. מי שנחמי כזר על אדום שהכיתי זהם צניח מלח שמנה עטר חלף: קט (א) אלהי תהלתי אל תחרש. על כל יסודל נאמר: (ב) כי פי רשע. ושמעאל: (ד) תחת אהבתי. אותך ישטכוני: ואני תפלה: ואני מתפלל חליך תמיד (מלאתי): (ה) רעה תחת טובה. שצעים פדים חני מקרוצ צכל שנה צשצול שצעי' חומות ומצקס לבשמים והם מדיעים לוי (צשוחד עוצ): (ז) בהשפטו. לפיכך ילא מדינך מחוי'

קט

בו יקלל אויביו המלשינים אותו ויתפלל לאל שישימדם וירחם עליו.

(ח) לַמְּנַצֵּחַ לְדוֹד מְזִמּוֹר:

- (3) אֱלֹהֵי תְהַלֵּתִי אֶל־תְּחַרְשׁ . כִּי פִי רָשָׁע וּפִי־מִרְמָה עָלַי פִּתְחוּ דְבָרֵי אֱתִי לְשׁוֹן שֹׁקֵר .
- (2) וְדַבְּרֵי שִׁנְאָה סִבְבוּנִי וַיִּלְחַמוּנִי חֲנָם .
- (7) תַּחַת־אֲהַבְתִּי יִשְׁמְנוּנִי וְאֲנִי תִפְקֶה .
- (ה) וַיִּשְׁימוּ עָלַי רָעָה תַּחַת מְזִמָּה וְשִׁנְאָה תַּחַת אֲהַבְתִּי .
- (ו) הַפִּקֹּד עָלַי רָשָׁע וְשִׁמְן יַעֲמֵד עַל־יָמֵינוּ .
- (ז) בַּהֲשִׁפְמוֹ יֵצֵא רָשָׁע וְתִפְקֶתוּ תְהִיָּה לַחֲמָאָה .

באר

חלי החלקים לסיר אחד לכונה מה וזמן מיוחד חף שחני לח ידעתי לכווננו: קט (א) למנצח, זה המזמור חזרו דוד צנחו מפני שחול והדפה מיסחאל שהיו מדברים עליו חל שחול (הרד"ק) וים פותחים אותו צומי הצטלוס שחלפינו עליו סלח יעשה מססט. אלהי תהלתי, כלומרנו צד' חני תתפלל לח כהוגם הלנסיס המהללים צועהס, הנ"ל. אל תחרש כנגד הנח החדור, (הרד"ק): (ב) רשע וכן מרמה תוחד לפי המדבר דברים חסר לח כן וטעם פתחו הפותחים הסהחוינים דברו חתי, כשחני נוהה חותס, לסון שקר סמרחיס עלגס שהס חותנים חומי וצחמת יקנחוני וישטמוני, (מדברו רד"ק), חז טעם חתי כטעם צי חז עליו:

*פתח בס"פ

(ג) ורברי חסר צית וצדכני כמו כי שסת ימים חז ד"מ כי הדברים סצננהו (נחצ"ע) והרד"ק ייתר ככין ע"ס הסמחך, וכו דעת רד"ק, וכן תרגם הרצ ז"ל. וילחמוני, ככין נסעל צכנוי

באור פב

Psalmen 108. 109.

הסעול, ע"ד חסר חתם
 לנחמים חותם (יהוסע י'),
 והוא נכון מסחת מה
 שחמנו מזה הסודס לסיר
 ל"ה: (ד) אהבתי, יו"ד
 חסתי סימן סיעל (רחז"ע)
 חס סחז סס המקוה
 (מיינע ליבע) זל"ח: ויהיה
 טעם תחת חסתי להס חו
 סחז סס הסועל (מיינ
 ליבען). זל"ח כמו לחסנה
 חס' חלוק, ויהי נס
 הטעם כהן תחת חסתי
 חוס, והענין חסד צחמת,
 ואני תסלה חיס תסלת
 והטעם סהייתי מתסלל
 להסס נעדם כדוך וחני
 נחלותם לצוסי סק (רחז"ע),
 וכן הוא דעת רז"ק.
 והריוק"ס חמר וחני חין
 צידו כי חס תסלה לחל
 סילולני מידס: (ה) אהבתי,
 יו"ד חסתי סעול סהיס
 רחוי סילחנני (רחז"ע)
 כלומר תחת חסנה סהיה
 רחוי לי מהס יסימו עלי
 סנחה, וכן ויסימו עלי
 נעה תחת הטובה סהיס
 רחוי לי מהס, כי חס יהיה
 הטעם על חסנתו להס הלח
 כנר זכר זה תחת חסתי
 יסנוני וחין כזה כ"ע
 נמלות סונות, כן נראה
 דעתו: (ו) הפקר וכו',
 חתרו המסרסס סנחלה
 סקלות נמלות סנתווס
 סס מס' וי"ו עד ס' י"ט
 קלל דוד חס חויציו. חמס

- 12. Bist du's nicht, Gott? Du hattest uns verstoßen;
 Zog'st nicht mehr mit unserm Heere.
- 13. Ach, schaff' uns Rettung aus der Noth!
 Menschenhilf' ist doch kein nütze.
- 14. Mit Gott nur thun wir große Thaten.
 Er tritt sie nieder, unf're Feinde.

109.

Er verflucht seine verläumderischen Feinde, und bittet Gott, sie zu vertilgen und sich seiner zu erbarmen.

1. Dem Saugmeister; ein Psalm David's.

- 1. Schweige nicht, o Gott, mein Ruhm!
- 2. Sie öffnen Trug und Frevelmund,
 Sprechen über mich Verläumdungszunge;
- 3. Umgeben mich mit gift'gen Reden;
 Streiten ohne Ursach' wider mich;
- 4. Verfolgen mich dafür, daß ich sie liebe,
 (Ich aber bete);
- 5. Erwidern Böses mir um Gutes,
 Um Liebe Feindeshaß;
- 6. „Laß einen Wütherich ihn richten,
 Den Kläger ihm zur Rechten steh'n.
- 7. Verdammniß sei sein Urtheilspruch,
 Selbst sein Gebet Verjchuldung.

היותר נכון סחז מססר כזס קללות חסר קללוסו, מסחת ז' נחיונות (ח) סככל חלה
 סנתווס סכיוני זלסון יחיד, וסחז ידכר מחויציו זכל ססיר זלסון רזיס חן קודס דכרי סקלה חן
 לחחריהן, וחף סחז מדיך המסורר סעכרי לטנות חנוף חל כוף, מ"ח סכונס כחן מכוחרת
 מחוד כמו סוכרו: (ג) סלהלן (ס' כ"ח) חומר זכוי' יקללו סמס וחחס תצנך, סרו מוכח מי
 סס המקלליס. וכן הוא דעת סר"מ ז"ל. הפקר עליו נסע, כלומר יהיה מוצח לסני סוסס נע
 סמז חסר יסמח לענותו ולהעניסו. וששן יעמוד על ימיו, ועוד ימלח סס חסד מחויציו המקטרב
 חותו לסני סוסס סזליעל סזס, וכמו סחמר סרזז"ע ססן זס הוא חוס כדוך ויקס ס'
 ססן לטלמס חס סדר החזומו מעס כי יסנוני ע"כ, ורחוי להעיר סס על ססס סזס ועל
 סורחותיו, סנה סנחחו סרזסונה, על סהתנבדות סתכרוס חודס לעצור מדרכו חסר סולך עליו,
 זל"ח (הינדערניס), כמו סנה חכני ילחתי לששן (זמזכר כ"ז), וכן חין ששן וחין סנע נע
 (מ"ח ס'), וזס יהיה דומס לחזירו סורס שטח סחז ג"כ ססרה מדיך סיסר, כמו כי תשטה
 חסרו, ששי כז. וזס סוסחל להורחת מתנגד חו סקטרב כיוז (ווידערזאצער, חנקלעגער),
 מזה סטעס ויוז סס' הששן זכוכס (חיוז ח') וססעל עומד על ימיו לששן (זכרוני כ')
 תרגומו זל"ח (חיהן חללוקוחגען) וססס, כתנו ששנה (עזר ח') תרגומו (חוינע חנקלעגע).
 וחז"כ סוסחל על כל מתנגד חו חויז (ווידערזאצער, סיינד), מזה סטעס ויקס ס' ששן לטלמס
 (מ"ח י"ח), וססעל תחת חסתי יששןבי דלעיל (חכסיינדען), וזס דומס לחזירו סורס ששן,
 כמו ויששןם עסו חס יעקנ (זכרסית כ"ו) וחזרו: על יסינר זמקוס סעזר, חו סכן חו זימיס
 ססס ססקטרב עמד זמקוס סמסעס מימין סנוטע: (ז) ותסלתו תהיה לחטח, כסיתסלל להקל

רש"י

תהלים קט

- (ח) ורשע. (ח) פקדתו. גדולתו כמו ויפקד המלך פקידו' (אסתר ז' ד'): (י) ושאלו ודרשו מחרבותיהם: הכל ישאלו עליהם מה נהיתה צפוני ופלוני מתוך קול חורצה שילא עליהם: ודרשו. משמע מאת אחדים שהרי נקוד חטף קמץ וכן ושאלו מפי אחרי' הוא משמע שישאלו אחדים עליהם. ויש לפתור ושאלו ממסקל חזק יהו משאלים על הפתחים: (יא) ינקש נושה לכל אשר לו. אדם הטורח מחזר ולהוט לעשות דבר נופל צו לשון מתנקש כלות' מיטרף ומתלצט כמו (דניאל ה') וארכוצתי' דא לרא נקסן: (יד) עון אבותיו. עון שהעוה על אצותיו לאזרהם שגרע חמש שנים מחייו לאציו גרם כהיון עינים: וחטאת אמו. שהשחית דחמה וסגרם לבעלים יום קצורתה מן הצדיות שלא יקללוה שילא מכריסה עשו כמו שנאמר (ראשי' ל"ה) ותמת דצורה מינק' דצקה וגו' אלון צכות צלשון יוני קודין לאחד אלון שאצל אחד היה ליעקב עם של דצורה שמת' אמו והעלימו מיתתה: (טו) יהיו. בעונות האלה נגד ה' תמיד: ויכרת מארץ זכרם. זכרם. של ישמעאל ואלופיו: (טז) יען אשר לא זכר עשות חסד: לעסוק באצל אציו כמו
- (ח) יהיו ימיו מעטים פקדתו יקח אחר.
- (ט) יהיו בניו יתומים ואשתו אלמנה.
- (י) ונוע ינועו בניו ושאלו ודרשו מחרבותיהם.
- (יא) ינקש נושה לכל אשר לו ויבזו זרים יגיעו.
- (יב) אל יהי לו משך חסד ואל יהי חונן ליתומיו.
- (יג) יהי אחריתו להכרית בדרור אחר ימח שמם.
- (יד) יזכר עון אבתיו אל יהוה וחפאת אמו אליהם.
- (טו) יהיו נגד יהוה תמיד ויכרת מארץ זכרם.
- (טז) יען אשר לא זכר עשות חסד ויך אש עני ואביון ונכאה לבב למותת.
- (יז) ויאהב קללה ותבו אהו ולא חפץ בברכה ותרחק ממנו.
- (יח) וילפש קללה כמדו ותבא כמים בקרבו וכשמן בעצמותיו.

ת"א ותבא כמים שנת ט', ס"ו, יומא ח', ע"ו, מ"ק ג' ט"ז. נדה דף ל"ג: שעה יעקב כזיר עדשים לנחם את ילמך שצאותו היום מת אצרהם: איש עניו ישראל:

סג באור

Psalmen 109.

מעליו העונש יחשז לו
 מהאדון האצוני הזה כמרוד'
 נבדו סלח יקבל עליו המספס:
 כטיע סיסטי זליעל, הו
 סטעס סאסי' כל דנר יקיון
 סיעסה כמו הסלה לחליו
 יחשז לו לחטאה: (ח)
 סקדתו, נדולתו
 (ס ד ו ז ט ו"ה זלע"ז)
 (זיין חטט) כמו זיסקד
 המלך סקידס (רס"ו)
 וזכר"ק חמר הדנר סהי'
 סקיו עליו וסוה תמונו,
 וסוה סנכו כי על כן אחריו
 ונוע ינועו זניו וסאלו סת
 לחס לחכול, ואסטר סהוה
 מלסון סקיון, תה סמסקיד
 צירי חסיסרוססיס לירוסת
 זניו, יכן תוביס הדנ (זיין
 כאסלחס): (ט) יהיו זניו
 יתומיס וכו'. הכוונה זלי
 עזר ננד חומס ירוסחס:
 (י) ודרשו מחרזותיהס,
 ידרשו מזינס מחרזותיהס,
 כלומר סיסיו זתוהס חרוזות
 ומתוכס ידרשו לזלי חדס
 העיזריס, כלומר ינועו
 לסחול ובס כסיסיו
 זחרזותיהס ילטרכו לסחול,
 ומלת ודרשו נקראת זקמן
 רחז כמו וסמרו דרך ס' כן
 קזלנו קרוחתס (כד"ק),
 וכן סוה דעת רחז"ע
 וספורני זסלזן יחויח וכו
 סוה דעת הר"מ, חלה
 סהוה סלני' סטעס ויפס

8. Seiner Tage müssen wenig sein,
Ein Fremder seinen Nachlaß nehmen;
9. Und die Waisen, seine Kinder,
Und sein Ehgenos, die Witwe,
10. Hervor aus ihren Trümmern schleichen,
Wandern hin und her, und betteln.
11. Was sein ist, mögen Blicherer erpressen,
Und Feinde seinen Fleiß genießen.
12. * Niemand neig' ihm Liebe zu;
Erbarm' sich seiner Waisen Niemand!
13. Seine Nachkunft sei zum Untergang,
Im nächsten Glied erlösch' ihr Name.
14. Der Herr gedenk ihm seiner Väter Schuld;
Seiner Mutter Sünde werde nie getilgt.
15. Stets müssen vor dem Ewigen sie bleiben,
Wenn auf der Erd' er ihre Spur vernichtet;
16. Denn er dachte nicht an Liebespflicht;
Verfolgte Arme und Bedrängte,
Betäubte Herzen in den Tod.
17. Hat er gerne Fluch, so treff' er ihn!
Will er des Segens nicht, so sei er fern von ihm!
18. So ziehe er Fluch an, wie sein Hemd,
Er dringe in sein Innerstes, wie Wasser;
Wie Salbe in seine Glieder.

המליצז זמה סחמטיך מלת מחרזותיהס על המחמר כלו, ונוע ינוע זניו מחרזותיהס וסאלו ודרשו: (יא)
 יבקש וכו' זח לסרס חיך סקודתו יקח אחר ויחזד עסרו כי חליו ילך זנסך וזמרוזית אסר ינקסחו סנוסז
 זנסך סהוה, וחליו אחר מביעו יצוה סזריס כי יסודרוהו סודדו לילה ויסחר ערוס זחוטר כל (החז"ן
 יחויח). וטעס ינקז יסיס לו מוקסיס זדין וזטענות, עד אסר יחייז לזלס לו כל מה סירלה: (יב) יהי
 אחריתו להכרית, סי' זני יסרג, וזה סחמר זדור אחר ימח סמס, זדור סליסי ימח סס אחר
 וסזן, לסיכך אחר סמס (הכד"ק), וכן סוה דעת הכהז"ע, וסנכוז סננוי סמס על אחריתו סכולל
 כל יצניס סהוליד, ויסול עליו כנוי יחיד ורזיס זסוסי, כעל סס עס גוי וכוזתס: (יד) יזכר עון
 אצותיו כדו להכרוז ענסו ולערז: (טו) יהיו, חלו חטאות אצותיו וחמו תמיד ננד ס' לסקדס
 לו לרעס. ויכרתו מחון זכרס אחרו סמסרסיס טעמו כמו ימח סמס דלעיל, חמוס מלנד
 סהכסל כזה לח יוסטר זמלינה, וזכס יהיז כנוי סנסתריס נחלקיס זכתוז אחר, תה סהוה ננד
 סהגיון, לח יתכן ג"כ טעס חלו ז' סחמרוס, כי חס כנר סכרית מחון זכרס לחיזה סכליה יהיו
 חטאותס ננדו תמיד. ולכן סיותר נכוך כהסכלת הרב"מ, סכנוי זכר' מוסז ג"כ על חטאויס
 וסעונות כמו כנוי סעל יסיו, וטעס ויכרת על סמקולל כלומר חס סגס יטרוח הרטע סוז להכרויח
 זכר חלו חטאויס מן אחרן כלומר מעיוני סכרויות, חו ע"י תוקף ועיז, חו ע"י סמתחמד סוה
 ומתרחס כטויז, ת"ת יסיו ננד ס' תמיד, סיודע כל סתוס: (טז) יען אסר וכו', כן אחרו
 סמלסויס על דוד טעס ככל הרטע סזתס: וירדף, דוק עס למיחת, וסלמד לתגלית, וכתרגס
 הדנ: (יז) ויאדה קללה, לזולתו, ולכן רחוי סחזיה ע"י: ותבואהו, כמו סיקך דננו: ולא
 ססן זכרס, ולסי סלח ססן זכרנת אחריס לנך רחוי סתרחק גס מתנו חזל ילזס קללה כמדו
 כלומר סולוהו תמיד כמו אחרו אסר תמיד יחניר חותה ותצוה זכרו כמיס אסר סותס וכסתו
 אסר סן זו ותצוה סמסוחס זעלמותיו כן תצוה סקללה זעלמותיו, ע"כ דננו סקללה: (כ) זאת

רש"י

תהלים קט

(ט) תְּהִי-לוֹ כְּבֹד יַעֲמֶה
 וּלְמִזַּח תְּמִיד יִחְגְּרֶה:
 (ז) זֹאת אֲפַעֲקֶת שְׁטַנִּי מֵאֵת יְהוָה
 וְהִדְבָּרִים רָעַעְלֵנִפְשִׁי:
 (ח) וְאַתָּה אֲיְהוָה אֲדַנִּי
 עֲשֵׂה-אַתִּי לְמַעַן שְׁמֶךָ
 כִּי-טוֹב חַסְדֶּךָ הֶצִּילָנִי:
 (ט) כִּי-עָנִי וְאֶבְיוֹן אָנֹכִי
 וְלִבִּי חָלַל בְּקִרְבִּי:
 (י) כַּצֵּל פִּנְטִיתוֹ נִהְלַכְתִּי
 נִבְעַרְתִּי כְּאַרְבֶּה:
 (יא) בְּרַפִּי כָשְׁלוּ מְצִיּוֹם
 וּבְשָׁרֵי כַחֲשׁ מִשְׁמָן:
 (יב) וְאַנִּי אֲהִי־תִי חֶרְפָּה לָהֶם
 יִרְאוּנִי יְנִיעוֹן רֵאשִׁים:
 (יג) עֲזָרְנִי יְהוָה אֱלֹהֵי
 הוֹשִׁיעֵנִי כְּחַסְדֶּךָ:
 (יד) וַיִּדְעוּ כִּי-יִדָּךְ זֹאת
 אַתָּה יְהוָה עֲשִׂיתָה:
 (טו) יִקְלְלוּ-הַמָּה וְאַתָּה תִבְרַךְ
 קָמוּ אֲוַיְבֹשׁוּ וְעַבְדֶּךָ יִשְׂמַח:
 (טז) יִלְבְּשׁוּ שׂוֹמְנֵי כְלָמָה
 וַיַּעֲטוּ כַמְעִיל בְּשֵׁתָם:
 (יז) אֲוִדָּה יְהוָה מְאֹד בְּפִי
 וּבִתְוֹךְ רַבִּים אֶהְלֵלָנוּ:

(יז) ויאהב קללה. קללתו של הקדוש צדוק הוא סכפר 13: (יח) וילבש קללה. הכנים עלמו זקללה ומוחה לו. פריקת עול הקדצן וזרבת כהנים וקללת הביצדי כוכצים ומזלות: (יט) תהי לו. הקללה מעטה כצגד (מלאתי): ולמזה תמיד יחגרה וכן ומזיח אפיקים דפה

ת"א ולבי הלל זרכות ט' ס"ג זכר ח' י"ז עכ"ס ח' עקידה טעור ו' כל המזמור: יעמד לימין זרכות סס:

באור פד

Psalmen 109.

ספולת שופני מלת ה' כלומר זאת היא הספולת שנקטו שופני לי מלת ה' כן סבל הרב להרנס והעד ועתה ה' עשה לי, כפל הכנוי להוסף הקידם, שופני, והדובר רע על נסם: מנקהים רעהו, חזל מלת ה' לח תעסה כדלוי' וכמו שחמר נהדיח יקללו המה וחתה ה' הנודק: (כב) חלל, תלוי קמץ וחלי: סתה ויהיה פעל עזרה יהי צודק, כלומר לזי נחוב נקדו מרוב לרעותי (הדר"ק) וכן הדרך ג"כ לומר כל"ח וכת' הרב: (כג) כצל כנטותו נהלכתי, דרך מלילת במקום כנשו' הלא כן נהלכתי. או ספעל נהלכתי מוסז על סנייהם, כלל נהלכתי, כלומר הליכותו על סני החון נהיה' משחת, שאין צבופי כח ועלמה כי חס כל חנוט לנד, וכנשיהו נהלכתי, כלומר כמו סהיה נוסף תמיד עם מרולת החמש עלי מדבוע, ותנועתו חתה חתה ומעט מעט וסדס יורנס חיוני, כן הליכה וירודתו מטה מטה: נהלכתי, נעשיתי הולך צעל כרחי, וחין לתמוה על זנין נפעל צפעל עומד כי חיוני מתוכד צענעו כלל. כאשר חסכו קלת המדקדקים ובן יוקרב צעל הצית (אמרת כ"ג) ועוד כהנה, כאשר צחרתי צספרי עמודי הל' ועיון סס): גבערת' כארצה, כן הדרך נחלית המורה כי יורס החרנה חת העליס יסיקי חס החת האילנות עד סימותו מן העטן העולה. ואחריו כן ינערו חסם, ואמר סכן יתעסחו לברס ולנער חוהו מן החון, וכאלו יהי חיש שסחית: (כד) כחש חסמן, מהסומן סהיה על צסרי מקודס (הדר"ק): (כה) וידעו כי יוך זאת, חסר חושיעה לי ואמר עשתה לי כל החסד הזה, זהו כל הנקזם שחנקס: (כז)

- 19. Und sei ihm; wie Gewand, das er umhüllt; Wie sein Gürtel, mit dem er stets sich gürtet."
- 20. Dies wirkten gern vom Herrn mir meine Feinde aus, Die meiner Seele Untergang geschworen.
- 21. Aber du, Herr! Ewiger! Thu' mir um deines Namens willen! Denn deine Lieb' ist tröstlich, rette mich!
- 22. Bedrängt bin ich und elend, Erschlagen ist mein Herz in mir.
- 23. Wie Schatten weicht, so schwank ich hin; Wie Heuschreckbrut herabgeschüttelt.
- 24. Kraftlos sind vom Fasten meine Kniee; Von Säften ausgezehrt mein Fleisch.
- 25. So bis ich jenen denn zum Spotte worden! Sie sehen's, schütteln über mich das Haupt.
- 26. Steh' mir bei, o Ewiger! mein Gott! Hilf mir, nach deiner Gnade!
- 27. Laß sie erkennen, daß es deine Hand, Daß du, Herr! solches thuest!
- 28. Sie mögen fluchen — segne du! So stehen sie beschämt, Und dein Verehrer freuet sich.
- 29. Schande kleide meine Widersacher, Schmach umhülle, wie ein Mantel, sie!
- 30. So dankt mein Mund dem Ew'gen sehr; So rühm' ich ihn vor vielem Volke.

יקללו המה וחתה הנודק כי חן יקומו ויעמדו נכוסת פניס על סלח התקוים מחסנות, צעת סענדן יסתח על התסועה: (כט) יכבשו וגו', נחה זה דרך חיס טוב ולדוק, הם חתרו ולנס קללה

רשי"י

תהלים קט קי
בִּי-יַעֲמֵד לְיַמִּין אֲבִיוֹן
לְהוֹשִׁיעַ מִשְׁפָּטַי נַפְשׁוֹ :

(איוצ י"ג) חזור החזקים פתח: (בג) בצל בנשותו. לעת ערצ: כנענתי לשון תשנוק וטרוף וחוטף כחצה שהוא כודד ינע ומטרוף (מלאתי) (כט) ויעשו כמעיל: העוטה ועוטף כל הגוף לכל לצום:

קי

המזמור הזה חובר על מלחמת רבת בני עמון, והמלך ישב בביתו, ושרי צבאיו ועמו התנדבו להלחם בעבורו.

(א) לְדוֹד מְזֻמָּר :

קי (א) נאם ה' לאדני. דעותיו דרשו באזרהם אצונו ואני אפרטנו כדצריהם נאם ה' לאזרהם שקראוהו העולם אדוני שמעני אדוני (ראשית כ"ו). שצ לימיני: אין ישיבה אלא עכבה וכך הוא אומר ותשצו נקדם (דצו"א): לימיני. לתשועת ימיני. עד אשית אויזך. אמרפל וחציריו: (ב) משה. לשון משען כמו (לעיל ק"ה) כל מטה לחם: מטה עזך ישלח ה' מליון. כשתשוב מן המלחמ' ואנשיך עיפיים ורודפים ישלח לך ה' את מלכיו לזק מלך שלם להושיא לחם ויין (ראשית י"ד) דדה. צמלחמה: זקרצ אויזיך. לצטח:

נָאֵם יְהוָה | לְאֲדֹנָי שָׁב לְיַמֵּינִי
עַד-אֲשֵׁית אֵיבִיךָ הַדָּם לְרַגְלֶיךָ :
מִמֶּנּוּ עֲזָה יִשְׁלַח יְהוָה מִצִּיּוֹן
רִדָה בְּקֶרֶב אֵיבִיךָ :
עֲמָךְ נִדְבַת בַּיּוֹם הַיּוֹם בַּהֲדָרֶי--

קדש

מִרְחָם מִשְׁחָר לָךְ מֵל יִלְהַתְּךָ :
נִשְׁבַּע יְהוָה | וְלֹא יִנָּחֵם
אֶת-הַכֹּהֵן לְעוֹלָם
עַל-הַבְּרָתִי מִלְכֵי-צָדֵק :

ת"א נאם ה' נדריס ב', ל"ה, סנהדצין י"ח, ק"ח: נשבע ה' נדריס סס: (ג) עמך גדבות ביום חילך. נדצות ציוס חולך. כשתאסוף חיל לדווף אחריהם יתנדצו עמך ואוהצו' ללאת עמך כמו שמליו (סס) וידק את חניכיו ילדי ציתו ולא יותר וענר ואשכול וממרא התנדצו מאליהם ללאת ללכת אחריו צעזרתו: צהדרי קודש מדחם משחר. זאת תהי' לך צכור הדרך קדושה שהי' צך מנשן אמך שהכיר צורלו צן ג' סניס: מדחם משחר. משנפל' מן הדחם כמו משולין פירות דרך ארוצה צו"ט ואיכא דתני משחיריון: לך טל ילדותוך. טל לך יחסצ ילדותיך דרכי יוסר שהחכהגת צהס צילדותיך יהי לך לנועס כטל זה שהוא נעים ונוח: (ד) נשבע ה' ולא ינחם. לפי שהיה

באור

כתרו ותחי לו כנבו ועסה, והוא חמר לצד שילצטר כלמח וועטרו כמעיל צוסת על הרע טעטו כנצו, וצזה חסיצ צדכה להס כי יחזירו למוצצ: (לא) כי יעמוד, חללנו ססוח עומד: לימין חציון, תחת חמרס וטען יעמוד על ימינו. וחפצר סנס הסנכור עמד לימין הנרסע אחר כלות הסקטבור דצריו: משופטי נפשו, תחת חמרס הסקר עניו רסע ונחססרו ילל רשע, וכל זה ד"ט ממקום חמסס:

קי (א) לדוד מזמור, אמרו הגאנ"ע וחד"ק, הנכון לפי דרך הספוטס לסרס חמזמור על דוד סחנרו חחד מן חמזמוריס עליו כמו חמזמור יעקן ה' ציוס נרה, ה' צעקן יסמח מלך גס לסלמה

באור פה

Psalmen 109, 110.

חלסיס מספטיך לתנך תן.
 וטעם חלמ"ד כפיס חמרי
 לי חמי הוח . וחמר
 הרחצ"ע עוד סחוצר זז
 התחור כחצר נטועו חנטי
 דוד לי לחמר לח חלז עתור
 זמלחמה , ככתונ על ספר
 סחוחל כרוח , והנה זה
 חיה זמן מועט קודם
 מלחמת רצח בני עמון
 כנראה תחוק הכתובים
 (ס"ז י' וי"ח) ויבד לדוד
 ויחסוף חת כל ישראל
 ויעזור חת הירדן וכו' .
 ויהיה לתשובת הסנה ויסלח
 דוד חת ויחצו וכו' וילירו
 על רצה ודוד וסז צירושלים
 ויהיה טעם זהה היסונה
 צירושלים לסו סנחיים חירע
 מלחמת סלסתיס הנזכר'
 (ס"ז כ"ח) חסר נקס יסזו
 לחכות חת דוד ויעזור לו
 חציסי צן לרויה וחצר חז
 נטועו וכו' . וחפזר סנס
 להניח ויהיה מספר דה"י
 כי סס וד"הי ח' כ') זוגר
 העסז סזכי החסתי מח
 חחר מוחמת רצה , וחיוו
 זוכרמעס חניסי הקודמת
 לה צסר סחוחל חולו
 הטעם לפי סחיה הופה
 קידס למלחמה רצה (חזנס

31. Daß er dem Dürftigen zur Rechten steht,
 Und rettet ihn von Richtern seines Lebens!

110.

Auf die Belagerung der Stadt Rabath Ben Amon.
 Der König blieb in seiner Residenz, für den die Anführer und das Volk sich dann dem Kampfe weigten.

1. Au David, ein Psalm.

- Der Ew'ge spricht zu seinem Herrn :
 Verweile hier zu meiner Rechten ;
 Bis ich deine Feinde dir
 Zum Schemel deiner Füße lege.
- 2. Der Ew'ge streckt von Zion aus
 Das Szepter deiner Majestät :
 Regiere mitten unter Feinden.
- 3. Dein jugendliches Volk ergreift
 Freiwillig sich, im heil'gen Schmucke,
 Am Tage deiner Helden Schlacht,
 Wie Thau vom Schooß der Morgenröthe.
- 4. Der Ewige schwor, ihn reuet nichts :
 Du bist der Gottheit Diener ewig !
 Der Sänger täuscht nicht, König Zedek's !

נספר הו"י חזרנחל טעם חחר הבון) ומה סזוכרו צס' סחוחל זמן רז חחר סתלחמה הזחה חוח לזכר
 מעסי ילודי סרסס, (עיון סס) וכלל ידוע סחין מוקדם ומחחר צססורי הננוחיס . ת"מ הוולח לנו מזה
 הוח סנרחה נכון כדעת ר' משה סכהן סחצר סחחור סלסנינו על מלחמת רצח בני עמון , דהיינו
 חחר סכזר לנד יוחז חת עיר סמלוכה סחיתה חרמתן מנזר וסמוך לעיר רצה, (דוח כורג, ליטחודעו) ,
 וחצר חיתה ג"כ עיר חמים , כלומר סתמנה צחו חמים לעיר רצה , ורחה ח"כ סהעיר תנתן צהכרח ,
 חז סלח מלחכו' חל דוד סחחסוף חת יתר העס וילכוד חת העיר כדו להקרח סמו עלו' , כי חזי
 כזר עזרה ססכנה , וצעת סחיה ללחח רוח ה' על חחר מהמסוכרים הלויס וחמר צרוח קדשו
 נחוס ה' לחרוני סתנך סז לימוני , ורחה סחיכל סתנך חיה מימין חוהל ה' צעיר דיד, וחמר
 דרך כזוד סזס צמקותן ולח חזח עוד זמלחמה , עד חסר חסיה חויצין חדוס לרבליך , כחצר
 עטה עתה יוחז , וחז תוכל ללחח ולגמור חדזר : עד חסיה , צעוד סחחית כמו עד סתמהמה
 דחוד (וועהרעכד) זל"ח , כלומר צחותו הזמן סחחניע חויצין תחת רבליך ע"י חנטי מלחמתך ,
 סז חתה זמנוחה לימוני : (ב) משה עזן וכו' , חתה תסז סחגן צליך על כסחן, ומתקוס
 מוסנך תסלך חת סנע סמלכות חסר צירך סחוח מעס עוז צקרז חויצין חרחוקיס לרדות צו צהס
 ולסכות' , וחמר יסלח ה' סזכוחו וחריך התטה חוונך גדול כנה . וכל זה ד"מ על חקסו וביזורתו ,
 וכדמזחר סכתוצ חזח חחריו כי עמו יתנדזו להלחח צעזורו , וצרוח נדיצה זה סל עזדיו וחילו ועסו
 חיל וינלחו חת חויציו : רדה , מקור מננין הקל והטעם לרדות צקרז חויצין חו סהוח לווי
 והטעם יסלח מעס עזן לחחר ודז צקרז חויצין : (ג) עמך נדצות וכו' , חמר חרוחנ"ע סנכון
 צעיני כי נדצות דרך קלוה נבסס נדצות והטעם חס הולרכת לעסות מלחמה עיך יצוחו חליך כנסס
 נדצות עד כחן , טעם סחסל צחה סינהרו חליו וממחרים לטותו כחבלי רציניס ונשחי נדכה סל
 חדה , וכפל סענין לעד ע"י כי כן הוח סיעור סכתונ . ביום חילך לך עמך נדכות כהדרי קידש ,
 ביום חילך לך ילדותך טל מרחם משהר , ומה נחס סחסל סחמה פעולה סחחניס סמוסיס
 זמלחמה לחבלי נסס וסעולת סחחוייס סחחחיליס לנסות כוחס נלחז לחבלי על סרך ודק מחוד
 מהנבסס , חחנה לח יצלר לרות נס הוח היסחיס והלמחיס כפי סכות חסר חוטצע צו וכפי חסר
 יס לחל ידו : ביום חילך , יקרח יוס סתלחמה כן דרך כזוד , כלומר יוס סחחה עוטה חיל צו :

רש"י

תהלים קי קיא

(ה) אֲדַנִּי עַל־יְמִינָךְ
 מִחֵץ בַּיּוֹם־אֲפֹ מְלָכִים:
 (ו) יָדִין בְּגוֹיִם מְלֵא גְוִיּוֹת
 מִחֵץ רֹאשׁ עַל־אֶרֶץ רַבָּה:
 (ז) מִנְחַל בַּדֶּרֶךְ יִשְׁתָּה
 עַל־כֵּן יָרִים רֹאשׁ:

מתיר' שלא יענש על האוכלסין שהרג נאמר לו (טס אל ט"ו) אל תירא אצדס וגו' לא ינחם על הטוזה אשר דצד עליך: אתה כהן לעולם על דצרתו מלכו לדק. ממך תלא הכהונה ומלכות להיות צניך יודשין את טס אזי אצין הכהונה והמלכות שנתנו לו: דצרתו מלכו. לדק יו"ד יתירה כמו דצתי עס. (איכה א'). על דצרתו מלכו לדק על פקודת מלכו לדק: אתה כהן. יש צמטע כהן כהונה וטורה כמו (טמואל צ' ח') וצני דוד כהנים היו: (ה) אדני. אשר היה על ימין צמלחמה: מחן ציוס אפו מלכים. את ארצעה מלכים הוא ידן צגויס מלא גויות

קיא

תהלת אלהים

(ב) הַלְלוּיָהּ:

אוֹדָה יְהוָה בְּכָל־לֵב
 בְּסוֹד יִשְׂרָאֵל וְעֵדָה:

ת"א מנחל בדרך פסחים י' קי"ז:

זו היא צטורת צרות צין הצתדים שנא' לו על מלרים וגס את הגויל אשר יעצודו דן אכני (ראשית ט"ו): (ו) מלא גויות. אסיפת פנדים. מלא לשון אסיפה כמו (ידמיה י"ג) קראו אחרין מלא. אשר יקרא עליו מלא דועים (ישעיה ל"א). והיכן דן מלא גויות את מלרים על שפת הים (טמות ט"ו): מחן ראש על ארץ רצה. זו היא דוגמת כצולת (חצקוק ג') מחלת ראש מצית דטע ראש פרעה שהיה ראש ושר על ארץ גדולה וחטוזה על כל הארצות כמו שנאמר (לעיל ק"ג) מושל עמים ויפתחוהו שהיו כלהאומות תחת ממטלת מלרים: (ז) מנחל בדרך ישתה וגו'. מנילוס הנהר צדך הליכתו היתה שותה ולא היתה לריכה למי גשמים על כן היה מרים ראש ומתפאר (יחזקאל כ"ט) יאור לוי ואני עשיתי. ענין אחר יש לפרט המזמור הזה צדוד: (א) נאם יהוה לאדוני. על עסקי אדוני שאל כשהייתי כרדף מפניו: לאדוני. על אדוני כמו ואמר פרעה לצני ישראל (טמות י"ד). וישאלו אכני המקום לאשתו (ראשית כ"ו): טז לימיני. התעצב והמתן ליטועתי: (ב) מטח עזך ישלח ה' מציון. מעשים טוצים המלווינין צידך. ד"א עוד תמלוך צליון ושס יטולה לך מטה עז ולא תרדה צקרצ איוצין: (ג) עמך גדבות ביום חילך. עס ישראל יתכצו לעזרתך ציוס שתעשה חיל כמו שמפורט (צדצרי הימים א' י"ג) שהיו נקצלים עליו מכל טצט ושצט צלכתו אל לקלב נפלו עליו מעכסה וגומר ומן הגדי נצדלו אל דוד ונותר (טס): צהדרי קדש מרחס משחר. צטציל הדדת קדוטה שהיה צך מעטורין. לך טל ילדותך. ילדות טוצה ופרק נאה שהיה צך תהיה לך כטל שהוא נעים ועדצ ותעשה לך פירות להלליהך: (ד) נשבע ה' וגו'. שהמלכות תהא שלך עולמית: אתה כהן לעולם. ואיו מן הכהונות כהונה שהיא למעלה מכהונות מלכי לדק וזהו המלכות שהיא למעלה מכהונה גדולה צטלטים מעלות: על דצרתו מלכו לדק למעלה מכהונה מלכי לדק שהיה כהן לאל עליון וא"ת לך הוא מלך היה. מלוכה שלו לא היתה מלוכה חטוזה ככנר ישראל: (ה) אדני. יהיה תמיד על ימין להוטיעך: אשר מחן ציוס אפו מלכים. שנלחמו עס אצדהס ועס יהוטע ועס צרק: (ו) ידן בגויס מלא גויות. ועוד צימי יחזקיהו צנך ידן צאוכלסי

Psalmen 110, 111.

כאור פו

בהררי קידס כנוי למלכותי
 המלחמה, בעצור היותם
 מלחמות ה': מרחב משחר,
 חמר וני מסה נקופת
 הסחר וסס הרחם כנוי כמו
 ינקע כסחר חורן (רח"ט)
 והטעם לפי שנעת פלות
 הסחר ירד העל ידמה כחלר
 וסול מחיקו על הארץ:
 משחר, סס ע"ת מקדס:
 ילדוחד, סס המקנה והוא
 כנוי לקצוץ כל הצמורים
 חסר נאנשי הלנח, וכן הוא
 גם דרך ל"ח לחמר לפעמים
 (דיח יוגענד) תחת (דיח
 יונגע מחנשאפט); (ד)
 אתה כהן לעולם, מלך
 ונביד, כמו וזני דוד כהנים
 היו, וחמר לעולם כי
 שחול לח היה מלך לעולם
 (רד"ק): על דברתי,
 כמה דחמרי חינוי על

5. Zu deiner Rechten hat der Herr
Im Zorn schon Könige zer schlagen.
6. Er wird Nationen richten
Auf hochgethürmten Leichen,
Der igt das Haupt von Babbah schlug.
7. Schon trinkt es aus dem Bach am Wege;
Weil es zu stolz sein Haupt erhob.

111.

Lob Gottes.

Psalmlied.

1. Halleluja!

Von ganzem Herzen dank' ich dem Herrn;
 Im Rath der Frommen in der Gemeine.

* *

המנותי (חורף אין ווקרט) וכן חמר. הרצ חזן יחייח והאמין לדברפי מלכי לדק, וכ"ה הרצ
 חלח שנחר במלילס היותר לחם בלסון חמר חונס זצ: מלכי לדק מנינו סזס היה סס
 מלכי ירוסלים מומי קדס, כדכתיב ומלכי לדק מלך סלס (נרחסית י"ד) ונס צימי יהושע היה
 קרוח חרוני לדק (יהושע י') ולסי סדוד כנס ירוסלים ונס זה עירו עיר המלוכה, יכנה חותרי
 דרך כנוד נסס זה, כדו להעיר זו סצריהו הוא צריית מלכות עולם מחת הסג"ה לפי שהוא מלך
 לדיק וישר, כנזכר כמה פעמים בכתוב, וכדחמר חתה כהן לעולם, ובחלי יהיה הקריחה אזחה
 טעם הבון למח יחמין לדברתי זחה: (ה) אדכי על ימיןך וגו'. כלומר חל תחסוד בלנך סזס הוא
 חרטה לך סלח חלח במלחמה עד סענדה הסכנה, כי כנר היה ה' על ימיןך במלחמות רעות אשר
 עשית וחמר קניית לך סס ע"י כסס הגצורים הגדולים אשר בחורן, ולכן רב לך להלחם עוד, וחין
 לך כי חס לסמוך על סר לנאך, חמר כיום מחן הרחם סל חרן רצח, הוא מלך צני עמון נחם
 סלכד עיר המלוכה, והוא ידון, כלומר יעסה תמיד מטפט ונקמה צבויס סונחיק וימלח מקיס
 המלחמה מבויותיסס, כל כך יכס מכה רצה תאוד, כן סכל הר"ת להמסין המקראות: ביום חסו,
 גם זה דרך כנוד לענד ה' סיסיח יוס מלחמתו עם המלכים יוס חסו סל ה' עליהם ורלינו עמו:
 (ו) מנחל דרך ישתח, הנה חמר סזכר בצורת יוחז במלחמה הזחה, זוכר גם הנמשך מתנו וחמר
 הוא היה הסנה הבורמת לזח הסייר סלסיינו, דחיינו סצהיות סכנר לכד חת העיר המיס כנזכר,
 חין לחויז עוד צעיר רצה מו נחר המתוקיס חצל הוכרת לסתות ולרות למחוננו מנחל היווד דרך
 סמוך לעיר, חמר תימיו סמחיס וחיינס רחויס כלל למסקה צני חדס, ולכן תנתן העיר תהדה
 נהכרה מחוסל כל: על כן, זחה עליו הרעה הזחה לפי סהריס רחשו נבדך, והחבר נך מלחמה,
 כן ענינו לדעת הרצ המתכנס. וכן טעם כי על כן ענרתס על ענדכס (נרחסית י"ח) ורציס כן
 והוא כמו על חמר, כמו כסעס על כו, וכנר הערנו סמלות כו וכן חחיס חן: יר"ם, הוא בלסון
 עתיד, והוא ענין מצוחר כנר צח ססר:

ק"א (א) הללויה, סס מין חסיר, כמו מכתס, מזמור, סניון והדומה, ובוונת חסיר לחלל
 ס': אודה, מזמור זה הוסד צאל"ף צי"ת חות חח"ז צראש סססוק וחחת צחמלציתו וכן כלס
 מחנ"ף עד תי"ו (חך צנייס ססיקיס החחרוניס ב' חותיות) וכמו כן מזמור חסני, סרלסון מדנר

רש"י

סנחרצ קצוץ פגריס מתיס וימתן צס:חרצ שהוא דחטה סל כנוה ולסוד שהיא חרן רצה
 אשר מנחל דרך היה שותה סנתפאר שסתו חוכלסיו תימי היודן סנח' (ישעי' ל"ז)
 חני קרתי וסתיתי מייס וחחרניז וגו': (ז) על כן ירים ראש. היה מסתנח ומתפאר
 צגללו:

ק"א (א) הללויה וגו'. מזמור זה הוסד צאל"ף צי"ת חות חח"ז צראש סססוק וחחד צחמלעותיו
 וכן כלס מאל"ף ועד תי"ו. וכמו כן מזמור חסני סרלסון מדנר צסנחו סל הקצ"ה

רשי

תהלים קיא קיב

- (3) והשני מספר צטצחו של לדיק: (ד) זכר עשה. קצע לישראל שצתות ומועדים ומלות שג' צהס וזכרת כי עצל היות צמלרים (דצרים ט"ו) לפי טבול חנון ורחום על צניו וחפץ להלדיקס: (ה) טרף נתן. מזון: (ו) כח מעשיו הגיד לעמו. כשנתן להם נחלת גוים הודיעם כחו וגבורתו. ומדרש פנחומל כתצ לישראל מעשה צדאסית להודיעם שהארץ שלו וצידו להוסיצ צס כל מי שידנה ולעקוד אלו ולהוסיצ אחרים שלא יוכלו האומות לומר לישראל גולגים אתם שצצתם ארץ צצעה גוים: (ח) סמוכים. הם פקודיו על סמך עז מחוזקין צעונסון ואזהרות זו על זו והפרטיות קצועות כסדר ולדרוש שאמר שלמה טוקיו עמודי טט וגו'. (שיר ה'): קיב דור ישרים. אשר יצודק יהיה זרעו:
- גדלים מעשי יהוה
 ורושים לכל-חפציהם
 הודו-והדר פעלו
 וצדקתו עמדת לעד:
 זכר עשה לנפלאותיו
 חנון ורחום יהוה:
 טרף נתן ליראיו
 יזכר לעולם בריתו.
 כח מעשיו הגיד לעמו
 לתת להם נחלת גוים.
 מעשי ידיו אמת ומשפט
 נאמנים כל-פקודיו.
 סמוכים לעד לעולם
 עשויים באמת וישר.
 פדותו שלח לעמו
 צוה לעולם בריתו
 קדוש וגורא שמו.
 ראשית חכמה ויראת יהוה
 שכל טוב לכל-עשיהם
 תהלתו עמדת לעד.

קיב

בו יספר תהלת הצדיק ואשרו וגמול מעשיו הטובים.

- (א) הללויה:
 אשרי-איש ירא את-יהוה
 במצותיו חפץ מאד.

ת"א סמוכים לעד צרכות ח' י' יצמות ח' ד' ראשית חכמה צרכות צ' ט"ז. ססחיס י' קי"ח. עקידה סער ח' עקרים ת"ג. ל"ח עקידה ועילת סער כל המזמור:

באור פז

Psalmen 111, 112.

בשנתי של הקנ"ה, ואסני
 חסר בשנתי של לדיק
 (רס"ו) : בסוד, מלסון
 בסודם אל תנוח נפסי,
 סכוח ככל ענין של נקלה,
 ונז"ת בסוד תוסך חחר עמו
 ואסעור בסוד יסדים ונעד:
 (ב) דרושים לכל חסויהם
 כנותר קודם סגתהו חלו
 המעשים והילורים, כנר
 החזקן זהם נחמתו
 הנלחי נעל תכלית סיתהו
 בחוסן סיהיו תסובלים לכל
 חסויהם, כנותר לכל תכלית
 הנלה זהם, וכחשר שכל
 הרז לתרגם זה המתמר:
 (ג) וצדקתו, כנר הערנו
 נספיו זה על הסודל סנין
 לזק ולזקה, ויולדק מזה
 מה סתרנס הרז כחן
 ולדקתו ויינע גיטע)
 סנחה תחוד כמי סחמסן,
 חחר ססועל הנניה סוח
 סוד וסדר, וסונו זה
 סהשטיע ע"י כך סולורים
 רזיס עומדת לעד, כי
 נהסנתו יהחדסו ססודי ה'
 לנקרים וכל רנע ורנע,
 ונזה זכר עסה ה' סרחוס
 וחנון לנסלחוחיו של מעסי
 צרחסית ככל דור ודור:
 (ד) הבון ורחוס ה' כפי
 הסלת הרב"ת הס נוסח
 המתמר זכר עסה לנסלחוחיו
 וכמו סנחרנו, ונססך הסדר
 סהביוני נעצור וספי
 המלל: (ה) סרף נתן
 לירחיו, מוונס וכל לרנס
 כפעס כי חין מחסיר
 לירחיו: יזכור לעולם
 צריתו, ר"ל סכוח קיוס
 תמיד נמתמו, וכמו סלח
 יסר צריתו חת ססמוס
 וחת סחין, כן יזכור לעולם
 צריתו אל ענדיו המתה
 סחצות הקדוסי וטעס
 סחמסך נעצור סזכר לירחיו:
 (ו) כח מעסיו הביד לעמו
 סודיע לעמו נהרחוחו להם,
 וסחנלי' סיה לתת להס נחלת גוים: (ח) סמוכים סקודיו לעד ולח ימוסו לעולם לסי סהס עסוים נחמת
 וצדק יסר: (ט) סדות סלח לעמו, כי לוח לעולם צריתו חחר כרת חת חצנהס: קדוש
 ויורה סמו, נוסחי סמתר כחנון ורחס דלעיל: (י) ראשית חכמה, תכלית סחפעסקות נחמתה
 סוח לנמד לירחיה חת ה' ככל כצו וככל נססו, ונקרה סחכלית רחסיית לסירתו סחלה נחסנה, חף
 סחוח סחרון נמעסם כנודע, וכ"ת הרז (לועק): שכל סוז לכל עוסיהס. עיון סוז וסחנהס
 סוזת כי חו יסנילו וחו ילניחו (ועיון נחור זה ססס נחמסך לחדס סוז סקמ"ד): לכל עוסיהס,
 חלו ססקודים סזכר, לסי סחכלית חכמה סיה ורחת ה' חו פעס עוסיהס סחחנרוס חלו סמוס סזכר,

2. Erhaben sind des Ew'gen Thaten;
 Allen ihren Zwecken angemessen.
3. ^{*} ^{*} ^{*} ^{*} ^{*} ^{*}
 Majestät und Schöne seine Werke;
 Ewiglich bestehend seine Güte.
4. Gedächtniß stiftet seiner Wunder,
 Der Gnädige, Barmherzige, der Herr!
5. ^{*} ^{*}
 Gibt seinen Dienern Unterhalt;
 Denkt ewiglich an seinen Bund.
6. ^{*} ^{*}
 Zeigt seinem Volke seiner Thaten Kraft;
 Gibt ihnen ein der Heiden Eigenthum.
7. ^{*} ^{*}
 Seiner Hände Werk sind Recht und Weisheit,
 Ohne Wandel alle sein Gebot.
8. ^{*} ^{*}
 Immer unterstützt und ewig,
 Nach Recht und Wahrheit eingerichtet;
9. ^{*} ^{*}
 Rettung sandte er seinem Volke;
 Stiftet seinen Bund auf ewig;
 Er, dessen Namen furchtbar, heilig ist.
10. ^{*} ^{*}
 Der Weisheit Ziel ist Gottesfurcht.
 Darnach zu wandeln seine Klugheit!
 Bringt unvergänglich Lob.

112.

Lob des Gottesfürchtigen, sein Glück und die Be-
 lohnung seiner frommen Handlungen.

(A l f a b e t i j c h).

1. Halleluja.

Wohl dem Manne, der den Ewigen fürchtet,
 Und große Lust hat an des Herrn Geboten!

* *

וחתנלי' סיה לתת להס נחלת גוים: (ח) סמוכים סקודיו לעד ולח ימוסו לעולם לסי סהס עסוים נחמת
 וצדק יסר: (ט) סדות סלח לעמו, כי לוח לעולם צריתו חחר כרת חת חצנהס: קדוש
 ויורה סמו, נוסחי סמתר כחנון ורחס דלעיל: (י) ראשית חכמה, תכלית סחפעסקות נחמתה
 סוח לנמד לירחיה חת ה' ככל כצו וככל נססו, ונקרה סחכלית רחסיית לסירתו סחלה נחסנה, חף
 סחוח סחרון נמעסם כנודע, וכ"ת הרז (לועק): שכל סוז לכל עוסיהס. עיון סוז וסחנהס
 סוזת כי חו יסנילו וחו ילניחו (ועיון נחור זה ססס נחמסך לחדס סוז סקמ"ד): לכל עוסיהס,
 חלו ססקודים סזכר, לסי סחכלית חכמה סיה ורחת ה' חו פעס עוסיהס סחחנרוס חלו סמוס סזכר,

רש"י

תהלים קיב

(ג) גִּבּוֹר בְּאַרְץ יְהוּדָה זָרְעוּ
 דֹר יִשְׂרָאֵל בְּרֹדֶף:
 (ב) הוֹן וְעֶשֶׂר בְּבֵיתוֹ
 וְצַדִּיקָתוֹ עֹמֶדֶת לְעַד.
 (ד) זָרַח בַּחֲשֶׁךְ אֹרֶךְ לַיִּשְׂרָאֵל
 חַנוּן וְרַחוּם וְצַדִּיק.
 (ה) מִזֶּבֶעַד אִישׁ חוֹנֵן וּמְלֹוֹה
 יִכְלֹךְ דְּבָרָיו בְּמִשְׁפָּט.
 (ו) כִּי לְעוֹלָם לֹא יִמּוֹט
 לְזִכַּר עוֹלָם יְהוּדָה צַדִּיק.
 (ז) מִשְׁמוּעָה רָעָה לֹא יִירָא
 גִּבּוֹן לִבּוֹ בַּמַּחַ בְּיַהוּדָה.
 (ח) סָמוּךְ לִבּוֹ לֹא יִירָא
 עַד אֲשֶׁר יִרְאֶה בְּצַרְיוֹ.
 (ט) פִּזְרוּ נָתַן לְאַבְיּוֹנִים
 צַדִּיקָתוֹ עֹמֶדֶת לְעַד
 קָרְנוֹ תָרוּם בְּכָבוֹד.
 (י) רָשָׁע יִרְאֶה וּכְעָם
 שִׁבְיָו יִחַרֵק וְנָמַס
 תֵּאוֹת רָשָׁעִים תֵּאבֵד:

(ד) בחשך אור. כמו הזריח. ומדרשו הוא עלמו כזיכור נעשה להם איד כמו ה' אורי וישעי לעיל כ"ז: (ה) טוב איש חונן ומלוה וגו' שחונן לזיס ומלוה להם נאמרו מדקדק לומר אין יכולת צדיק. ועת דצדיו הלדיכין לו צמאכל וצמסתה וצמסות מכלכל צמספט וצמדה וחם על נכסיו. וכלכל דצדיו צמספט. מנהיג חפציו: (ז) נכון לבו. כאמן לצו ליוצרו: (ח) סמוך לבו נסען וצטוח על הקצ"ה: (י) רשע יראה וכעם. לשון פעל כמו ויכעם לפיכך נקוד חליו קמץ וחליו פתח וטעמו למטה:

באור

חכמה ויראת ה' והחמת, כמו שחמרו חז"ל חם אין ירחם אין חכמה: תהלתו, של כל אחד מהעוסים, כמו צנות לעדה עלי סור ויתכן סיסוב וי"ו תהלתו חל סכל עוצ (הרצ"ע) חו כעס תהלתו של הדבר הזה עומדת לעד:

קיב (א) הללויה, המזמור מספר צמנה סלדיק וצמולו הטוב כנזכר לעיל. וגם זהו סלל לה' שהוא לדיק ויטר וישלם לחיס כפעלו, ולכן קרא המזמור צמס הללויה: (ב) גבור צארן יהיה זרעו, כל אחד מזרעו חו הסעס מענין וינצרו סמיס: (ג) וצדקתו מענין ולך תהיה לדקס

ת"א הללויה פסחים שם: אשרי איש צרכות ה' ח' עכר"ס ה' י"ט גבור בארץ עקרים מ"ג. ל"ד, הון ועושר כתוצות נ': טוב איש חולין ו', כ"ד משמועה רעה צרכות ע', ס': פזר נתתי צתרח ח', י': רשע יראה פסחים ו', קי"ו, עקידה שער ס' כל המזמור:

(דצני' כ"ד) ועיין הצחור סס צמסר נת"סס להרס"מ ז"ל כלומר וחנינותו שהוא עוסה לענינים מהון ועוטר חסר צניתו היא עומדת לצכות צניו לצור דוריס, ע"ד הכתוב כל היום חונן ומלוה וזרעו לצרכה, וכן תרגום הרז (ויינע וואהלוטהעטיגקייט): (ד) זרח וגו', הלכות דומות לחושך והיטועה לחור על כן כי חסב צחוסך ה' חור לי, והנה צנור הלכות על העולם ינח חור ליטריס והוא חסס שהוא חנון ורחום ולדיק, חו יהיה חור מוסך חחר עמו חור חנון (הרצ"ע) והרחשון הוא הנכון כפי עדות הכתוב שהצניח (מוכס ז') וכן תרגם הרז: (ה) טוב חיס, חגר רחצ"ע שהוא הסך עוז חונן ומלוה/

Psalmen 112.

באור פה

ואינו לרין לז, כי חס
 הטעם נסתיות כמו חסי
 חיס, וסעד פזס הסירוס
 הנכון כי לעולם לא ימוט,
 חונן, יפה חמר רחצ"ע
 הטעם ללכת אחריה' ספוח
 חנין ע"כ כי כן זכר המדה
 הזאת נפ' הקודם, וזה
 טעם הסתם: (ו) ומלוח,
 פסוקי כחממו הלוחה על
 מנת להחזירי חמנס כפי
 הנחם הרחמנה מזה הסורס
 ענין חנור וקסור כמו ילוח
 חסי חלי יכלול זו ב"כ
 המתנה, ומטעם שתרנס
 חרצ כאן (מיטסהייאען).
 וחד מן חזריח חמר בטעם
 על החונן חנינס במורה
 נחם ספוח נותן לחניון
 מתנה לחלוטין וכדי סלח
 לניסור חמר לו ספוח מלוחו
 כלנדר/וכסיצרכהו ה' יחזרהו
 לו: יבלכל, מענין וכל
 נסליס עסר חנן ספוח
 לסון מדה; כלומר ימודד
 ויסדר מעטיו על פי מדת
 המספט, לו הטעם סיכלים
 כלדנרו חתת כללי המספט
 וטעם דנרו עסקיוריהמספט
 לפעמים לסניס מסורת הדין
 ועד החנינה, חסר נזה
 ינדיל מהלוק ברודח,
 ונחנינה הזאת יונן נפ'
 סלסנינו כי כן חמר טונ
 חיס חונן, ולכן סכל חרצ
 לתרגם (כחך ביליגקייט):
 (ז) לכו, חסר הוא נטוח
 נח' נכון ננסחורו ולא
 ימוט ממנו, כן הוא טעור
 המחמר לדעת הרה"ת ז"ל:
 (ח) עד חסר יראה כלריו,
 מה ספוח כולס לרחות ורצה
 המלינה הזאת נמזמורו
 תהלים: (ט) סור, לח
 הזכיר פעול סור גס נתן
 כי הוא כודע כי מלת
 לחניונים תודוענו רחצ"ע:
 צדקתו כסל מחמר ולדקסו
 עומדת לעד נענור הלדיוק:
 קרבו, חזקו ותקסו,
 והר"י נ' יחייח חמר הטעם והקנן מנכסיו לח יחסור מסני הסור, כי חרצה תרוס ותתרגם
 ע"כ, חמנס לסון מקרח לחוד ולסון חכמים לחוד: (י) וכעס, לסון פעל כמו ויכעס לסוכך נקוד
 חליו קמץ וחליו סתח וטעמו למטה, (רס"י) וננוסה ר"ס זן מלך הוא כלו קמץ: שביו יחרוק,
 היא הדוק הסניס נהתקלף חדים על חנירו: ונכס, ימס לננו מן הקנחה כדרך ויקצ עלמות קנחה
 (ר"ס זן מלך), והיותר נכון סהטעם על כל נוסו מעדות הכתוב עלמו ססניח: תאור וטעיס תחנז
 סתחיה הזאת לרחות ננע הלדיוק לח תמלח לו, כן כל תחות רטעיס תחנז:

2. Sein Samen wird gewaltig sein auf Erden,
 Gesegnet ist des Redlichen Geschlecht!

* *

3. In ihrem Hause ist Ueberfluß und Reichthum;
 Wohlthätigkeit bleibt unaufhörlich.

* *

4. Den Frommen strahlet Licht in Finsterniß,
 Der Gnädige, Barmherzige, Gerechte!

* *

5. Wohl dem, der sich erbarmt, und theilet mit;
 Und richtet ein sein Thun nach Billigkeit.

* * *

6. Denn ewiglich wird er nicht wanken;
 Der Nachruhm des Gerechten bleibt ewig:

* *

7. Er höret furchtlos schreckliche Gerichte;
 Sein Herz hofft auf den Ew'gen unverzagt.

* *

8. Getrost und unerschüttert bleibt sein Muth,
 Bis er an Feinden seine Lust ersieht.

* *

9. Er streuet aus, er gibt den Armen;
 Wohlthätigkeit bleibt unaufhörlich.
 Mit Ehren wird sein Horn erhöht.

* *

10. Der Frevler sieht's mit kränkendem Verdrusse,
 Und härmt sich ab, und knirschet mit den Zähnen.
 Bereitelt ist der Frevler Wunsch!

תהלים קיג קיד

רש"י

קיג

קיג (ה) מי ביהוה
 אלהינו. צמחים
 וצאן שהוא מבזיהו
 לשבת ומשפיל לראות.
 מבזיהו משפילי מקימי
 להוסיפי מסיצי כלם
 יו"ד יתירה זהם: (ט)
 עקרת הבית. ליון שהיה
 כעקרה יוסיזנה: אם
 הצנים שמחה. כי חלה
 וגם ילדה ליון את צניה
 (ישעיה ס"ו):
קיד (א) מעם לוועו.
 עם שפת לשון
 אחר שאינו ל"הק.
 וחזירו את עם נועז

שיר תהלות לשיר בחנים ומועדים במקהלות:

(ב) הללויה:

הללו עבדי יהוה

הללו את-שם יהוה:

יהי שם יהוה מבורך (ג)

מעתה ועד-עולם:

ממזרח-שמש עד-מבואו (ג)

מהלל שם יהוה:

רם על-כל-גוים יהוה (ד)

על השמים כבודו:

מי כיהוה אלהינו המגפיהי לשבת:

המשפילי לראות בשמים ובארץ:

מקימי מעפר דל (ז)

מאשפת ירים אביון

להושיבי עם-גדיבים (ח)

עם גדיבי עמו:

מושיבי | עקרת הבית (ט)

אם-הבנים שמחה הללויה:

באור

קיג (א) הללויה, סיר
 זה והצנים אחריו
 עד סיר קי"ט הוקצפו
 לדורות לסיר צחנים
 ומועדים, וקצלי סכו היה
 גם צימו המקדש: עבדי
 ה' הטעם אתם עצדו ה'
 כמו הקהל חקם אחת להם
 וחמרו כן יהו (סחצ"ע)
 כרחם לדעתו סנחמר יהו
 וכו' תפונת מקהלות לויס
 אחרת אשר ענו ננד
 המקהלם ה', וזה נכון
 מחוד, וחולי סטרו חלו' ז'
 המקהלות כל הסיך פסוק
 צפ' חו מחמר צמחמר,
 וכנר העיר ע"ו הרה"מ
 צסטר נת"הס צהקומתו
 לסירת היס: (ג) ממזרח
 שמש עד מזרחו, זכר מזרח
 ומערב שהוא רוצ היסוצ
 על קו הסוים (הנד"ק),
 והחצ"ע חמר כנה חוכך
 היסוצ שהס י"צ סעות ולא
 כן הכוחז על כן כת'
 התצוננת עד דחצו חוכך
 ע"כ, וכל זה כפי הנודע
 להס מתכונת הכדור,
 וחחונניס עמדו על סעותס
 ע"י נסיונות רבות, והטעם

קיד

יציאת מצרים.

(ב) בצאת ישראל ממצרים

בית יעקב מעם לעז:

ת"א הללויה ססחיס סס, הללו עבדי ה' ערכין ז', י': יהי שם ה' מגלה ז', י"ז: ממזרח
 שמש סס ודף ז': מושיבי עקרת ססחיס י', קו"ח: אם הבנים ססחיס י', קו"ז.
 סוטה ח' י"ז. גיטין ה' נ"ו. נדרה ח' ק"ז: בצאת ישראל ססחיס י', קו"ז קו"ח:

Psalmen 113, 114.

כאור פט

הנבין צמחור סלסניכו לפי
 שקלוות חותן הסאות לנד
 היו תוקלנות צימי קדם
 ע"י מולד הסתם וזוחה,
 ונ' קושני הדומי והלסוני
 לח נודעו להם עדיון,
 וחין להקטות חחורח
 וממערב מלסון ומיס, כי
 סס הכוונה על הבגולות
 לנד וכחן הכוונה על
 הקלוות וכן ברחוק מזרח
 ממערב (לעיל ק"ב):
 מהולל סס ה' כי כל בני
 חדם סהס מן המזרח עד
 ממערב כלס יהללו יח, כי
 חע"ס טיט צהס עוצדי
 כוכבים ומזלות הכל מודים
 כי הוח הסנה העליונה
 הד"ק, וכן חמר הנביח
 (מלככי ה'), כי ממזרח
 סמס עד מזרחו גדול סמי
 צבויס וככל מקום מקטר
 מבט לסמי ומנתה טהורה
 כי גדול סמי צבויס חמר
 ה' לנחות: (ד) רם, מוסך
 עלמו וחחר עמו: (ה)
 הסגביחי לסנת, הנכון
 כדעת ר' משה הכהן היות
 סעול המגזיחי כצודו, וכן
 המססילי, והסעס כמחמר
 ר' יוחנן ז"ל נתקום סחהה
 מולח גדולתו סס חתם
 מולח וכו': (ו) בשמים
 וצחקן, י"ח המגזיחי לסנת
 צממיס והמססילי לרחות
 צחון, וכן חצני סוסיס
 וחצני מלוחיס לחסוד ולחוסן
 וי"ח המססילי לרחות
 צממיס וצחקן, לפי סנס

113.

Lobgesänge in Chören auf die festtage.

1. Hallelujah.

- 1. Lobet, Diener des Herrn;
Lobt den Namen des Herrn!
- 2. Gepriesen sei der Name des Herrn,
Von nun an und in Ewigkeit.
- 3. Vom Aufgang bis zum Niedergang,
Gelobt der Name des Herrn!
- 4. Der Herr ist über alle Völker erhaben;
Ueber die Himmel sein Ruhm erhaben.
- 5. Wer ist wie unser Gott, der Herr?
Thront so hoch! —
- 6. Schaut so tief! —
Im Himmel! — auf Erden! —
- 7. Richtet den Geringen auf vom Staube;
Erhöht den Armen vom Noth;
- 8. Neben Fürsten ihn zu setzen,
Neben Fürsten seines Volkes.
- 9. Belebt das Haus der Kinderlosen;
Läßt sie frohe Mutter werden. Hallelujah!

114.

Der Auszug aus Egypten.

- 1. Als Israel auszog aus Mizrajim,
Jakob's Haus vom Barbarenvolke;

הסמיס סרמיס ססלום צערכו, ולדעת הר"מ סהצוח צהקדמתו לסורת הים יוסב צסמוט וצחרכן
 על צ' ססעליס, התגזיחי והמססילי, ועיין עוד מה סהעיר סס צנה הססוק צענון המקבלות
 למחלקות: (א) סקיימי מעפר דל רעיון תגזיחי והמססילי כצודו הפלה צמחנת המסורר רעיון
 הסנתה ססס צ"ח סימסול צעולם כרצונו וסחוח מססילי חף מרותס חחריס ולכן הוסיף צנה המחמר
 מסירת חנה הנודעת בקרב ישראל מחו, עקיס מעפר דל מחספות יריס חציון, חלח סהמסורר הלז
 כיון בס צסרע על קירות התלך דוד והללתו לח כן חנה סחיתס לסני התלך דוד, ולכן הוסיף סוח
 לחמר עס נדיני עמו: משפוח, לסון יחיד והרצוי חספתות, והוח כפל ענין סל עסר:
 (ב) לחושיבי, סעליס צמחמר נוססיס וי"ד: עס נדיני עמו, סחוח עס סגלה לה', וצנה נדינימו
 מעוליס צמדגנה מנדיני סחר העמיס: (ג) מושיבי עקרת הניה, כיון סזכר סירת חנה וזכר
 גם סמעס סנעסחה לה חלח סזוכר חותו דרך כלל המוססע מענון הסרטי הזה. וטעס המחמר
 כטעס מוסיב יחידיס ציתה (לעיל סיר ס"ט), וכטעס ויעס להס צתוסי ועל ידי זה יתיה חס הצניס
 סמחה צהס חחה חסר מתחלם היתה קסת רוח על כי סבר ה' חת רחמה, ומלת עקרת חס כן
 חיוס סמונה, כי נתח זה המסקל כס צמוכרת כנודע. חמנס לדעת רס"י הסעס מוסיני עקרת
 הניה, כלומר העקרה סגנית, להיות חס הצניס סמחה וחלנו כי חו היתה לריבה המ"ס להקד
 ליר"י מסודס סוז. ולזה הרבס הרב מסן הרחסון, כדעת הד"ק והרחצ"ע:

קיד (א) בצאת ישראל מתלרים, זכר ליחית תלרים הוח עקר כל המועדים והחנים, כי על
 ידה נעסה ישראל עס סכולתו סל הקצ"ח. וטעס הסמוכות על הסיר הקודס, מטעס

רשי

תהלים קיד קטו

- (ג) הִיתָה יְהוּדָה לְקִדְשׁוֹ
יִשְׂרָאֵל מִמְשָׁלוֹתָיו :
- (ג) הַיָּם רָאָה וַיִּנָּם
הַיַּרְדֵּן יִסָּב לְאַחֲזֹר :
- (ד) הַהָרִים רָקְדוּ כְּאֵילִים
גִּבְעוֹת כְּבְנֵי-צֹאן :
- (ה) מִה־לֶּךָ הַיָּם כִּי-תָנוּם
הַיַּרְדֵּן תִּסָּב לְאַחֲזֹר :
- (ו) הַהָרִים תִּרְקְדוּ כְּאֵילִים
גִּבְעוֹת כְּבְנֵי-צֹאן :
- (ז) מִלִּפְנֵי אֲדוֹן חוֹלֵי אֲרֶץ
מִלִּפְנֵי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב :
- (ח) הַהֶפְכִי הַצֹּר אֲנִים-מַיִם
חֶמְשֵׁי לְמַעַיְנֵי-מַיִם :

תראה עם עמקי שפה ונו' (סס ל"ג). וכו"ן ולפ"ד נחלפות זו זו כמו נטבה שהיא לטבה צספר עזרא (נחמי' י"ג): (ב) היתה יהודה לקדשו. לקח יהודה לגדול חזלו וקדושתו ואף הם קדשו שמו ציריפת הים כענין שכלמר (לעיל ס"ה) שרי יהודה רבמתס וכמו כן נדרש צלגדה מקרא זה היתה יהודה לקדשו שקפץ נחשון לתוך: הים ואמר אני אוד תחלה וזהו שאמר היתה יהודה לקדשו: (ג) הירדן יסוב לאחור. שכל מימי צראשית נבקעו: (ד) חולי ארץ. המהולל ארץ. יו"ד יתורה זו כמו מבזיהו משפילו ובהפכיו: (ח) למעיניו מים. וי"ו יתורה כמו וי"ו של וחיתו יעד (לעיל ק"ד).

קטו (א) לא לנו. לא צטצילכו וצכוטר מעשינו תעשה עמנו:

קטו

ה' הוא אל אמת.

- (ב) לֹא לָנו | יְהוָה לֹא-לָנוּ
כִּי-לְשִׁמְךָ תֵּן כְּבוֹד
עַל-חַסְדֶּךָ עַל-אֱמֹתֶךָ
לְמַה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם
אֵי-הוּא אֱלֹהֵיהֶם :
- (ג) וְאֵלֵהֶם בְּשָׁמַיִם
כָּל אֲשֶׁר-חָפֵץ עֲשֵׂה :

באור מעטר דל, כי כמו ט'קח ה' חת ווד עזרו מתכלחות לחן להמליכו, כן כרים גם ה'תנו ישראל הססלים צתורים להוליאם מצית עבדים ולעשותם ממלכת כהנים וכו' קדוש: מעם נועז, כמו סתינס סחרמי, מעמח צרצרחי, ועיון מה סכתצנו מזהח סתלה (לעיל סיר ט') וחולי סזח טעם סוליא לעז נדרנו כו"ל ענין גנות וחרסס: וחד מן חצריח חמר סהוח סס מוכצ וסעורו מעס חסר לו עז וכצורה, ויתורנס ח"כ (פאָן מעשטיגען)

ה"א הים ראה סמחיס סס, סוטה סס: ההרים רקדו סמחיס סס: חלמיש למעיניו סס מ': לא לנו סס ודף קו"ד עקריס מ"ד, ס' מ"ז:

צ באור

Psalmen 114, 115.

סס (ב) יהודה, סס כלל כל העם, לכבוד שנס המלכות, והכסל לעד, גם מלח, היתה, כי החומה נלסון על מסקל נקבה וכאלו חמר זה יהודה לח בן סנס, חנין כונת הר"מ: לקדשו, על הסס יתרון, כלומר שהוא קדשם והוליס מעס עמח: סמשלותיו, שהיה להם לחסיס וליח מלך עלוהס שוס מוסל וכני, כי חס הוא לנדו: (ג) הים רחב וכו', ד"מ לנקיעת יס סף וכריתת מי הירדן: (ד) ההרים קדו וכו', במעתד הר סיני, וכאלו חמר שהיותר כדוים, וקצועיס נצריחה נעסו קליס כחיליס (ה) מה לך וכו', מה נעיס נסיר הסנסלה הזחת צורך שאלם, וחולו שהיה סותה נסי כת מקתלה סנייה והפסונה מלפני חרון וכו', נסי מקתלת רחסונה: (ו) ארון, חרון האדוים הארון האמיתי חמר הכל צירו לשלוט צו כדונו: חולי חרן, סמחולל חרן, ויו"ד יתירה זו כמר מבציהו מססילי סהופרי (רס"י) וכן הוא דעת ר' יונה מענין מחין תהומות חוללותי וסוח תואר ויתנוסם צל"ח (סלופסער דער ערדע). ולדעת הר"מ ק צפירושו הוא מקור כנוי מוצר נער, והנניח מלעיל

2. Da ward sein Heiligthum die Tochter Juda; Die Tochter Israel sein Reich;
3. Das Weltmeer sah und floh, Der Jordan wich zurück.
4. Berge hüpfen, wie Widder, Hügel, wie Lämmer.
5. Was ist dir, Weltmeer! daß du fliehst? Dir, Jordan! daß du weichst?
6. Berge, daß ihr hüpfet wie Widder? Hügel, wie Lämmer?
7. Vor dem Herrn erbebe, Erde! Vor dem Gotte Jakob's!
8. Der Fels in Wasser wandelt, Kieselstein in Quellen.

115.

Der Ewige, der wahre Gott.

1. Nicht uns, Herr! nicht uns, Deinem Namen selbst gib Ehre, Um deiner Güte und Wahrheit willen.
2. Was sollen Heiden sprechen: „Wo ist denn nun ihr Gott?“
3. Ist doch unser Gott im Himmel, Und schaffet, was er will!

צצור קרוז הסעמים כלומר רקרי ונוסי הוא מלפני הארון. ונערסו סירשו מלסון ליווי וכאלר ציו המסורר נבד הסאלם זה סתחולו לפני חרון הוא. וכן דעת הר"מ: וכן תרגם הר"מ: (ח) ההופכי יו"ד נוספות חולי צצור קרוז ה"ח הלור סלח תצולע נקריחת הסוסך הלור: אגם מוס, דרך מסל סצור מן הלור מוס רניס וכסו פני הסדה, וזה היסך הוס רחם וינוס, דהיינו שהלח נעשה ינס והינס לח, ונזה ידמה לכונת הסיר הקודם, סצו זכר ב"כ הסוך חמר, סיססול הרס וירס סססל: למעיבו מוס, צו"ו נוססת, חולי לספרוד דמיון המצעה סנין מעין למוס, ונענין יוסר מתכונת הסיר, עיין נספר נתינת הסלוס להרה"מ נפרסת למך:

קמו (א) לא לנו, טעם ההמשך אל הסיר הקודם, כמו סעסית חסד עם חנותינו כן תעשה עמנו ככל דור. והר"מ ק כתז יס ספריס סחין זה תחלת סמזמור ע"כ. חכן הדין עם הספרוים סלסנינו, כחמר ירחם כל קורח מסכיל מתוך סמתכוונת סננדליס חמר לחלו צ' הסירוס: לא לנו, לח צצולנו וכוסר מעסונו תעסה עמנו (רס"י) וכן הוא דעת הר"מ: ע והר"מ ק, חכן כי כן יחסר ססעל. והכוון כמשמעו לח לנו לצו חן כצוד צהללחחנו כי חס לסמך חן כצוד: על חסדך על חמתך, כלומר נצוד חסד סהנשחחנו, וסרחוי לך לחמתו, כי לח חוס חל ויכז, וכמו ספיוס"י ז"ל נס' חתן חמת ליעקב חסד לחנרסם (מיכה ז') ע"ס. ותד מן חנריח חמר סעס לח לנו סרסון כמשמעו, וטעם הסני צצורנו, והחמת כי הנסל ליוסי סמלולם, גם למלחות מקוס הסעל חן כצוד, כדי לסוונת סתי סדלתות נחלקיהם: (ב) א"ה נח חלסיהם, מעס חיה חוסוח סין

תהלים קטו

רשיי

(ד) עֲצִיבֵיהֶם כַּסֶּף וְזָהָב
 מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם :
 (ה) פֶּה לֶחֶם וְלֹא יִדְבְּרוּ
 עֵינַיִם לֶחֶם וְלֹא יִרְאוּ :
 (ו) אֲזֵנַיִם לֶחֶם וְלֹא יִשְׁמְעוּ
 אִף לָדָם וְלֹא יִרְיִחוּן
 (ז) יְדֵיהֶם | וְלֹא יִמְיִשוּן
 רַגְלֵיהֶם וְלֹא יִהְלִכוּ
 לֹא-יִהְיוּ בַגְרוֹנָם :
 (ח) כַּמֹּזְהֵם יִהְיוּ עֹשֵׂיהֶם
 כָּל אֲשֶׁר-בָּטַח בָּהֶם :
 (ט) יִשְׂרָאֵל בָּטַח בַּיהוָה
 עֲזָרָם וּמִגְנָם הוּא :
 (י) בַּיֵּת אֲהֲרֹן בָּטַחוּ בַּיהוָה
 עֲזָרָם וּמִגְנָם הוּא :
 (יא) יִרְאֵי יְהוָה בָּטַחוּ בַּיהוָה
 עֲזָרָם וּמִגְנָם הוּא :
 (יב) יְהוָה זָכְרָנוּ יְבָרֵךְ
 יְבָרֵךְ אֶת-בַּיִת יִשְׂרָאֵל
 יְבָרֵךְ אֶת-בַּיִת אֲהֲרֹן :
 (יג) יְבָרֵךְ יִרְאֵי יְהוָה
 הַקְּטָנִים עִם-הַגְּדֹלִים :
 (יד) יִסַּף יְהוָה עֲלֵיכֶם
 עֲלֵיכֶם וְעַל-בְּנֵיכֶם :

כי לשמך תן כבוד כדו
 סלף יאמרו איה כל
 חלביהם: (ז) ולא
 ימישון. לשון ימוטני חזי
 (בראשית כ"ז): (יא)
 יראי ה'. אלו הגדלים:

Psalmen 115.

באור צא

4. Jener Götzen, golden, silbern,
Sind der Menschenhände Arbeit;
 5. Haben Mäuler, reden nicht;
Haben Augen, sehen nicht:
 6. Haben Ohren, hören nicht;
Riechen nichts mit ihrer Nase:
 7. Ihre Hände greifen nicht;
Ihre Füße gehen nicht;
Sie reden nicht durch ihre Kehle.
 8. Die Solche machen, sind wie sie,
Die auf sie hoffen, alle so.
 9. Vertraue dem Ewigen, Israel!
Er ist ihr Helfer und Schild.
 10. Vertraue dem Ewigen, Ahron's Haus!
Er ist ihr Helfer und Schild.
 11. Vertraut dem Ewigen, Gottverehrer!
Er ist ihr Helfer und Schild!
 12. Der Ewige denkt unser, segnet uns;
Segnet Israels Haus;
Segnet Ahron's Haus;
 13. Segnet Gottesverehrer,
Beides, Klein und Groß.
 14. Der Ew'ge mehre euch,
Euch und eure Kinder!
- אשר חלק להם ה', חיק לא יראו ולא יצונו שחי אסור לנכח לעשות צורחיו וכן הנוסח בדומה
חיק לא יראה שאין לו כח לעזור לעלמו צדוק ענין, חף כי לאחיים, לא כן ישראל שה'
אלהיהם, וראוי להוען להם נשת נה', כי עזר ומנינם היא נאמת: (ס) עזרם ומנינם היא,
אמר דן צלעם, כי היה ראוי להיותו עזרם הוא ומנינם והנכון כמו שנאמר: וחד מן חזרות אמר
שעם נטה הוא לשון מקור, כלומר צעקונם כל ישראל הוא צה' ושעם נטחו הסיון הוא עזר
ענין סכנד, כי כן מלינו גם עם יסחין על תסקל הכוד כלומר כאשר נטחו צית אהרן וירחי ה'
צה', כן הי' עזרם ומנינם נאמת: (יא) יראי ה' לדעת סנד"ק הכוונה על החכמים המתנודדים
ולדעת הר"י כן יחיה הכוונה על הלויים, שלא נכללו בשעם צית אהרן, וקראם כן מעם
האומר לחצו ראשו לא רחיקיו וכו', והוא צ"ע אמר אחר ספוקי ישראל הנוכח קדוסי שהם
צית אהרן ואחר כן כלל לירחי השם בכל עם ועם: (יב) ה' אשר זכרנו תמיד נחמלתי עלינו
הוא יצוק את עמו, וסי' אחרי כן הפרט יצוק את צית ישראל וכו' (הנד"ק): (ג) הקטנים

(סופסטים ט'), כלומר
מנלתי יכולת ה'. ח"ו לא
יעזור, וכנוד זה אמר כל
אשר חסן עיה ושעם נשתים,
כס מחוד: וזו יריהם ולא
ימיטיו, כנר הערני סעמים
סכנוי הקנין והסתיכות אחד
צלסון עזר ולכן כמו סאמר
לעיל (סיר נ"ח). חמת
למו, נמקום חמתם,
וצמ"ח (סיר נ"ו) פלם למו
נמקום פלסם, כן יאמר
כין נהיפך ידיהם נמקום
ידיהם להם, וכן רגליהם
נמקום רגליהם להם ואם
כן ידמה חלו צ' מאמרים
חמם להמאמרים הקידמים
חו חולי ידמו להמאמר
האחרון ושעם הסך. ולא
ימיטיו ודיהם ולא יסכו
כבליהם ולא יהנו צברונם,
והנזכר ינחר: לא יאמר
צברונם, חסי' לא יהנו
כוונה חו עוף אחר
(הרחנ"ע), וכן אמר סנד"ק
ות"ל לא יאבי חסי' סכיון
מעם שזינו דציר מתס חלל
ק"י לפנוף היולח מן הגרון
ע"כ, רלוים לפי סכנד אמר
סח להם ולא ידברו. ויש
לסעיר סח, שעל הגרון
ועל החיק לא יסול כי חס
פעל הנה לא פעל דבר
ולא מלל, אשר יסור על
השפה, ועל הלשון יכסרו
שלשתם, כאשר יצין
היודע צעיר מולחי המנעח,
וכמו כן על הפה סהרה
שם כלל לכל כלי המנעח
וכל כתיבי הקידם לעד: (ח)
כמרהם יחיו עיניהם,
יפה תרגמו סנד לשון
הוא, כלו' סעוניהם ג"כ
ענינם להם ולא יראו
ולא ירביצו כלל נחושיהם

רש"י

תהלים כמו קטז

(טו) בְּרוּכִים אַתֶּם לַיהוָה
 עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:
 (טז) הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לַיהוָה
 וְהָאָרֶץ נָתַן לִבְנֵי-אָדָם:
 (יז) לֹא הַמַּתִּים יְהִלְלוּ-יָהּ
 וְלֹא כָל-יִרְדֵי דוֹמָה:
 (יח) וְאַנְחֵנוּ נִבְרַךְ יָהּ
 מֵעַתָּה וְעַד-עוֹלָם הַלְלוּ-יָהּ:

קטז (א) אהבתי כי ישמע ה' את קולי. כך - אפר דוד לאחד שנפטר שאלו והוא מלך. שזכי נפשו למנוחי כי ה' גמל עליכו חסד ולך קוני חני מתאו' כי חללת נפשי ממות. להצתי כי ישמע ה' תלותי שישמע ה' את קולי (סל"ח): (ב) ובימי אקרא. צימי לרתי אקראנו וצימי גאולתי אשכחנו: (ג) חבלי מות חצרות אויבינו המנקשים להמיתני. חצלי מות. חצלי שאל כלם לשון חצרות הם כמו (שמואל

קטז

תודה על הצלה מפגעים רעים.

(ב) אֲהַבְתִּי כִּי-יִשְׁמַע יְהוָה
 אֶת-קוֹלִי תְּחַנּוּנֵי:
 (ג) כִּי-הִמְטָה אָזְנוֹ לִי
 וּבִימֵי אֶקְרָא:
 (ד) אֶפְפוּנֵי | חֶבְלֵי-מָוֶת
 וּמִצָּרֵי שְׂאוֹל מִצְאוּנֵי
 צָרָה וַיִּגְזַן אֶמְצֵא:
 (ה) וּבְשֵׁם-יְהוָה אֶקְרָא
 אֲנִי יְהוָה מִלְּטָה נַפְשִׁי:
 (ו) חַנּוּן יְהוָה וְצַדִּיק
 וְאַלְהֵינוּ מֵרַחֵם:
 (ז) שֹׁמֵר פְּתָאִים יְהוָה
 דְּרוֹתַי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ:

באר עם הגדולים, זעזור הגדולים כי הם ידריכוס להיות נמוהם: (טז) השמים שמים לה' חמר סה' הוא עושה השמים והארץ כן השמים חמר הם שמים לה', כלומר שחור יודע לנד תכלית הנחש עם כל נחש. כן הארץ חמר הוא נתונה לנני חרס לנדות ולעשות זה כלונה, חלבים עשה גם שניהם ומסביח צוה כצוה, כי הוא הוא חמר נתנה לנני חרס ושם נסקידים עליהם, ועל כל מעשיהם ינחם החלבים נמשע סס. וכיון שזכר ענין הבחול לעה"צ חמר שהמתים לח והללו יה, הם הרשעים שימותו מיתה מוחלטת ויחזרו כלם וכן מכפיל יחומר שכל יורדי דומה לח והללו יה, כנוי לשחול וחצרון מענין כויתה, כמו נתל כזהמות נעמה, חלל חננו ירחו ה' ננדן יה מעתה ועד עולם, כי נסמת הלויק תחיה

*האל"ף נחה

ת"א השמים שמים זרכות ו' ל"ד. שנת ט"ו, קי"ט. סיכה ח' ח'. ינמות ו', ס"ב. ביטין ד', מ"ז. סנהדרין ו"א. ק"ב: לא המתים שנת כ"ז: אהבתי כי ישמע ססחיס ס', ס"ד ודף קי"ח. סוכה ה', נ"ד, ו"ה ח', י"ז: אנה ה' ססחיס סס: שמר פתאים שנה י"ח קכ"ט. ינמות ח', ז', ודף ע"ז ודף ק'. כתובות ג', ל"ט. סנהדרין י"ח, ק"י. עכו"ס ז', ל', נדה ג', ל"ח, עקרים מ"ד ס"ח: דלותי ולי יהושיע ססחיס י', קי"ח, נ"ה ח', י"ז:

באור צב

Psalmen 115, 116.

לעולם ותתעדן צבוע
 שמחות את פני ה' תמיד
 או יתכן לפרש שם דומה
 כנוי על הקצר לצד, מענין
 דומים כמו שניה דומה
 נפשי, ועם כל מוסך
 אחר עמו וענין המאמר
 לא כל המתים יבולו זה
 ולא כל יורדי דומה, כי יש
 מהן שילכו לדרחון עולם,
 אבל חננו נרוך יה מעתה
 ועד עולם הללויה:

קטז (א) אהבתי, כמו
 שתפול פעל אהב על

החסן והחשק גדנר מה,
 כן הפול גם על החסן
 והרצון צפעולה מה, וכמו
 כן הדיק גם בלשון רומי
 ובלשון לרס"ז וצ"ח יתורגם
 לרצו בתואר הפעל (גערן)
 כמו אהבי לנוס (ישעיה
 כ"ד) תרגומו (ז"ח סלחצען
 גערן), אהבו לנוע (ירמיה
 י"ד) תרגומו (ז"ח וואנדען
 גערן), אמנס כשתצוה
 אחרי' מלת כי סהיה במקום
 אשר, דהיינו שתהיה
 הפעולה יולאת מנוסח אחר,
 אשר זו יאהב הנוסח
 הרצון למצוא הפעולה
 הזאת, או יתורגם צ"ח
 (ב' ז"ן) הענין כאן תמיד
 הייתי אהב שישמע ה' את
 קולי, וזה טעם זמן העבר
 במקום הווה: קולי
 תחוני, או שהיה חסר
 הסמוך כמו הארון הצרתי

או שאלת ישמע מושכת אחרת: (ב) כי הט"ס אנו ל'. צורה טעורה, ולכן צימי הקרה, כלומר כל ימי חיי
 הקרה להצח חליו, אם חספוני חזני מות וכו', כן שכל הרצ המתרגם להמשיך הענין: (ג) חבלי
 מות, לדעת רס"י הוא לשון חזרת כמו הצל בציחוס, כלומר קשר חוק של מות, וכל זה מענין
 ותורידם נחצל וכתרגם הרצ (ועיין לעיל ס"ד י"ח), ולדעת רד"ק הוא לשון ליריס וחצלים כשם
 הכפל: ומצרי שחול, לדעת רס"י הוא לשון בצול, כענין הסינו צין ומצרים, ולדעת רחצ"ע
 ורד"ק הוא כמו מן המצר, אשר ליריס הם לכס וכן הרגום הרצ, אמנס לדעת חדן מעתיקים
 ענינו כענין ומצרי, כמו ויהדותם ומיתניהם והיסוד בחליף ז"ם ש"ן דעת ביצוע למצון צטיז שני
 הלאונות ארמית ועברי: מצאוני, הסינוני כמו ומלחון כל הדברים האלה (דברים ד'): (ד) ובשם
 ה' הקרה, כנר הערנו טעק טעם שם על המשיבים אשר זו יוצל ויעור דבר מה מולתו, כי
 הם הסמנים האמתים, ולכן שהיה זוכר קריחת שם ה' במקרה הטעם תמיד על הכרת מדותיו
 ותעלה. בתיו באצנים ויקרה שם שם ה', הכוונה שהורה לצני אדם להזכיר את צוראם ולמדס
 דרכיו: ושנוי צמעסה הליך וקראתי צעס ה' לפניך הטעם הזכור את מדותי, כי כן בתיו אחריו
 ויעזור ה' על סנוי ויקרה ה' ה' וגו' ומושלש צעירת חני הנוציחיס, אחרי שאמר האינו הסמים
 ואדצרה וגו' הוסיף לאמר כי חנני את שם ה' הקרה ולכן הצו בודל לאלהינו צעמיעה וצעהזנה
 הזאת, ומה כתיב אחריו הליך תמים פעלו כי כל דרכיו משפט וגו' וכן גם הענין כאן, אמר
 כל עת שלמה ויבון אמלא זאת נחמתי צענוי לקרה את שם ה' לאמר הנה ה' מלטה נפשי חנין
 ה' ולדיק וגו' ואם טכצד דלותי הוא יושיע לי, כן נראה לי הענין. אבל לדעת אחרים הקריחה
 חויה חלח מאמר הנה מלטה נפשי לנר וא"כ אמר שזהו שחנן ה' ולדיק וגו' הנוי צעיה
 שאם גם דלותי לי יושיע: (ו) סתאים, האל"ף נחה והיו"ד נעה תחתיה ולכן ת"י ש"ג'ביא

- 15. Ihr seid des Herrn Gesegete,
Der Himmel schuf und Erde.
- 16. Der Himmel ist des Ew'gen Himmel,
Die Erde gab er Menschenkindern.
- 17. Todte preisen nicht den Herrn,
Noch die hinab zur Hölle fahren;
- 18. Wir aber preisen ihn, den Herrn,
Von nun an und in Ewigkeit. Hallelujah!

116.

Dank für Rettung aus Unglück.

1.

- 1. Lieb ist's mir, daß der Ewige
Mein Schreien erhört, mein Fleh'n.
- 2. Er hat sein Ohr mir zugeneigt;
- 3. Nun ruf ich an, so lang' ich lebe,
Umfangen mich des Todes Stricke,
Ergreifet mich die Angst der Hölle;
Drückt mich Jammer und Noth.
- 4. So ruf' ich an des Ew'gen Namen:
Ach, Herr! errette meine Seele!
- 5. Barmherzig ist der Herr und allgerecht;
Mitleidsvoll ist unser Gott.
- 6. Einfaltfelige beschützt der Herr.
Elend war ich, doch er half mir aus.

רש"י

תהלים קטז

א' י' חזל כניאים : ומצרי שאול גדולי שאול (ט) בארצות החיים. ארן ישראל סגדסוכי אויזי ורודפי ממנה צימי שאול ועל כרחם חזיתי : (י) האמנתי כי אדבר. האמנתי את דברי ליצא שאמר על מפיצושת כשארדד (סס ז' ע"ז) הנה לך אשר למפיצושת אז אני עניתי מאד דברתי קסה ונעניתי לך : (יא) אני אמרתי בחפזי לנוס מפני אשלוס : כל האדם כוזב. וזוגד צלוהצ צו כי דליתי את צני צוגד צי ומצקש את כפשי וכל ישראל גומלים לי דעה תחת טוזה לפי האתנתי לליצא ולמיתוי אף מפיצושת כוזב וצוגד כי כל לשון כוזב אינו אלא לשון חסרון. מצטח מצטחו עליו פילכ"לא צלע"ז. כמו (ישעיה כ"ח) אשר לא יכזבו מימיו. ויש פותרין אותו אני אמרתי בחפזי צסלע המחלקות שהיו שאול ואכשיו עוטרין אלי ואל אכשילתפשושם כאמר ויהי דוד נחפו ללכת (שמואל א' כ"ג) : כל האדם כוזב. אף שמואל הנביא שהוא כאמן לכזיא אף הוא כתב שמטחני למלך (מלאתי) : (יג) בום ישועות אשא. אזיא הנסכים על התורות שנדרתי כמו שאמר לך אזנח זנח תודה ועל אותו היום צשמך אקרא על היסוע'

(ז) שובי נפשי למנוחיכי
 כי יהוה גמל עליכי :
 כי הלצת נפשי ממות
 את עיני מן המעה
 את דגלי מדהי :
 אתה הלך לפני יהוה
 בארצות החיים :
 האמנתי כי אדבר
 אני עניתי מאד :
 אני אמרתי בחפזי
 כל האדם כוזב :
 מה אשיב ליהוה
 כלתגמולוהי עלי :
 בום ישועות אשא
 ובשם יהוה אקרא :
 נדרי ליהוה אשלם
 נגדה נא לכל עמו :
 יקר בעיני יהוה המותה לחסידיו :
 אנה יהוה כי אני עבדך
 אני עבדך בן אמתך
 פתחת למוסרי :
 לך אזנח זנח תודה
 ובשם יהוה אקרא :

ת"א אתה הלך לפני ה' ססחיס סס, יומה ז' ע"ח : בום ישועות צרכות ה' ס"נ, ססחיס סס. יקר בעיני חניבה צ', י"ד. צתנח א' ח'. עקידה נעילת סערים. פתחת למוסרי יצמות ח', ע"ו.

זו שכן אין הלוי אומר שירה אלא על היין : (יד) נגדה נא לכל עמו. נגד כל עמו : יקר בעיני ה'. הראני הקצ"ה סדצד קסה וכצד הוא צעיניו להמית את חסידיו : המותה.

Psalmen 116.

כאור צג

2.

כמו חזון שתיים דלקמן
 וקי"ט ק"ל) שהוא ענין
 פתוי, והטעם על האנשים
 הכולכים לתומם ולא יתנו
 לנס ותחזולות וערמוניות
 שנעולם, אשר עי"ו יהיה
 נקל לנעלי מרמה להרחות
 להם כחוצים ולפתות'
 לרע להם ננליהם אשר
 נכלו, חזל הסנ"ה שומר
 חלו התמימים ומלולם מידם.
 ולדעת חד תן חזרו ענינו
 כענין תואר הסעל פתאום.
 כלומר כי נפתע פתאום
 וטרם שיחשוב החושב יעמוד
 ה' לימין חזיון להיללו
 מועתו. ויתורגם ח"כ זל"ח,
 (אונספערמוסהעט הילפט
 דער הערר) ועיין מה
 שהערנו על המלה הזאת
 במחסף לחדש ענת תקח"ד:
 יהושיע. נרחית ה"ח
 המקיר שלח כדרכו. הנה
 עד כאן החלק הא' שהיה
 כעין תפלה, ומכאן עד
 סוף י"ג החלק הב'
 שהוא מעין נחמה, ומס
 עד סוף המזמור החלק
 הג' שהוא ענין תודה:
 (ו) גמל, וכן חלצת, זמן
 מירכז מעבר והוא, כלו'
 שכבר נתל לי כל טוב צימים
 ונצרות טעברו, ונזת
 בארצות החיים. לדעת

- 7. Seele! kehre nun in deine Ruhe ein!
Der Ewige will wohl dir thun,
- 8. Du befrei'st vom Tode meine Seele,
Mein Auge von Thränen, meinen Fuß vom
Gleiten.
- 9. So wandl' ich vor dem Ewigen noch,
Im Lande der Lebendigen.
- 10. Ich glaube, darum rede ich;
Laut ruft mein Mund es aus.
- 11. Ach, ich sprach in meinem Zagen:
Vergänglich Wesen ist der Mensch!
- 12. Wie soll ich nun dem Herrn erwidern
Alle Wohlthat, die er mir erzeugt?

3.

- 13. Denn Kelch des Heils will ich ergreifen,
Verkünden laut im Namen des Herrn;
- 14. Meine Gelübde bezahl' ich dem Herrn;
Wie gern, vor all' seinem Volke!
- 15. Vor dem Ew'gen werth gehalten
Ist seiner Frommen Tod!
- 16. Ach, Ew'ger! ich dein Knecht, Sohn deiner Magd,
Dem du die Fessel lösest,
- 17. Dankopfer bring' ich dir,
Verkünde laut im Namen des Herrn.

חני צטוח סנס כעת יעשה טוב לי ושאתהלך עוד לפני ה': (ט)
 הרחצ"ע הטעם על פני הארץ ונח תחתי, וליעת הרד"ק הטעם על ח"י ששכינתו שם, ולפי שהי'
 בולה זין פלסתיס נצדחו חמר זה: (י) האמנתי, גם זה לשון עזר והוא כלומר האמנתי בכל עת
 ועוד חני מחמין זה' ונחמדו, ולכן חזר כל העת צוה הענין וטעם כי לשון אשר, כלומר האמנתי
 צדוקן שחזרתי, או שהוא לחמת ולטין ודחי: אני עניתי מאוד, מטעם וענו הלוים כלומר צפה
 מלח ונקול רם חזר ממנו: (יא) אני חמתי וגו', חזירו וחני חמתי צדוקי נגדתי מנגד
 עיניך. וטעם כוזב כזר מנחזר צספר נתה"ם להר"ה: (יב) מה חשיב, עתה לה' צעת סכל
 תבמולוהי עלי: תנמולוהי, דקדוקו על לשון חמתי עלוהי כמו עליו: (יג) כום ישועית,
 תסוזה על שאלת מה חשיב, כלומר זהו התודה האמתית חס צסס ה' חקרא נגדה נח לכל עמו.
 והנכון שהוא כמשמעו כום של צרכה מלח יין צצרכה הזנה, סיודנו על ישועתו צפני רצים.
 ולכן יקרא כום ישועית: אשא, ארים, וסוח מתוך סמחה: ובשם ה' חקרא, שהוא חנון
 ולדיק ומדחם, מטעם ויקרא צשה ה', כאשר הערנו ע"ז פעמים, ויסה חמר הרחצ"ע וז"ל וחמר
 לרה ויבון חמלח ונשם ה' חקרא ועם כום ישועות כן להקיס דצרו הרחשון כי צכל ימוי יקרא
 צסס ה' זין צצרה וזין צמחצ ע"כ, וזה שאמר לעיל וזימי חקרא כסיוט"י ז"ל צימי לרתי חקראנו
 וזימי בחולתי חסנחנו: (יד) גדרי לה' חשלים, קרצנות וסידי תודה סגד צעת לרה: בגדה
 נח לכל עמו, ה"ח נוספת לנחות המצטח, ויחס הלמ"ד צמקום הסמיכות כדרכו נכד של כל
 עמו, כי גם מלות היחוסים יסמכו צלה"ק של המיוחסים ציחס הסמיכות, שהוא יסוד כל
 הלשון: גא, ענין מורה על הסתחקות והתשוקה צדצ מה וכתרגום הרצ כאן. ומזה הטעם
 הוא גם לשון צקשה, כי המצקס יסתוקק מאוד טיעשה מצוקסו: (טו) יקר וגו', יזכור המדה
 הסוזה אשר היא היתה סנת הסידי כי מהוך המסווצ יסוצ חל הסנה וגם להיסך מתוך
 הסנה יעזור חל המסווצ ממנו, וזה טעם הסכלה הנעימה נדרי וגו' שתודה על הספעלות
 כסרו ולצו חמלח על כל גדותיו מטוב ה' אשר במל לו: (טז) אנה, קריחה מורה על התלחות
 הספס כן מתוך לר כן מתוך סמחה, וכן מלות הקריחה (אף אף) זל"ח: אני עזדן, אשר

רשי

תהלים קיז קיח
 נְדַרְי לַיהוָה אֲשֵׁלֵם (יח)
 נְגַדְה־נָא לְכָל־עַמּוֹ :
 בַּחֲצֹרֹת | בֵּית יְהוָה (יט)
 בְּתוֹכֵי יְרוּשָׁלַם הַלְלוּ־יָהּ :

המות כמו הציתה החול' (צדאסית ל"ט): (טז)
 עבדך בן אמתך. אינו דומה תרצות ענד
 הלקוח ען הסוק לילוד משפחה טצצית: פתחת למוסדי. התרתה מעל לואדי מוסדות ומוטות.
 (יז) זבח תודה: זכחי הודייה על הנסיס טעשית לי: (יח) נדרי. קרצנו' טנדדתי: (יט) בתוככי. כמו צתוכך:
 קיז (ב) כי נבר עלינו חסדו. כלומר ואף כי אכחנו אשר ננד עלינו חסדו: ואמת ה' לעולם. טטמר הצטחתו טהצטיח את האצות:

קיז

בו יעורר להלל אלהים.

הִלְלוּ אֶת־יְהוָה כָּל־גּוֹיִם (ח)
 שִׁבְחֻהוּ כָּל־הָאֲמִיּוֹם :
 כִּי־נָבַר עָלֵינוּ | חֲסִדּוֹ (ט)
 וְאִמַּת־יְהוָה לְעוֹלָם הַלְלוּ־יָהּ :

קיח (א) הודו. לה' ונומר: (ב) יאמר גא' ישראל. לפי טלעולם חסדו: (ד) יראי ה'. אלו זכי לוי טכתוצ צהן מי לה' אלי ויאספו אליו כל זכי לוי (טמות ל"ג) צמעשה העבל וכלחמו עם ישראל כטאמרו נתנה ראש ונטוצה מלרימה (צמדנד י"ד): (ח) טוב לחסות בה' וגו' חסיון זה איני אלא לשון חסיון לל ודנד מועט הוא: מצטח. דנד צריא וסמך

קיח

שיר נצחון לשיר במקהלות.

הוֹדֹו לַיהוָה כִּי־טוֹב (ח)
 כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ :
 יֹאמְרוּ־נָא יִשְׂרָאֵל (ט)
 כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ :
 יֹאמְרוּ־נָא בֵּית־אֱהֲרָן (ג)
 כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ :
 יֹאמְרוּ־נָא יְרֵאֵי יְהוָה (ד)
 כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ :
 מִן־הַמִּצַּר קִרְאתִי יְהוָה (ה)
 עֲנֵנִי בַמִּרְחֵב יְהוָה :

באור

ספתה למוסדי, חני חונח לך זבח תודה, כן טכל ה"הט להמטיך הענין: בן חמתך, טטמו לעיל (טיר ס"ו): פתחת למוסדי, כמו הדנד להצנד: (יט) בתוככי, ינדד על העיר לרונ חסלו זה וכנטיס חרגוס הדנד, והנה כל הטיד הזה (וכן טיר קי"ח דלהלן)

* קמ"ץ בלא אס"ף * הי"ד בדגש בנ"א היא רפויה
 ת"א הללו את ה' סמחיס י' קי"ח. עקידה טענ ס"ו, ול"ד. ואמת ה' סמחיס טס. מן המצר עקידה טענ מ'.

Psalmen 117, 118.

באור צד

מדברת לנו בלשון יחיד, לפי שהכוונה הראשונה על המלך דוד עלתו שפקן חותו אחרי הללחתו מידו הרעות שטננו עליו ור"כ הוקצע לסיר תודה לכל אחד מחנטי ישראל כשזנח זכחי תודה צנית ה' על חוזה דבר טוב שהקרה לו ה' , גם נתן כפי הקבלה אשר צידנו נמי הלוים המסוררים לשורר חותו צחניס ומועדים כחילו תדבר הכנסיה צפני עלמה, כי הוא מתרחם כחיס יחידו, וכדי להזכיר קורות כלל העם ע"פ ה' הדומות מאד צכלנן לחותן שקרה למלך ע"ה , כי עם סניחס כרת ה' צרית עולם זה להיות לו עם סנולה וזה להיות לו נור מלוכה כל הימים: סניחס הועלו מתכלי' השפלות לתכלית הרום, זה מענדי סרעה לענדי ה' וזה מרועה לאן לרועה עם ה' ; סניחס היו נדיס וגעים זמן מה אחרי עלותם, זה אחרי מעמד הר סיני וזה אחרי תשיחתו למלך; סניחס נעטרו צנסו חנסיס וצנגעי צני חדיס אחרי סכנר הביעו חל תכליתם. זה צדי חויציהס סתמלו עליהס נכד סו ה' והיה למוקס וזס צידו צניו אשר צחלתו לח הכליתם לחמור מדוע תעשו ככה ; גם מזה ומזה לח יסיר ה'

- 18. Meine Gelübde bezahl' ich dem Herrn; Wie gern, vor all' seinem Volke!
- 19. In den Höfen, am Tempel des Herrn; In deiner Mitte, mein Jerusalem! Hallelujah!

117.

Aufzug zum Lobe Gottes.

- 1. Lobt den Herrn, ihr Völker alle! Rühmt ihn, alle Nationen!
- 2. Seine Güte waltet über uns, Seine Treue in Ewigkeit. Hallelujah!

118.

Triumphgesang in Chören.

Chor.

- 1. Dankt dem Herrn! denn er ist freundlich, Ewig währet seine Güte!
- 2. So sänge Israel: „Ewig währet seine Güte!“
- 3. So sänge Ahron's Haus: „Ewig währet seine Güte!“
- 4. So singen, die den Herrn verehren; „Ewig währet seine Güte!“
- 1.
- 5. In Angst rief ich die Gottheit an: Der Gottheit Antwort schuf mir Raum,

חת ידו לעולם, ולכן צהיות סהמלך דוד ע"ה הוא דמות נאה לעס ה', חנו מתפללים על זרותינו בלשון סהסלל צו הוא על זרותיו ונחניס סנח ותהלים לחל צמלוזה ססר צו הוא על חודותיו. גם כל חיס וחיס סרטי סימלח לפעמים קורותיו דומות לקורות נעים זמירות ישראל ישפוך סיחו לפני חלהיו דצרו חן וסכל טוב של חותו הצדיק ע"ה, חצל כצר קיחו חכמי ישראל תנר על המסעירים ססה ומניעים ראס ולנס צל עםס להספלל מה סחינו נאה לח להס ולא לצני בילס, וכחאמר החכס (חסף כ"ג ו"ז) חלף תהלה יסיס, תהלה ותמורת תפלה יתן תפלה ותחת הנחות ינעה חולסות (עיין סס):

ק"ז (א) הללו את ה' כל גויס, הנכון כדעת ר' משה הכהן הוא כולל לכל גוי שיסנחו את ה' ועסס החסד שיעשה על כל לכלנס ולחיותם לכל הטוב אשר יבמול ה' לצרוחיו ; (ב) ואמת ה' לעולם, טעורו חסדו וחמתו של ה' בצר עלינו לעולם, ונ"ל היות סיר קטן זה כעין פתיחה לסיר הגדול הנח אחריו :

ק"ח (א) הודו ונו', יראה סד' ספסיקים הראשונים היו צפי ב' כתיבת. מסוררים דהיינו הפסוק הא' סרו כלס כחחד, וחח"כ הספרדו לצ' מחלקית, הכת הא' חמרה יחמר נח ישראל, והכת הב' הסינז נגדה כי לעולם חסרו, וכן גם צהכתוציס הנחיס, וכמו סחמר הראנ"פ ע"ז המחמר סהוח הפעול כלומר החמור, חו יתכן טעעס כי כמו אשר וכחילו חמר יחמר ישראל סלעולם חסדו, ולפ"ז חססר סהיה כל הכתוב צפי הכת הא', ועליו הסינז הכת הב' חב' תמיד הודו לה' ונו', וכאשר חנו נוהגין עוד היום הנה צנח"כ, חולו נקצע המנהג סזה לצכר מה שנעשה צחקדס: כי טוב, הטעס כי טוב הוא, וי"ח כי טוב פעל ענר לטון יחיד,

רש"י

תהלים קיח

- (א) יְהוָה לִי לֹא אֵרָא מַה־יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם : חזק ואַעפ"כ לחסות צה' טוב מהצטחות צני אדם: (י) כל גוים סבבוני. מדבר צמלחות גוג ומנוג שכל הבוים יהיו שס כמו שנאמר ואספתי את כל הבוים אל ירושלים למלחמה (זכרי' ז"ד): אמילס. אכריתס לשון ימולל וינש (לעיל ז'): (יב) דעכו באש קוצים. כל לשון דעיכה נופל על לשון קפילה וכתור ממחר להיו' נתר וכתק ממקומו על כן הוא נופל על לשון אש ועל לשון מים כמו נדעכו ממקומט (איוצ'ו) וכן ימי נדעכו וכן נדו עליו ידעך (סס י"ה) כדוך שלהצת הנתקת מאת הפתילה ועולה למעלה כשהיא כזה: (יג) דחה דחיתני: לנפול. אהה אויזי: (יד) עזי וזמרת יהויהי לי לישועה. עז וזמרת גבורת הקצ"ה היה לי לישועה. עזי יו"ד יתורה כי לא מנינו צמקרא עזי נקוד חטף קמץ אלא סודק חוץ משלשה מקומות שהוא סמוך אלל וזמרת וע"כ וזמרת דצוק לתיצת הסס ואינך יכול לפדשו וזמרתו, ואל תתמה על ויהי לי שלל אמר היה לי לישועה שהדצה כאלה צמקרא. ואשר לא שס לצו וגו' (שמות ט') ויעזוז את עצדיו וגו' היה לו לכתוז עזז. (טו) קול רנה וישועה. תהיה לעתיד צאהלי לדיקי' ומהו קול הדנה ימין ה' עשה חיל ידכנו ימין ה' רוממה וגו'. צימין לפיכך לא שלטה צהס
- (ב) יְהוָה לִי בְעֹזְרֵי וְאֲנִי אֶרְאֶה בְּשִׁנְאֵי : (ז) טוב לחסות ביהוה מַבְטַח בָּאָדָם : (ח) טוב לחסות ביהוה מַבְטַח בְּנִדְיָבִים : (י) כָּל־גּוֹיִם סָבְבוּנִי בְּשֵׁם יְהוָה כִּי אֲמִילָם : (יא) סָבְבוּנִי גַם־סָבְבוּנִי בְּשֵׁם יְהוָה כִּי אֲמִילָם : (יב) סָבְבוּנִי כַדְבָרִים דַּעְכוּ כִּי אֲנִי קוֹצִים : בְּשֵׁם יְהוָה כִּי אֲמִילָם : (יג) דְּחָה דְחִיתַנִּי לִנְפֹל וַיַּחֲזֶה עֲזָרַנִּי : (יד) עֲזִי וְזִמְרַת יְהוָה וַיְהִי־לִי לִישׁוּעָה : (טו) קוֹל רְנָה וַיִּשׁוּעָה בְּאֵהָלִי צַדִּיקִים יִמִּין יְהוָה עָשָׂה חֵיל : (טז) יִמִּין יְהוָה רֹמְמָה יִמִּין יְהוָה עָשָׂה חֵיל : (יז) לֹא־אֲמוֹת כִּי־אֲחִידָה וְאֲסַפֵּר מַעֲשֵׂי יְהוָה : (יח) יִסֹּר יִסְרַנִּי יְהוָה וְלַמּוֹת לֹא נִתַּנְנִי .

*בג"א היו"ד דגושה

(טז) ימין ה' רוממה: מדרש אבדה עליונים צרל הקצ"ה מיתה. אף ידי יסדה ארץ (ישעיה מ"ה) זה שמאל וימיני

צה באור

Psalmen 118.

כדוך מה עונו חסילן
 (רחצ"ע) ויהוה ח"כ לסון
 הויה וכת' הרב: (ד) יראוי
 ה' סנכל עס ועס דלעיל
 (סיר קט"ו), כי כן חתר
 הללו חת ה' כל הגוים:
 (ה) קראתי, גם הסיר
 הזם רוצו לסון יחיד, והטעם
 לעיל סוף (סיר קט"ו):
 במרחב, היסן מלך, כי
 צום ענוי, והזכיר הסס
 פעמים דוך לחות זל"ק
 (הנ"ב), והרב תרגם כפי
 הענין: (ו) ה' לי ונו',
 כל הכסל הנז' צום המזמור
 הוא מרוב שמחה ומתוך
 התפעלות החמיתית: (ח)
 באדם, וחח"כ ננדויסו
 יעלה מן הקל חל החשוב
 וצום יעלה מדרגת
 ההפעלות זלז הסומע:
 (י) סכבוני, מננין התנחי
 כלומר חס גם יהיה שיסנצו
 חותי כל הגוים ענוי
 מנטיח חתכס צסס ה' כי
 חכריתס: בשם ה', יסס
 תרנמו הרב לסון שצועס,
 כי זה יורה על גודל צטחונו
 צס' עד שהוא נצבע צטמו
 טיקח, נקמתו מהחויב,
 אמילם, מננין הכנר
 הנוסף מנחי העי"ן לסון
 כריתס, והנחוי צצורו
 הלמ"ד כדוך כנוי העתיד:
 ונח צקמן כחצירו ילצסס
 הכסן (רחצ"ע): (יא)
 סבוני גם סנצונו, כמו

- 6. Der Herr ist mein, ich fürchte Nichts.
Was kann der Mensch mir thun?
- 7. Der Herr ist mein, und steht mir bei:
Ich werde Lust an Feinden schauen.
- 8. Besser ist's, dem Herrn vertrauen,
Als auf Menschen sich verlassen.
- 9. Besser ist's, dem Herrn vertrauen,
Als auf Fürsten sich verlassen.
- 2.
- 10. Laßt alle Heiden mich umgeben:
Beim Ew'gen, ich zerhaue sie.
- 11. Hier umgeben, dort umgeben:
Beim Ew'gen, ich zerhaue sie!
- 12. Wie Bienen umschwärmen, wie Dornenflammi'
umlodern!
Beim Ew'gen, ich zerhaue sie!
- 13. Wenn Alles zustürmt, mich zu stürzen,
Der Ew'ge steht mir bei.
- 14. Er ist mein Sieg, mein Saitenspiel,
Er ward mir zum Triumph!
- 3.
- 15. Freudenausruß, Siegeslied,
Schallt in Hütten der Tugendverehrer:
„Die Rechte des Herrn erkämpfte den Sieg!
- 16. „Die Rechte des Herrn, erhaben;
„Die Rechte des Herrn erkämpft den Sieg!“
- 17. Mein! noch sterb' ich nicht; ich lebe,
Erzähle die Thaten der Gottheit!
- 18. Zücht'gen will mich nur die Gottheit;
Ueberläßt mich nicht dem Tode.

ה' עונו ומעונו, פעס חתר פעס (הנ"ב), חו הטעם לחזק ענין הסנצו כלומר מכל לך וכתרגום הרב: (יב)
 דעכו, ת"י דלקון החיך חסתח צכונין וכן תרגום הרב (חולחודערן), חתר שחס גם ינחור עליו סתחום
 צחיל כנר מחוד. סנס מ"מ ידמו צום לחס קוליס המרגיס גם כן להצס צפעס חחת, ועוד
 מעט והכנס חסס, כי צסס ה' כי חמילס, וחצרו דעכו כפסתס כנו (ישעיה ת"ג) הנחמר על
 מחנס סנחצו מלך חסור סנח ג"כ סתחום צחיל כנר מחוד, וצלילה אחד סודד מחנחו כלומר
 סהיו דולקיס כפסתן זמן מועד ומיד כנו, (וחינו ח"כ כסל ענין לצד כמו שחצרו המפדסיס) כי
 הוא צדכוי התולדות סכל דצר המרגס להצס פתחום כמו קס וקוליס ופסתן לח יחריק חסו, גם
 צנר טרס יכנס תחצרה סלסצנת זמן מה טרס סתהיב נחקת מן ססתילה, ולכן יסול ססעל הזס
 גם על כנוי הגר כמו ונר רשעים ידען (סערלחודערן, וועגלחוקערן) ודקדוק המלס סהיח
 מננין סכנר סלח נוצר סס סעלו, לסי ססעולת ססתלסצות נחסיס צעלמו, וכחילו חוכלו מחס
 סקנחס, חו חולי סהיח סעל ענר מננין הקל כחצירו סנ"ל חלח סנח על משקל סעול וצחיות
 ססעין היח מחותיות הברון נחחסיס התנועס חל סס"ח ונחסיס צטוח נע להקל על סמצטח:
 (יג) דחיתני, מדצר נגר סחול חו נכד כל אחד החויציס וכחילו הוא עומד מחולו, והרב תרגם
 כפי סענין: (יד) עזי וחמת יס חמר ר' משה כי רי"ס וחמת קמון והוא מוכנת צטעס כחילו
 הוא עזי וחמתי (רחצ"ע). וכן חמר סנד"ק יו"ד עזי עומד צמקום סני', וכן תרגום הרב:
 והמחמר הזס כנר חמרו חני סנצחיס צטירתו על היס, וטעמו מצוחר צס' נחסיס להר"ס סת
 (עין סס): (טו) קול רנס וישועס, ומחו קול סרנס ימין ה' עושס חיל. ירגנו ומין ה' רומתס
 ונו' (רס"ו), ועל סלסס מחמר ימין חומר חני ססרחסן היס צפי ססצורר וחחריו סר סתקבלות
 סדרכס להכסיל סדלחות ימין ה' רומתס ונו' וכחילו ינחור צום לתלחות חת דצרו, סקול סרנס

רש"י

תהלים ק"ח

(יט) פתחו לי שערי צדק

אבא בכם אודה יה.

(כ) זה השער ליהודה צדיקים יבאו בו.

(כא) אודך כי עניתני

ותהי לי לישועה.

(כב) אבן מאסו הבונים

היתה לראש פנה.

(כג) מאת יהודה היתה זאת

היא נפלאה בעינינו.

(כד) זה היום עשה יהודה

נגילה ונשמחה בו.

(כה) אנא יהודה הושיעה נא

אנא יהודה הצליחה נא.

(כו) ברוך ה' בא בשם יהודה

ברכנוכם מבית יהודה.

(כז) אל יהודה ויאר לנו

אסרו חג בעבתים

עד יקרנות המזבח.

טפחה טמים זה ימין וכן אמר המשורר ימין ה' רוממה שזרחת אותם שזרמו של עולם היא ימין ה' שתעשה חילות של לדיקים לעתיד לצא וגם זה יחיה אותם ויהיו לעולם ואז לא אמות כי אחיה לעולם. (יז) לא אמות אני כנסת ישראל כעכ"ס מיתת עולם כי אחיה וכו': (יח) יסור יסרני יה. צנלות ושם נתכפרו כל עונותי ולמות לא נתכני: (יט) פתחו לי שערי צדק. ואלו הן שערי לזק זה השער של צית המקדש והלדיקים יצאו בו ושם אודך כי עניתני מן הגלות: (כב) אבן מאסו הבונים. עס שהיו שפל צין העוזדי כוכבים: (כג) מאת ה' היתה זאת. כך יאמרו הכל: (כו) ברוך ה' בא בשם ה'. יאמרו למצויי הצבורים ולעולי הרבלי: צרכנוכם. צרכנו אתכם: (כז) אסרו חג בעבותים הזמנים והמנינות שהיו נקיים וצדוקין ממים קושרין צדעני מטותיהם עד שיציאום לעזרה בקרנות המזבח. ויש לפתור כל סוף המזמור הזה על אמות כי אחיה צדק עלמנו: (יח)

ת"א פתחו לי עקידה שער מ': זה השער תמיד ד', ל"ג: אודך כי פסחים י', קו"ט, סוכה ל"ט. ב', עקידה שער מ': אבן מאסו פסחים י', קו"ט. מאת ה' שם: זה היום שם, מנילה צ', י"ז, כ' אנא ה' פסחים שם. סוכה ב', ל"ח, ל"ח, מ"ה. ברוך ה' בא פסחים שם, סוכה ב', ל"ט. אל ה' פסחים שם. אסרו חג סוכה ד', מ"ה.

באור

הזאת הוא צחמת צהלי הלדיקים והוא דרך נאה מאוד צמליה: (טז) ימין ה' וכו', הטעם במחמר ימין ה' נאדרי צבח ימין ה' תרעץ חויב שער חצי הנציחוס כלומר ימין ה' שהיא רוממה ימין ה' עושה חיל: (יז) לא אמות, אחרי שימין ה' עושה חיל ואני חוסה בו לא אמות ציד חויב (הרצ"ט): (יח) יסור. שם הפעול מצנין הכנר כמו שאלו ואלו צחצח (הנ"ל). הנה לחיות הרצ מהעתיד הנה אחריו שהוא צני ספק מהצנין הכנר. וא"כ מן הנראה שגם המקור מזה הצנין, אמנם אין זה הוכחה גמורה כי כנר נתלחו מקורים ופעלים סמוכים מצנינים סוגים כידוע למדקדקים: יסרני יה, הוי"ו חסר הייתי צדע מוסר האל הוא שהיה עלי לנקותי מפשעי לא סרלה להמיחתי ודגש הנו"ן לתפארת הקריחה כדגש דגשו חלהיס (הנ"ל): (יט) שערי לזק זה שער צית ה', כי שם ילכשו לזק: (כ) זה השער לה', זה פשוט הכהניס מתוך צית ה' אל

צו באור

Psalmen 118.

הנח להודות, ולסי סוכר
 שערי צדק ירמרו הם לדיקים
 יצוהו צו, ולכן צוה גם
 חתה הצדיק צם להודות לה:
 (כא) אורך ובר', סוג
 ידבר הנח להודות וכן עד
 סוף המזמור ימירו ויתלסו
 דבריו עם דברי הכהנים,
 וכבר חמר רחצ"ע על
 הסטוקים האחרונים, וחל
 תתה נעזר שלח יחזיר
 בתחלה מי הם האומרים
 כי זאת דרך לחות צדיקים
 כמו ששטתי את כחנתי,
 ורבים ככה עכ"ל: עביתגני,
 כבר חמר הרד"ק לעול (סיר
 נ"ה) על מלת ויענס שהיא
 לטון עונו ולער חף שהיא
 מצנין הקל וכן להלן (קו"ט
 ס"ז) טרם חענה, ת"י ער
 לח אסתביף, ועוד לו מצויים
 במקרא, ולכן יפה תיבמו
 הרב חף כאן (ליבטיבטט),
 כי אחרי שחמר לעיל יסור
 יסרני ית ובר', וחזקט
 שיפתחו לו שערי צית ה'
 להודות לו על זה, חמר
 עתה אחרי שזח צאלו
 השערים, חודך כי יסרני
 ואחר כך היית לי לחסועה:
 (וכב) אבן מחסו הצונים,
 נצלתי קחתה חסילי תוך
 שאר הצונים לצנות זה,
 היא נהיפה לראש פנס
 כלומר יסוד כל הצנין, כי
 שעם פנה הוא צנין הסורט
 העקומה המכונה צנ"ח
 (געוואלבע), ונקרא כן
 לפי טחינה הולכת בקו
 ישר כי חס פונה תמיד,

19. Thut mir auf die Pforten der Tugend!
 Ich gehe hinein, und danke dem Herrn.

4.

20. „Hier ist zum Ewigen die Pforte!
 Rechtschaff'ne gehen da hinein“.

21. Ich danke, daß du mich gezüchtigt,
 Und wieder Hilfe mir erzeugst.

22. „Der Stein, den Bauende verwarfen,
 Er ist zum Schlußstein worden!“

23. Dies ist vom Herrn geschehen,
 Wunderbar in unsern Augen;

24. Diesen Tag gab uns der Herr,
 Laßt uns ihn feiern mit Wonnegesang!

25. Ach, Ewiger, steh' uns bei!
 Ach, Ewiger, laß wohl gelingen!

26. „Willkommen im Namen des Ewigen;
 „Wir aus des Ewigen Tempel grüßen, Will-
 kommen!“

27. „Gott, der Ewige, läßt uns sein Antlitz leuchten.
 „Führt her das Opfer mit Wyrthen gebunden;
 „Hieher, bis an die Hörner des Altars!“

ושתי הקלות ממנה עומדת למטה על פני הארץ והארץ האמצעית היא למעלה והיא מחזקת כל
 הפנה, ולכן תכונה צנ"ה קראש פנה וצנ"ח (דער טלוסטטיין), והנה שעם המחמר ע"י משלי
 שהדבר הנצח מחוד נעלה להכלית היום, חס על דוד שהוקס על חס על ישראל שנעשו מעצדו'
 לעם ממלכת כהנים וגוי קדוש: (כג) זאת, המעשה שזכר ויצוה על משקל נקצם, כמו כל
 מקום שלח הוצרך המין: נפלאות, עקרה נפלאה, והומרה ה"ח צתו"ו והונחה האלף, כמו
 וחטאת עמך. ואחר שענו הלויס נבר הנח שהוקס על, חומר דרך ענוה, שאין זה כמו ועולם
 ידו שעשה לו את כל הכבוד הזה כי חס צח לו מאת ה' ע"ד פלח, והם משיזים אחר שזה היום שעשה
 ה' נבילה ונסמחה צו: (וכה) הושיעה, נח, והלליחה נח כס להצח כמו שהוסעתני והללחתיני
 עתה, וחולי שהיו כל העם במקדש עונים זה אחרי הצח, מעין המורבל עוד צימינו צצית
 הכנסת: (כו) ברוך ובר', דברי הכהנים העומדים צצית ה' עד אלי חתה ובר', וקבלה היא צידינו
 שהיו נותנים הצרכה הזאת במקדש למצוהי הזכורים ולעולי הרבליס: בשם ה', מוסב על פעל
 צרוך וכדכתיב ושמו את שמי על צנו ישראל ואני חזרכס, וכמו שזה המחמר הוא מעין מחמר
 יצרכ ה' וישמך, כן יוסיפו לחמר: (כז) אל ה' ויאר לנו, פנוי ויחננו, ולכן חתה הקרב
 זנח תודתך צטלוס כי ללויך פוזתהו: חג, קרנן מטעם ולא ילן חלצ חגי: בעבותים, כן
 ה' דרכס לקטע את הקרננות צעוסי ען ענות לנוי: (וכח) אלי אתה, זה יחמר הנח הוא
 המצוה החב (רחצ"ע): (כט) הודו ובר', הסיוס ע"ס מקלנות, מענין הפתיחה, כי הוא עקר

רש"י

תהלים קיח קיט

אֱלֹהֵי אֲתָהּ וְאֹדְדֶהָ אֱלֹהֵי אֲרוּמֶמְךָ. (כח)
 הוֹדוּ לַיהוָה בְּיָמֵינוּ (כט)
 בְּיָלְעוּלָם חֲסִדוֹ.

יסוד יסודי יה. על מעשה צת טצע ציסודין כגון תחת הכצטה ושלם ארצעתים (טמואל צ' ו"צ) טטה חדשי נלטדע דוד: ולמות לא נתנו טנאמר גם ה' העציר חטאתך לא תמות (טס): (יט) פתחו לי שערי צדק. ואלו הן טערי לרק חותם הטעדים של צתי כנסיות ומדרשות אשר הם לה' והלדויקים צאים צהס: (כא) אודך בי עכיתני. מכלן ואילך אמר דוד וטמואל יטי ואלו דוד כמו טמפרט רצי צערצי פסחים מי טאמר זה לא אמר זה:

קיט

מאמרי מוסר בסדר אלפ"א בית"א.

אֲשֶׁרִי תַמִּימֵי-דַרְדָּךְ. (ח)
 הַהֲלָכִים בְּתוֹרַת יְהוָה. (ז)
 אֲשֶׁרִי נִצְרֵי עֲדָתִי (ג)
 בְּכָל-לֵב יִדְרֶשׁוּהוּ.

אֵף לֹא-פָעַלְוּ עוֹלָה בְּדַרְכֵי הַלְכוֹ. (ג)
 אֲתָהּ צוֹיִתָּהּ פְּקֻדֶיךָ לְשֹׁמֵר מְאֹד: (ד)

ת"א אלי אתה טפזים טס הודו לה' טוכס ב', ל"ח, ל"ח. אשרי תמימי עקדים מ"ב, כ"ז.

קיט (ג) אף לא פעלו

עולה. אשריה' אס כל זה צהס: צדרכיו הלכו. אף על פי שלא פעלו עולה אין טכר' טלס אט"כ צדרכיו הלכו וכן סוד מדע ועטה טוצ הוא אומר (לעיל ל"ה)

באור

וכנל תוכן הטיר. ולא חמנע מהקורח הנעים דעת אחד מהמעתיקים, טאלו וי"ו הטירים הנקרחים צטס הלל, וטהיו נוהגים גם צומן צית טני לטיר צליל רחסון טל פסס אחר חכילת החב וטהיו טרים צצ"הט צרבליס ומועדוים, חוצרו צימי חזקיה הטלך צעלותו ציוס הטליטי לצית ה' אחר טנחרסח מחליו והצילו ה' מיד טנחרצ טלך חטור טהי' צעת אחת, כלשר כצר הערנו ע"ז לעיל (טיר פ"ח וט"ט), וכמו טאמר ר"ע הלל חזקיהו וטיעתו חמרהו. גם יש לזס חזיה רחיות מתוך כתיבי הטזמורים כמו טנזכיר עתה. הבה הצרס ה טה צעת הטיח כסולה ומוכסלת כן על העס כן על הטלך, א'. מחמת החולי טחלה חזקיה' למות חצלו טהיה לו צן יורט עלר ובס חין מי מחמיו לעצור כח לממלכה כחו טהרחינו לעיל (טיר פ"ט), צ' מחמת החויצ טהליק להס צטערי ירוטלס ויחרף ה' אלהי ישראל וידצר עליו בעל חלחי עמו החרן, ולכן אחר הטטועה מטניהס פתח המטורר מיד צתהלתו הללו עצדו ה' ובו', מי כה' חלהינו ובו' ויטמור חל זה מטעס טזכרנו לעיל (טיר קי"ג) קורות דוד חצי הטלך, טה' צחר צו להדגילו ולטחזירו, וחח"כ טאמר מוטיצי עקרת הצית ובו', (כנ"ל טיר קי"ג), יתכן טצו ירמוז ג"כ לנחס חת הטלך לטמר טעוד וילוד צן יוטצ על כפחו. וחחר טאמר צטיר ח' מי כה' חלהינו יחמר צטיר צ' ומי לעמך ישראל בו' אחד צחן אשר הלך החלהיס לפדות לו לעס כו צלח' ישראל ממלרים היתה יהודה לקדשו ובו', ועל דצרי עצדי טנחרצ צחרסס חת ה' לטמר הטלל הצילו הבוים חיש חרצו חיס חלהי חמת וחרפד חיה חלהי טטרוים ובו', כו יליל ה' חת ירוטלס מידי. חמר המטורר צטיר כ' לח לנו ה' לח לנו כו חס לטמך תן כצוד למה יחמרו הבוים חיה כח חלהיטם כלומר חלהיטם טל חותן החותות טנכצטו. כו חין זה דמיון כלל, צהיות חלהינו צטמים וכל אשר חסך עטה, הנה עלצניהס טל חלו החותות כסך וזהו מעטה ידי חדס ובו', ולכן כמוהס יהיו כל אשר צוטח צהס חמנס 'טרחל צטח צה', עורס ומבינס הוא צחמת, וכן חמר חזקיהו צתסלתו (מ"צ ו"ט), חמנס ה' החריצו מלכו חטור ובו' ונתנו חלהיטם צחט כו לח חלהיטם חמה כו חס מעטה יד"ח ען וחצן: וצטוף המזמור יש לו מקום לצוכור גם דצר מרטוחתו מטעס הנ"ל (טיר קט"ו), וחמר לח המתוים יהללו יה ולח כל יורדי דומה וחנחנו כצכך יש מעתה ועד עולם, וכן חמר חזקיהו צמכתצו (וטעויה ל"ח) כו לח טחול תודך מות יהללך ובו' חי חי הוא יודוך כמוני היום ובו' ונגינותי ננגן כל ימי חיינו על צית ה'. חמנס צטיר הד' הצח חחריו ידצר כלו מענין החלי והתרטחו ממנו כדכתיב (מ"צ כ') צימוס הים חלה חזקיהו למות ובו' ויתפלל חל' ה' לטמר חנה ה' זכר נח ובו', וינך חזקיהו צכו גדול,

Psalmen 118, 119.

צו באור

וע"ז חמר כחן חסנתי כי
 ישמע ה' חת קולי וכו'
 חספיו חזלי מות ומלני
 שחול מלחוני וצסס ה'
 חקרה חנה ה' מלטה נסטי
 וכו' דלותי ולי יהוסיע
 מענין מדוע חתה ככה דל
 בן המלך, כי חללת חת
 נסטי ממות חת עינו מן
 דמעה וכו', יקר צעני ה'
 המותה לחסידיו, וכמו
 שהתזמור הקודם שטיקר
 ענינו על המלך יזכור נס
 לרת החלי בן יזכור עתה
 גם צום התזמור דבר מה
 מלרת החויצ וחומר חנה ה'
 וכו' פתחת לחוסרי, ומכסול
 צעזור זה מאמר נודי לה'
 חסלס וכו' וחומר צחוכני
 ירוסליס חודה לה' וכו' מה
 שחשצ החויצ שתייה העור
 צידו וסחור יחסול זה
 וחח"כ יחזור עוד פעם דרך
 כלל לחומר הללו ה' כן
 בייס וכו' וחפסר שחמר זה
 ננד מלחני מלכי הכויס
 סהיו סס כדכתיב (מ"ז כ')
 צעת סהיו סלח צרחוך צלחון
 וכו', וכן וד"ה ז' ל"ג

28. Mein Gott bist du! dir will ich danken;
 Mein Gott! dich will ich erheben.

Chor.

29. Dankt dem Herrn, denn er ist freundlich,
 Ewig währt seine Güte!

119.

Alphabet frommer Gedanken.

1. Heil den Männern, die rechtschaffen leben,
 Die nach Gotteslehre wandeln.
2. Heil denen, die sein Zeugniß hüten,
 Die ihn von ganzem Herzen suchen.
3. Die in seinen Wegen wandeln,
 Ueben keine Bosheit aus.
4. Verordnungen hast du ertheilt,
 Daß man mit Eifer auf sie halte.

ורציס מציחיה מנחה וכו' וינשא לעינו כל הכויס מחחרי בן. חכן מקון מזמור קי"ח הוח על צ' הלרות יחד,
 וחומר צחללה מן המלך קרחת יו, זה מלור החויצ סכסי הנרתה היתה הלרה הרחשונה, ומתוך
 הדחבות ורצ הלער נמשך החריה החלי הבדול למלך ונסל למשכצ; וחומר ננד כדופי עזדי סנחכצ
 ה' לי לח חירה וכו' ונגד מה שחמר לו על מי נטחת על משענת הקנה הרלון על מלריס וכו' חומר
 טוצ לחסות צה' וכו'; וחומר דועכו כחס קוליס, וכמו שחמר הנצוח ב"כ על זה הענין דועכו
 כפסתיס כנו, וכמו שזכרנו לעיל; וחומר דחה דחיהנו לנסול ננד סנחכצ סהוח היה סצת צ' הלרות
 כנ"ל; וחומר ימין ה' ערסה חיל נרה הכתוצ וילח מלחך ה' ויך צמחנה חסור וכו'. וחמר ננד
 הרסוחה לח חמות כי חחיה וכו', ויוסף להודות ע"ד סיני כנ"ל עד סוף המזמור שוכלול ענין כל
 סהיר צמקהלות הודו לה' כי טוצ כי לעולס חסדו:

קי"ט (א) אשרי וכו', התזמור הזה ינדל מכל שחר מזמורי תהלים בן צמתכונתו בן צענינו,
 כי יש צי מלה וע"ו פסוקיס, והס כ"צ חלקיס של ח' פסוקיס המתחיליס כלס צחלק
 הרחשון צחות חל"ק וצחלק סגני צחות צ', וכן צבל סחלקיס עד תוס כל סדר סחלס"ח צות"ה
 סמורגל, וחין טוס חצור כלל צין כל חלס ססוקיס כי חס כל אחד הוח מחמר נעיס מתצוד
 צסני עלמו להגיד כי יסריס דרני ה' וחסיי סהולכיס צס, ותורתו כי נעמה. וחאשרי סהוניס
 צה, או תסלה לחונן דעת להצנונן צהס, או חווק סחמונה וסצחונן צלצ לצלתי סור ימין
 וסמחל מן הדך הוכון לח כצועט ע"י סחמונה ולח כמתחונן ע"י סנעיס רעיס, חלו סעניניס
 זכר סוכפליס צבל סחחמריס, ולזה ימח צכלס זכר סס דרך או תורה, עדות או פקודים, מצוה,
 אמירה, דבור, משפט, צדק, אמונה, (לנד מס' אחד ערוצ ענדי לעיז סזכר צעל סמסור).
 וצודחי טיס סנדל חיוחד צין כל חלו סחמות, חלה סחמלין כוון עתה חל סענין סהוה צכלס,
 וכצד חמר רד"ק ח"ל וכחשר זכר כל חלה סחמות כל אחד צס' חין דעחו על ססס סהוח לצדו,
 חלח זכר סחחד וסוח הדין לחחריס, וסעמיס זכר סניס צססוק ע"כ וחמר עוד ויס צו פסוקיס
 חמר צעת לרה וצנרתו או צלרות חחרות ע"כ, וכמו סלה חיו יולחיס מן הלצ צסעס חחת בן
 חיו חפסר נס סיהיו וננסיס צלצ פעס חחת, ולח סיתה ח"כ כוונת חצורס סהיו נקרחיס
 כלס זה חמר זה, כי לח סתפעל הנסס כלל מסך רצ של מחמרי מוסר כזה, חלח כפי סעה
 וסחמונה סתהיס צס' הנסס, סמלח לה סחחה או מרצוע צחחד או צקלתס מן סחחמריס סנעמיס
 סחלה חצל חוסן סתקסרותס סוח כמו חרוני סעניניס סנקנליס יחד צעצור סרוי יופוס וסונתס.
 אכן סלד סהיו מפתמיס צאלו מחמריס צימי חצותינו לדעת סרצ סמתרנס ח"ל חחרי מה ססמעתו

רש"י

תהלים קיט

(ה) אֲחֲלִי יִבְנוּ דְרָכַי לְשֹׁמֵר הַקִּיָּה :

אע"פ שאתה סוד מדע

(ו) אִזּוּ לֹא-אֲבוֹשׁ

סין הכל שלם אלא א"כ תעשה טוב (מדרש

אגדה): (ה) אֲחֲלִי יִבְנוּ דְרָכַי . אֲלִ"ף יסוד

התיצה . הנופל ממנו

(ז) אֲוֹדָה בְּיֵשֶׁר לִבִּי

צפדקום כמו אל"ף

(ח) בְּלִמְדֵי מִשְׁפְּטֵי צְדָקָה :

שזאתותי צלזניכס (איוצ

(ט) אֶת-חֻקֵּיךָ אֲשֶׁמֶר

י"ג) ואל"ף של אסור

(י) אֶל-תַּעֲזֹבֵנִי עַד-מָאֵד :

שמן (מלכיס ז' ד')

(יא) בַּמָּה יִזְכֶּה-בָּעַר אֶת-אֲרָחוֹ

אחלי תפילות אלו הן

(יב) לְשֹׁמֵר כְּדַבְּרָה :

שיכנו דרכי וכן (סס

(יג) בְּכָל-לִבִּי דִרְשָׁתִּיךָ

הנצוץ אשר צומרון וגו'

(יד) אֶל-תִּשְׁגֵּנִי מִמִּצּוֹתֶיךָ

לדרכי אדוני להתפלל

(טו) בְּלִבִּי צִפְנָתִי אִמְרָתֶךָ

סילך לפני הנצוץ אשר

(טז) לְלִמְעַן לֹא אֶחְטֵא-לָךְ :

צומרון ולשון אחריו

(יז) בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה לְמַדְּנֵי חֻקֶּיךָ :

סו"הייט צלע"ז: כאדם

(יח) בְּשִׁפְתֵי סִפְרֹתַי כָּל מִשְׁפְּטֵי-פִיךָ :

האימד הלואי והייתי

(יט) בְּדַרְךְ עֲדוֹתֶיךָ שִׁשְׁתִּי

נצוץ והכס: (יא) בלבי

(כ) בְּעַל כָּל-הוֹן :

צפנתי . לא נתתיה

(כא) בְּפִסְוֹדֶיךָ אֲשִׁיחָה

להסתבך ממני: (טז)

(כב) וְאֲבִיטָה אֲרַחֲתֶיךָ :

אשתעשע . אתעסק

(כג) בְּחֻקֹּתֶיךָ אֲשַׁתְּעֶשֶׂע

כמו ישעה האדם אל

(כד) לֹא אֲשַׁכַּח דְּבָרֶךָ :

עושהו (ישעי' י"ז) ואל

(כה) גָּמַל עַל-עֲבֹדֶךָ

ישעו צדדני סקר (טמות

(כו) אֲחִיָּה וְאֲשַׁמְרָה דְּבָרֶךָ

ה'): (יז) גמול על

*קמין בלי אם"ף *פת"ח באתנח מפני הדו"ש

באור

חסיו צענין ההוא , כזה :
חמר צומיס אלו שלח היו
עדיון זקיהין זקצועח דירח'
כצומי צניהס, וגם לח היו
לגס לוחות הסניס כמו
שיס צידיונו עתה , היה דצד
קצה מחוד לקצוע יוס
מיוחד לדצד מה צנו לסעות
ולשכות היום הנקצע הזה,
יהיה דצד הנובע צכלל העס
כמו הרבליס ושאר הימים
הידועים , יהיה דצד
הנובע צליס ס"טו צינו וצין
חצירו ואס צנו למנוע
החסיון והשביחה היו
צריכיס לספור יוס אחר יוס
ולרסוים צכל אחד מהס כמה
ימים סכצד עצרו, ורצו'
לדצד מנהב חצוהינו אשר
צידנו ע"י הקצלה שלתחמר

ת"א בלבי צפנתי עדיון ה' ס"ב: בדרך עדותיך עקריס מ"צ, פ"ה, וס' ז"ג.

כאור צה

Psalmen 119.

וספרתם לכם ממחרת השנת
 שאנו מחויבים בכל יום ויום
 להזכיר צפה כמה ימים
 וכמה שנועות שכבר עברו
 מהחמטים יום בין פסח
 ושנועות. והנה אחרי
 שאלונו היות סכום פסוקי
 זה המזמור קע"ו שהוא
 ג"כ סכום הימים שהיו
 השנה חסר אחת (כי ימי
 שנת הלזנה הם סג"ד
 ומחיתם ח"כ קע"ז) ,
 יראה שהיה זה המזמור
 נשום בכתב ציד רובס ,
 והיו משתמשין בו כעין
 לוח דהיונו שיום הראשון
 מהמחלות לא היה לריק
 לסימן , ולמחרת התחילו
 לתת סימן במחמך אשרו
 תמימי דרך , וציוס שלאחריו
 במחמך אשרו נולדו עדותיו
 וכן בכלם עד מלחת ח"י
 שנס וחזרו והתחילו . וח"י
 שהיה להם התחלת הח"י
 האחד נחנ הראשון של פסח
 והיה קניעת המחמך הראשון
 ממחרת הפסח , והיו
 יודעים שציוס סיתחיל
 חות הז"ן צו' צערב וכנס
 חנ השנועות , וציוס
 ססויס צו חות התי"ו
 צו צערב יכנס חנ
 הסוכות וכן כל הסוכים
 שהיו לריבוס לדעת , והיה
 להם התועלת הזמי הזה
 מלמד מה שהחזיקו בלזנס
 עיני מחמרו המוסד הח"י
 אחת אחת לחנה חת ה'
 וליראה חותו ולדקק צו
 בכל לזנס וכל נפסס. ואח"כ ח"ן
 רח"ה לזנס זכר לזנס
 מהמנהג עוד נספירת
 העומר לחמור מזמור ס"ז
 אחר הספירה ולכוון בכל
 ערב וערב תוצה אחרת
 מזה המזמור מיוחדת לזה
 המספר מקימים , ד"מ ציוס
 ראשון אלהים , ציוס צ'
 יחננו וכו' , ורצו חוסצו
 לכוון צוה נוונות על דרך

5. Ach! gelänge mein Bestreben,
 Daß ich hielte dein Gesetz!
6. Schau ich allein auf deine Gebote;
 So werde ich nie zu Schanden werden.
7. Ich lerne deine Urtheilssprüche,
 Und danke dir mit g'radem Herzen.
8. Halten will ich dein Gesetz.
 Verlaß' mich nimmermehr!

9. Wie kann ein Jüngling glücklich sein?
 Wenn er sich hält nach deinem Worte.
10. Von ganzem Herzen such' ich dich;
 Laß mich nicht fehlen von deinem Gebot'.
11. Deine Rede präg' ich meinem Herzen ein,
 Auf daß ich wider dich nie sündige.
12. Gelobt sei'st du, o Ewiger!
 Lehre mich dein Gesetz.
13. Mit meinen Lippen rühme ich
 Die Richtersprüche deines Mundes.
14. Ich freue mich deiner Zeugnisse,
 Wie über Schätze allerlei.
15. Dein Gebot ist mein Gespräch;
 Nach deinen Wegen schaue ich stets.
16. Dein Gesetz ist mein Ergötzen;
 Dein Wort vergess' ich nie.

17. Thue deinem Diener wohl!
 Daß ich lebe, und halte deine Worte.

הנסתרי והשעס פשוט ונגלה לכל משכיל, לפי שיש צוה המזמור מן אלהים יחננו עד כל חפסי חרן מ"ט
 תינות כסכוס ימי הספירה וטרס שיודפסו לוחות הספירה המלוי' עתה היו רוסמים צהס הימים
 שכבר עברו לעומר לזלתי יטכח , נס אס ישאל איש לרעו על המספר הנוהב צוה הלילה ואמר לו
 הסימן הסיין לו נחמת מן התינות הנו"ל , כדי שלא לזנס הנרכה כידוע : אף לא פעלו
 עולה , הם שהולכים צדרכיו צולחי לא יפעלו עולה , וטעם אף בקוששא , כי כן תרבוס חונקלם
 על מחמך אף כי אמר אלהים (נראשית ג') נקושטח חרי וכו' , וכן ת"י כאן ברם לא עזר

רש"י

תהלים קיט

גַּלְעַיִנִי וְאַפְיָטָה נִפְלְאוֹת
מִתּוֹרַתְךָ:

זמנול חסדך: (יח) נפלאות מתורתך.

זכרים המכוסים זה שליוס מפורשים זה:

מתורתך נפלאים הפירושי תורתך שליוס מפורשי זה (מלאתי):

(יט) גר אנכי בארץ. ימים מעטו: אל תסתר ממני. מלותיך הנעלמות שאוכל לקיימם שאלם לא עבשו אומתי: (ב) גרסה. מטתרת נפשי מחמת תלווה כמו (ויקדל

ג' גרם ברמל. ומנחם חנר לתלצה עם מתאז חנכי לת גאון יעקב (עמיסו) ושניהם לשון סדר: (כב) גל מעלי.

לשון גלגול כמו ויגל את האזן (זרלשית כ"ט): (כג) בי גדברג. אע"פ שמלכו העוזדי כוכזים ומזלות מתלוללים עלי

שאני עוסק נתוד' צידך שעשועי עסקי: (כה) חייני בדבריד. כמו שהצטחתי על ידי נתי הנציא טוזה: (כו) ספרתי. לך את לרכי ואת חטאתי ואת עניתיני.

(כז) נעמה כלומד נחסדת וכולכת: (ל) מיטפטיך שויתי. סמתי ענתי לתפטיך ודקתי עדותיך לנחוד צדך

(כח) גל מעלי חרפה ובוז כי יעדתיה נצרתתי: גם ישבו | שרים בי נדברו עבדך ישיח בְּחַקִּיָּה:

(כט) גם יעדתיה שעשועי אנשי עצתי: דבקה לעפר נפשי חייני כדברך: דרכי ספרתי ותענני למדני חקיה:

(ל) דרך פקודיה הבינני ואשיחה בנפלאותיה: דלפה נפשי מתונה קימני כדברך:

(לא) דרך שקר חסר ממני ותורתך הנני: דרך אמונה בחרתי משפטיך שויתי:

(לב) גל עיני עקידה סער ס"ה סער מ"ח כל האות: גרסה נפשי עכ"ס ח' י"ח. דבקה לעפר עקידה סער י"ח, וסס סער כ"ה כל האות. דלפה נפשי זרכות זף נ"ה.

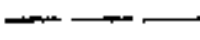
ת"א גל עיני עקידה סער ס"ה סער מ"ח כל האות: גרסה נפשי עכ"ס ח' י"ח. דבקה לעפר עקידה סער י"ח, וסס סער כ"ה כל האות. דלפה נפשי זרכות זף נ"ה.

באור צט

Psalmen 107.

סקרה והו' תנוסם של מלת
 אך עינ' לישראל וחזרו:
 (הו' א"ל, מענין ויחל תסה
 והאל' קנוספז (רד"ק) כתי
 חלני ע"ת חסרי החס, כלומר
 כל חסני ורלני ואלתי סיכנו דרכי (רז"ע)
 וכו' חמר כס"י ז"ל לטון חלניות
 סיכוי ט' זלע"ז ונל"ח (עין: זאונס), כחדס
 החומר הלוחי והיתי נניח וחכס,
 וכן תנוס הרז ומלת הנקזה
 והתחנה (אך: ו) זא, מוסל לחריה
 חז, כשחניט אל מלתיך ללכת
 זהט לח חנוס, וחס יצוח ע"י
 מה סיציה כי צטיח חנו צחלה סכל
 הנח לו מתך הוא לטונתי: (ו) אודך
 ונו', כי יס סמיוס לחל ועונדוס חות'
 מתת ירחי ללתי ירע להס חנל
 חני צלמדו סכל משפטך הס לרק
 חודך ציוסר לנצ מתיק חכס וננס
 חסלה: (ט) במ"ה תאונתו
 נלדו, לטמו' כדנריך: (יד) עדותך.
 חו' מסקין וי"ו צוז המזמור וסימן
 צ"ה מוסל"ר, וחזרו קלתס
 סהטעס על הנדווחיס המעידוס
 חמת הנורח ותעלה כחזרו
 חסמיס חספרוס כנור חל: (טז) אשת צשע,
 עין התעסקות נחסק ונרלון:
 (יז) גמול ונו' כי הלוח
 המטרדות חת חחדס
 מנעו חותו לסעמיס חלכת
 צורך היסר כרחוי. (יח) כל עיני'
 עניו: בלה, כל טעלי דלקמן
 עניו כלל: בפלא'ית,
 מלסון כי יסלח מתך דנר,
 כלומר דנרוס המכוסיס
 צה שחינס חפורסיס
 (רס"י) (יט) נר חנוי
 צחון, חחדס דומה צזה
 העילס לנר שחין לו מעמד
 צתקיס מנוחסו, ולכן
 חל חסיר ממנו מליתך, כי
 לח חדע יוס נסצי (הרד"ק):
 (כ) גרסה, מענין נרס כרתל,
 כלומר, כמעט נסצרה
 נסצי מרוז תחותי חל
 משפטיך צכל עת (הנ"ל),
 והרז תנוס כסי הענין:
 לתאבה, מקור מן חלונתי,
 חו סס ע"ת תארה,
 כי סדשו ארה ואבה
 דומיס צענינס: וכא) זדים
 חרוריס יקרחס על סס
 סופס כלומר בעיה זדים
 הסוניס ממלותיך
 זחס חרוריס מנערתיך
 כן סכל הרז לחונס:
 (כב) נם, עניו חף על פו:
 שריב, הנכון סהטעס
 על סרו סחול: כי נדנרו
 כחו ותדנר חריס צחסה:
 (כד) אנשי עלתי, ד"ת,
 כלומר סמחס יקח
 עלה חין ינהוג צעולס:
 (כו) דרכי ססרתי,
 כלומר חפני ועניו
 סהייתי רוצה לעסות
 כחו סחמר ויסחל דוד
 צה, ותעני כמה סעמיס,
 עניו גס צזחת
 הנקסה למדני חקיך (מדנרי
 הרד"ק): (כח) דלפה,
 נעסה, כלומר
 נחסרת והולכת (רס"י):
 כדברך

- 18. Eröffne meine Augen mir,
 Daß ich die Wunder deiner Lehre schaue.
- 19. Ich bin ein Pilgrim hier auf Erden.
 Verbirg mir deine Gebote nicht!
- 20. Mein Gemüth strebt sehnsuchtsvoll,
 Nach deinen Rechten allezeit.
- 21. Du schilst; dein Fluch trifft Stolze,
 Die von deinen Geboten weichen.
- 22. Wende von mir Schmach und Hohn,
 Denn dein Zeugniß hüte ich.
- 23. Laß auch Fürsten sich besprechen wider mich,
 Dein Verehrer denkt nur dein Gesetz.
- 24. Deine Zeugnisse sind mein Ergötzen;
 Mit ihnen pflege ich Rath!
- 25. Am Staube klebt meine Seele.
 Belebe mich nach deiner Verheißung.
- 26. Ich erzähle meine Wege; du erhörst mich;
 Unterweise mich in deinen Gesetzen.
- 27. Laß mich einsehen deiner Verordnung Weise;
 Nachdenken über deine Wunderwerke.
- 28. Mein Gemüth verjähmachtet vor Betrübniß;
 Erquickte mich nach deiner Verheißung!
- 29. Führ' mich ab von falschem Wege!
 Begnadige mit deiner Lehre mich!
- 30. Ich wähle mir den Weg der Treue;
 Vergleiche deine Richterprüche.

רש"י

תהלים קיט

דְּבַקְתִּי בְעֵדוֹתֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי
תְּבִישֵׁנִי . (לא)

הֲרַךְ-מְצוֹתֶיךָ אֲרוּץ
כִּי תִרְחִיב לִבִּי . (לב)

הוֹרֵנִי יְהוָה הֲרַךְ חַפְּיֶךָ
וְאַצְרְנָה עֵקֶב . (לג)

הִבִּינֵנִי וְאַצְרָה תּוֹרָתְךָ
וְאַשְׁמְרָנָה בְּכָל-לֵב . (לד)

הֲדַרְיִכֵנִי בְּגַתִּיב מְצוֹתֶיךָ
כִּי-בֹ חֲפָצְתִּי . (לה)

הִטְלֵנִי לִבִּי לְעֵדוֹתֶיךָ וְאֶל-בְּצֵעַ:
הַעֲבֹר עֵינֵי מִרְאוֹת שָׁוְא
בְּדַרְכֶּךָ חֵינֵי . (לו)

הֲקִים לְעַבְדְּךָ אִמְרָתְךָ
אֲשֶׁר לִירְאָתְךָ . (לז)

הֲעֲבֹר חֲרַפְתִּי אֲשֶׁר יִגְדַלְתִּי
כִּי מִשְׁפָּטֶיךָ טוֹבִים : (לח)

הִנֵּה תִאֲבָתִי לְפִסְוֵדֶיךָ
בְּצַדִּיקְתְּךָ חֵינֵי . (לט)

וַיִּבְאֵנִי חֶסֶדְךָ יְהוָה
תְּשׁוּעָתְךָ כְּאִמְרָתְךָ . (מ)

וַאֲעֲנֶה חֲרַפִּי דָבָר
כִּי-בִטַחְתִּי בְּדַבְרֶךָ . (מא)

וְאֶת-תְּצַל מִפִּי דְבַר-אֱמֶת עַד-מָאֵד
כִּי לְמִשְׁפָּטֶיךָ יִחַלְתִּי . (מב)

אמונה לך אני שואל דרך
סקד הסר ממני : (לב)
ואצרנה עקב . אשמרנה
ככל מעגלותיה ועקבי
נתיבותי לטון עקבי
(טראנס"ס זלע"ז) : (לח)
הם לעבדך אמרתך .
אשר הצטחתי : אשר
לידתך . שאהיה אני
וזרעי ידאי שמך שעל
מנת כן הצטחתי אם
אם ישמרו צניך את דרכם
ובו' (כלכים א' ז') :
(לט) העבר חרפתי .
מחול לי על אותו עון
וטוב לא יוכלו אויבי
לחרפני זי : כי משפטיך
טובים . וכבר אני מקבל
עלי לשלם הכנסה
לרצעתים : (מא)
ויבאוני . תשיעתך תצא
אלי כאשר תרצה הצטחתי :
(מב) ואל תצל מפי

* הצ"די בח"ק
ובנ"א בשוא
* חסר י'
* חסר י'
* חסר י'

ק

Psalmen 119.

מחלתי וחיני חרסתי
 (הרחצ"ע): ול' בשפסך
 שותי, אני משום ומעריך
 חרסתי לו נבד לו, ונתלחו
 כלם נחובים וישרים: (לכ)
 דרך ובו', ד"מ, כי
 מתולדות אדם כסירון יקלר
 נוחו ותכנוד הנשיתם מה
 סבוח מזיק לתרולת הדס
 סתקורו כלל ולהפך זהרונת
 הלל על ידי קלות הנשימה
 יהיה עונג גדול לנסע,
 וחמר חתום דין מלותיך
 אני חרסתי לרוך כי זה
 תחיון לני, ולח די סלח
 חרוב לצר מזה ח"ל נס
 חתענב לו יותר: תרהיב,
 תי"ו כווי לנספרת ומוסר
 על דרך סבוח לסון נקצה
 לפעמים כידוע: (לג)
 ואצרנה עקב, חשמרנה
 כלל מעבולתיה ועקבי
 נתיבותיה, לסון עקבים
 סר"ח"נעם זלע"ו (רס"ו)
 וזל"ח (פוסטטאפסען),
 וחמר זלסון יהוד, חחסילו
 במקום עקב חחר לה
 ועזוז חותה וטעם המחר
 וחלרנה נלירת עקב, כטעם
 ותחנודו דוך, והדותה:
 (לד) אשר לנדחתך,
 המרתך חרז נשחת להיות
 עקב היראה חוהך, והרז
 חרנס כפי הענין: (לז)
 העבר חרסתי, לדעת
 רד"ק מחוזר למקרא שלפניו
 כלומר הקס מה שהנשחתני,
 להקים המלכות לניי חרתי,
 וחחר זה נקט סלח יהיה
 לסטן לו חרמו החון סבוח
 חרסתי לנניו: אשר
 יגורתי, שתנוד חלי ע"ס
 מדת הלק: כי מססין
 טוויס, לפנים משורת הדין,
 ולח העניט חת החודס כפי
 העונס הנחוי לו דוקח,
 וזה שחרנס הרז טוויס
 (וואהלטהעטיג): (מא)
 ויבאונני הוי"ו חיונו לחזור
 הענין כי חס נעזר סדר
 החותיות, וטעם הכווי
 כטעם היקין דנניו: חסדך,
 (נד"ק): (מב) ואענה

- 31. Ich hange deinen Zeugnissen an:
Herr, laß mich nie zu Schanden werden.
- 32. Ich laufe deiner Vorschrift* Bahn,
Denn du erweiterst mir die Brust.
- 33. Zeige mir, o Ewiger! die Laufbahn deiner Rechten,
So weicht nie mein Fuß von ihr.
- 34. Unterrichte mich, daß ich befolge deine Lehre,
Und halte sie von ganzem Herzen.
- 35. Leite mich in deiner* Vorschrift* Steige,
Denn mein Verlangen ist nach ihr.
- 36. Lenke mein Gemüth* zu deinen Zeugnissen,
Von aller Habsucht fern.
- 37. Zieh' meine Blicke* ab vom eitlen Wahn!
Laß mich Erquickung nur in deinen Lehren finden.
- 38. Erfülle deinem Diener die Verheißung,
Die denen werden soll, die dich fürchten.
- 39. Wende von mir ab die Schmach, die ich besorge;
Wohlthätig sind ja deine Rechte.
- 40. Ich sehne mich nach* deiner* Vorschrift;
Erquickte mich nach deiner Gerechtigkeit.
- 41. Deine Gnade, Ewiger, laß* mir* widerfahren.
Deine Hilfe, nach deiner Verheißung.
- 42. Daß ich erwied're* meinem* Lästerer,
Denn ich verlaß mich auf dein Wort.
- 43. Nimm ja der Wahrheit* Wort* aus meinem Munde
nicht,
Denn ich vertraue deinen Rechten.

חסר יו"ד רזיס תסתתז תזועתך ותסין ינחור חלי כחזר הנשחתני
 חורסי דנר, וזהו חרן לו יסועתה זלביס (רזז"ע ורד"ק): (מג) ואל תל מסי, חל תנדל
 מסו דנר חמת כמו וילל חלביס חת מקיה חזיכן (רס"ו), וזה הסנחז הכחטונס מזה הסורס,
 וזהו חרסתי סיה סהנולס מרעה זה ענין המלט: ער מחר, חני מנקז מחתך סחל תלל

רש"י

תהלים קיט

- (מד) **וְאֶשְׁמְרָה תּוֹרָתְךָ תְּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד .**
 דבר אמת. ואל תגדל מפי דבר אמת כמו וילל אלהים את מקנה אביבך (צדאטית ל"א) (מלאתי):
- (מה) **וְאֶתְהַלַּכְהָ בִּרְחֹבָה כִּי פָקַדְיָךְ דָּרַשְׁתִּי .**
 דבר אמת עד מאוד. צכל הודאותי וצכל דיני טלא אכסל צהס: יחלתני. קויתני. (מה) ואתהלכה ברחבה. צהלכה מרווחת ופושטת צישראל:
- (מו) **וְאֶדְבַּרְהָ בְּעֵדוּתֶיךָ נֶגֶד מְלָכִים וְלֹא אֶבּוֹשׁ .**
 דרשתי. צקטני: (מט) זכר דבה. אטר יחלתני ע"י נתן הנצי"ל לעצדך: (נב) משפטיך מעולם. טאתה מצי"ל יסודין וחווד מחמתך וסולח ועל כן אנתחם: (נה) זכרתי בלילה. צעת לרה ואפילה: (נו) זאת היתה לי. עטרת הבולמת אותי ולזדעי הדאוי למלוך צטטר ספקודיך נלרתי כך דרטובו חכמי ישראל
- (מז) **וְאֶשְׁתַּעֲשַׁע בְּמִצְוֹתֶיךָ אֲשֶׁר אֶהְבֵּתִי .**
 דרשתי. צקטני: (מט) זכר דבה. אטר יחלתני ע"י נתן הנצי"ל לעצדך: (נב) משפטיך מעולם. טאתה מצי"ל יסודין וחווד מחמתך וסולח ועל כן אנתחם: (נה) זכרתי בלילה. צעת לרה ואפילה: (נו) זאת היתה לי. עטרת הבולמת אותי ולזדעי הדאוי למלוך צטטר ספקודיך נלרתי כך דרטובו חכמי ישראל
- (מח) **וְאֶשָּׂא כַּפִּי אֶל־מִצְוֹתֶיךָ אֲשֶׁר אֶהְבֵּתִי וְאֶשְׁיַחֲהָ בְּחַקֶּיךָ .**
 דרשתי. צקטני: (מט) זכר דבה. אטר יחלתני ע"י נתן הנצי"ל לעצדך: (נב) משפטיך מעולם. טאתה מצי"ל יסודין וחווד מחמתך וסולח ועל כן אנתחם: (נה) זכרתי בלילה. צעת לרה ואפילה: (נו) זאת היתה לי. עטרת הבולמת אותי ולזדעי הדאוי למלוך צטטר ספקודיך נלרתי כך דרטובו חכמי ישראל
- (מט) **זְכַר־דְּבָרְךָ לְעַבְדֶּךָ עַל אֲשֶׁר יַחֲלֹתְנִי .**
 דרשתי. צקטני: (מט) זכר דבה. אטר יחלתני ע"י נתן הנצי"ל לעצדך: (נב) משפטיך מעולם. טאתה מצי"ל יסודין וחווד מחמתך וסולח ועל כן אנתחם: (נה) זכרתי בלילה. צעת לרה ואפילה: (נו) זאת היתה לי. עטרת הבולמת אותי ולזדעי הדאוי למלוך צטטר ספקודיך נלרתי כך דרטובו חכמי ישראל
- (נ) **זֹאת נַחֲמַתִּי בְּעַנְיִי כִּי אָמַרְתָּךְ חֵיתָנִי .**
 דרשתי. צקטני: (מט) זכר דבה. אטר יחלתני ע"י נתן הנצי"ל לעצדך: (נב) משפטיך מעולם. טאתה מצי"ל יסודין וחווד מחמתך וסולח ועל כן אנתחם: (נה) זכרתי בלילה. צעת לרה ואפילה: (נו) זאת היתה לי. עטרת הבולמת אותי ולזדעי הדאוי למלוך צטטר ספקודיך נלרתי כך דרטובו חכמי ישראל
- (נא) **זָדִים הִלְיַצְנִי עַד־מָאֹד מִתּוֹרָתְךָ לֹא נָטִיתִי .**
 דרשתי. צקטני: (מט) זכר דבה. אטר יחלתני ע"י נתן הנצי"ל לעצדך: (נב) משפטיך מעולם. טאתה מצי"ל יסודין וחווד מחמתך וסולח ועל כן אנתחם: (נה) זכרתי בלילה. צעת לרה ואפילה: (נו) זאת היתה לי. עטרת הבולמת אותי ולזדעי הדאוי למלוך צטטר ספקודיך נלרתי כך דרטובו חכמי ישראל
- (נב) **זְכַרְתִּי מִשְׁפָּטֶיךָ מֵעוֹלָם יְהוָה וְאֶתְנַחֵם .**
 דרשתי. צקטני: (מט) זכר דבה. אטר יחלתני ע"י נתן הנצי"ל לעצדך: (נב) משפטיך מעולם. טאתה מצי"ל יסודין וחווד מחמתך וסולח ועל כן אנתחם: (נה) זכרתי בלילה. צעת לרה ואפילה: (נו) זאת היתה לי. עטרת הבולמת אותי ולזדעי הדאוי למלוך צטטר ספקודיך נלרתי כך דרטובו חכמי ישראל
- (נג) **זִלְעָפָה אֶחֱזַתְנִי מִרְשָׁעִים עֲזָבִי תּוֹרָתְךָ .**
 דרשתי. צקטני: (מט) זכר דבה. אטר יחלתני ע"י נתן הנצי"ל לעצדך: (נב) משפטיך מעולם. טאתה מצי"ל יסודין וחווד מחמתך וסולח ועל כן אנתחם: (נה) זכרתי בלילה. צעת לרה ואפילה: (נו) זאת היתה לי. עטרת הבולמת אותי ולזדעי הדאוי למלוך צטטר ספקודיך נלרתי כך דרטובו חכמי ישראל
- (נד) **זְמִירוֹת הַיּוֹד־לִי חִקֶּיךָ בְּבַיִת מְגוֹרֵי .**
 דרשתי. צקטני: (מט) זכר דבה. אטר יחלתני ע"י נתן הנצי"ל לעצדך: (נב) משפטיך מעולם. טאתה מצי"ל יסודין וחווד מחמתך וסולח ועל כן אנתחם: (נה) זכרתי בלילה. צעת לרה ואפילה: (נו) זאת היתה לי. עטרת הבולמת אותי ולזדעי הדאוי למלוך צטטר ספקודיך נלרתי כך דרטובו חכמי ישראל
- (נה) **זְכַרְתִּי בְּלִילָה שִׁמְךָ יְהוָה וְאֶשְׁמְרָה תּוֹרָתְךָ .**
 דרשתי. צקטני: (מט) זכר דבה. אטר יחלתני ע"י נתן הנצי"ל לעצדך: (נב) משפטיך מעולם. טאתה מצי"ל יסודין וחווד מחמתך וסולח ועל כן אנתחם: (נה) זכרתי בלילה. צעת לרה ואפילה: (נו) זאת היתה לי. עטרת הבולמת אותי ולזדעי הדאוי למלוך צטטר ספקודיך נלרתי כך דרטובו חכמי ישראל
- (נו) **זֹאת הִיְתָה־לִּי כִּי פָקַדְיָךְ נִצַּרְתִּי .**
 דרשתי. צקטני: (מט) זכר דבה. אטר יחלתני ע"י נתן הנצי"ל לעצדך: (נב) משפטיך מעולם. טאתה מצי"ל יסודין וחווד מחמתך וסולח ועל כן אנתחם: (נה) זכרתי בלילה. צעת לרה ואפילה: (נו) זאת היתה לי. עטרת הבולמת אותי ולזדעי הדאוי למלוך צטטר ספקודיך נלרתי כך דרטובו חכמי ישראל

ת"א ואדברה בעדותיך סס ח' ל'. זכר דבר עקניס ד', מ"ו. זאת נחמתי עקניה סער ס"ח. זאת היתה לי ע"י ו"ג, מ"ד.

Psalmen 119.

באר קא

ממי דבר חמת ד' ק. וכן
 הוא דעת רח"ל ע ולזה
 כיון הרב דתרגומו נ"ס י'
 רב' . אמנם לדעת הרב
 חנן יחיאל הוא מוסב למטה,
 כי עד מחור תמיד יחלתי
 למשפטך , וזה נבר התורה
 ויש עוד לזכר הטעם , לפי
 שהטעות והסגירות היא
 צמוכה מתולדות שכל
 החנוטי צעל תכלית נקט
 מחת ס' סלסחות חל ירחיקהו
 הכחק מאד מדוך האמת:
 (מט) זכר לענדך דבר .
 שהנשחתו: על אשר יחלתיני,
 ותחמר מלת לו , יחלתיני לו
 והוא יולח לפני פעוליס
 (מדברי הרח"ל ע) , ולפי
 על אשר הוא נתינת הטעם
 לפי שיחלתיני וכן נראה
 דעת רד"ק ושאר המפרשים.
 אמנם הנכון שלה תחמר
 שום מלה , וטעם התחמר
 זכור לו הדבר אשר יחלתיני
 עליו , וזה ענין על אשר
 (חויף וועלבעס) בתרגום
 הרב , צהיות סכנר ידוע
 שיחוס על ואל יצוהו
 לפעמים זה תחת זה: (ב)
 זאת , שהנשחתני היא
 נחמתי צעניי , וחמרתך היא
 חיותני צללות , כן הוא
 לדעת הר"מ , והוא ח"כ
 ככל ענין צמלת טרונת ,
 וטעם כי לחמת , אמנם
 לדעת הרח"ל ע טעם כי
 כמשמעו , זאת נחמתי צעניי
 שחמרתך חיותני כזכר כתיב
 פעמים ועוד תוסיף
 להוסיעני : (ג) זדים
 הלינוני , ח"ע"ס שזדים
 הלינוני התלוללי כי כמו
 נבענוך ובענו נך הרח"ל ע:
 (ג) משפטך מעולם ,
 שחתם מניח יסירין וחורר
 תחמתך וסילח ועל כן
 חתמס , רש"י , וכן הוא
 יעת הרד"ק , ורח"ל ע חמר
 זכרתי משפטים שעשית
 צוים כמוהם ע"כ והנזכר
 ינחר : (ג) זלעפה ,
 חזותני מרשעים עוזני
 מבורי , צמקות שהיותי
 משתומם וחספך (צללות)
 ולזה נוטה תרגום הרב
 שהלילה מסובלת לתחשבות

- 44. Und will halten deine Lehren,
Ewiglich und immer.
- 45. Ich wandle in weitem Räume,
Denn ich strebe nur nach deiner Vorschrift.
- 46. Von deinen Zeugnissen schäm' ich mich nicht
Vor Königen zu sprechen.
- 47. Mein Ergötzen ist in deinen Geboten,
Die ich innigst liebe.
- 48. Meine Hände streck' ich aus
Nach deinen so geliebten Lehren,
Und denke nach über dein Gesetz.
- 49. Denke deinem Knechte jenes Wort, —
Auf welches du mich lässest hoffen.
- 50. Dieses ist mein Trost im Leiden;
Neues Leben gibt mir dein Verheissen.
- 51. So sehr die Stolzen meiner spotten,
Ich weiche nicht von deiner Lehre.
- 52. Ich denk' an dein Gericht von Anbeginn,
Ewiger, und finde Trost.
- 53. Bange wird mir bei Berrüchten,
Die dein Gesetz verlassen.
- 54. Mein Gesang sind deine Rechte,
Im Hause meiner Wallfahrt.
- 55. Auch Nachts denk' ich an deinen Namen,
Ewiger! und halte deine Lehre.
- 56. Dies ward mir zu Theil,
Daß ich halte dein Gebot.

תורתך , כשחזכור את סודם והענין הקצה המצנן להם : (ג) בבית
 מתבורר ונולה זהם וכמו שחמר רח"ל ע האדם צנית מבורי (כלומר)
 זמירות ע"כ , או שהטעם על ימי חיי סבלו שחמר בר חכמי צחקן
 ז"ל : (ג) זכרתי צלילה , חפילו צלילה , כשחזים ימים , או צענור

רש"י

תהלים קיט

(נז) חֲלָקִי יְהוָה אָמַרְתִּי לְשֹׁמֵר

(מלאתי): (נז) לשומר דברך. קיום דברך שיחלתיני זכך אתה חלקי: (נח) חליתי פניך.

דְּבָרֶיךָ •

(נח) חֲלִיתִי פָנֶיךָ בְּכָל-לֵב

זלשון חלקי ה' אמרה נפסי על כן אחיל לו (איכה ג'): (נט) חשבתי דרכי. הפסד מלוה כנגד סכרה וסכר ענינה כנגד הפסדה לפיכך ואשיבה דגלי אל עדותיך כי דליתי שהיא הטוב' שכולן: (סא) חבלי רשעים עודוני.

חָנְנִי כְּאִמְרָתְךָ •

(נט)

חֲשַׁבְתִּי דְרָכִי

וְאֲשִׁיבָה רַגְלִי אֶל-עֲדוּתֶיךָ •

מלוה כנגד סכרה וסכר ענינה כנגד הפסדה לפיכך ואשיבה דגלי אל עדותיך כי דליתי שהיא הטוב' שכולן: (סא) חבלי רשעים עודוני.

(ס) חֲשַׁתִּי וְלֹא הִתְמַהֵמְהִיתִי

מלוה כנגד סכרה וסכר ענינה כנגד הפסדה לפיכך ואשיבה דגלי אל עדותיך כי דליתי שהיא הטוב' שכולן: (סא) חבלי רשעים עודוני.

לְשֹׁמֵר מִצְוֹתֶיךָ :

(סא) חֲבָלֵי רִשְׁעִים עוֹדְנֵי

סיעות של רשעים עודוני סיעות של רשעים שללוני כמו (דלש' מ"ט) יאכל עד. כך חזרו מנחם.

הַתּוֹרָתְךָ לֹא שָׁכַחְתִּי :

(סב) חֲצוֹת-לַיְלָה אֶקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ

ויש לפותרו לשון עוד כלומר נוספו ודכו עלי: (סז) טרם אענה. חותך זמלותיך טרם הגיתי זהם זנתי מדרשות אני טובג זהם וחוטא ועתה משנעניתי זהם תודתך שמרתי שהמדרש מלמדני לסוד מן הענינה לכן אני מנקה ממך טוב טעם ודעת למדני: אענה. לשון סוכה והוגה זצית המדרש הוא כמו תען לטובי אמרתך וכן (מלאכי ז') יכרת ה' לאיש אשר יעשנה ער ועונה מאהל יעקב עד זחכמים ועונה זתלמידים: (סט) טפלו עלי שקר. חזרו

עַל מִשְׁפָּטֵי צְדָקָה :

(סג) חֵבֶר אָנִי לְכָל-אֲשֶׁר יִרְאוּךָ

וְלִשְׁמֹרֵי פְקוּדֶיךָ :

(סד) חֶסֶדְךָ יְהוָה מִלְּאֵה הָאָרֶץ

חֲקִיָּה לַמִּדְנֵי :

(סה) טוֹב עָשִׂיתָ עִם-עַבְדְּךָ

יְהוָה כְּדַבַּרְךָ :

(סו) טוֹב טַעַם וְדַעַת לַמִּדְנֵי

כִּי בְּמִצְוֹתֶיךָ הֶאֱמַנְתִּי :

(סז) טָרַם אֶעֱנֶה אָנִי שֹׁגֵג

וְעַתָּה אִמְרָתְךָ שָׁמַרְתִּי :

(סח) טוֹב-יָאָתָה וּמָטִיב לַמִּדְנֵי חֲקִיָּה :

(סט) טַפְּלוּ עָלַי שֶׁקֶר זָדִים

אָנִי בְּכָל-לֵב אֶצַּר פְּקוּדֶיךָ :

* שו"א באתנח

ת"א חשבתי דרכי עקום ת"ז ע"ח. חצות לילה זכות ח' ג' טוב אתה עקום ת"ז כ"ד.

קב באור

Psalmen 119.

רמות ועמוקה ע"י
הסתודדות. חמס לדעת
רס"ו ז"ל מלת צולה
כחן כנוי לזרם ואסילה,
ויסיה המחמר מעין
הפסוקים הקודמים: (נב)
זאת; הטובה צולדתי
ספקדיך ולרתי (מדצרי
רחצ"ע), או ענינו זאת
הנחלה היתה לי: (גז)
חלקי וגו' מלת ה' הקריחה
לנוכח (שֶׁתְּקַח טִיבוֹם),
ושער הכתוב חתה ה'
הנה חמתי לכל חלקי הוא
לשמור דבריך כן תרגם
הרז. והתפרטים הדחיקו
הטעם שלח לזרז: (גט)
חשבת' דרכי, הפסד
מלוא כנגד סכרה ושכר
ענינה כנגד הפסדה, לפיכך
ואסיה רבלי אל עדותיך,
כי רחיתי שהיו הטובה
שכילן (רס"י): (סא)
עודוני, יחין לו ריע, לדעת
קלתם ענינו שללונ' מן
ואכל עד, ולדעת רס"י
יש לסותרו מלשון עוד
כלומר נוספו ורבו עלי,
ורחצ"ע חמר וטעמו חס
אחזוני החזנים כחזני
רשעים הרחיים לזרז עליוס
מ"מ תורתך לח שכחתי.
והרז חזן יחיה חמר סהור
כמו עורני כי חותיות
דטלג"ת מתחלפות, ור"ל כי
הרשעים היו מכזיזים עלי
כחזים לעות חותי מדרך
הישר והס לח יכלו לי כי
תורתך לח שכחתי ע"כ,
והנכון שענינו הסוף
כמו ערובי כלומר סצוני, וכן
ת"י חתכשו עלי, וטעם חזני
רשעים מוקסי רשעים, או
להדווח או להנקס ממנו
וכן תרגם הרז: (סד)
חסרך וגו', חנה ה' מחסדיך
חסר מלאו החרץ חסך עלי
חסד ללדני חקיק (חזן
יחיוח): (סה) טוב עשית
עם ענדך, חס' צטעס
סיסרתי חותי, כי: (סז)
לסלן טוב לי כי עונתי למען חלמד חקיק, וכן תרגם הרז: (סח)
דלעיל: (סט) שפלו עלי סקר, חזרו עלי סקר, וכן ותטסל על עוני דצר שלח עשיתי (רס"י
ורחצ"ע) וחזרו עסלי סקר (חיוצ ו"ג): אבי זכל לז חזר סקודך, והסך הסקר חסר טסלו עליו
לחמר סחין חוכו כזרו וזה טעם כסילת הכנוי כנוצע: (ע) שפ"ש, חין לו ריע צמקרה ו
וענינו לסי מקומו. וכ"ת הרז ונלסון חז"ל מלינו טיסס על סוטה סחינו מרגיש, וכן חל,

- 57. Ich spreche: Gott! mein Erbgut ist's,
 Daß ich halte deine Worte.
 - 58. Ich flehe dir von ganzem Herzen,
 Sei mir gnädig! nach deiner Verheißung.
 - 59. Ich denke meinem Wandel nach,
 Und fehr' um zu deinem Zeugniß.
 - 60. Ich eile und säume nicht,
 Zu halten dein Gebot.
 - 61. Mich umgeben der Berruchten Stricke,
 Allein deine Lehre vergeß' ich nie.
 - 62. Ich stehe auf zur Mitternacht, um dir zu danken
 Für deine allgerechten Sprüche.
 - 63. Ich halte mich zu Allen, die dich ehren,
 Die deine Befehle hüten.
 - 64. Der Erdkreis ist voll deiner Güte;
 Gott, lehre mich dein Gesetz!
-
- 65. Du hast deinem Knechte wohlgethan,
 Gott, nach deiner Verheißung.
 - 66. Lehre mich Verstand und Einsicht,
 Denn ich glaube deinen Geboten.
 - 67. Oh' ich leiden mußte, hab' ich oft geirrt,
 Nun aber halte ich dein Gebot.
 - 68. Guldreich bist du und wohlthätig;
 Unterweise mich in deinem Gesetz.
 - 69. Die Stolzen lügen wider mich!
 Ich aber halte dein Gebot von ganzem Herzen.

רשי

תהלים קיט

- (ע) טַפַּשׁ כַּחֲלָב לִפְּמִי אֲנִי תוֹרַתְךָ שִׁעֲשִׂיתִי :
- (עא) טוֹב-לִי כִי־עֲנִיתִי לְמַעַן אֲלַמֵּד חֻקֶיךָ .
- (עב) טוֹב-לִי תוֹרַת-פִּיךָ מֵאֲלֹפִי זָהָב וּכְסָף :
- (עג) יְדִיךָ עָשׂוּנִי וַיְכַוְנֵנוּנִי הִבִּינֵנִי וְאֲלַמְּדָה מִצִּוְתֶיךָ :
- (עד) יִרְאֶיךָ יִרְאוּנִי וַיִּשְׂמְחוּ כִּי לְדַבְרֶךָ יִחַלְתִּי :
- (עה) יִדְעֵתִי יְהוָה כִּי־צַדִּיק מִשְׁפָּטֶיךָ וְאֲמוּנָה עֲנִיתֵנִי :
- (עו) יְהִי־נָא חֶסֶדְךָ לְנַחֲמֵנִי כְּאֲמַרְתָּךְ לְעַבְדֶּךָ :
- (עז) יְבֹאוּנִי רַחֲמֶיךָ וְאֶחִיָּה כִּי־תוֹרַתְךָ שִׁעֲשִׂעִי :
- (עח) יִבְשׂוּ זְדִים כִּי־שִׁקֵּר עוֹתוֹנִי אֲנִי אֲשִׁיחַ בְּפִקְדֶיךָ :
- (עט) יִשׁוּבוּ לִי יִרְאֶיךָ וַיִּדְעוּ עֲדוֹתֶיךָ . כִּי־חֻקֶיךָ לֹא דָרְשׁוּ :
- (פ) יְהִי־לִפִּי תָמִים בְּחֻקֶיךָ לְמַעַן לֹא אֶבּוֹשׁ :
- (פא) כַּלְתָּה לְתַשׁוּעָתְךָ נַפְשִׁי לְדַבְרֶךָ יִחַלְתִּי :

עלי שקד וכן ותטפל על עוני (איוצ י"ד):
 (עא) טוב לי כי ענית ועונתי למען אשוב מדרך דעה ואשמיר חוקיך. צפירוסיס אחדים מלאתי כן טוב לי כי ענית וכו'. טוב היה צעני כשהייתי סובל יסורי' כדי ללמוד חקיק כשהייתי לומד תורה צלעך: (עד) יראיך יראוני. צטובה ויטמחו כי כגמולי גמולס שהרי מיראיך אני ולדנדך יחלתי. (עה) ואמונה עניתני. צדין עניתני: (עח) כי שקר עותוני. כי על חנס הרשיעני (מלאתי). אומר אני על לצון פנים שאומר לו הצא על אסת איש מיתתו צמה והוא לא חטא: (עט) ישובו לי יראיך. ספרטו הימנו סנהדרין כסנלטרע מאותו עין אף אס גרוסה היא כתן עינו צה כל הנוגע לא ינקה: (פא) בלתה נפשי.

* ויודעי ק'

ח"א טוב לי תורת חנות ח' ב' יראיך יראוני ערכין ה' נ"ב ישובו לי יומח

צ' כ"ג סנסדנין י"ח ק"ו

באור קב

הרשעים לא ירכישו עונם
השתעשעות דרכי ה' חזל
חני הסוכס, וחמר כחל
כי צנה החלק מהחזם לח
ימלאו עירקי ההרבה כלל:
(עג) ידך עשוי ויכוונני,
ולך נס להציוני כדי
שחזרה תורתך: (עד)
יראך ירחוני לשון נוסל
על לשון והטעם כמו שחמד
רש"י ז"ל ירחוני צטובה
וישמחו כי כמולי גחולס
סהרי מירחיק חני ולדנך
יחלפני: (עה) ואמונה
עניחני, נס כשהענה חוהי
הנה זמר מדת סמוכה,
ע"ד נחמיס סלעי הרהב
(סרייח געמיינט) ז"ל ח,
כי כאשר ייסר איס חנה ננו
כן ה' אלהים מייסרך,
וחובב ננו שחרו מוסר:
(עה) עותובני מענין
לעות חדס נריו (חוכה
ב) סהיו תוליס צו עון
סקר מה שלח הים צו כלל
חו סהיה מטעם לתקן חנה
חשר עותו (קבלת ז')
סהיה ענין השחתה,
וטעם סקר חנס על לח
חמס נכסי, וחרגס הרב
כסי הענין ונוטה לסניהס.
וחי מן חצניח חמר סהיה
מענין ועוה סניה, (ישעיה
כ"ד ח') חף סחינו משרשו
ז"ל ח(סטירלען אווסטיר-
לען), וחמר יצוסו זדיס
על שלח הועילו לכלותי
צתס שעוהוני כלומר
סכנוי וטלטלוגי ממעלה
זרטה (זיח החבען חיק
געסטירלעט) נעת סגרשו
חוחי מהספתס נחלת ה'
ומן סננוד סהיה לי נחלג'
המלך ונין העס: אגני
הוסך הודיס לי חסיהס
וחחזונן נסקודין עד סיהיה
לצי תמיס נחקיקוחו לח חזוס
לעולס: (עס) ישיבו לי
ירחיק כח"י יתונן לחולסני
דחילך. וע"י חנוד סתנונתי
עס הסכל' חחריס נסקודין
יהיס לני תמיס נחקיק:
ויודעי ערותך, כי הוח
ע"ס הקדי וע"ס הכתיב,
הטעם יסונו לי ירחיק
וידעי ערותך ממני חשר

Psalmen 119.

- 70. Gefühllos ist ihr Herz wie Unschlitt;
 Ich aber finde Lust an deiner Lehre.
 * *
- 71. Wohl mir, daß ich leiden mußte,
 Auf daß ich lerne dein Gesetz.
 * *
- 72. Werther ist mir deines Mundes Lehre,
 Als Tausend von Gold und Silber.

- 73. Deine Hand hat mich geschaffen, mich gebildet,
 Unterweise mich, daß ich lerne dein Gebot.
 * *
- 74. Die dich verchren, sehen mich, und freuen sich,
 Denn ich vertraue deinen Worten.
 * *
- 75. Ich weiß es, Gott! gerecht sind deine Gerichte;
 Treue ist es, wenn du mich leiden läßt.
 * *
- 76. Ach! laß deine Gnade mir zum Troste sein;
 Wie deinem Knechte du verheißten hast.
 * *
- 77. Laß deine Vaterliebe mich erquicken;
 Denn deine Lehr' ist mein Ergötzen.
 * *
- 78. Laß sie zu Schanden werden die Stolzen,
 Denn sie kränken unverschuldet mich;
 Ich aber durchdenke deine Gebote.
 * *
- 79. Laß, die sich zu mir halten, die dich verchren,
 Die Kenner deiner Zeugnisse.
 * *
- 80. Rechtschaffen sei mein Herz in deinen Rechten,
 Auf daß ich nie zu Schanden werde.

- 81. Nach deinem Heil verlangt mein Herz.
 Ich hoffe auf dein Wort.

רשי

תהלים קיט

כָּלוּ עֵינַי לְאִמְרֹתֶיךָ	(פב)	לֹוּתָהּ : (פב) כָּלוּ עֵינַי .
לְאִמֹר מִתִּי תִנְחַמְנִי :		לֹוּפֹת תִּמִּיד עַד כִּי כָלוּ :
כִּי־הִיִּיתִי כְּנֹאד בְּקִיטֹור	(פג)	(פג) כְּנֹאד שֶׁל עוֹר הַמִּתְיַצֵּט
חֲקִיךָ לֹא שָׁכַחְתִּי :		צַעֲטָן : (פד) מִתִּי
כַּמֶּה־יָמִים־עֲבָדָךָ	(פד)	תַּעֲשֶׂה . שֶׁאֵרְאֶה צִימִי :
מִתִּי תַעֲשֶׂה בְּרַדְפֵי מִשְׁפָּט :		(פה) כִּירוֹ לִי שִׁיחוֹת .
כָּרוּ־לִי זָרִים שִׁיחוֹת	(פה)	לֹא כַתּוּרָה הַצֹּחִים
אֲשֶׁר לֹא כַתּוּרְתֶּךָ :		לִפְסִלְנִי : (פו) שֶׁקָר
כָּל־מִצּוֹתֶיךָ אֲמוּנָה	(פו)	רַדְפוּנִי . לִטּוֹל רַדְפוּנִי
שֶׁקָר רַדְפוּנִי עֲזַרְנִי :		אֲוִיצִי : כָּל מַלּוֹתֶיךָ
כַּמַּעַט כָּלוּנִי בָאָרֶץ	(פז)	אֲמוּנָה . עוֹלָצִי וְלֹא
וְאֲנִי לֹא־עֲזַבְתִּי פְקֻדֹיךָ :		מִוֹלָצִית וְהֵס עַל שֶׁקָר
כַּחֲסֻדְךָ חִינִי וְאֶשְׁמְרָה עֲדוֹת פִּיךָ :	(פח)	רַדְפוּ לֵאחֲרָי : (פז)
לְעוֹלָם יְהוָה דְּבָרְךָ נִצָּב בַּשָּׁמַיִם :	(פט)	כַּמַּעַט בְּלוּנִי . כָּלֹא
לְדָר וְדָר אֲמוּנָתֶךָ	(5)	הֵיִיתִי אֲהִיֶּה צַלְחָן וְאֲנִי
כּוֹנֵנֶת אֶרֶץ וְתַעֲמִד :		עַמְדָתִי עַל צוּרָי . וְכֵן
לְמִשְׁפָּטֶיךָ עֲמַדוֹ הַיּוֹם	(6)	לִי קוֹר רַשְׁעִים לֵאחֲרָי
כִּי הַכֹּל עֲבָדֶיךָ :		
לוֹלִי תוֹרְתֶךָ שֶׁעֲשִׂיעִי	(7)	
אֲזִ אֲבַדְתִּי בְעֵנַי :		
לְעוֹלָם לֹא־אֶשְׁכַּח פְּקֻדֶיךָ	(8)	
כִּי־יָבִיב חֵיתָנִי :		
לָךְ־אֲנִי הוֹשִׁיעֵנִי	(9)	
כִּי פְקוּדֶיךָ דָרְשָׁתִי :		

ת"א כרו לי זרים עקרוס מ"ב, ק"ח, עכ"ס סוף, כל החות. לעולם ה' עקודה סער ס"ו כל החות. למשפטיך נדכיס דף ת"א לא אשכח עקודה סער נ"ח.

קד באור

Psalmen 119.

חני חסיד צדק וע"י החקירה
 ציוני לציון עלתיו נצרוף הלמוד
 לחברים יהיה לצי וב' ,
 יהכאסון נרחם יותר נכון :
 (סב) כלו עיני, נפי
 מהעניס מלכות לנני חדס
 העוונים חמר גם ד"מ
 כחילו כלו עיניו מרוז
 לרותם לחמת החל יחציק,
 כלומר הנטחתו לעזרה ,
 (פג) כי היותי, שערני כי בס
 היותי וב' מ"מ תקין לח
 סכחתי : כנאר בקיטור ,
 כנאר של עור המתנזים
 בעצן (רס"י) . והנחשל
 עור צטרו סחור יצט מרוז
 לער ותובה (רחצ"ע) : (סד)
 כסה, סחד שימות קודם
 סינקס מחויציו (הכ"ל) :
 (פה) כרו לי זדים ,
 היועלים לשחול חו לחצטלוס
 עלה רעה כסוחה עמוקה,
 (רד"ק) : אשר לח כתורהך,
 כנוי לזדים, הם אשר
 לח עזו כתורהך הם כרו
 לי שיחות, כן היא לדעת
 ברה"מ : (פר) כל וב' ,
 הנה כל מלותיך לעשות
 חמונה והם ירדפו סקר:
 עורגי, עליהם רחצ"ע :
 (פז) כמעט כלוני צהון,
 כמו שחמר כי כמעט ציוני
 וציון המות, שהיה צסכנה
 קרוז למות, וחני לח עונתי
 סקודיק כסהיה ציוני
 להמיתם (רד"ק), חו
 הטעם סדלו לכלותי לפי
 סלח היו מעשי כמעשיהם,
 וחני צכל זה לח עונתי
 סקודיק ללכת צדכיהם :
 (פח) דברך, צדיותך
 כדכתיב צדכ' ה' סמים
 נעשו, והם לח יסתנו ולא
 יססידו לעולם : (צ) לדור
 ודור, ככל ענין סל לעולם :
 (צא) למשפטך, על סי
 משפטין : עמרו, סמים
 ואין סוכה, חו סענין
 הכל מוסך חמר עמו,
 וכחילו חמר עמדו כלס,
 וכן תרגם הרב :

- 82. Meine Augen sehnen sich nach deinem Worte,
 Und sagen : Ach ! wann tröstest du mich ?
 * *
- 83. Bin ich auch wie eine Haut im Rauche,
 Dein Gesetz vergesse ich dennoch nicht.
 * *
- 84. Wie wenig sind die Tage deines Knechtes !
 Wann hältst du Gericht über die Verfolger ?
 * *
- 85. Frepler sind es, die mir Gruben graben,
 Die nach deiner Lehre nicht leben.
 * *
- 86. Dein Gebot ist lauter Redlichkeit !
 Sie verfolgen mich mit Lügen ; hilf mir !
 * *
- 87. Sie haben mich schier umgebracht auf Erden ;
 Dennoch verließ ich deine Befehle nicht.
 * *
- 88. Erquickte mich nach deiner Gnade,
 Daß ich deines Mundes Zeugniß halte.

- 89. Herr, ewig ist dein Wort
 Im Himmel festgestellt.
 * *
- 90. Deine Treue währet für und für.
 Du hast den Erdball gegründet,
 Er stehet fest.
 * *
- 91. So steht noch Alles nach deinem Spruche ;
 Denn Alles muß dir dienen !
 * *
- 92. Wäre nicht dein Gesetz mein Trost,
 Ich wäre in meinem Elend längst vergangen.
 * *
- 93. Deine Befehle vergeß' ich nimmermehr ;
 Denn du erquickest mich damit.
 * *
- 94. Ich bin dein, errette mich !
 Denn ich suche deine Befehle.

רש"י

תהלים קו

- (לא) לִי קוֹן רְשָׁעִים לְאֹפְדָנִי
עֲדוּתֶיךָ אֶתְבוֹנֵן:
לְכָל־תְּכַלָּה רְאִיתִי בְּיָן
רַחֲבָה מִצִּוְתֶךָ מְאֹד:
מִה־אֲהַבְתִּי תוֹרָתֶךָ
כִּי־הַיּוֹם הַזֶּה הִיא שִׁיחָתִי:
מֵאִיבֵי הַחֲכַמִּי מִצִּוְתֶיךָ
כִּי־לְעוֹלָם הִיא־לִי:
מִכָּל־מַלְמְדֵי הַשִּׁבְלֹתַי
כִּי עֲדוּתֶיךָ שִׁיחָה לִּי:
מִזְקָנִים אֶתְבוֹנֵן כִּי פִקְדֵיךָ נִצַּרְתִּי:
מִכָּל־אֲרָח רָע כָּל־אֲתֵי רַגְלִי
לְמַעַן אֲשַׁמְרֶה דְבָרֶךָ.
מִמִּשְׁפַּטֶּיךָ לֹא־סָרְתִי
כִּי־אֲתָה הוֹרַתְנִי.
מִה־נִּמְלָצוּ לְחַפֵּי אִמְרָתֶךָ
מִדְּבַשׁ לְפִי.
מִפִּקְדֵיךָ אֶתְבוֹנֵן
עַל־כֵּן שָׁנֵאתִי | כָּל־אֲרָח שִׁקְרָה.
נִרְ־לְרַגְלִי דְבָרֶךָ וְאֹר לְנִתִּיבְתִי.
נִשְׁבַּעְתִּי וְאִקְיָמָה
לְשֹׁמֵר מִשְׁפַּטֵּי צְדָקָה
נִעַנְתִּי עַד־מְאֹד
יְהוָה חֲיֵנִי כִדְבָרֶךָ.

מצוא זקבל. (צו) לכל
תכלה וגו'. לסלסל
ולפלפל זה וכן פתחת
למוסדי (לעיל ק"ח):
לכל תכלה. לכל סיוס
דבר יש קץ וגזול חזל
מלותיך אין קץ וגזול
לתכליתם (מלאתי):
(צח) מאויבי תחכמני
מצותיך. על דואג
ואחיותופל אמרו דלא
אתיא להו שמעתא
חלוצא דהלכתא לעולם
סוד התורה צידי טכן
מכל מלמדי השכלתי מזה
למדתי קלח ומזה למדתי
קלת (לאחר שלמדתי
מרצי מוצהק): (צט)
שיחה לי. כל שיחתי
היתה צס: (סא)
בלאתי רגלי. מנעתי
כמו (ס"א כ"ה) אשר
כליתי היום מצוא
דמים. (קב) נמלצו.
נעתקו: (קה) נר
לרגלי דבריק. כשכני
זא להורות הודאה חני
דואה צתודה והיא
מפרשת אותי מן האסור
כנר המליל את האדם
מן הפחיתים: (קי)
נעניתי. נעשיתי עני
ושפל כמו לענות מפני
(שמות י') וענה גאון
ישאל צפניו (הושע
ה') תדגוס וונתן וימאך:
ועני חסוד כמת לפיכך
חינו בדצדיק. נעניתי
חולי הוא שמעך את
הדעת ושמו ענית צלשון

ת"א לכל תכלה עוונן ז' כ"ח. רחבה וגו' עקידה נעולת שערוס. מה אהבתי מנחות ב'
י"ח. מאויבי וגו' עקידה שער ס"ח. מכל מלמדי חצות ד' ס' בר לרגלי עקידה שער
ג"ח כל האות. נשבעתי וגו' חגיגה ח' י' נדיים ח' ה' תמונה ח' ב'

Psalmen 119.

באור קה

95. (צה) עדותיך חזונו, ועי' ההתעסקות גם חשכה תגרת הרשעים ומדברי הרד"ק: (צו) חכלה, התחום העלומה נקראת כן מלשון כלתה נסאו זל"ח (דו"ח בעג"ר), ויפה חמר הרב חנן יחיאל וז"ל לכל חמדה רחוקה קר, כי ההואז מכלל ומשתה והמשגל נחמרתו ישנע מהחמדתו מה שאינו כן בתחום החכמה כי רחבה מלתוך מחד ואין לה קן ותכלית ע"כ, חולם לח די שיטנע החדם מחמדת הברשני, חזל נס יקון נס אחר שנעו, ולכן הוסיף הרב"מ ליפות החלילה צמה שפרנס קן (איבערדרום) מענין קצתי צמיו, חזל רחבה מלותך מחד, ויש להשתעשע בחלקים הרזני עד צלי תכלית: (צו) כזה ההצתי צמה ההצתי תורתך: (וצח) מאויבי תחמני מלותיך, כי החכמה שחזרה לי על ידי התנוונתו גם היא תהיה לי קיימת לעולם חזל חכמתם תהנלע: (צט) מכל וגו', נעצור כי כל שיחתי היא תורתך, והנה היא תלמדני ויתר מחשר למדו ולמדוני תלמדי (רחצ"ע): (ק) מוקנים חזונו, על הרוב יהיו הזקנים רזי התנונה מחמת העתים שעברו עליהם ורוב הדברים אשר קרום והתכונה הזאת יקרא זל"ח (ער) פאהרונג איינזיכט) והנה אשר זו ישיג החדם התכונה הזאת יקרא בינה (דער פערסטחנד) אשר הוא יעמוד על העולמות המעמיד לכל דבר ודבר והתנדול צון, כל אחד ואחד, והאיש אשר חול צו התכונה הזאת יקרא צמס נבון, זל"ח (אין ערפארנער איינזיכטספאל) (ער): (קא) כלאתי רבלי.

- 95. Mir lauern Frevler auf, mich umzubringen, Ich aber merke auf deine Zeugnisse.
- 96. Jede Begier hat ihren Ueberdruß; Unendlich weit erstreckt sich dein Gebot.
- 97. Wie hab' ich dein Gesetz so lieb! Ihm denk' ich nach den ganzen Tag.
- 98. Weiser als die Feinde macht mich dein Gebot, Denn es bleibt mir ewiglich.
- 99. Verständiger denn alle meine Lehrer, Denn ich denke deinem Zeugniß nach.
- 100. Einsichtsvoller als die Greise: Denn ich halte deine Befehle.
- 101. Alle bösen Wege wehre ich meinem Fuße, Auf daß ich halte deine Worte.
- 102. Ich weiche nicht von deinen Rechten, Denn du hast mich unterwiesen.
- 103. Wie köstlich ist meinem Geschmache dein Wort! Süßer meinem Munde, denn Honigseim.
- 104. Deine Befehle machen mich vernünftig; Darum hass' ich alle falschen Wege.
- 105. Dein Wort ist meinem Fuße eine Leuchte; Ein Licht auf meinem Steige.
- 106. Ich schwöre — und will's erfüllen — Zu halten deine gerechten Urtheile.
- 107. Ich bin tief gebeugt, Ach Herr! erquick' mich nach deinem Worte!

נעתי כמו אשר כליתני היום תנור נדמים (רס"ו). (קג) נמלצו, מלה זרה ופירושה מחקו שאינה מבזרת לין מקום שאין המ"ס שורש גם מלילה כמו מריצה מה שאין כן תוצה נמללו סהמ"ס זה שורש ע"מ נסתחו ומרווחת מלת מטעמי קודם חמרתך כי הם צנח הסועל (מדברי הרחצ"ע). ולע"ד גם סס מלילה מזה שורש ע"מ חכיל, ענינ' חמירה נעית' ומתוק' (איינע ליבליכע פיינע רעדע): מדבש לפי הטעם כסול נספט מה מחור נמללו חמרתך לחכי, כי נמללו לפי מדצם (מדברי הנ"ל) וכ"ת הרב, וז"ל הטעם שהס

רש"י

תהלים קיט

נְדָבוֹת פִּי רָצָה־נָא יְהוָה (קח)

וּמִשְׁפָּטֶיךָ לְמִדְנִי •

נַפְשִׁי בְכַפִּי תָמִיד (קט)

וְתוֹרַתְךָ לֹא שָׁכַחְתִּי •

נִתְּנוּ רִשְׁעִים פֶּחַ לִי (קי)

וּמִפְקוּדֶיךָ לֹא תָעִיתִי •

נְחַלְתִּי עֲדוֹתֶיךָ קְעוֹלָם (קיב)

כִּי־שִׁשׁוֹן לִבִּי הִמָּה •

נִטִּיתִי לִבִּי לַעֲשׂוֹת חֲקֶיךָ (קיג)

לְעוֹלָם עֵקֶב •

סַעֲפִים שָׁנְאַתִּי וְתוֹרַתְךָ אָהַבְתִּי • (קיג)

סִתְּרִי וּמִנִּי אֵתָהּ לְדַבְרֶךָ יִחַלְתִּי • (קיד)

סוּרוּ מִפְּנֵי מִרְעִים (קטו)

וְאַצְרָה מִצּוֹת אֱלֹהֵי •

סִמְכַנִּי כְאִמְרַתְךָ וְאַחִיָּה (קטז)

וְאַל־תִּבְיִשְׁנִי מִשִּׁבְרֵי •

סַעֲדֵנִי וְאַוִּשְׁעָה (קיז)

וְאַשְׁעָה בְּחַקֶּיךָ תָּמִיד •

סְלִית כָּל־שׁוֹגִים מִחַקֶּיךָ (קיח)

כִּי־שִׁקַּר תִּרְמִיתָם •

סִיגִים הַשְּׂבֵת כָּל־רִשְׁעֵי־אָרֶץ (קיט)

לָכֵן אָהַבְתִּי עֲדוֹתֶיךָ •

סָמַר מִפְּחָדְךָ בְּשָׂרֵי (קכ)

וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ יִרְאֵתִי •

עטנה: (קח) נדבות פי. דבר דלוי ספי מתכד לך. כל נדבה לסון דלון היא: (קט) נפשי בכפי תמיד. הדבה נסתכנתי צסכנות דנות קרוצות למיתה ואעפ"כ אני תורתך לא שכחתי (ע"ד חס דלשו יעסוק צתורה): (קיב) לעולם עקב. על מעגלות ועל נתיבות: (קיג) סעפים שנאתי. חושצי מחשבות און כמו (איוצ כ'). לכן סעיפוי וטיצוני. (מלכיס א' י"ח) על שתי הסעיפויס. כשאת' קודא סעיפויס הוא סס המחשבה וכשאת' קוד' סעפוי' נופל הלסון על החושצים אותם: (קיז) ואשעה בחקיקך. ואתעסק כמו ואל ישעו צדדי שקר (שמות ה'). ואשעה לסון ספור וסון כדמתרגם ולשנינה ולטועין: (קיח) סלית. דמסת נתתם למדמם כמו סלה כל אנדוי ה' (איכה א'): (קכ) סמר. כמו (איוצ ד) תסמר שעדת צדדי כאלס שעמדו סעדותיו הדילוי"ד צלע"ז:

באר

מתקו לחני יותר מהדצ מתוק לסי והרחסון יותר נכון: (קו) נשבעתי לסמור תססטי לזקן, נס חקייס שצועתי, ומחמד וחקימה כעין מחמד מוסנד וכפרבוס הרב: (קח) נדבות סי, התפלות והתהלות שחני חומר לפניך צנות נויצה וסיו דלויס לפניך (וד"ק): (קט) נפשי צכפוי תמיד אע"פ שחני צסכנ' תמיד כחילוי נסטי צכפוי

ת"א נחלתי עדותיך עקויס י"ג, ז"ד. נטיתי לבי עקידה סער ת"ס, עקויס ת"ב, ס"ג: ותורתך אהבתי עקויס סס.

Psalmen 119.

באור קו

108. Laß dir wohlgefallen, Herr!
Meines Mundes willige Opfer,
Und unterweise mich in deinen Rechten.
109. Mein Leben trag' ich stets* auf meinen Händen,*
Und vergesse deine Lehre nicht.
110. Ruchlose legen mir* Schlingen*;
Ich aber irre nicht von deinem Befehl.
111. Deine Zeugnisse* sind mein ewiges Erbgut,*
Denn sie sind meines Herzens Wonne.
112. Ich neige mein Herz* zu halten dein Gesetz.*
Ewig ist der Lohn!
113. Ausschweifungen sind mir verhaßt.
Ich liebe deine Lehre.
114. Du bist mein Schirm und Schild,*
Ich hoffe auf dein Wort.*
115. Weicht von mir, Uebelthäter!
Ich halte die Gebote meines Gottes.*
116. Erhalte mich nach deinem Worte, so lebe ich;
Beschäme mich in meiner Hoffnung nicht.*
117. Stärke mich, daß ich genes,*
Und dein Gesetz stets mein Ergötzen sei.*
118. Du zertrittst sie,* die deine Rechte verfehlen,*
Denn ihre Trügerei ist eitel.*
119. Des Landes Missethäter* räumst du wie Schlafen*
aus,
Darum liebe ich deine Zeugnisse.*
120. Aus Furcht vor dir schaudert mir die Haut*;
So fürchte ich deine Richterprüche.*
- תענין תורתך ששששעי כי גם הוא שרשו טעה חלה סכסכלו הפ"ח והעו"ן (רד"ק), וכן תרגום הרז:
(ק"ח) סלית, כמו סלם כל חזירי ענין הרמיסם הג"ל: כי סקר תרמיסם, כלומר מה שסם
תרמיסם חת העולם ומרחיס עלמם כחסידיס ולדיקיס זם להם ללח תועלת כי חתה תרמיסם
ותגלה חרפתם לעין כל, זהו סרחייתי כמה פעמיס, וכן רחייתי סהסנת כמה פעמיס ססיניס
דחינו כל רשעי חרן כמו סחמר וחלרופ כנור סניק, ולכן חסנתו עדותך. ויקראס ס"יניס

רש"י

תהלים קיט

וממשפטיך ירחמי : מפורענות גזרותיך : (קכב) ערב עבדך . ל' הללה גרמטי"ה זלע"ז היה ערצ צטצילי לנגד הדעה כלו' היה ערצ שאטמו' פקודיך : (קכג) ולאמרת צדקך, הצטחה שהצטחתני : (קכו) עת לעשות לה' וגו'. מוסצ על מקד' שלפניו הצונני ואלעה עדותיך להניז עת לעשות לשמך איך יעשו אותם שהפרו תורתך למלוא דלון וסליחה ותמלא להם ולעשה כן על כל עציר' שנידי . ורצותינו דרשו ממנו שעוצרין על דצרי תורה כדי לעשות סייג ובדר ליסדאל כגון גדעון ואליהו צהר הכרמל שהקריצו צנמה . עוד דליתי נדדש צאגדה פי' איש פנוי וטיילן העוש' תודחו עתים מפר צרית . שאלס (פנוי) לריך להיות יגע צתודה כל טעות היום : (קכז) על בן אהבתי . על רטר אבצתי מלותיך דלוי לך ללמדני עת דלון ומה אעשה לך ותלני . יט ע"כ הדצ' שפתרונו על אשר כמו כי על . כן דליתי פניך (צדא' ל"ג) כי על כן ידעת הנותינו (צמדצרי') . על כן יתר' עשה (ישעי' ט"ו) : (קכח) כל פקודי כל

(קכא) עשיתי משפט וצדק

כל התיחני לעשקי .

(קכב) ערב עבדך לשוב אל-יעשקני

זדים .

(קכג) עיני כלו לישועתך

ולאמרת צדקה .

(קכד) עשה עם-עבדך כחסדך

וחפיה למדני .

(קכה) עבדך-אני הבינני ואדעה

עדתיך .

(קכו) עת לעשות ליהודה הפרו תורתך .

(קכז) על-כן אהבתי מצותיך

מזהב וכפז .

(קכח) ער-פן | כל-פקידי כל ישראלי

כל-ארח שקר שנאתי .

(קכט) פלאות עדותיך

על-פן נצרתם נפשי .

(קל) פתח-דבריך יאיר מבין פתיים .

(קלא) פי פערתי ואשאפה

פי למצותיך יאבתי .

ת"א עת לעשות צרכות ט', נ"ד ס"ג, יומא ז', ס"ה, נוטין ס"ה. תמורה צ' י"ד. תמיד ח', ס"ז :

ישרתי . כל פקודי כל דצד אשר לויית צתודחך; ישרתי . ישרו צעיני . ולאמרת עליהם ישרו כל זה כדאי אני שתמחול ותדלס לי : (קכט) פלאו' עדותיך . מכוסים הם ונפלאים עדותיך מצני אדם יש מלות קלות שהרצית צמתן שברן כגון שלוח הקן : על כן נלדתם נפשי . כלס כי לא נודע איזה יכטר : (קל) פתח דבריך יאיר . תחילת דצדך האירו את לב ישראל שאתה המצין פתאים שנאת' (טמות כ') אנכי אשר הולאתיך . הודעתם הטובה שעשית להם שקניתם מצות עצוני לדעת כי אדון אתה להם ויקצלו מלכווהך עליהם לא יהי לך אלהי' אחריו וגו' ולא"כ גזרת בוירותיך . ד"א פתח דצריך יאיר תחיל' דצריך צמעס'

קו באור

Psalmen 119.

שהם מתרחים כחכת כל
 עור שהם מעורבים נחוכר
 טרם שהצדולם המליץ, בן
 גם חלו הדשעים סוכר
 מתרחים כוטרם עד שיגלה
 ה' חת' רעהם: (קכ)
 סמר מפחוק צטרי. כי
 החדם המפחד תחוד ועמדו
 סעיותיו כמסתרים הנ"ל.
 והטעם כחצירו תסמר
 סעית צטרי (חיוצ ה'),
 והרצ חרנס כפי הענין:
 (קכב) ערוב ענדק, לאון
 הלנה ובזחח"טוה צלע"ו
 היה ערצ צטנולי לנגד
 הרעה ורס"י, וכן חונט
 הרצ: (ועבה) עבדך חני,
 וסכר עזוהי הוא שחציניני:
 (קכג) עת, לה' לעשית
 תשפט צעולם, כי הסרו
 הדשעים תורתך: (קכד)
 על בן חזנתי, תלותך יש
 על בן הרצם ססתרו על
 חסר כמו כי על בן רחיתי
 סניך כי על בן ידעת חוותנו
 (רס"י) וכבר הערנו שחס
 יצואו צ' פעמים על בן
 צלויף המאמרים יהיה
 הטעם האחד כמו על כי,
 וכן כרחם הענין כאן על בן
 חזנתי תלותך תזהב ומסו,
 על כי יסרו כלם צעינו וחני
 סוגח ההיטך תזה סהיה
 כל חרז סקר: (וקכח)
 כל סקודי, כל יצר חסר
 צוית (הנ"ל) וכמוהו כל
 (וחוקחל ת"ד) כלומר כל
 הצחורים מכל מיני הסירות:
 ישראל יסרו צעינו וחזרתיו
 עלוה' סיסרו (הנ"ל), צנ"ח
 (בערעלט מאצען, פיר
 רעלט ערקענען): (וקכט)
 פלאות עוותך ת"י פריטן
 סהוותך כנותר נצולין
 צקדושהן מן המורבל, כלו
 ענין רס ינסנז נקרח סלח,
 צל"ח (ערהאבען): (וקל)
 פתח דוניך, כמו פתחון
 סה (רחצ"ע), כלומר מה
 ססתח וגלה חת דצריך הגס
 זה יחיר עיני הסכל;
 (קלא) סי סערתיו
 וחשחסה, כי כאשר סתחת
 סיך לדנר סי סתחתי כמו
 סויף לקבל דצריך (הנ"ל)
 וכתרגום הרצ: יאבתי,

- 121. Ich halt' auf Recht und Gerechtigkeit;
 Uebergib mich nicht meinen Unterdrückern.
 * *
- 122. Vertritt du deinen Knecht zu seinem Besten!
 Laß die Stolzen mich nicht unterdrücken.
 * *
- 123. Meine Augen sehnen sich nach deinem Heile,
 Nach der Verheißung deiner Huld.
 * *
- 124. Handle mit deinem Knechte nach deiner Gnade,
 Und lehre mich dein Gesetz.
 * *
- 125. Ich bin dein Knecht, unterweise mich,
 Daß ich dein Zeugniß wohl begreife.
 * *
- 126. Beim Herrn steht's, dazu zu thun.
 Sie wollen dein Gesetz aufheben.
 * *
- 127. Darum liebe ich dein Gebot noch immer,
 Mehr als feines Gold und Kleinod.
 * *
- 128. Darum halte ich deine Befehle für allgerecht,
 Und bin dem falschen Wege gram;
 * *
- 129. Deine Zeugnisse sind wunderbar
 Darum hält sie meine Seele.
 * *
- 130. Die Eröffnung deines Wortes verbreitet Licht,
 Gibt den Einfältigen Vernunft.
 * *
- 131. Gierig öffne ich meinen Mund,
 Denn mich verlangt nach deinen Geboten.

רש"י

תהלים קיט

פנה אלי וחנני (קלג)

כמשפט לאהבי שמך •

פעמי הכן באמרתך (קלג)

ואל תשליטי בי כל און •

פדני מעשק אדם (קלד)

ואשמרה פקודיך •

פניך האר בעבדך (קלה)

ולמדני את חקיך •

פלגי מים ירדו עיני (קלו)

על לא-שמרו תורתך •

צדאסי' יהו אור: מצין פתאים. מטס יצינו הכל ויפתחו להתחיי' ולפתוח צדרי חורה (תנחומא): (קלא) ואשאפה. לי' צליעה כמו (ירמי' ז') שאפה דוח: (קלד) פדני מעושק אדם. מילד הדע העושק את הצדיות. צפירושים אחרים מלאתי פדני מעושק אדם. פדני מעושקו של אדם: (קלט) צמתתני קנאתי. הקנאה שאני מקנא לשמך על הסוכחי דצריך היא לומתה אותי ומקנטה אותי זהם. (מלאתי): (המא) צעיר אנכי ונבזה. כד"א (שמואל א' י"ז) דוד הוא הקטן. כזה אני להקטין עלמי אלל עוסקי תורה להחלמו כי פקודיך לא שכחתי מלסלסל ומלפלפל זהם צדקתך שצתוכן לזק ואמת עולמית ואף כי מלאוכי לרות היו הם עסקי ולעולם הצינני נדקס ואחיה זהם כי היא חייך וגומ'

צדיק אתה יהוה וישר משפטיך. (קלז)

צוית צדק עדתיך ואמונה מאד. (קלח)

צמתתני קנאתי (קלט)

כי-שכחו דבריך צרי •

צרופה אמרתך מאד (קמ)

ועבדך אהבה •

צעיר אנכי ונבזה (קמא)

פקדיך לא שכחתי:

צדקתך צדק לעולם (קמב)

ותורתך אמת:

צרו מצוק מצאונני (קמג)

מצותיך שעשעתי:

צדק עדותיך לעולם (קמד)

הבינני ואחיה:

באור קה

Psalmen 119.

132. Wende dich zu mir, sei mir gnädig:
Wie du denen thust, die dich lieben.
* *
133. Befestige meinen Tritt durch deine Worte,
Und laß kein Unrecht herrschen über mich.
* *
134. Rette mich von Menschendruck,
So will ich halten deine Befehle.
* *
135. Laß dein Antlitz leuchten über deinen Knecht,
Und lehre deine Rechte mich.
* *
136. Von meinen Augen rieseln Thränenbäche;
Ueber die, so deine Lehr' nicht halten.
* *
137. „Gerecht bist du, o Ewiger!
Billig sind deine Richtersprüche.
* *
138. Sehr hast du dein gerechtes Zeugniß,
Sehr die Treue anbefohlen.“
* *
139. Mein Eifer hat mich fast verzehrt,
Daß meine Feinde deiner Worte vergessen.
* *
140. Dein Wort ist wohl geläutert,
D'rum liebt es dein Verehrer.
* *
141. Geringe bin ich und verachtet,
Doch vergess' ich nicht deines Befehls.
* *
142. „Unwandelbar ist deine Gerechtigkeit,
Deine Lehre ewige Wahrheit.“
* *
143. Noth und Drangsal treffen mich,
Doch dein Gebot ist mein Ergötzen.
* *
144. „Unvergänglich ist dein gerechtes Zeugniß;
Laß mich vernünftig sein, so leb' ich glücklich.“

חין לו ריע במקרה ועניני
תחנתי: (קלב) כמשפט,
כראוי, או כדרכך התמידית
לאהבני סמך: (קלג) ואל
תשלט בי כל חון, הן חון
שלי הן חון של אחרים:
(קלד) מעושק חס, מעושק של חס (רס"ו)
וכתובס הרב (מענסען)
דרוק): (קלו) פלגי מים
ירדו עיני, על חזון
הרשעים אשר לא שמרו
תורהך, כחשט הטובים
המתאבלים על כל דבר
הנססד (חנן יחייח), וח"כ
מלת לא שמרו הורהך
לרשעים וכבר העירו על
חזור תינת המאמרים
במלילה לעשותו סס רעיון
ח': (קלה) צוית, מאוד
לדק עדותיך וחמונה, כן
הוא שער הכתוב לדעת
הרה"מ, והטעם לשמור
ולזהר זחס: (קלט)
צמתתני, כמעט בלתי
חיתי קנחתי כשחני רוחה
לוי שסכחו דברים כאלו לא
לוי זחס, (קל"ק), וטעם
כי כמו אשר וכתובס הרב
(דחס): (קמא) צעיר,
תלסון והיא מלער וכתוב'
הרב ז"ל: (קמד) הכינני,
סעדותיך לוק לעולם, והו
חיה נחת וחע"ס שחני
רוח רשעים מליוחים
בדרכיהם, כן נראה לי
הזמסן, והרב ז"ל תרגם
כמשמעו (לחס חיק פער=
כינפטיג זיין), כלומר
סתסייע לי ללכת בדרך
תבונה או טוב לי:

רשימי

תהלים קיש

(קמב) קָרָאתִי בְּכָל־לַיְלָה עֵינַי יְהוָה
 חֲקִיָּה אֶצְרָה:
 (קמו) קָרָאתִיהָ הוֹשִׁיעֵנִי
 וְאֲשַׁמְרָה עֲדָתִי:
 (קמז) קִדַּמְתִּי בַּנֶּשֶׁף וְאֲשׁוּעָה
 לְדַבְרֵיךָ יְהוָה יְחַלְתֵּנִי:
 (קמח) קִדְּמוּ עֵינַי אֲשֵׁמְרוֹת
 לְשִׁיחַ בְּאִמְרֹתֶיךָ:
 (קמט) קוֹלִי שָׁמְעָה כַּחֲסֵדֶךָ
 יְהוָה כַּמְשַׁפְּטֶיךָ חֲיִנֵּי:
 (קנ) קִרְבוּ רִדְפֵי זְמַח מִתּוֹרֹתֶיךָ רַחֲקוּ:
 (קנא) קִרְבֵּן אֲתָהּ יְהוָה
 וְכָל־מִצְוֹתֶיךָ אִמְתָּ:
 (קנב) קִדְּמוּ יַדְעֹתַי מֵעֲדֹתֶיךָ
 כִּי לְעוֹלָם יִסְדָּתָם:
 (קנג) רְאֵה־עֵינַי וְחַלְצֵנִי
 כִּי־תוֹרֹתֶיךָ לֹא שָׁכַחְתִּי:
 (קנד) רִיבָה רִיבִי וּנְאֻלְנִי
 לְאִמְרֹתֶיךָ חֲיִנֵּי.
 (קנה) רַחֲמוּ מִרְשָׁעִים יִשׁוּעָה
 כִּי־חֲקִיָּה לֹא דָרְשׁוּ.
 (קנו) רַחֲמֶיךָ רַבִּים יְהוָה
 כַּמְשַׁפְּטֶיךָ חֲיִנֵּי:
 (קנז) רַבִּים רִדְפֵי וְצָרִי
 מֵעֲדוֹתֶיךָ לֹא נִמְיָתִי.

(דנרי' ל'): (קמו) (הסימן של עדותך דמה בן פריש הוי"ו חולם אצל משאל עדותך הדני"ת חולם): (קמח) אשמרות. חזי הליל' שתי אשמורו'. ולדנרי האומר שלש משמרו' הוי לילה היה דוד עומד ממטתו צלילס הלילה הראשון' ועוסק צתורה עד חלות כמו שנאמר לשיח צלמדתך. ומחלו' ולהלן ע'סק צטירות ותושצחו' כמו שנאמר חלות לילה אקו' להודות לך: (קנ) קרבו רודפי זמח. עלת חטאו' הולכו' זעלת הטאיהם ומתרחקים מתורתך ליקדצ אל עלת דעתם: (קנא) קרוב אתה. לדחוקים הללו המתרחקים מחורתך אל יסוצו מדרכם: (קנב) קדם ידעתי מעדתך. קודם היות כדנר ידעתי מתוך עדותך קדם ידעו את הארץ לזית להם על הצבורי' ותדומו' ומעסרו' וקדם הניחות להם מאויציהם לזית להם והיה צהניח ה' אלהיך לך וגו' (סס כ"ה) להעמיד מלך ולהכרי' עמלק ולצנות צית הצחירה: כי לעולם יסדתם. כי על כל הדצרים העתידיים להיו' לסוף העולם יסדת

ח"א קרמחי בנשף
 צרכות ה' צ' קדמו
 עיני טס

*יתיר י

באור קט

Psalmen 119.

וקמה) הקיך חלצה ,
 כדי שחלצה חקיך, כלומר
 לח חשלל תייס חלל חלנור
 חקיך, (רד"ק), וכן וחשמרה
 ערוהיך נססוק הנח:
 (קסח) קדמו עוני
 חשמורות, חשמורה היא
 עת הסקלה נקק, וחמר
 שעניו יקדמו חת
 חשמורות כלומר סיהיה
 ער קודם שיחיר הצוקר
 כדי שיחצונן בחמת החל :
 (קנ) קרבו, חלי רודפי
 זמה חטר מתורהך נחקו
 חצל חני לח חירח מהס
 כי יודע חני שבס חתה
 קרוז לי כמו לכל קורחיק,
 בן נראה המסך הכתובים,
 ויפה חמר הרחצ"ע וז"ל
 ולחמר קרבו עם נחקו דרך
 צעירים נכבדות מחודע"כ,
 ומלת זמה תרגם הרב על
 דרך תוחר הסעל הרודפים
 חותי רדיפת זמה, כלומר
 רדיפת עול וחמס: (קנב)
 קדם ידעתי מעדותיך,
 כלומר מקדמת דנח נבר
 ידעתי מעדותיך כשהתצוננתי
 צענין חמונתס סיסדתס
 צחוסן סיהיוקיימיסלעולס
 ועד, בן סכל הרב לתרגם
 הכתוב: (קנו) רחמיק,
 חס חני לצדי ורודפי רבים
 הנה גם רחמיקרצו' סיסצוננו
 כמסטיך לסומרי דצריך,
 חני מעיותיך לח נשיתי,
 בן המסך הכתובים לדעת

- 145. Von ganzem Herzen ruf' ich:
 Erhöre mich Gott, daß ich deine Rechte halte.
 * *
- 146. „Ich rufe zu dir, hilf mir!
 Daß ich dein Zeugniß halte.“
 * *
- 147. Zu früher Dämmerung bete ich,
 Ich harre deiner Verheißung.
 * *
- 148. Meine Augen wachen vor der Morgenstunde,
 Zu betrachten deine Gesetze.
 * *
- 149. Höre meine Stimme, nach deiner Gnade!
 Herr, erquickte mich nach deiner Weise!
 * *
- 150. Nahe sind die schändlichen Verfolger,
 Die von deiner Lehre sich entfernen.
 * *
- 151. Herr, du bist wahrhaftig nahe,
 Dein Befehl ist eitel Wahrheit.
 * *
- 152. Längst weiß ich schon aus deinen Zeugnissen,
 Daß du auf ewig sie gegründet hast.

- 153. Sieh' mein Elend, und errette mich,
 Denn ich vergesse deiner Lehre nicht.
 * *
- 154. Führe meine Sache, und erlöse mich;
 Erquickte mich nach deiner Verheißung.
 * *
- 155. Das Heil ist fern von Frevelhaften,
 Denn sie achten deine Gesetze nicht.
 * *
- 156. Herr, deine Barmherzigkeit ist groß!
 Erquickte mich nach deinen Rechten.
 * *
- 157. Viel sind meiner Widersacher und Verfolger,
 Ich aber weiche nicht von deinen Zeugnissen.

רש"י

תהלים קיט

(קנח) רִאִיתִי בְּגֵדִים וְאֶת־קֹמְטָה
אֲשֶׁר אָמַרְתָּ לֹא שָׁמְרוּ.
(קנט) רָאָה כִּי־פָקֹדֶיךָ אֶהְבֵּתִי
יְהוָה כְּחֶסֶדְךָ חֲיִנִּי.
(קס) רִאִישׁ דְּבָרְךָ אֲמַת
וְלִעוֹלָם כָּל־מִשְׁפַּט צְדָקָה.
(קסא) שָׁרִים רִדְפוּנִי חֲנָם
וּמְדַבְּרֶיךָ פָּחַד לִבִּי.
(קסב) שָׁשׂ אֲנֹכִי עַל־אֲמַרְתְּךָ
כְּמוֹצֵא שָׁלַל רֵב.
(קסג) שִׁקָּר שָׁנֵאתִי וְאֶתְעַבָּה
תּוֹרַתְךָ אֶהְבֵּתִי.
(קסד) שָׁבַע בַּיּוֹם הַלְלִיתִיךָ
עַל מִשְׁפָּטֵי צְדָקָה.
(קסה) שָׁלוֹם רֵב לְאֶהְבֵּי תּוֹרַתְךָ
וְאִין לְמוֹ מִכְשׁוֹל.
(קסו) שִׁבַּרְתִּי לִישׁוּעָתְךָ יְהוָה
וּמִצֹּתֶיךָ עָשִׂיתִי.
(קסז) שָׁמְרָה נַפְשִׁי עֲדַתֶיךָ
וְאֶהְבֶּם מְאֹד.
(קסח) שָׁמַרְתִּי פְּקוּדֶיךָ וְעֲדַתֶיךָ
כִּי כָל־דְּרָכֵי נִגְדָה.
(קסט) הִתְקַרַּב רַנְתִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה
כְּדַבְּרֶיךָ הֶבְיַנְנִי:

עדותיך: (קס) ראש
דברך אמת. סוף דברך
הוכיח על הדאש שהיא
אמת כששמעו האומו'
אנכי ולא יהיה לך ולא
תשא אמרו הכל להנחתו
ולכבודו. כיון ששמעו
כזד. לא תלח. לא
תנאף. הודו על דאש
דברך שהוא אמת:
(קסב) שש אנכי על
אמרתך. על הצטחה
שהצטחתי. ד"א על
אחת מאמדותיך הסתומו'
כשאני מצין זה.
ודעותיו דרשו על
המילה שהיה דוד צצית
המדחך וראה עלמו צלא
ליני' וצלא תפילין וצלא
תורה אמר אוי לי שאני
ערום מכל מלות כיון
שנסתכל צמילה שמח
ואמר צלאתו (מצית
המרחץ) שש אנכי על
אמרתך המיל' שמתחל'
נתנה צמא' ולא צדוד
שנא' (צדאש י"ז) ויאמ'
אלהי' אל הצדהס ואתה
את צריתי תשמור:
(קסד) שבע ביום.
שחרי' שתיס לפני קריא'
שמע ואחת לאחריה
וצעד שתיס לפני
ושתיס לאחריה: על
משפטי לדקך על ק"ש
שהיא דברי תורה:
(קסו) שברתי. הוחלתי:
(קסח) כל דרכי נגדך.
אתה יודע כל דרכי:
(קסט) כדברך הבינני.

ת"א ראש דברך קדושין
ח, ל"ח. עקריס מ"ח
פ"ז. שש אנכי שנת י"ט,
ק"ל. מגילה ח', ט', עקידה
נעילת סעריס, עקריס מ"ג
ל"ג. שבע ביום מנחות מ"ג.
שלום רב נזכות ס"ג, ס"ט. מנהדרין ו"ח, ל"ה:

*יתיר י'

באור קי

Psalmen 119.

הרחצ"ע : (קנה)
 ואתקוטטה , מלסון
 נקטה נפסי (רחצ"ע), כלומר
 חמלח זהם תוענח וכן
 תרגם הרב : אשר שעורו
 יען כדרכו לסעמים : (קם)
 ראש דנך, הרחש והעקר
 מתורתך הוא מעלת החכמה
 המכונה נסס חמה להיות
 ענינה ידיעת חמיתיות
 (מדנך הר"י ן' יהויח) :
 ולעולם כל תסס לדקך ,
 כי זה עלמות החמה שלח
 תמיר ולא תנוד לעולם :
 (קסא) שרים דסוני
 חנס, רתו לשחול ואנשלוס,
 ואני לא פחדתי מהם כי
 חס ממך ומדנך, שהיח
 חת ה' חין לו ליח ולסחוד
 מזולתו (הנ"ל) : (קסד)
 שבע, דך נוחח כמה
 סעמים ניוס : (קסח)
 שמרתי, הטעם חני חיוז
 לסימס כי חתה דוחה כל
 מה סיס כלני וכל מעשי

158. Ich sehe Treulose, verabscheue sie,
 Daß sie nicht halten deine Worte.
 * *
159. Siehe, ich liebe deine Befehle,
 Herr, erquickte mich nach deiner Gnade.
 * *
160. Deines Wortes Grundgesetz ist Wahrheit,
 Unvergänglich dein gerechter Spruch.

161. Fürsten verfolgen mich ohne-Ursach',
 Doch nur vor deinen Worten fürchtet sich mein
 Herz.
 * *
162. Ich freue mich deiner Verheißung
 Wie ein Finder großer Beute.
 * *
163. Lügen bin ich gram, und habe Gräuel daran;
 Aber deine Lehre hab' ich lieb.
 * *
164. Ich lobe dich des Tages siebenmal,
 Um deiner gerechten Sprüche willen.
 * *
165. Viel Seligkeit genießen Freunde deiner Lehre;
 Kein Unfall droht ihnen.
 * *
166. Ich harre auf deine Hilfe, Gott!
 Und lebe nach deinen Geboten.
 * *
167. Meine Seele hält deine Zeugnisse;
 Und liebt sie ohne Maß.
 * *
168. Ich halte deine Befehle und Zeugnisse,
 Denn meine Wege alle sind vor dir.

169. Herr, laß vor dich kommen mein Gebet;
 Unterweise mich nach deinem Worte.

רשי

דבר תודתך כהלכות וכהויתן: (קעא)
 תבענה. תדבנה. (קעב) תען לשוני. כל עניה לשון קול רם הוא ואז לכולם וענו הלויים ואמרו (דברים כ"ז):
 קב (א) שיר המעלות. שיאמרו הלויים אותו על חמס עשרה מעלו' היורדו מעזרת ישראל עד עזרת נסים ויש כאן ט"ו מזמורי' של שיר המעלות. ודעותינו אמרו שיסדן דוד להעלו' את התכוס כמו שמפורס זמסכת סוכה. ולפי אגדה פתרונו שיר למאה עולו': (ב) משפת שקר. זרעו של אותם שלדין את הצדיות צפיהם צעלילות דשע: (ג) מה יתן לך. הקצ"ה ומה יוסיף לך. שמיר' ומחילו' הדי את כתובה לפנים מטתי

תהלים קיט קב

תבוא תחנתי לפניך (קע)

כאמרתך הצילני:

תבענה שפתי תהלה (קעא)

כי תלמדני חקיה:

תען לשוני אמרתך (קעב)

כי כל מצותיה צדק.

תהיידך לעזרני (קעג)

כי פקודיה בחרתי:

תאבתי לישועתך יהוה (קעד)

ותורתך שעשעי:

תחינפשי ותהללך (קעה)

ומשפטיה יעזרני.

תעיתי בשעה אבד בקש עבדך (קעו)

כי מצותיה לא שכחתי:

קב

בו יתאוונ על אויבים ומלשינים.

(א) שיר המעלות

א-יהוה בצרתה לי קראתי ויענני:

יהוה הצילה נפשי משפת שקר (ג)

מלשון רמיה.

(ב) מה יתן לך ומה יסיף לך

לשון רמיה.

ח"א חעיתי בשעה שס ל"ח, מכות ג' כ"ד. שיר המעלות פסחוס י'. קי"ח. עקידה שער ס"ז כל המזמור. מה יתן לך ערכין כ', ס"ז.

באור

(ראז"ע): (קעא) תבענה, הנכון חס הנמדני חקין (הנ"ל), וכן תרגם הרז: (קעב) תען, כל עניה לשון קול רם הוא, ואז לכולם וענו הלויים ואמרו (דברים"י), ועיון מה שכתבנו על תלת לענות (סיר ס"ח):

קב (א) שיר המעלות, חלה שיר המעלות הם חמסה עשר, וחמרו קלתם שהם מתין סירי על בדר מיוחה המכונה כן כמו שניון מכתם משכיל מזמור, וכן נחלח בלשון סוויח מין סיר הנקרא כן, וכפי זה תרגמו הרז ז"ל שטופיען געזאנג. וכבר העירו צחלת הסער (סיר ז') שחין צידנו עתה לעמוד על עזמות המנדיל צסירוס החלו חסר על פיו ווכנסו תחת סנדק

באר קיא

Psalmen 119.

הוא או הנה. חתום באשר
 נקרא העיון זענון זה השם
 נחלל שהוכח גם על העליות
 חזק לירושלים כדכתיב
 (עזרא ז' ט') כי צאחד לחדש
 הרחוק הוא יסוד המעלה
 מנבל וכו', סורסו שניוס
 זה היה תחלת הנסיע'
 מנבל גם ידוע שכל נסיעה
 תחלות הסמוכות לחון
 ישראל נקראת עליה נספרי
 הקודש, ולס"ז נוכל לצאר
 עלמות הסורים האלו, או
 שהיו שרים אותן עולי רבנים.
 או שהיו שרים אותן עולי
 צל, כאשר יוצא יותר
 צענון תוכן כל אחד ואחד
 צרט. והנכון שכמו שהיה
 מקובל אלס איזה סורי
 הליכות קודש מימי הצית
 הרחוק, כן תקנו בה צענוס
 מנבל שירים צאותו הסבנו
 אשר שרו על הדרכהצותיהם
 אשר נסעו סיירות לירושלים
 צכל חג וכן, וכנו אותם
 גם כן שירי המעלות,
 ונעצור זה חצרוס צעלי
 האסוסות יחד חף שלח נתנו
 תרועה ח', כמו שכבר אמר
 הרד"ק, כי שחר המעלות
 שלח נזכר צהס לדוד
 חצרוס המסוררים
 האחרים ולא נזכרו שמות
 המחצרים, ואשר נאמר
 צהס לדוד תזרס דוד ע"ב,
 וזה עעס הרנים מעלות:
 בצרחה לי נראה שהותקן
 שיר זה צעת עלות עזרה
 וסיעתו מנבל לשוץ ולצנות
 חת הנית אחרי אשר נצטל
 הצנון ימים רנים ע"י
 מלטיכות לרי יהודה וצנומין
 שכתבו שטנים עליהם וצלה
 הזאת קראו לס' על ספת
 סקר ולסון רמיה הזאת
 שהריתו עליהם חויציהס
 ויענס ה' ע"י סנתן חן
 לחיט עזרה צעוני
 חרתחסתח המלך: (ב)
 הצילה וכו', יזכור עתה
 התפלה סקרה צצרתו לו
 הצילה וכו' עד סוף השיר:
 בשפת סקר, דבר מחדת
 טחל וסחר כנותהון אשר
 הוא עליהם לטני מלכי פרס: (ג) מה יתן וכו', לטון רמיה אשר
 וכו', וכבר העירו על הסרון כ"ג הדמיון לחוק הסווי וטעם הנוכח לדעת הרד"ק ננד המלסין,

- 170. Laß mein Flehen vor dich kommen;
 Errette mich nach deiner Verheißung.
 * * *
- 171. Von meinen Rippen fließet Lob,
 Wenn du mich deine Rechte lehrest.
 * * *
- 172. Meine Zunge rühmt in Wettgesang dein Wort,
 Denn recht sind alle deine Gebote.
 * * *
- 173. Laß deine Hand mir beistehen,
 Denn ich erwähle deine Befehle.
 * * *
- 174. Herr, mich verlangt nach deiner Hilfe,
 Deine Lehre ist mein Ergötzen.
 * * *
- 175. Laß meine Seele leben, daß sie dich lobe;
 Laß deinen Richterspruch mir helfen.
 * * *
- 176. Ich irre umher wie ein verlorneß Schaf;
 Suche deinen Knecht!
 Denn ich vergesse nie deine Gebote.

120.

Klage über Feinde und Verläumder.

1. Stufengesang.

- Zum Herrn rief ich in meiner Noth,
 Und er erhörte mich.
- 2. Herr, rette mich von Lügenmäulern,
 Von heuchlerischen Zungen.
- 3. Was nützt sie, was frommt sie dir,
 Die heuchlerische Zunge?

הוציאו עליהם לטני מלכי פרס: (ג) מה יתן וכו', לטון רמיה אשר הוא עליהם לטני מלכי פרס: (ג) מה יתן וכו', לטון רמיה אשר וכו', וכבר העירו על הסרון כ"ג הדמיון לחוק הסווי וטעם הנוכח לדעת הרד"ק ננד המלסין,

רש"י

תהלים קכ קבא
חֲצִי גִבּוֹר שְׁנוּנִים עִם גִּחְלִי
רְתָמִים

מחילות: (ד) חצי גבור
שנונים. והרי את
הודגת במקום דחוק
כהן: עם גחני רתמים:
כל הגחלי' כצו מצחוק
כצו מצפנים ואלו כצו
מצחוק ולא מצפנים ד"א
מה יתן לך מה סופו של
הקצ"ה לגזור עליך חלי
בצורי' עם גחלי רתמים
חלים מלמעל' וגיהכ'
מלמעל': (ה) אויה לי.
אמדה כנסת ישראל כי
כצד לקיתי צליו' רזים
הרי גדתי' משך עם צני
יפת צמלכו' פרס ויון
ומשך: (ז) אני שלום.
עמהם: וכי אדבר:
עליהם שלום המה צאים
להלחם צי: (שיד
למעלות. הפשט כשהיו
הלויים מתחולין לעלות
צמעלות אמרו שיר זה
אע"פ שזה השי' לא נכתב
צדאסונה חין מוקדם
ומאוחר. ס"א (מלאתי):

אויה-לי פי-גרתִי משך
שכנתי עם-אהלי קדר.
רבת שכנה-קה נפשי
עם שונא שלום.
אני-שלום וכי אדבר
הומה למלחמה.

קבא

בסחון המצפה לעזרת ה'.

(ב) שיר למעלות

אשנא עיני אל-ההרים
מאינן יבוא עזרי.

קבא (א) שיר
למעלות. דמו
צמזמו' שני למעלו'
העולו' ללדיקים לעתיד
לצא מתחת עץ החיים
לכסא הכבוד דתני
צספרי שיר המעלו' חין
כתוב כאן אלא שיר
למעלות שיר למי שעת'
לעשות מעלות ללדיקים
לעתיד לצא. וזהו
סיסד הקליר (צסילוק
דיוולד של יוס' צ' דסוכות
סיסד ר' אלעזר הקליר

(ג) עזרי מעם יהוה עשה שמים וארץ.
אל-יתן למוט רגליך
אל-ינזם שמרך.
(ד) הנה לא-ינזם ולא יישן
שמר ישראל.

(ה) יהוה שמרך יהוה צלך על-יד
ימינך.

(ו) יומם השמש לא-יכפרה וירח
פלילה.

(ז) יהוה ישמרך מפלדע
ישמר את-נפשך.

ת"א חצי גבור קדושין
ח' ל' ערכין ב'
ט"ו. אני שלום עקידה
מזוזא שעריו. הנה לא
ינזם סופה ו' ת"א:

באור קיב

Psalmen 119.

ולדעת חזן יחייח נבד הסס
 ז"ה כלומר שחטה מחריק
 כל כך מלכותו או קיומו,
 ותרנס הרצ יתכן בכל אחד
 מחילוי ז' החופנים כמו
 חמרת המסורר עלמו,
 ורחם נח נס צוה הנדל
 המתרנס מן המנחר: (ד)
 חצי וכו', רותם הוא
 מין עץ המכונה זלע"ו
 (גינסט, פרימהילן), וכו'
 יתמיד החס והחמוס זמן
 רב, ורחיית' נספרי חכמי
 החומות שהיו עושים מן
 העץ הזה חלים והדליקו
 אותם נחש והיו מוכים
 חותם על החומות נס על
 המכונים והסלטים להצעידם
 וחמר סלסון הרמיה הוא
 כחילו החלים אשר הלהב
 של צנול סלסם הוא שנון
 מאוד והננז הנח אחריו
 הוא מן נחלי רתמים,
 אשר הם ירצו להזיק מאוד
 יונק משחר החלים: (ה)
 משך, וכן קדר עם חכור
 ופרוע מאוד צמדותיו,
 להס ידמה המסורר חותן
 העמים אשר היו נרים צין
 בני ישראל כשסנו מנצל
 לירוסלי' ואשר היו משטינים
 אותם תמיד: (ו) רבת,
 תוחר הסעל שגנה ע"ד סס
 המקרה, והתי"ו לנקנה
 נפרדת וחיונה סמוך,
 וטעם לה כמו לך לך: אני
 שלום על דרך וחני תפלה
 דלעיל (ק"ט ד'): וכו'
 חורר, שעורר וכן חורר
 תרגום הרצ וז"ל:
קבא (א) למעלות, זה
 לנדר עם למ"ד,
 והלמ"ד במקום ה"ח
 הידיעה והוא כמו המעלות
 וכן השליט אשר למלך
 נסען על ידו כמו המלך (ר"ט
 בן מלך) חמנס כחמר נתנון
 צענין תוכן הסיר נמלח טעם
 הלמ"ד כחן נכון מאוד,
 כי סס נראה ז' גופים
 מדצרים דהיינו ס' ה' וז'

4. Wie Heldenpfeile, wohl geschärft,
Mit Pfrimholzkohlen-Bluth! —
5. Weh' mir, ich muß in Weishech leben;
In Hütten Redar's wohnen,
6. Zu lange geht schon meine Seele
Mit Friedenshassern um.
7. Ich denke Friede, rede Friede;
Sie denken, reden Krieg.

121.

Vertrauen eines Hilfesuchenden auf den Herrn.

1. Stufengesang.

- Ich schau' empor nach jenen Bergen,
 Wo kommt mir Hilfe her?
2. „Vom Ewigen kommt meine Hilfe,
Der Himmel schuf und Erde.“
 - 2.
 3. Er läßt nicht gleiten deinen Fuß,
Dein Hüter schlummert nicht,
 4. O nein! er schläft, er schlummert nicht,
Der Hüter Israels.
 - 3.
 5. Er sei dein Hüter, er beschatte dich
Zu deiner rechten Hand!
 6. Dir schadet nicht des Tags die Sonne!
Der Mond dir nicht des Nachts.
 - 4.
 7. Der Herr behüte dich vor Uebel,
Behüte deine Seele!

צלסון מדצר צערו, ומסוק ג' עד סוף המזמור צלסון נוכח, וידמה היות קול הרחשון קול חיש נוסע עם
 רבנים ירוסלומה ומנקס על הצלחת הדוך, וקיל הסני הוא קול חציו הזקן או דודו או דיעו המזכרו צרכת
 ה' לשמרו צדך ולהסיוו צלסון לנחתו, ואס כן הוא סיר אשר יוסר צעור העלום וקודס לה, והס
 טעם למעלות (חיון אבשיעדס'יעד לו רייזען). וזוה ינדיל מן סירי המעלות שהיו סרים צדך (חיון
 ליעד חוץ דער רייזע): אל הסרים, אל ירוסלום אשר הסים סניו לה וצתוכס הר הקודס: (ב)

רש"י

תהלים קכא קכב
יהוה ישמר צאתך ובו אף
מעלתה ועד עולם

שהוא צנו של דשצ"י
צחגיגה פ' חין דודסין
ע"ס. ומתחתיבם
שלטים מעלות זו למעל'
מזו עד כסא הכבוד
טסות ועולות צטיח
נעימות סיר המעלות :

קכב

שיר עולי רגלים אל ירושלים.

(א) שיר המעלות לדוד

קכב (א) שמחתי
באומרים לי.

שמעתי צנו אדם
שומרים מתי ימות
אותו זקן וימלך שלמה
צנו ויצה צית המקדש
ונע"ה לרגל ואני שמח:
(ב) עמדות היו רגלינו.
צמלחמה צכל מקום
צטציל שערוך ירושלים
שעוסקין צהן צחוד:
(ג) ירושלים הבנויה.
כטיצנה שלמה צנו צית

שמחתי באמרים לי בית יהוה בלך.

(3) עמדות היו רגלינו

בשעריך ירושלים.

(2) ירושלים הבנויה

כעיר שחברה לה יחיה.

(7) ששם ערו שבטים שבטייה

עדות לישראל

להודות לשם יהוה.

(ה) כי שמה | ישבו כסאות למשפט

כסאות לבית דוד.

(1) שאלו שלום ירושלים

ישליו אהביך.

(2) יהי שלום בחילך שלוה

בארמנותיך:

(ח) למען אחי ורעי

אדברה נא שלום בך:

המקדש צתוכה תהא
צנויה צטכינה ומקדש
וארון ומזבח: כעיר
שחודר' לה. כשילה
שדימה הכתוב זו לזו
שנאמ' (דצרי' י"3) אל
המנוחה ואל הנחלה
מנוחה זו שילה. נחלה
זו ירושלים. ורצותינו
אמרו ישירושלים הצנויה
צשמ' ועתידה ירושלו'
של מט' להיות כמות':
(ד) ששם עלו שבטים.
אשר טס צשילה עלו
צצטויס כשעלו ממלרים
ונקצע המשכן צתוכס:
שצעי יה שהוא עדות
לישראל: ולפי שעכ"ז
היו מליצין אחריה'
כשילאו ממלרים ואומרים
עליהם שהם ממזרים
אס צנופס היו שולטין
המלרי' צנשותיהם לא
כל סכן אמר הקצ"ה אני
מעיר עליהם שהם צנו
אצותיהם הטיל שמו עליהם
הדאוצני השמעוני (צמדצד כ"ו) הוסיף עליהם אותיו'

ת"א ה' ישמר עכ"ז ח' י"ח. שמחתי באמרים מכות צ'. עקידם
סער צ' כל המזמור. עמדות היו עכ"ז סס. ירושלים ונו'
תענות ח' ה' שבטי יה קדוסיין דף ס'. שאלו שלום מנילה צ',
י"ו. יהי שלום צרכות ט', ס"ד. למען אחי טס.

הוסיף עליהם אותיו' (צמדצד כ"ו) הוסיף עליהם אותיו'

באור קיג

עזרי וגו', ישיב אל נפשו
הנצטחון זה' סלח יקראנו
חסיו נדדך, והמנצח יוסיף
לסעור ולדבר על לנו
נצרכותיו הטובות: (ה)
על יד ימיו, אמרו קלחם
הטעם לנו שמפחה הזאת
היא סחת דרוס תצוה עקר
החמימה ציוס, כי סס
השמש צפת להרים, ולכן
חמר ה' לך על יד ימיו:
(ו) 'יוםם וגו', לח יככה,
חוס השמש ציוס וקור סיוח
צלילה כי חוס השמש יונס
הליחה והירח יוסיף
הליחה ויהיה ממנה
הקריכות והקור והחוס סס
סנת התחנאים והחל
יהנך ישמור מהס(הוד"ק),
וענין סהמטך לדעת סרה"מ
לחמור חס ה' סומך וגו'
הנס יומס שמש לח יככה
וגו': (ח) צאתך, מכחן
וצוהך לירושלים, וכן להיסק:
והנה לדעת סרה"מ יסרד
הסיר לד' מחלקות, החלק
הח' (ס' ח' ז' צ') שאלת
הנוסע, החלק סג' (ג'
ד') הנטחה הסומע
לסחזיק לנו סס' יהיה
סומרו, החלק סג' (ה'
ו') תועלת הטובה הזאת,
החלק סד' (ז' ח') נרנת

קכב (א) לדוד, יס
חומרים סהח
חצרו, חו חולי הטעם נעצור
דוד חסר כנס העיר ירושלים
מידי היצוסי וננה חותה
והכין סס כסחו והסכין
סס החרון הנרית, והוח
הנרחה נכון ננחית סתוכי
שמחתי וגו', כל אחד
מעולי רגלים חומר שמחתי
נחומרים לי צית ה' נלך,
נעצור הוסי והסדור סס,
כי כנר ה' עומדות רגליו
נעערו ירושלים ושמחנו
נמכלל יוסי הלזה: (ג)
ירושלם הננויה, נחותה
תכלית הוסי כרהוי לעיר
מטרפולין כמיה סחוצרה
לה ענת ישראל יחדיו סלט

Psalmen 122.

8. Behüte dich, du gehst, du kommest;
Wie jetzt, so alle Zeit.

122.

Pilgerlied der nach Jerusalem Wallenden.

1. Stufengesang David's.

Ich freu' mich, wenn man zu mir spricht;
„Lass' in des Ew'gen Haus uns gehen!“

2. O, uns're Füße standen einst,
Jerusalem, in deinen Thoren!

3. Jerusalem, du wohlgebaute
Hauptstadt! wo Alles sich gesellt;

4. Wohin die Stämme Gottes wallen,
Dem Herrn zu danken nach Gesetz:

5. Wo Stühle sitzen zum Gericht,
Des Hauses David's hohe Stühle.

6. O, wünschet Glück Jerusalem.
Wohl geh' es deinen Freunden!

7. In deinen Mauern wohne Friede!
In deinen Schlössern Sicherheit!

8. Um meiner Freund' und Brüder willen,
Wünsch' ich dir Heil und Glück;

רש"י

הסס לחת מכחן ולחת מכחן כמלח הסס הזה יה ערות לישראל: (ה) כי שמה ישבו

רשמי

תחלים קנג קכד
למען בית יהוה אלהינו
אבקשה טוב לך :

ונר' כי גם צירוסלים
תסדה השכינה וישנו
סס כסאות לספוט זהס
את האומות וכסאו'
מלוק' לצית דוד : (ו)
שאלו שלום ירושלים.
ואמרו לה ישליו אוהציק
ויחי שלום צחילך : (ח)
למען ישדאל אחי
ודעי. אדצדה נא. אני
דוד המלך שלום צך :

קנג

בו יאנח על לחץ האויבים .

(ב) שיר המעלות

אליך נשאתי את עיני
הישבי בשמים :

קנג (א) שיר ונר'.
היוסצי. יר"ד
יתירה : (ד) הלעג
השאננים. לעג העוצדי
כוכזיס הטלנכיס שצענו:
הצות. שצו את גיל
היוכיס היא ירושלים :
לגאיוכיס. כתיב חד
וקדינן תדין :

הנה כעיני עבדים ליד אדוני הם
כעיני שפחה ליד גברתה
בן עינינו אל יהוה אלהינו
עד שיחננו :

קכד (ג) בחרות אפם
בנו. כסמר' אפס
צנו. צחרות. כמו

חננו יהוה חננו כירב שבענו בוז :
רבת שבעה לה נפשנו
הלעג השאננים חבוי לגאיונים :

קכד

תודה על הצלח מצדה .

(ב) שיר המעלות לדוד

לוֹלֵי יְהוָה שְׁהִיָּה לָנוּ
יֹאמְרֵנָּה יִשְׂרָאֵל :
לוֹלֵי יְהוָה שְׁהִיָּה לָנוּ
בְּקוּם עֲלֵינוּ אָדָם :

ת"א למען בית סס.
הנה כעיני עבדים
עקודה סער ס"ז, עקויס
ת"ד, כ"ג. לולי ה', חגיילה
ח', ו"ח. עקודה סער ס"ח
כל המזמור.

אזי חיים בלעונו בחרות אפם פנו :

*סת"ח באתנח *לגאי יונים ק'

באור קיד

פעמים נשנה; (ד) ערות,
 חוק ומצוה לישראל להרחות
 שם (נחז"ע): (ה) כסאות
 לבית דוד, חמר חד מן
 חזרוה שמוס נרחס תקין
 הסיר אחרי מות המלך
 דוד: (ו) שאלו ונו', מה
 נחס חף נעים הסיר הקפן
 הוא לנו מחמדים לנו
 מתקיס כאשר יטעס
 הקורח המשכיל:

קבג (א) אליך ונו'.
 גם זה הסיר הותקן
 כפי הנראה צעת עלית
 עזרז מצנל: (ג) הלעב
 השחניוס, חסר הכסמך כמו
 הארון הנרית, חמר שנעה
 נססנו הלעב לעב השחניו',
 והס הנויס שהס שקטיס
 ולועגוס עליו ור"ס נן
 מלך): לנאיונים, כמו
 לנחיס, והיו"ר הנראית צו
 למ"ד הסעל תמורת ה"ח
 על כל גחם ורס, והנו"ן
 נוססת והוא צמסקל
 עליוניס חלח סנשתנו
 תנועותיו מסני חות הברוך
 (מדנרי ה"ל), וטעס הלמ"ד
 כטעס מזמור לדוד.

קכד (א) שירי, נוחה,
 תקונו חמר לרה
 גדולה מחויב צותן מועס
 קודס סרגל. (ב) לולי
 ונו' הכפל צעזור שהסס'ק

Psalmen 123, 124.

9. Um uns'res Gottes Tempels willen,
 Such' ich dein Wohlergehen.

123.

Seufzer unter feindlichem Drucke.

1. Stufengesang.

Zu dir erheb' ich meine Augen,
 Der du im Himmel thronest,

2. Wie Knechte schau'n auf ihrer Herren Hand;
 Wie eine Magd auf ihrer Frauen Hand:
 So schauen uns're Augen hin auf unsern Gott,
 Bis er sich unserer Noth erbarme.

3. Erbarm' dich Ewiger! erbarme dich unser!
 Wir sind des Schmachtes viel zu satt.

4. Ja, viel zu satt ist uns're Seele
 Des Spottes der Uebermüthigen,
 Der Troßigen Verachtung.

124.

Dank für Rettung aus der Noth.

1. Stufengesang von David.

Wo der Herr nicht bei uns wäre —
 So sänge Israel!

2. Wo der Herr nicht bei uns wäre,
 Da der Mensch sich aufmacht wider uns.

3. „Sie verschlängen uns lebendig,
 Wenn ihr Zorn entflammet über uns.“

רִישֵׁי

תהלים קכד קכה

(ד) אֲזִי הַמַּיִם שֶׁמָּפוּנוּ
 נִחְלָה עָבַר עַל־נַפְשֵׁנוּ :
 (ה) אֲזִי עָבַר עַל־נַפְשֵׁנוּ הַמַּיִם
 הַיְיָדוּנִים :

זעזעות : (ד) נחלה.
 לטון חולי : (ז) נפשנו
 במלטה. מהם כלפנו
 אשר נמלטה מפח
 יוקסים :

קכח (א) שיר
 המעלות הבוטחים
 בה' לא ימועו כהר
 ליון אשר לא ימוע כי
 כאשר ירוטלים הרים
 סניז לה כן הקצ"ה
 סניז לעמו : (ג) כי
 לא ינוח שבט הרשע

(ו) בָּרוּךְ יְהוָה
 שְׁלֵא נִחַנְנוּ טָרַף לְשֵׁנֵיהֶם :
 (ז) נַפְשֵׁנוּ כְּצִפּוֹר נִמְלְטָה מִפֶּחַ
 יוֹקְשִׁים
 הַפֶּחַ נִשְׁפָּר וַאֲנַחְנוּ נִמְלְטָנוּ :
 (ח) עֲזַרְנוּ בְּשֵׁם יְהוָה עֲשֵׂה שָׁמַיִם
 וָאָרֶץ :

קכה

ה' הוא המציל הצדיקים.

(ב) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת

הַבֹּטְחִים בַּיהוָה
 בְּהַר־צִיּוֹן לֹא־יִמוּט לְעוֹלָם יֵשֵׁב.
 (ג) יְרוּשָׁלַם הָרִים סְבִיב לָהּ
 וַיהוָה סְבִיב לְעַמּוֹ מִעַתָּה וְעַד־עוֹלָם.
 (ד) כִּי לֹא יִנוּחַ שִׁבְט הָרָשָׁע
 עַל גּוֹרֵל הַצַּדִּיקִים
 לְמַעַן לֹא־יִשְׁלַחַו הַצַּדִּיקִים
 בְּעוֹלָתָהּ יְדֵיהֶם.
 (ה) הַמִּיבָה יְהוָה לְשׁוֹבִים
 וְלִישָׁרִים בְּלִבּוֹתָם.

תיא הבטחים בה' זכרות
 ח' נ"ת. כי לא
 וכו' סוטה ח' ז'
 הטיבה ה' מנחות ה'
 ג' עקידה טער ע"ט.

באור קמו

והוא ליוסי המלוי'. (ד)
 נחלה, נחל שוטף, ה'
 נוססת וחס' נשוח לנדת
 וקריות המלס מלעיל,
 וחמר חד מן חנרוח טעס
 ההשתנות ליוסי ההנדת
 צעזור חות הגרון הסמוכה.
 (ה) הוידוניהם, תוארו והנסוד
 זדון נלורו ונכתנה בו היר"ד
 עי"הפעל, ופירושו שוטפיש
 זדון ונרשע (ר"ט זן מלך).
 (ו) נפשונו ונו', הטעס
 שלח ה' לנו כח להמלט כי
 היינו כלסור רק נמלטנו
 צמס ה' לנדו שהיה עושה
 הכל. (רח"ז"עו). הפסח נסדר
 ונו', מחמר נעים המורה על
 התעושה הסתחומית אחרי
 סכנר נאנדס כל תקיה.
 (ח) עזרבי ונו', סיוס
 מעין הספוח'. והנה החלוק
 הרה"מנס הסיר הזה לחרז'
 מחלקות, החלק ה' (ט)
 ח' ז' ג' (י) עיון כללי
 הנתעורר ע"י המעשה,
 החלק ה' (ד' ה')
 משל הרה, החלק ה' (ו')
 תודה על הסלבה
 ממנה, החלק ה' (ז' ח')
 חיכות התשועה וסנתה.

קבה (א) שיר המעלות,
 נראה תקון הסיר
 חר חסר נח חויז חוק
 וקסס ללוד על ירוסלים
 והוכרח לסוז ריקס לחרזו,
 ועל זה שרו נעלית רבל
 הנה חחריו סיר זה צטערי
 ירוסלים. הבוטחים צס',
 לח ימושו כהר ליון חסר
 לח ימות לעולם. כי כחסר
 ירוסלים הרים סניז לה
 המכניס צעדה ננד החויז
 כן ה' סניז לעמו להנין
 עליהם (מדצרו רס"ו).
 (ג) שבט הרשע, מלכות
 בויי החרלות המרשיעים
 על גורל הצדיקים הס ישרחל
 שנחלו חת החרן (מדצרו
 הרח"ז"ע). למען חסר לח
 ישלחו ונו', כטעס למען
 חסר לח ולמדו חתכס
 לעשות ככל תועבות'
 (הכ"ז), וכן הוא דעת

סרד"ק, וכן נראה דעת הרה"מ. חתכס רס"ו חמר הטעס וז"ל למען
 ידיהם צעולם ע"כ, כלומר כי צעזור זה יקרח חותס צמס לדיקים לפי

Psalmen 124, 125.

2.

- 4. Längst hätten Wasser uns ersäuft,
Wären Ströme über uns gefahren;
- 5. „Längst gefahren über uns
Wären wilde Fluthen.“

3.

- 6. „Dank dem Ewigen, der uns ihren Zähnen
Nicht zum Raube gab dahin!
- 7. Unser Leben ist entkommen,
Wie ein Vöglein des Voglers Schlingen.“
Schlingen rissen, wir entkamen.

4.

- 8. „Uns're Hilfe steht beim Herrn,
Der Himmel schuf und Erde.“

125.

Der Herr, Beschützer der Frommen.

1. Stufengesang.

Die dem Herrn vertrauen,
 Bleiben wie Berg Zion.
 Unererschütterlich ewig.

- 2. Jerusalem umgeben Berge;
„Sein Volk umgibt der Herr,
Von nun an bis in Ewigkeit!“
- 3. Mein, Tyrannen Szepter herrschet nicht
Im Erbtheil der Gerechten.
Daß sie nicht auch nach ungerecht Gut
Ausstrecken ihre Hände.
- 4. Ach, Herr, den Guten thue wohl,
Die gerechten Herzens sind;

סרד"ק, וכן נראה דעת הרה"מ. חתכס רס"ו חמר הטעס וז"ל למען
 ידיהם צעולם ע"כ, כלומר כי צעזור זה יקרח חותס צמס לדיקים לפי

רש"י

תהלים קכה קכו
 וְהַמְּשִׁים | עֲקֻלְקֻלֹתָם (ה)
 יוֹלִיכֶם יְהוָה אֶת־פְּעָלֵי הָאָוֶן
 שְׁלוֹם עַל־יִשְׂרָאֵל.

על גורל הצדיקים. (כי) לז' יתן הקצ"ה את ממסלת הדשעים לנוח על הדויקים) למען כי הדויקים נזהרין מלשלוח ידיהם צעולה: (ה) דהמשים עקלקלותם. על הצרות למלוא עלילות דשע יוליכס כ' את פועלי און:

קכו

תפלה בעד הנולים לבבל. שישובו כולם לארצם.

(ב) שיר חמֵעֲלוֹת

בְּשׁוּב יְהוָה אֶת־שִׁיבַת צִיּוֹן
 הָיִינוּ כְּחֲלָמִים.
 אִזּוּ יִמָּלֵא שְׁחֹק פִּינּוּ וְלִשׁוֹנֵנוּ רִנָּה (ג)
 אִזּוּ יֹאמְרוּ בְּגוֹיִם
 הַגִּדְּיִל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִם־אֱלֹהִים.
 הַגִּדְּיִל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ (ב)
 הָיִינוּ שְׂמֵחִים.

קכו (א) בשוב ה' את שיבת ציון. מבלו' צל היינו כחולמיו: (ד) כאפיקים בנגב. כאפיקי מים צארן יצטה סמלחחין אותה כך כהיה מטרוצין צסוך את שצותינו אשד הזודעים זה צארן ליה צדמעה דואגיו ססצודו' סמא לא חלמח צדנה קולרין על ידי אפיקו המים כשהם משולחים זה: (ו) הלוך ילד ובכה ונו'. כך ישראל זורעין לפני הקצ"ה לזקה צדמעה צגלות וצדנה יקלודו כשחטל' משכורתס לצעתיד:

שׁוֹבָה יְהוָה אֶת־שְׁבוֹתָנוּ
 כְּאֲפִיקִים בַּנֶּגֶב.

קכו (א) שיר המעלות לשלמה. שיר שאמר דוד על שלמה צנו שלפה צרוח הקודס

הַזֹּרְעִים בְּדַמְעָה בְּרִנָּה יִקְצְרוּ.
 הַלֹּךְ יֵלֵךְ וּבְכֹה נִשָּׂא מִשָּׁךְ־הַזֹּרֵעַ (ו)
 בְּא־יָבֵא בְּרִנָּה נִשָּׂא אֶל־מַתְיוֹ.

* שבותנו ק'

קכו

בו יאמר שההצלחה בכל היא רק ביד ה'

(ב) שיר המעלות לשלמה

אִם־יְהוָה | לֹא־יִבְנֶה בַּיִת
 שׁוּא עֲמֵלוּ בּוֹנֵיו בּוֹ

ת"א והמשים ונו' צרכות צ' י"ט. עקידה סס בשוב ה' את תענית ב' כ"ג. עקנים מ"ד, ל'. עקד: סע' נ' כל המזמור. שבה ה' תענית ח', ה'. הזרעים ונו' סס ח', ה'. בא יבוא סס י', אם ה' עקידה סער נ' וסער ע' כל המזמור. לא יבנה יומח ח', י"ט.

באור קטז

Psalmen 126, 127.

ירושת שחר העמים כי
 ירושת חדום מואז ועמון
 ולזלי החבר צם מלחמה.
 ולכן לא ינוח צם שנט
 הרשע על גודלם סגסל להם
 צנחלה, והוא הנרחם נכון:
 (ה) והמשים עקלקלותם.
 ר"ל חורחות' קרחום
 עקלקלותם על סס מקריהם
 מהעקלתון (מדצני - חצן
 יחויח), וזה נכון מחוד,
 וכן תרגם צם הרצ
 (קדוממע חבוועגע). את
 סועלי החון, סעור הכחוצ
 לדעת הרב"ח חת סועלי
 החון המעים עקלקלותם
 וולוצם ה'. והארמי סותרו
 לשון עם, חולקהון עם
 עצדי סקר, וכן חמר
 הרחצ"ע וז"ל והמעים
 צעקלקלותם יתפלל סיחקה'
 הסס ויהיו עם סועלי החון
 עם העמים וזו סלום על
 ישראל ע"כ: שלום על
 ישראל, הסיוס כעין אשרי
 כל חומי צו דלעול, (סיר
 צ) ועיין הנחור סס

5. Die auf krummen Wege abweichen,
 Treibe weg, die Uebelthäter.
 Glück über Israel!

126.

Bitte um gänzliche Rückkehr aus der babilonischen
 Gefangenschaft.

1. Stufengesang.

Wenn aus dem Elend Gott nach Zion führet,
 So sind wir wie vom Traum erwacht.

2. Voll Lachens ist dann unser Mund,
 Frohlocken voll die Zunge.
 Und alle Heiden sprechen:
 „Für sie hat Wunder Gott gethan.“
3. Ja, Wunder thut der Herr für uns,
 Deß sind wir herzensfroh.
4. Ach, führ' uns aus dem Elend, Herr!
 Wie Wasserström' in dürrem Land.
5. „Die mit Thränen säen,
 Sammeln ein mit Freuden.“
6. Er gehet hin und weinet,
 Der Säemann mit seiner Last;
 Sauchzend kommet er zurück,
 Trägt seine Garben ein.

127.

Von dem Herrn allein kommt alles Glück.

1. Stufengesang von Salomo.

Vergeblich ist der Künstler Arbeit,
 Will Gott nicht selbst den Tempel bauen;

קבו (א) שיר המעלות,
 צמן המעלה מצבל.
 בשוב, כמו וסז ה' חלהיך
 חת סנותך. היינו כחולמים,
 לשון עזר דויקא, כלומר
 היונו למסרע כחולמים צמן
 הנלות וכמו ספירס
 הדיק"ס ז"ל כחלוס יעוף
 צעינינו לרת הנלות מרוב
 הסמחה סתהים לנו צסוצנו
 לחרצנו ע"כ, וכן תרגם
 הרצ ז"ל. (ב) עם חלה,
 עם ישראל וחותרים ישראל
 חמת סהנדיל ה' לעשות
 עמנו לסינך היונו סמחים,
 וזו הית הסמחה הנדולה
 שחרחו צנו וסימלח סחוק
 סינו (מדצני רד"ק). (ג)

היינו, לשון הוס. (ד) ש'בה ה', חמרו רוב המסרטים ססרו לשון ספלה, וחינו מתיסצ לפי המסך
 המקראות, אחרי סמסת' סכצו נוסעו וילחו לחירות, חמנס צהיות בטעס ימלת סוצה מלרע נוחה יותר
 סהיו המקור נריוח וסעור הכחוצ סינת ה' חת סציתנו הוה כחסיקים צנגז חטר הזרעים וגי'. וכן
 נראה דעת רס"י סחמר צזה הלסון, כחסיקי מוס צחר ינסה סתלחלחין חותה כך נהו מרטיצוס
 צסוצך חת סציתנו, חטר הזרעים צה צחון לים צדמעס דוחגים ססצורים סמח לח הנמה, צדנה קולריום
 ע"י חסיקי מוס כססה מסולחים צה ע"כ: שבוותנו, כחוצ צו"ו וקרו צו"ד והענין ח': בנגב,
 תרגום יצטר המיס נצנו מוח, וכן חרן סנגצ נחתני: (ו) הלוד וגי', יוטיף לצחר המסל צס' הקודס
 ליוסי סמליוס: משך הזרע, חמר הרחצ"ע סהוה סס הכלי סיס צו הזרע ע"כ, והנכון סהיה צום קסן
 סל עור, כי קן תרגום חרמי וכל נגד וכל עור, וכל לצוט וכל מסך. חמנס הרב"ח ז"ל סתרו לשון
 מטיכה צעול ומענין צוי ממוסד וממוסע, כי לפי סהזרע סהוה הולך צצני ולא ידע חס יללח

רש"י

תהלים קכו קכח

אִם-יְהוּדָה לֹא-יִשְׁמַר-עֵיר

שׁוּא | שֶׁקֶד שׁוֹמֵר .

שׁוּא לָכֶם | מִשְׁכְּמֵי קוֹם (3)

מֵאַחֲרֵי-שֶׁבֶת

אֲכָלִי לֶחֶם הַעֲצָבִים

כִּן יִתֵּן קִידָיו שֵׁנָא :

הִנֵּה נִחַלַת יְהוּדָה בָּנִים (2)

שֶׁכֶר פְּרֵי הַבָּטֵן :

כְּחֲצִים בְּיַד-גִּבּוֹר כִּן בְּנֵי הַנְּעוּרִים: (7)

אֲשֶׁר־יִזְכֹּר אֲשֶׁר מָלֵא אֶת-

אֲשַׁפְּתוֹ מֵהֶם

לֹא-יִבְשׁוּ כִּי-יִדְבְּרוּ אֶת-

אֲוִיבִים בַּשַּׁעַר :

שעתיד לזכות צית המקדש וזו ציוס ישא שלמה את צת פרעה ועל זה נאמ' (ירמ' ל"ג) כי על אפי ועל חמתי היתה לי העיר הזאת למן היום אשר צנו אות' לכך אמר המזמור הזה לפי לך צני לזכות צית ולסוד מאחרי המקום מאח' שאינו חפץ זה לשוא עמלו צוניו צו: שוא שקד שומר. על חנס לופ' זה השומר: (ב) שוא לבם. צעלי האומניות המשכומים ומאחריס למלאכתם ומתפרנס' צעלנון וציביעה צלחם העלצים של טודה: כן יתן. הקצ"ה פרנסה למי שמנדד שנתו מעיניו צעלילו לעסוק צתודה: לידיו שינה. למנדד מעיניו שינה: (ג) הנה נחלת ה'. לאותו האיש: צניס. אלו התלמידים שהוא מעמיד שהם לו כצני'. שכר פרו הצטן. שכר פרו התור' שצצו שכאמ' (משלי כ"ג) כי נעים כי תשמרם צצטנך: (ד) כחצים ביד גבור. להלחם צס את אויזיו: כן צני הנעוריס. התלמידים שאלם מעמיד מעורדיו: (ה) אשרי הגבר אשר מלא את אשפתו. מאותם חלים. אשפ' תיק החילים שקורין קוצרי"ן צלע"ז: לא יבושו כי ידברו את אויבים בשער.

קכח

הצלחת ירא אלהים.

(א) שיר המעלות

אֲשֶׁר־יִרְא יְהוָה הִחֲלֵךְ בְּדַרְכָּיו:

יָגִיעַ בַּפִּיךָ כִּי תֹאכַל (3)

אֲשֶׁר־יִקַּח וְטוֹב לָךְ :

*אל"ף במקום ה"א על מכהג לסון ארמית

שוא לכם יומח ח', ע"ח כחוצות ה', ס"ג. עקריס מ"ה, ס"ו. הנה נחלת נדה י', ע"ח. כחצים ביד קדושין ח', י. אשרי הגבר שס. עקידה שער מ"ג כל המזמור. יגיע כפיך צרכות ח' י"ט. חנות ד'. ע'. חולין ג' מ"ד. עקידה מ"ה, ס"ק.

ת"א

תלמידיו חכמים שמנלחין זה את זה צהלכה ונדלויס כאויזים זה לזה. (תוספות):

קכח (א) שיר המעלות אשרי כל ירא ה'. כל אלו תוכחות ומוסריס לפי שכתו' אשרי האיש. אשרי איס. לכך באמר כאן כל לרנות אשה: (ב) יגיע כפיך.

באור קין

מעטתו . הנה נטוהת הזרע
הוא לו למשא, וכסיוסו מן
הקלור אשר זרכו ה' להיסך
ישח חלמותיו סהס כצדים
מחוד מחוד מן הזרע זכנה
וביל וכלח דנר יחסז לו :

קבו (א) לשלמה, י"ח
סוה חזרו, וי"ח
הטעם על סלמה צעור
סוה זנה חת הזית, וטעם
הסיר לחמר סההללחה זכל
היס רק ציד ה' : שקד,
ענון סחירה תמידית וזלי
הססק : (ב) משבימי
קיס, למסחור חו למלחמה:
לחם העלזים, לחם הזח
צעלז וזדחנה : בן
יתן ובו' . כלומר כמו
סחתם חוסנים לקחת
היתרון צעמלכס, בן יתנהו
הקצ"ה לודירו אשר הוא
חסן צו צעודנו יסן וזלי
ערחה. חו יהיה הטעם בן
יתן בטעם בן זנות ללסחד
דונרות, כלומר יתן לו דנר
זכון וקיים : (ג) הנה' חף
זנים סס נחלת ה' לנז אשר
יתן למי סוחסון, והס
זחמת סכר טוז לודיוו כי
כחלים ציר הכצור אשר ידע
להפעסק עמהס לתועלתו,
בן צני הנעורים : (ה)
אשרי ובו', חחר סדמה
הצנים לחלים להלחם עם
החויז חמר אשר מלח חת
חספתו ההס ד"מ (רחז"ע) :
לא ינשו, החנות על
הצנים : ידברו, עתק,
חו הטעם יתנהבו מענין
דנר חחר לדור, וטעם צסער
לעין כל . והר"י בן יחויח
סרסו מלסון ותדנר חת כל
זרע סתמלכה ויהיה טעם
צסער בטעם חו לחם
סערים, וטעם כי כמו כי
יכרה :

קבח (א) אשרי, ידנר
צסנח זרכה הזותיה,
וחמר חל ירה ה' חף כי
לנז יניע כסיך תחכל הנה
טוז לן וחטרין מחיש רסע
יס לו עודק צצ : (ג) אשתך
ובו', חמר הרד"ק טעם
סתל סיס צני חרס נוטעים

Psalmen 127, 128.

Bergeblich aller Wächter Fleiß,
Wenn Gott nicht selbst die Stadt bewacht.

2. Bergeblich wacht ihr früh, und fihet spät,
Und eisset Brod mit Sorgen;
Seinen Freunden gibt er es im Schlaf.
3. Siehe, Kinder sind Geschenk des Herrn;
Leibesfrucht der Tugend Lohn.
4. Jugendsöhne sind Geschosse
In des tapfern Streiter's Hand.
5. Wohl dem, der seinen Köcher
Voll von diesen Pfeilen hat!
Sie lassen nicht zu Schanden werden,
Und trogen vor Gericht dem Feind.

128.

Das Glück des frommen.

1. Stufengesang.

Wohl dem, der den Em'gen fürchtet,
Der in seinen Wegen wandelt.

* *

2. Nähr' dich von deiner Arbeit;
Wohl dir, du hast es gut!

רשיי

תהלים קכח קכט

(ג) אֲשַׁתְּךָ | כַּגֶּפֶן פְּרִיָּהּ בְּיִרְכָתַי בְּיַתְּךָ

בְּנֵיךָ כַּשֵּׁת־לֵי זֵיתִים
סָבִיב לְשַׁלְּחָנְךָ :

(ד) הִנֵּה כִי־בֵן יִכְרֹד גִּבּוֹר יֵרָא יְהוָה :

(ה) יְבָרְכֶךָ יְהוָה מִצִּיּוֹן

וְרָאָה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַיִם
כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ :

(ו) וְרָאָה בְּנֵים לְבָנֶיךָ

שְׁלוֹם עַל־יִשְׂרָאֵל :

קכט

תקות ישראל הנלחץ והנרכא .

(ב) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת

רַבַּת צָרָרוֹנֵי מִנְעוּרַי

יֹאמַר־נָא יִשְׂרָאֵל .

(ג) רַבַּת צָרָרוֹנֵי מִנְעוּרַי

גַּם לֹא־יִכְלֹו לִי .

(ד) עַל־גְּבֵי חַרְשֵׁי חַרְשֵׁים

הָאָרְיִכּוּ לְמַעֲנֹתָם .

(ה) יְהוָה צַדִּיק קָצַץ עֲבֹת רִשְׁעִים :

(ו) יִבְשׁוּ וַיִּסָּגוּ אַחֲזֹר כָּל שִׁנְאֵי צִיּוֹן .

(ז) יִהְיוּ כַּחֲצִיר גִּגְוֹת

שֶׁקָדְמַת שְׁלֶף יָבֵשׁ .

(ח) שֶׁלֹּא מִלֵּא כִפּוֹ קוֹצֵר וַחֲצָנוֹ מַעֲמָר .

ה:הנה מניע כפו. נוהל
שני עולמו' צמס' צרכו':

(ג) כגפן פוריה. אשה
שדמיה מרוזין כל צניה

מרוזין: צירכתי ציתך.
לפי שדרך תשמיש להיו'

צלנעה. ר"ל צירכתי אס
אשתך נדה תשימנה

צירכתי ציתך שלא
תתדגל אלה: צניך

כשתילי זיתים. מה זתי'
אין להם הרכזה כך

אין צניך פסול: (ה)
מציון. שהוא שער

השמים. ועוד צזכות
ליון היו פדים ודנים

דכתיב ויהודה וישראל
דנים: צעוב ירושלים.

וסמחת צכל הטוב: (ו)
וראה בנים לבניך.

ולא יצואו לקעט' עצו'
חליה ואז שלום על

ישראל. (תוספו'): צנים
לצניך. ידשו נחלה ואין

אשה זקוקה ליצם אז
שלום צעולם:

קכט (ג) חרשים

האריכו למעניתם.
היא תלם המחרים'

כצחי מענה למד טדה:
(ו) שקדמת שלף

יבש. שקודס טיטלפוהו
ויתלסוהו ממקומו הוא

יצט: (ז) וחצנו. כמו
(ישעי' ת"ע) והציאו

צניך צחולן אייסי"לא
צלע"ז וכן גם חלני

נערת':

ח"א אשתך כגפן צרכות
ס' נ"ז. בניך

כשתלי צרכות סס. הנה
כי כן סיט"ז מ'. יברכך

ה' סס: וראה בנים
כתוצות דף כ"י סיטה ז',

מ"ו. על גבי סיטה ז' י"ח:

* האל"ף בסגול * קמ"ץ בלי אסף * למעניתם ק'

באור ק"ח

בסן צורכתי ציתם וכשהגדל
 מולידים חותם מקיז הצית
 ולחון אל הסמם והנה שרשה
 צתוך הצית וענפים חון
 לצית כן האסם, והמטיל
 הצניס לזתים כי עץ הזתים
 והיו עליו ורוקי' ולחי' כל
 ימות הסנה כן הם יהיו
 צהודם הסונ וצמעטיהם
 הצוונים: (ה) ודא'ה צטונ
 ירושלים, חשר צלומם תלוי
 שלום כל הארץ, ואין צרכה
 לפרטי כי עם צרכ' הכללי,
 וזה ספיים שלום על ישראל:

קכ"ט (א) מנעורי, ד"מ
 מעוד היותי לעם:
(ב) גם, חעס"ל לא יכלו
 לי: **(ג) על בני הרשו**
 חורסים, הטעם הציון
 והספלות ע"ד ותסיתי כהרן
 ביד **(רחצ"ע): למענית,**
 הוא תלם החזקה כנחלי
 מענה למד צקר **(רס"י),**
 וטעם ה"ל נטעם הרבו
 לחזנר: **(ד) ה' לזיק,**
 כהשר צתן טעל לא חתם
 צכטי עמדו עליו לכלותני:
קצץ עזות רשעים כהשר
 יקצן העזות ולא יכלו
 לחרוט על בני, והטעם כי
 הסס יסיר סנלם מעל סכס
 ישראל צכרת תלכותם
(רחצ"ע): (ו) שלף,
 חותם הסולף. **(ז) שלא**
 ובו, כלו' ולא יזכה העצ
 ההוא טיביהם רב ל"כ סימלה
 כסו ממנו הקולר כדרך
 הקולרים, כי יקחו צידם
 תלח כסס טזלים ואח"כ
 וקצרים ווחתכו' **(חצן**
וחייה): וחצנו, כמו חת
 חנוי נערתו **(חויסו"ל)**
 צלע"ז **(רס"י), צ"ל**
 חיסעל"יע צל"ח **(דער**
חבערחרת).

Psalmen 128, 129.

3. Dein Weib, ein traubenreicher Stock,
 An deines Hauses Seite.
 Wie Delbaumsprossen deine Kinder,
 Um deinen Tisch herum.

4. Seht, so wird der Mann gesegnet,
 Der den Ewigen verehrt!

* * *

5. Der Ewige segne dich von Zion aus,
 Daß du Jerusalem im Glückstand sehest
 All dein Leben lang.

6. Und sehest Kinder deiner Kinder,
 Glück über Israel.

129.

Hoffnung des Bedrängten Israel.

1. Stufengesang.

Oft hat man mich gedrängt,
 Von meiner Jugend auf:
 So singe Israel!

2. Oft hat man mich gedrängt,
 Von meiner Jugend auf,
 Jedoch nicht über Macht.

3. Auf meinem Rücken haben sie gepflügt,
 Gezogen ihre langen Furchen.

4. Gerecht ist er, der Ewige!
 Er zerhieb der Frevler Seile.

5. Zu Schanden werden, weichen
 Müssen alle Feinde Zion's,

6. Und sind, wie Gras auf Dächern,
 Das, eh' man's ausrauft, welkt,

7. Rein Schnitter füllet seine Hand,
 Rein Garbenbinder seinen Arm.

רש"י

תהלים קל

וְלֹא אָמְרוּ הַעֲבָדִים
בְּרַב־תְּהִיָּה אֱלֵיכֶם
בְּרַכְנוּ אֶתְכֶם בְּשֵׁם יְהוָה.

קל (ד) כי עמך הסליחה. לא נתת דעות לשלוח לסלוח כמו שכתב (שמות כ"ג) כי לא ישא לפשעכם: למען תודא. על זאת שלא יהא אדם צטוח על סליחת אחר: (ה) קויתי ה' קויתה בפשי. קווי אחר קווי כעין (לעיל כ"ו) קוה אל ה' חזק ויאמן לצד וקוה כעין משומרי' לצקר שומרים לצקר: (ו) נפשי לה' משמרים לבסר. כריכי מן המלפס לנאולה: שמרים לצקר. מלפין וחוזרין ומלפין קז אחר קז. (מלאתי).

קל

תפלה על סליחת העונות.

(ב) שיר המעלות

מִמַּעֲמָקִים קָרָאתִיךָ יְהוָה.
אָדֹנָי שְׁמַעֲהָ בְּקוֹלִי (ג)
תִּהְיֶינָה אַזְנוֹתֶיךָ קְשֻׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנָי.
אִם-עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר--יְהוָה אָדֹנָי (ג)
מִי-יַעֲמֵד.
כִּי-עָמָךְ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּזְרָא. (ד)
קוֹיִתִּי יְהוָה קוֹיִתָּה נַפְשִׁי (ה)
וְלִדְבָרוֹ הוֹחֵלֵתִי.
נַפְשִׁי לְאֲדֹנָי (ו)
מִשְׁמָרִים לְבַקֵּר שׁוֹמְרִים לְבַקֵּר.
יַחַל יִשְׂרָאֵל אֶל-יְהוָה (ז)
כִּי-עַם-יְהוָה הַחֲסֵד
וְהַרְבֵּה עֲמֹ פְדוֹת.
וְהוּא יַפְדֶּה אֶת-יִשְׂרָאֵל (ח)
מִכָּל עֲוֹנוֹתָיו.

* סגול באתנה

ת"א ממעמקים זכרות ח'. י"ח. תענית ג', כ"ח. אם עונות עקידה סער ע"ו. למען תזרא עקידה סער כ"ג. וסער מ"ד. ולדברו עקרים סס. יחל ישראל עקרים מ"ד ס' י"ז וס' מ"ח.

Psalmen 130.

באור קים

וה' ולא חמרו וגו' ולא יזכה שצעת הקלידה חליהם וחמרו העוונות דרך פס לקולרים זרכת ה' יצוה חניכס או זרכנו החלס נשם ה' שהם ז' מינו שחלת שלום לקולרים, והוא משל שיתמעטו חונו ציון בעולם ולא יזכו לבדולה ולזרכת ה' בעולם הוה ולנח, מה סיהים ה'היסך נחומה ישראלית כי יזכו ויתרבו נחיות וזכותות ויזכו באשר הזמנו והנלחי (חנן יחיה), והמר המשורר סיהיו חויצו ציון כחלה החלי' שלא יזכו ולא יחזו הנרות זכותם.

קל (א) שיר המעלות,
 לדעת קלתם יהי' זה
 אחד מסורי דוד שתקנו סקידו עולי צבל אשר לא הסירו עוד מכל עונות' כזכור זכור עזרה ונחמיה.
מבעמקי' מעומקו של לרה קרחתיך ה' אשר מרוס מושך. וגו' עונות תשמר יה, כלומר ואל יעכז כל חטא ועון חת הסלתי, כ"ח עונות תשמור לזכרם מי זה יוכל לעמוד לסניך, כי חין לדיק זחן חסר יעסה עיז ולא יחטא (חזי יחיה). (ד) כי עמך הסליחה, יסו המשוור לעלמו שאין זה תמדת השם ז"ה לשמור עונות לענוס כנמול, חזל עמך הסליחה וטעם כי לחמת. למסך תורח, ירחת רוממות להיות שזמקום גדולות שם ימלא גם מדת טוור וחסדי.
 (ה) קוית' וגו', הנה הסור הזה יסוד לז' חלקים, החלק הא' הוא תפלה והחלק הב' הוא בטחון. קוית' ה', יחס הסעולי כלומר זו תלויה חקותי.
 (ו) נפשי, מיחלת לה'

8. Vorübergeher grüßen nicht,
 „Der Segen Gottes über euch!
 Wir grüßen euch im Namen Gottes.“

130.

Bitte um Sündenvergebung.

1. Stufengesang.

- Aus der Tiefe ruf' ich, Gott! zu dir,
- 2. Ach, Herr, erhöre meine Stimme.
 Laß deine Ohren merken
 Auf mein inbrünstig Fleh'n.
- 3. So du Sünden willst zurechnen,
 Herr! wer kann bestehen?
- 4. Allein, Vergebung steht bei dir,
 Auf daß man dich ehrfürchte.
- * * *
- 5. So hoff' ich denn zum Herrn;
 Es hoffet meine Seele,
 Getrost auf seine Verheißung.
- 6. Erwartet sehnlicher den Herrn,
 Als Wachende den Morgen,
 Den Morgen Wachende erwarten.
- 7. Ach, Israel, vertrau' dem Herrn!
 Denn bei dem Herrn ist Güte,
 Und der Erlösung viel bei ihm.
- 8. Er wird erlösen Israel,
 Von seiner Sünden Schuld.

יחזר מהנלתי ושנים זלילה, יהי' מחינה סנה סיהיו' מיחלום ומלמים לזוקר, וטעם שומרים כחן ענין לפוי כטעם עזי חליך חסמורה (לעיל כ"ט) ומושך אחר עמו, וטעם הכפל חמרו להורות על חזוק הסעולה, ולדעת רע"ס שומרים ח' הוא שם והז' הוא פעל כלומר יותר מאשר השומרים לזוקר שומרים לזקר מיחלת נפשו אל ה'. (ז) והרבה, גם סידמה נמנע זטנע שתוסיף קום, הרצה דרכים לפטור לפדותי (סורנו). (ח) והוא יסדה וגו', כלומר וכמו סידמה מלרות הבוסניות כן יסדה גם מלרות הוספיות סיסלח העונות שעברו ויתן זלס לטור חליו זבל לזנס ויחדש רוח נכון זקרנס.

תהלים קלא קלב קלא

בו ידבר מתומתו וענוותו.

(ב) שיר המעלות לדוד

יְהוָה | לֹא־נָבְהָ לְבִי
 וְלֹא־דָמַו עֵינַי
 וְלֹא־הִלַּכְתִּי | בְּגִדְלֹת
 וּבְנִפְלְאוֹת מִמֶּנִּי :
 אִם־לֹא שׁוֹיִתִּי | וְדוֹמַמְתִּי בַפֶּשֶׁי (3)
 כִּגְמֹל עָלַי אָמוֹ
 כִּגְמֹל עָלַי בַּפֶּשֶׁי :
 יַחַל יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה (2)
 מִעַתָּה וְעַד־עוֹלָם :

רש"י
 קלא (א) ה' לא נבה
 לבי וגו' . לא
 נהגתי סדרה . לא עשיתי
 גדולות תענוגים צנונים
 ונטיעו' כעין שעה
 צני הנני עליך כמי
 שאין לו ידי' ורגלים
 כגולם מוטל לכנוד
 (ס"א"ח) : (ב) שויתי
 ודוממתי . עליך כפטי
 כגמול שהוא נתן עלי
 אמו . גמול יונק שדים :
 כגמול עלי כפטי . כפטי
 צקצני לכנוד כיונק שדי
 אמו :

קלב

תפלה ביום חנוכת הבית שיקים ה' לבני דוד אשר נשבע
לאביהם .

(ב) שיר המעלות

זְכוֹר־יְהוָה לְדוֹד אֶת כָּל־עֲנוּתוֹ :
 אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַיהוָה (3)
 בְּדֹר לְאָבִיר יַעֲקֹב :
 אִם־אֵבֶא בְּאֵהָל בֵּיתִי : (2)
 אִם־אֶעֱלֶה עַל־עַרְשׂ יְצוּעָי :
 אִם־אֶתֶּן שְׁנַת לְעֵינַי לְעַפְעָפִי (7)
 הַבּוֹמֵה :

קלב (א) שיר המעלות
 זכור ה' לדוד את
 כל ענותו . ענוי כפשו
 אשר טרח ועמל למלוא

ת"א זכור ה' לדוד זמרים ס' נ"ג אשר נשבע סס . אם אכוא
סס .

באור הכ

קלא (א) לרוד, זה הסיר
 חמר דוד על עלמא,
 וחמר זה הענין צלה
 המעלות שהם על הגלות
 כלומר כי כמו שהתנהב
 הוא כן יתנהב ישראל בגלות
 צעלות, וזנה ירחס ה'
 עליוהם, כי רס ה' וספל
 ירחם לסינך חמר צתכלית
 המזמור יחל ישראל חל
 ה' (דד"ק). וחולי שנעצור
 זה קנעוהו חת"כ צין
 המעלות כשעלו תצול, ויתכן
 גם שנעת היות הוסיפו
 זה הספוק האחרון חל סיר
 המלך שהיה מסכים עם
 מעמדס עתה. הלכתו,
 פועל עומד כמו קורר
 הלכתו, ואם הוא יולח
 יחמר לני, וזה הלוקן כלל
 ונמחצנה (רחז"ע). וכבר
 דברנו תהורח' הננין הכנז
 צוה הסורס (לעיל ס"ה
 י"ד). ממני, משרתת
 לגדולות ולנסלות והנ"ל,
 וחין לורך לזה גסי תרגס
 הרב ז"ל. (ב) אם לח,
 לשון שנועה בנודע, וזה
 שתרנס הרב ז"ל (ווחהר-
 לך). שויתו, כמו נסתרה
 או שמתו כמו שויתו ה'.
 ודוממתי, מנורת דומס או
 מן דמיון הנ"ל, והנכון
 שהראשון לשון שרוי והשני
 לשון דממה וכתרבוס הרב
 ז"ל: כגמול עליו חמו, כמו
 התנוק שיכמל משדי חמו
 שותחיל מעט להחצונן צענין
 גדלו ומהלך מעט מעט
 ועדיין חינו נסתך על עלמו
 חלח עלי חמו שתזדהו
 ותרכבהו מעט מעט כן
 שמתו נססי והשחקתי חותה
 סלח תסתוך עלי כ"ח על
 דעת הטובים ממני (מדנרי
 דד"ק), והרב חנן יחויח
 חמר וז"ל כגמול כשהי' עליו
 חמו ונחקה ע"כ, וכן
 תרגס הרב: כגמול עלי
 נססי, הטעם כסול ומלת עלי
 כמו צעני (רחז"ע). או
 שער הכתוב כגמול הנזכר צעת שהיה עלי חמו כן היתה תמיד נססי עלי על כלומר חתי: (ג) יחל
 דנר', שים גם חתה תמיד צטחונך רק צו, ובול כל יהנך עליו כגמול עלי חמו, והוא יעזרך מקודם:

Psalmen 131, 132.

131.

Demuth und Genügsamkeit.

1. Stufengesang.

Herr, mein Sinn verstieg sich nie,
 Nie fuhr mein Blick zu hoch;
 In großen mir verhoh'nen Dingen,
 Verlor sich nie mein Tritt.

2. An Stille ließ ich wahrlich meine Seele
 Dem Säugling gleichen, an der Mutter Brust.
 Voll Kindereinfalt war stets mein Gemüth.

* *

3. O Israel, vertrau' dem Herrn!
 Vertrau' ihm jetzt und immer!

132.

Gebet bei der Einweihung des Tempels, daß der
 Herr an den Nachkommen Davids geschehen lasse,
 was er ihrem Ahnherrn zugeschworen.

1. Stufengesang.

Gedenke Herr, an David,
 Sein eifervolles Streben;

2. Wie er dem Ew'gen schwur,
 Gelobte Jakob's Mächtigen:

3. „Ich gehe nicht in meine Hütte,
 Besteige nicht mein Ruhebett,

4. Versage Schlaf dem Auge,
 Den Augenlidern Schlummer,

קלב (א) שיר המעלות, יתכן שחזר משורר אחר זה הסיר צעליה ראשונה אחר שזנה שלמה חת
 הנזית כשעלו לחוב חת תכונתו, והתפלל דרך סיני שיקים ה' לנני דוד חת חסר נשבע לחזוים

רשי

תהלים קלב

עַד-אֲמָצָא מְקוֹם לַיהוָה (ה) **לך מקו': (ה) עד**

מִשְׁכַּנּוֹת לְאֶבֶר יַעֲקֹב:

הַגָּדָה שְׁמֵעֲנוּהָ בְּאֶפְרַתָּה (ו) **אמצא מקום. עד שידע היכן יהיה מקום מקדשו. (מלתי): (ו) שמענוה. הצורה. צארתה. במקום החשוב והמעול' כמו (שמואל א' א'). צן תחו צן לוף אפרתי חשוב אצבינוס. ד"א שמענוה צאפרתה צספר יהושע (ט"ו) שצא מלפרים.**

מִצָּאנֹה בְּשַׁדִּי-יַעֲר:

בְּבוֹאָהָ לְמִשְׁכַּנּוֹתַי (ז) **צכל התחומין הוא אומ' (סס) ועלה הגבול ותאר הגבול וכאן הוא אומר ועלה הגבול אל כתף היצוסי וירושלים כמלאת ירושלים גבוה מכל הארצות והוא דלוי לצית המקדש שנאמר (דברים י"ו) וקמת ועלית אל המקום וגו' מלמד שצית המקדש גבוה מכל ארץ ישראל כך נדרש צשחיתת קדשים: מלכונה צשדי יער. צבזול צנימין שנמשל לחית היער שנאמ' צנימין צאצוטרף (צדאסית מ"ט): (ז) נבואה. שמה למשכנותיו: (י) אל תשב פני משיחך. שלמה צצוא להכנים סס אלת הארון: (יב) ועדותי זו אלמדם. זו אשר אלמדם: (טו) צידה. מזונה:**

בְּשִׁתְחֹוּהָ לַהֲדָם רַגְלָיו:

קוֹמָה יְהוָה לְמִנוּחַתֶּיךָ (ח) **צכל התחומין הוא אומ' (סס) ועלה הגבול ותאר הגבול וכאן הוא אומר ועלה הגבול אל כתף היצוסי וירושלים כמלאת ירושלים גבוה מכל הארצות והוא דלוי לצית המקדש שנאמר (דברים י"ו) וקמת ועלית אל המקום וגו' מלמד שצית המקדש גבוה מכל ארץ ישראל כך נדרש צשחיתת קדשים: מלכונה צשדי יער. צבזול צנימין שנמשל לחית היער שנאמ' צנימין צאצוטרף (צדאסית מ"ט): (ז) נבואה. שמה למשכנותיו: (י) אל תשב פני משיחך. שלמה צצוא להכנים סס אלת הארון: (יב) ועדותי זו אלמדם. זו אשר אלמדם: (טו) צידה. מזונה:**

אֲתָה וְאֶרְוֹן עֵזֶךָ:

בְּהִנְיָךְ יִלְכְּשׁוּ-צֶדֶק וַיְחַסְדֶּיךָ יִרְנְנוּ: (ט) **צכל התחומין הוא אומ' (סס) ועלה הגבול ותאר הגבול וכאן הוא אומר ועלה הגבול אל כתף היצוסי וירושלים כמלאת ירושלים גבוה מכל הארצות והוא דלוי לצית המקדש שנאמר (דברים י"ו) וקמת ועלית אל המקום וגו' מלמד שצית המקדש גבוה מכל ארץ ישראל כך נדרש צשחיתת קדשים: מלכונה צשדי יער. צבזול צנימין שנמשל לחית היער שנאמ' צנימין צאצוטרף (צדאסית מ"ט): (ז) נבואה. שמה למשכנותיו: (י) אל תשב פני משיחך. שלמה צצוא להכנים סס אלת הארון: (יב) ועדותי זו אלמדם. זו אשר אלמדם: (טו) צידה. מזונה:**

בְּעֵבֶר דָּוִד עֲבָדֶךָ (י) **צכל התחומין הוא אומ' (סס) ועלה הגבול ותאר הגבול וכאן הוא אומר ועלה הגבול אל כתף היצוסי וירושלים כמלאת ירושלים גבוה מכל הארצות והוא דלוי לצית המקדש שנאמר (דברים י"ו) וקמת ועלית אל המקום וגו' מלמד שצית המקדש גבוה מכל ארץ ישראל כך נדרש צשחיתת קדשים: מלכונה צשדי יער. צבזול צנימין שנמשל לחית היער שנאמ' צנימין צאצוטרף (צדאסית מ"ט): (ז) נבואה. שמה למשכנותיו: (י) אל תשב פני משיחך. שלמה צצוא להכנים סס אלת הארון: (יב) ועדותי זו אלמדם. זו אשר אלמדם: (טו) צידה. מזונה:**

אֶל-תָּשָׁב פְּנֵי מִשִּׁיחֶךָ:

בְּשִׁבְעֵי-יְהוָה | לְדָוִד אֲמַתְּ (יא) **צכל התחומין הוא אומ' (סס) ועלה הגבול ותאר הגבול וכאן הוא אומר ועלה הגבול אל כתף היצוסי וירושלים כמלאת ירושלים גבוה מכל הארצות והוא דלוי לצית המקדש שנאמר (דברים י"ו) וקמת ועלית אל המקום וגו' מלמד שצית המקדש גבוה מכל ארץ ישראל כך נדרש צשחיתת קדשים: מלכונה צשדי יער. צבזול צנימין שנמשל לחית היער שנאמ' צנימין צאצוטרף (צדאסית מ"ט): (ז) נבואה. שמה למשכנותיו: (י) אל תשב פני משיחך. שלמה צצוא להכנים סס אלת הארון: (יב) ועדותי זו אלמדם. זו אשר אלמדם: (טו) צידה. מזונה:**

לֹא-יָשׁוּב מִמֶּנָּה

מִפְּרֵי בְמִנְהָ אִשִּׁית לְכַסְאֶלְךָ:

אִם-יִשְׁמְרוּ בְנֵיךָ | בְּרִיתִי (יב) **צכל התחומין הוא אומ' (סס) ועלה הגבול ותאר הגבול וכאן הוא אומר ועלה הגבול אל כתף היצוסי וירושלים כמלאת ירושלים גבוה מכל הארצות והוא דלוי לצית המקדש שנאמר (דברים י"ו) וקמת ועלית אל המקום וגו' מלמד שצית המקדש גבוה מכל ארץ ישראל כך נדרש צשחיתת קדשים: מלכונה צשדי יער. צבזול צנימין שנמשל לחית היער שנאמ' צנימין צאצוטרף (צדאסית מ"ט): (ז) נבואה. שמה למשכנותיו: (י) אל תשב פני משיחך. שלמה צצוא להכנים סס אלת הארון: (יב) ועדותי זו אלמדם. זו אשר אלמדם: (טו) צידה. מזונה:**

וְעֵדוֹתַי זֹו אֶלְמַדִּם:

גַּם-בְּנֵיהֶם עַד־יַעֲד־יִשְׁכּוּ לְכַסְאֶלְךָ:

כִּי-יִבְחַר יְהוָה בְּצִיּוֹן אֹהֶל לְמוֹשֵׁב לוֹ: (יג) **צכל התחומין הוא אומ' (סס) ועלה הגבול ותאר הגבול וכאן הוא אומר ועלה הגבול אל כתף היצוסי וירושלים כמלאת ירושלים גבוה מכל הארצות והוא דלוי לצית המקדש שנאמר (דברים י"ו) וקמת ועלית אל המקום וגו' מלמד שצית המקדש גבוה מכל ארץ ישראל כך נדרש צשחיתת קדשים: מלכונה צשדי יער. צבזול צנימין שנמשל לחית היער שנאמ' צנימין צאצוטרף (צדאסית מ"ט): (ז) נבואה. שמה למשכנותיו: (י) אל תשב פני משיחך. שלמה צצוא להכנים סס אלת הארון: (יב) ועדותי זו אלמדם. זו אשר אלמדם: (טו) צידה. מזונה:**

זֹאת-מִנוּחַתִּי עַד־יַעֲד **צכל התחומין הוא אומ' (סס) ועלה הגבול ותאר הגבול וכאן הוא אומר ועלה הגבול אל כתף היצוסי וירושלים כמלאת ירושלים גבוה מכל הארצות והוא דלוי לצית המקדש שנאמר (דברים י"ו) וקמת ועלית אל המקום וגו' מלמד שצית המקדש גבוה מכל ארץ ישראל כך נדרש צשחיתת קדשים: מלכונה צשדי יער. צבזול צנימין שנמשל לחית היער שנאמ' צנימין צאצוטרף (צדאסית מ"ט): (ז) נבואה. שמה למשכנותיו: (י) אל תשב פני משיחך. שלמה צצוא להכנים סס אלת הארון: (יב) ועדותי זו אלמדם. זו אשר אלמדם: (טו) צידה. מזונה:**

פֹּה אֲשָׁב כִּי-אוֹתֶיךָ:

צִידָה בְּרַךְ אֶבְרָךְ (טו) **צכל התחומין הוא אומ' (סס) ועלה הגבול ותאר הגבול וכאן הוא אומר ועלה הגבול אל כתף היצוסי וירושלים כמלאת ירושלים גבוה מכל הארצות והוא דלוי לצית המקדש שנאמר (דברים י"ו) וקמת ועלית אל המקום וגו' מלמד שצית המקדש גבוה מכל ארץ ישראל כך נדרש צשחיתת קדשים: מלכונה צשדי יער. צבזול צנימין שנמשל לחית היער שנאמ' צנימין צאצוטרף (צדאסית מ"ט): (ז) נבואה. שמה למשכנותיו: (י) אל תשב פני משיחך. שלמה צצוא להכנים סס אלת הארון: (יב) ועדותי זו אלמדם. זו אשר אלמדם: (טו) צידה. מזונה:**

אֲבִיוֹנִיָּה אֲשַׁבֵּיעַ לָחֶם:

וְכִהְנִיָּה אֶלְבִּישׁ יִשַׁע (טז) **צכל התחומין הוא אומ' (סס) ועלה הגבול ותאר הגבול וכאן הוא אומר ועלה הגבול אל כתף היצוסי וירושלים כמלאת ירושלים גבוה מכל הארצות והוא דלוי לצית המקדש שנאמר (דברים י"ו) וקמת ועלית אל המקום וגו' מלמד שצית המקדש גבוה מכל ארץ ישראל כך נדרש צשחיתת קדשים: מלכונה צשדי יער. צבזול צנימין שנמשל לחית היער שנאמ' צנימין צאצוטרף (צדאסית מ"ט): (ז) נבואה. שמה למשכנותיו: (י) אל תשב פני משיחך. שלמה צצוא להכנים סס אלת הארון: (יב) ועדותי זו אלמדם. זו אשר אלמדם: (טו) צידה. מזונה:**

וַיְחַסְדֶּיךָ רַגְלֵי יִרְנְנוּ:

* בלי י שתהיה במקום ה' השרשית **צכל התחומין הוא אומ' (סס) ועלה הגבול ותאר הגבול וכאן הוא אומר ועלה הגבול אל כתף היצוסי וירושלים כמלאת ירושלים גבוה מכל הארצות והוא דלוי לצית המקדש שנאמר (דברים י"ו) וקמת ועלית אל המקום וגו' מלמד שצית המקדש גבוה מכל ארץ ישראל כך נדרש צשחיתת קדשים: מלכונה צשדי יער. צבזול צנימין שנמשל לחית היער שנאמ' צנימין צאצוטרף (צדאסית מ"ט): (ז) נבואה. שמה למשכנותיו: (י) אל תשב פני משיחך. שלמה צצוא להכנים סס אלת הארון: (יב) ועדותי זו אלמדם. זו אשר אלמדם: (טו) צידה. מזונה:**

ת"א עד אמצא זנחיס
סס. הגה שמענוה
זנחיס סס. מצאנוה
בשדי סס. כי בהר עקידה
סער כ"ו. מנחות פ"י ע"ו. נדה י' ע"ו. זאת מנוחתו זנחיס י"ד. קי"ט. עקידה סער כ"ד כל המזמור:

צכל התחומין הוא אומ' (סס) ועלה הגבול ותאר הגבול וכאן הוא אומר ועלה הגבול אל כתף היצוסי וירושלים כמלאת ירושלים גבוה מכל הארצות והוא דלוי לצית המקדש שנאמר (דברים י"ו) וקמת ועלית אל המקום וגו' מלמד שצית המקדש גבוה מכל ארץ ישראל כך נדרש צשחיתת קדשים: מלכונה צשדי יער. צבזול צנימין שנמשל לחית היער שנאמ' צנימין צאצוטרף (צדאסית מ"ט): (ז) נבואה. שמה למשכנותיו: (י) אל תשב פני משיחך. שלמה צצוא להכנים סס אלת הארון: (יב) ועדותי זו אלמדם. זו אשר אלמדם: (טו) צידה. מזונה:

Psalmen 132.

באור קבא

ע"י נתן הנניח כאשר נקט
 לזכות בית לשם ה', ונעזר
 נטחוננו זאל חמת סיקים
 חת דצרו, יזכור נשמחת
 לזו חת הסוצעה הזחת
 וחח העוז חסר לזו ה'
 ליעקב ולעירו חסר זחר
 זה, וזסייס ח"כ ננרכה
 נזוחית: ענורתו, ענוי
 נפשו חסר טוח ועמל למזוח
 לך מקיס (רס"י) וכתרגום
 הרז ז"ל: (ד) שנת,
 מוכרת ונלתי סמוך: (ו)
 חנה וכו', הנה ס' הכהוז
 הזו סתום מחו, וכל
 חמסרטיס והמעתיקיס
 נדחקו ונלחו למזוח זו
 מענה נכונה. לדעת קלתס
 יהי' אפרת סס מחו סהו'
 כולל ירוסלים וזית לחס
 סה"י מסלך שלס' ימוס מסס
 לירוסלים, וסדי יער יהיה
 סס כנוי להר הזית. ויהי'
 טעס הכתוז חחר כל ענותו
 שלח זכה דוד לזנות חת
 הזות, הנה שמענו עתה
 זימו זנו סהיח, ר"ל סכונת
 הכנוד זחפרת' ונסדי יער,
 ולדעת חחריס חפרת כולל
 טולה ונוז ונצטון, וסדי
 יער הוא קרית יערוס,
 חחר הכתוז הנה זימיס
 הרחשוניס שמענוה
 זמקומות שונות זחפרת,
 ומלחונס חחרו כן זקרית
 יערוס, ולא היה מקוס
 קצוע למסכן כנודו, חצל
 עתה נזוחה למסכנותיו
 חסר זחר זו ונשתחווה
 להדוס דגליו הקצועה,
 וזה טעס קומה ה'
 למנוחתך, סהמקוס הזו
 יהיה לשס כנודך מנוחה
 תמידית לח כהרחשונה.
 ולדעת הרס"מ יהיה טעס
 חפרת כתשמעו, חחר הנה

5. Bis ich dem Em'gen einen Sitz gefunden,
Der Allmacht Jakob's eine Residenz!"
6. Nun hörten wir davon zu Efrath,
Und fanden sie im Felde Saar.
7. So laßt uns geh'n in seine Wohnung,
Anbeten dort zu seiner Füße Schemel!
8. Zersch' ein, o Herr, in deinen Ruhesitz,
Du, und die Lade deiner Herrlichkeit.
9. Laß Tugend deine Priester kleiden;
Laß deine Heiligen frohlocken,
10. Um deines Knechtes David willen,
Berweig're nicht, was dein Gesalbter fleht.
11. Der Herr schwur David Wahrheit zu,
Er wendet sich von Wahrheit nie,
„Ich setz' auf deinen Thron dir Leibesfrucht.
12. Wenn deine Söhne halten meinen Bund,
Das Zeugniß meines Unterrichts;
So laß ich ihre Enkel noch
Auf deinem Throne sitzen ewig.“ -
13. Ja, Zion hat der Ew'ge sich erkoren,
Beliebt zu seiner Residenz.
14. „Das ist mein Ruhesitz auf ewig!
Hier thron' ich, hier gefällt mir's wohl!
15. Ich segne dieser Gegend Nahrung;
Den Armen geb' ich Brod's die Fülle;
16. Mit Heil bekleid' ich ihre Priester,
Daß ihre Heiligen frohlocken.

עתה זח חליוו השמועה זעירנו זחפרת, (חולי סהמסורר הו' חפרתו) מהזית החדס הנזנה למסכנות
 חזיר יעקב, גס מלחונה זחמת, זסדי יער זהו ירוסלים חו הר הזית לכן נזוחה וכו': (ח) קומה
 וכו', דמיון חלו שלסה הכתוזיס הזחיס חחר שלמה ג"כ זסוף תפלתו המסוחרה (דס"י ו"ז ו')
 זסנוי לסון מעט, כי סס נחמרו ע"ד הנדה סשוטית וכחן נמללו ע"ד סיני: (ט) כהניך ילצטו
 לדק, טעס לחמור על הכהניס זנודו לדק, כי סס מוויס חת התורה וסופטי ישראל (רחז"ע): (י)
 אל הסז סני מסיחך, כי חס ולא מה סהתפלל לך שלמה זכלות המלחכה. וזזה הוא בחילו כפל
 המסורר ע'מרו כחן כל חותה התפלה, ונראה ג"כ למה כיון לשמס זחותו הלסון ששמס זו המלך:
 (יא) אמת, לדעת הרד"ק הוא לסון קיוס כלומר נשזע לו קיוס ממלכתו כדכתיב ונחמן זיתך
 וממלכתך עד עולם: ממנה, מן הסביעה חו מן החמת וכתרגום הרז: (יב) זו חלמדס, זו חסר
 חלמדס (רס"י): (יג) כי וכו', חחר סזכר ההנטיה למלך זכר נ"כ סהנטיה לעור המלוכה סתהו'

רשי

תהלים קלג קלד

(יח) שם | אֶצְמִיחַ קֶרֶן לְדָוִד
עֲרֹכְתִי זֶר לְמִשְׁיחִי:

(יח) אֲוִיבִיו אֲבִישׁ בְּשֵׁת וְעֲלִיו יִצְיִן בְּזָרוֹ:

(יח) יציץ. יאיר כמו וכוללים כעין נחוטת (יחזקאל א')

קלג (א) שיר ונו'. הכה מה טוב ומה נעים שנת אחים גם יחד. כשישז הקצ"ה צצית הצחורה עם ישראל הקרוין אחים ודעים ויהיה גם הוא יחד עמהם: (ב) בשמן הטוב. שנתשח צו אהרן הכהן: שירוד. מראשו אל זקנו אל פי ראש הבתונה שלו שהזקן שוכח ע"פ הבתונה כן נעים טל חרמון הגזזה אל הדרי ליון והטל יורד מחרמון להדרי ליון כשם שמן המשחה לבדולה כך הר ליון לתפארת ולכבוד לישראל בשם שמן הטוב כן טל חרמון כזה כן זה כמו והיה כעס ככהן (ישעי' כ"ד). ורצותינו דרשו שנת אחים משה ואהרן לענין מעילה צשמן המשח' צמסכת הודיות כל המזמור אלל יש צצרי תורה וקצל' משל ומלילה וצצרי חכמים וחידותם ועיקר שיר המעלו' על צית המקדש כאמר:

קלג

תהלת האחונה והשלום.

(ב) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד

הִנֵּה מֵה־טוֹב וּמֵה־נְעִים
שָׁבַת אֲחִים גַּם־יַחַד:

(ג) בְּשֶׁמֶן הַטוֹב | עַל־הָרֹאשׁ
יָרַד עַל־הַזָּקֵן זָקֵן־אֲהָרֹן
שִׁירָד עַל־פִּי מִדוֹתָיו:

(ג) כַּטֵּל חֶרְמוֹן שִׁירָד עַל־הַרְרֵי צִיּוֹן
כִּי שָׁם | צִוְּהָ יְהוָה אֶת־הַבְּרָכָה
אֲחִים עַד־הָעוֹלָם.

קלד

שיר הלויים בהיותם על משמרתם.

(ב) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת

הִנֵּה | בָּרַכּוּ אֶת־יְהוָה כָּל־עַבְדֵי יְהוָה
הָעֹמְדִים בְּבֵית־יְהוָה בַּלֵּילוֹת.

(ג) שְׁאוּ־יְדַכֶּם קֹדֶשׁ וּבָרַכּוּ אֶת־יְהוָה.
(ג) יְבָרְכֶךָ יְהוָה מִצִּיּוֹן
עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ.

ח"א בשמן הטוב, כטל חרמון סניסס הודיות כריתות סס. הנה ברכו סוטה ז', ל"ט. העמדים מנחות י"ג ק"ו. שאו ידוכם סוטה ז', ל"ח. יברכך סוטה דף ז"ע.

* חסר י' הרצ"ס

באור קכב

Psalmen 133, 134.

צלוס כל הימים בכל מיני
 השלימות, וילטרף עתה עם
 הלחת המלך להיותה עקר
 הסיר ולתת כבוד למלכות
 וטעם כי לחמת וכפרגום
 הרב: (יד) זאת ובר', עם
 סוף הסיר כלו מחמר הטס
 ג"ה: (טו) צידה, מזונות.
 אביבניה. חפילו חזיונה
 חשניע לחם, כל כך תהי'
 זרבה צמזונה: (טז) וכהניה
 חלזים יטע, נבד כהניק ילנשו
 לרק שנתפלים, כי הלוק
 יתסוך חחריו השלוס
 והתשועה: (יז) שם, נס
 זה אחד מתעלות העיר
 הזחת, כי טס חלמית קרן
 לדוד כי מליון ישלח מער
 עונו לרדות נקרב חריוני.
 ערכתי נר, משל ההלחה:
 (יח) יציין, יסרה, ורס"י
 סירשו ל' נלווי (גלחנן)
 גל"ח, ולדעת הרד"ק הוא
 מלסון לין בקודש, והנזחר
 יצחר:

- 17. Hier laß ich David's Glückshorn wachsen ;
 Hell leuchten des Gesalbten Lampe.
- 18. Mit Schmach bekleid' ich seine Feinde ;
 Auf seinem Har' blüh' sein Diadem."

133.

Lob der Eintracht und Friedfertigkeit.

1. Stufengesang David's.

Sieh', wie fein, wie lieblich ist es,
 Wenn in Eintracht Brüder leben!

- 2. Wie vom Haupte köstlich Salböl
 Fleuget in den Bart herab,
 Ahron's ehrenhaften Bart,
 Wallend auf des Kleides Borte;
- 3. Wie auf Chermou Morgenthau,
 Thau auf Zion's Berge träufelt.
 Dort befiehlt der Ewig' Segen,
 Lebensfreude hin, auf ewig.

134.

Wachlied der Leviten.

1. Stufengesang.

Benedeiet dem Herrn,
 Alle Knechte des Herrn,
 Die ihr des Nachts in seinem Hause dient!

- 2. Erhebt gen Heiligthum die Hände,
 Und benedeiet dem Herrn.
- 3. Dich segne von Zion aus der Herr,
 Der Himmel schuf und Erde.

קלג (א) מה טוב ובר',
 ת"י הח כמה טוב
 וכמה נסים למיתב ליון
 וירושלים כתרין אחין זרם
 כחדה ונראה טעם הסיר על
 עולי רבליס הנאים להקריב
 במקדש, והיו ממלחים כל
 העיר ליון מלודת דוד אשר
 טס היכל ה' ואשר הוא
 זבוצה הבה, ונעצור שהיו
 רבים מאוד היו מתפשטים
 ג"כ וממלחים כל העיר
 ירושלים שהיתה צמודה הבה,
 והיו דרים טס זחלים
 זרחות וצוקים, וחולי
 שהיו נס לניס מחון לעיר
 נבד החומה, וע"ז אמר מה
 טוב ומה נעים שנת חלר
 החאים בני ישראל יחד

צבני צלוס ונחת כחוכמים וריעים תמימים, והוסף לחמר שידמה דירת העם הזה מבוצה הבה עד
 עומק התחתון לשמן הטוב הוא שמן המשחה היורד מן ראש המטוח אל זקנו, ומטס תוך סערת הזקן
 עד חלי הנוף: (ב) כשמן נפתח ה"ח הידועה צהיות הכוונה על השמן הידוע הוא שמן המשחה,
 והזכיר חסרן כי הוא היה ראש המטוחים (מדברי ראז"ע): ש"יורד, מוסב על הזקן שהוא מהודר
 צמערות עד ש"יורד על הצנדים: מרות', מענין מדו צד, ופי הצנדי הוא צית הלואר (מדברי רד"ק)
 וכפרגום הרב ז"ל: (ג) כשל חרמון וכו', הנה הר חרמון רחוק מאוד מהבדרי ליון, ולכן אמר רבי
 אלופי ומיודעי מ"ה ילחק הלוי נ"י שטורו מענין הכוכר (דברים ד' מ"ח) עד הר שיחון הוא חרמון,
 כי טס צקלה לטונית מזרחית לח"י ימלאו הררים רבים וצתוכס הררי שיחון ובצוה מעל בצוה עלויהם
 הבה חרמון, ויהי' ח"כ המשל הצ' מעין הרחוק, כי כתר השמן הטוב יורד מן הרחש על הזקן,
 וכמו על חרמון ש"יורד על הררי שיחון תחתיו, כן שנת בני ישראל יחדיו מראש הבה עד תחתית הבה-
 חמנס חין לורך לזה, חנל הטעם כפסוסו, כי צעת סרוח לטונית מזרחית מנסב צח"י יטח החדים

תהלים קלח

קלה

שיר תהלה לאלהים ויספר הנפלאות הגדולות אשר הפליא לעשות עם עמו הנבחר.

(א) הַלְלוּהָ

הַלְלוּ אֶת שֵׁם יְהוָה

הַלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה.

שֹׁעֲמַדִּים בְּבַיִת יְהוָה (3)

בְּחַצְרוֹת בַּיִת אֱלֹהֵינוּ

הַלְלוּ-יָהּ כִּי-טוֹב יְהוָה (2)

זָמְרוּ לְשִׁמּוֹ כִּי נְעִים:

כִּי-יַעֲקֹב בָּחַר לֹו יְהוָה יִשְׂרָאֵל (7)

לְסַגְלָתוֹ:

כִּי אֲנִי יָדַעְתִּי כִּי-גָדוֹל יְהוָה (ה)

וְאֲדַגִּינוּ מִכָּל-אֱלֹהִים:

כָּל אֲשֶׁר-חָפֵץ יְהוָה עָשָׂה (ו)

בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ בַּיַּמִּים וּכְלֵ-תְהוֹמוֹת:

מִעֲלֵה נְשָׂאִים מִקְצֵה הָאָרֶץ (ז)

בְּרִקִּים לְמַטֵּר עָשָׂה

מוֹצֵא רוּחַ מֵאוֹצְרוֹתָיו:

שֶׁהִכָּה בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם (ח)

מֵאָדָם עַד-בְּהֵמָה:

שָׁלַח אֶת-אֲתוֹת וּמִפְתֵּימָם (ט)

בְּתוֹכֵי מִצְרַיִם

בְּפִרְעֹה וּבְכָל-עַבְדָּיו:

*אל"ף געה והמסדת עליו כל לשון אדרות עם זוכ"ל לא מפיק אלף גד מן שצעה וזה אחד מהם.

רש"י

קלה (א) הללויה

הללו את שם

ה' ונר'. (2) ברקים למטר עשה. הם

זהרודי הרקיע המנדיקי ומאירי לפני המטר

סקורין אסלר"ש זלע"ז: מולא. לשון מליאה

כלומר אולרות תקן לרוח ושם הם מלוי' לו לשלחם צמסלחתו:

(3) בתוככי. כמו צתוך:

באור

הרבים המתקבלים נראה הרי חרמון שהם נקלה

הלזנון וזוחם אל הכרי ליון ושם יגדו נחגלי על

וידמה להם עליו הרגלים, הצהים ג"כ מקלה הגבול

להרחות צירושלים ויהי טעם המשל הא' על עולם

הרצוי צענון התפסעות מקום המנוחה, וטעם

המשל השני צענון רחוק הדגך סינחו חליה. וי"ת טעם המשל הצ' ג"כ

על עולם הרצוי זלזד, ושטור הכתוב לחמד סקרון

האנשים הרבים האלה זהר ליון יראה כחילו יזוח על

חרמון עתה ויגד על הכרי ליון. ולדעת הרצ"ע במל

ישנת אחר עמו, כטל הרמון וכטל שיוגד על הכרי ליון,

וכן נראה דעת הרב"ת והצוחר יזח: כי שם ונר', נתינת הטעם על חמרו מה

טוב ומה נעים שנת אחיס גם יחד, כי שם צמקום

סיסנו צסלוה וצחחום וריעות שם ליה ה' את

הצרכה בכל מעסה ודוהס חזל צמקום המחלוקת

וסרוד הלצרות חון הצרכה מלויה. וחמד המסורר

ת"א הללו ונר' סוט' ז' ל"ט. מנילה ח' ד' שעמדים ססחיס ו' קי"ו. כי יעקב שם קי"ח.

Psalmen 135.

באור קב

135.

Loblied auf Gott, und Schilderung der für das aus-ermählte Volk ausgeführten Wunderthaten.

1. Halleluja!

Lobt den Namen des Herrn!
Lobt, ihr Knechte des Herrn,

2. Die ihr dient im Hause des Herrn,
Im Vorhof' auf'res Gottes Tempels.

3. Lobet Gott, denn er ist freundlich,
Laßt ihm ertönen, er ist liebreich!

4. Er hat Jakob sich erkoren,
Zu seinem Eigenthume, Israel.

5. Dieß weiß ich: größer ist der Ewige,
Unser Gott, denn alle Götterwesen;

6. Er schafft, was ihm wohlgefällt,
Im Himmel und auf Erden,
Im Meer und allen Tiefen;

7. Führt Wolken herauf vom Ende der Erde;
Schafft zum Regen Blitze;
Entläßt aus seiner Verwahrung den Wind;

8. Er schlug Mizrajim's Erstgeburt
Von Menschen und vom Viehe:

9. Gieß über dich, Mizrajim!
Zeichen aus und Wunder,
An Pharao und seinen Dienern.

חלה על ציון עיר הקודש
כי הוא עיר ואם ישראל
ליחד לצבות שניו ישראל
ליראה את ה' מלכס
וגוהלם ולדקקם צו, ועי' ז'
יתאחדו גם ציניסם זקשר
חמין וחוק כאשר הוה
צומו דוד ושלמה, ולהוסך
צומו ירבעם כשלה להסניד
הלצבות צוה שלה ועלו עוד
אל ירושלים כמזכר צנתו צ:
חיים, נעימים וטובים
ונתרגום הרצ ז"ל:

קלר (א) הגה זרכו וכו'
הנכון צוה הסיר
החחרון מסיני המעלות כי
כאשר צאו עולי הרגלים
עד שערו המקדש חמרו
כזה אל הכהנים אתם ענדי
ה' העומדים צצית ה' חף
צלילות שהו ידוכס אל
הקודש וזרכו את ה' צשמנו
על כל הגמול שנמל לנו
צהלחת הדוך וכיוצא צו
והס הסיצו לכל אחד יצרכך
ה' וכו', ע"ד הכתוב צמ"ח
(לעיל קו"ח) צרוך הצח
צסס ה' וכו': (ב) יברכך
ה' מליון, כי סס הכבוד,
וטעם עושה שמים וארץ,
לחמו חף כי שהוא חלבים
ומלך כל העולם בלו, הנה
הוא אל ישראל ומלכס
צפרט וכמו שהענו ע"ז
צמזמו' כ"ד (עיין סס):

קלה (א) הללויה, נראה
תקונו לסיר צמקודס,
והוא מורכב מסוקים
הנמלטים כנר צמזמורים
חחרים, וכן הסיר אשר נתן
דוד צרהש להודות לה' צוד
חסף ואחיו (ד"י ח' ע"ו)
מורכב משני מזמורי תהלים
כאשר צנר הערנו צמקודס
חחר: (ב) שעומדים צצית
ה', הם הכהנים ושעומדים
צחצרות חלבינו הם ישראל
שהיו מתפללים צעורה
לכולכס חני חומר הללויה

(מהנ"ל): (ז) נשיאים הם העננים נקראו כן לפי שהם עולים מן הארץ ומתנשאים למעלה: מקצה הארץ, מקלה היוטה שהיא היא כי מה שהם עולים, ואח"כ חמרו צדקים למטר עשה שהוא עושה פלא גדול שעושה צדקים עם המטר והצדקים הם והמי' חונם מכנין את האש, ואחר מולח רוח מחולרותיו שהרוח מרחפת ודוחפת את המטר אל הפחה אשר הולכת סס, ואחר מחולרותיו לפי ששלים היסודות צרהית לעין והרוח חיונה צרהית כמו הדנר הנתון צחולרי, ופי' מולח כי קודם שמרחפת חין מרנוסין צה

תהלים קלה

רשי"י

(י) שְׁהַכֹּה גוֹיִם רַבִּים
 וְהוֹרֵג מְלָכִים עֲצוּמִים:
 (יא) לְסִיחוֹן | מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי
 וְלַעֲזֹג מֶלֶךְ הַבְּשָׁן
 וְלִכְלֹל מִמְּלָכוֹת כְּנָעַן.
 (יב) וְנָתַן אֶרְצָם נַחֲלָה
 נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ.
 (יג) יְהוָה שֹׁמֵר לְעוֹלָם
 יְהוָה זְכָרָה לְדֶרֶךְ-וְדָר.
 (יד) כִּי-יִדִין יְהוָה עַמּוֹ וְעַל-עֲבָדָיו
 יִתְנַחֵם.

(יג) ה' שמך לעולם. צבולתך וצמתתלתך, אז כן הוא גם עתה ויכולת צידך לדון ולנקום נקמתינו: (יד) כי ידן ה' עמו ישפט משפטו מאויזיהם: יתנחם. (יתעבב): (יז) אף אין יש רוח בפיהם. גם הרוח אין צפיהם לפילו כזהמה זו כל סכן שלא ידברו כאלים ומאחר שאין צהם רוח אין לרין לפרט רוח החוטם. אף זה פתח, ואף להם ולא ידיחון קמץ (סל"ח) (מלאתי): (כ) יראי ה'. אלו הנדים:

(טו) עֲצַבֵי הַגּוֹיִם כָּסוּ וְזָהַב
 מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם.
 (טז) פֶּה לָהֶם וְלֹא יִדְבְּרוּ
 עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ.
 (יז) אֲזַנַּיִם קָהֶם וְלֹא יִאֲזִינוּ
 אֵף אֵין-יִשְׁרֹוח בְּפִיהֶם:
 (יח) כַּמֹּזְהֶם יִהְיוּ עֹשֵׂיהֶם
 כַּל-אֲשֶׁר-בָּטַח בָּהֶם.
 (יט) בַּיִת יִשְׂרָאֵל בָּרְכוּ אֶת-יְהוָה
 בַּיִת אֶהְרֹן בָּרְכוּ אֶת-יְהוָה.
 (כ) בַּיִת הַלְוִי בָרְכוּ אֶת-יְהוָה
 יְרֵאֵי יְהוָה בָּרְכוּ אֶת-יְהוָה.
 (כא) בָּרוּךְ יְהוָה | מִצִּיּוֹן
 שֹׁכֵן יְרוּשָׁלַם הַלְלוּ-יָהּ.

היא בית אהרן שנועות ח' ב' ודף י"ד: בית הלוי סס. ברוך ה' סיכה ז' ל"ט.

* קמץ בלא אס"ף

באור קכג

Psalmen 135.

ונשמחת מרגישון זה הרי
 הוא כחילו הוליה עתה
 צעה הרחוקה (הנ"ל):
 (ח) שהכה זכריו מלרים,
 הזכיר מכת הזכורים נסרע
 כי על ידה ילחו ואלו כ'
 חמר שלח חותות
 ומוסתים, והוא כלל לשאר
 המכות (הנ"ל): (יא)
 לסיחון, טעם הלמ"ד נטעם
 הרבו לחזקו, חר שהוא
 למ"ד הפרטי כאשר העיר
 הרמזת"ן ז"ל בהקדמתו
 לספר נת"ה: (יג) ה'
 שמך לעולם, ו"ל חלה
 הנפלאות שעשית עם ישראל
 יהיה שמך לעולם וזכרך
 לדור ודור (מהנ"ל), ויהיה
 חס כן תינת שמך וזכרך
 נוסחי המחמר ותינת לעולם
 ולדור ודור הנשואים, וכן
 חרנס הרב ז"ל, ותכן עוד
 טעם הכתוב נטעם זה שמי
 לעולם וזה זכרו לדור דור,
 כלומר שמך הוא יהיה
 לעולם וזכרך הוא יהיה
 לדור דור ועיין בהצור סס
 להרמזת"ן ז"ל: (יד) אף
 חין יש רוח צפ"הם, הרוח
 הנכנס צפה יחי' ויעמוד זה
 הרוח כלל ונלחתו מהלכ
 ולא צפה, על כן חמר
 צפיהם (הראצ"ע), וטעם
 אף חסילו, כלומר חין
 צריך לומר שלח ידברו,
 חלה חין יש הצל צפיהם
 (הרד"ק), ודלעיל (קט"ו)
 אף להם ולא ירחוק לטוב
 חוטם, והסימן שני חסין
 ולא ירחוק אחד: (טו)
 בית ישראל, ודלעיל ישראל
 לנד, והסימן אחד צלי
 צ"ת: (כ) בית הלוי,
 ודלעיל לה מנה כי חס
 שלשם, ישראל, צית חסרן,
 וירחי ה', והסימן שלש
 קודם לחצו: יראי ה',
 שגבל עם עם: ברכו את
 ה', וחת היא הנכבד:
 (כא) ברוך ה' מליון כי
 סס ישכון הכבוד צירושלים
 ומסס תלח הודאה לכל
 סירחורו ויזכורו:

10. Er, der große Völker schlug,
 Erlegte mächt'ge Könige;
 11. Der Amoriter König, Sichon,
 Og, den König Baschan's,
 Und alle Reiche Kanaan's;
 12. „Und gab ihr Land ein zum Besitz,
 Seinem Volke Israel.“
 13. Herr, dein Name währet ewig,
 Für und für dein Ruhm!
 14. „Der Herr schafft seinem Volke Recht,
 Nimmt sich wieder seiner Diener an.“
 15. Der Heiden Götzen, golden, silbern,
 Sind der Menschenhände Arbeit;
 16. Haben Mäuler, reden nicht;
 Haben Augen, sehen nicht,
 17. Haben Ohren, hören nicht,
 Auch webt kein Hauch in ihrem Munde.
 18. Die solche machen, sind wie sie,
 Die auf sie hoffen, alle so.
 19. „Ihr, vom Hause Israel's,
 Benedeiet dem Herrn!
 Ihr, vom Hause Ahron's,
 Benedeiet dem Herrn!“
 20. Ihr, vom Hause Levi,
 Benedeiet dem Herrn!
 Die ihr den Herrn chrfürchtet,
 Benedeiet dem Herrn!“
- * * *
21. Der Erw'ge sei von Zion aus gelobt,
 Er, der zu Jerusalem thront, Halleluja!

רש"י

תהלים קלו

קלו

שיר תהלה לאלהים כמו המזמור שלפניו.

קלו (ד) לעשה

נפלאות גדולות לבדו. זרעו זרעו לא כזרע מלאך כשעשאן לנפלאות הללו השמים והארץ השמש והירח: (י) למכה מצרים זכוריהם. זכוריהם לא כאמ' אלא זכוריהם עמדו זכורים וקפחו סוקן של אניהם המעכזים זישראל כששמעו יגע עשירי מפי משה: (יג) לגזרים. ו"ז קרעו לי"ז שצטוים: (יז) מלכים גדולים. כאן דמו אל ל"א מלכי והשוה להם פדעה וחילו ומכת מלרים למלכים אדירים קשי' מהם שקול סיחון כנגד כלם כל אח' לעלמו וכן פירש למעל' לס'חון מלך

(א) הודו ליהוה פי טוב

פי לעולם חסדו.

(ב) הודו לאלהי האלהים כל"ח.

(ג) הודו לאדני האדנים כל"ח.

(ד) לעשה נפלאות גדולות לבדו

כל"ח.

(ה) לעשה השמים בתבונה כל"ח

(ו) דרוקע הארץ על המים כל"ח

(ז) לעשה אורים גדלים כל"ח.

(ח) את השמש לממשלת ביום

כל"ח.

(ט) את הירח וכוכבים

לממשלות פלילה כל"ח.

(י) למכה מצרים בבכוריהם כל"ח.

(יא) ניוצא ישראל מתוכם כל"ח.

(יב) ביד חזקה ובזרוע נשואה כל"ח.

(יג) לגזר ים סוף לגזרים כל"ח.

(יד) והעביר ישראל בתוכו כל"ח.

(טו) ובער פרעה וחילו בים סוף כל"ח:

(טז) למוליד עמו במדבר כל"ח:

(יז) למכה מלכים גדלים כל"ח:

(יח) ויהרג מלכים אדירים כל"ח:

(יט) לסיחון מלך האמורי כל"ח:

*א"לף נעה והמסרת עליו כל לשון אדנות עם זוכ"ל לא מפיק א' צד מן טבעה וזה אחד מהם.

ת"א הודו סמחיס קי"ח. לרוקע וגומר חבינה ז' ו"ז. לגזר סמחיס ו' קי"ח.

באור קכד

קלו (א) הודו, גם זה
 מסיני המקדש, ונראה
 שענו הלויים במקלה הודו
 לה' כי טוב, וענו כל העם
 אחריו כל"ח וכן בכל פסוק
 ופסוק עד תום השיר,
 וחלו כי זה הסוד המסך
 השיר הקודם, ואחר שאמר
 בית ישראל זכרו את ה' בית
 הלוי זכרו את ה' התחילו
 לשיר כזכר, ולכן חין לפניו
 לה' סי' השיר ולא סי' הכלי:
 (ד) לעושה נסלות וגו',
 הם חקי הנביאה כמו שזכר,
 והולך, לעושה השמים,
 לרוקע הארץ וגו', וכמו
 שאמר החכם הסליחה
 היותר גדולה מכלן היא
 שהנסלות העלומות
 והאמתיות המתהוו' בכל
 יום וכל רגע חינו נסלות
 בעינינו כלל, ואנחנו בילדים
 אשר לה יתפללו כ"ח על
 החדוץ והנלתי מורבל:
 (ו) לרוקע, מלשון וירקעו
 פחי הזהב: ויג' לגורים
 לנ' בזרים, כדכתיב והמים
 להם חומה מימינם

Psalmen 136.

136.

Loblied auf Gott, ähnlichen Inhaltes.

1. Dankt dem Herrn, denn er ist freundlich, ewig währet seine Güte.
2. Dankt dem Gotte aller Götterweisen! u. f. w.
3. Dankt dem Herrn aller Herren, Ewig währet seine Güte.
4. Der große Wunder thut allein; u. f. w.
5. Der mit Vernunft die Himmel geschaffen; u. f. w.
6. Die Erd' auf's Wasser ausgebreitet; u. f. w.
7. Der große Lichter hat gemacht; u. f. w.
8. Die Sonne, vorzusteh'n dem Tage; u. f. w.
9. Mond und Sterne, vorzusteh'n der Nacht; u. f. w.
10. Mizrajim schlug an ihrer Erstgeburt; u. f. w.
11. Und führte Israel heraus; u. f. w.
12. Mit starker Hand und ausgestrecktem Arme; u. f. w.
13. Der das Schilfmeer abgetheilt; u. f. w.
14. Und Israel hindurch geführt; u. f. w.
15. Und stürzte Pharao mit seinem Heer hinein; u. f. w.
16. Der sein Volk führte durch die Wüste; u. f. w.
17. Erlegte große Könige; u. f. w.
18. Erwürgte mächtige Beherrscher; u. f. w.
19. Der Amoriter König, Sichon; u. f. w.

רשימי

תהלים קלו קלו

- (כ) וְלַעֲוֹנֵי מַלְכֵךְ הַפֶּשַׁן כָּל־חָ:
- (כא) וְנָתַן אֶרְצָם לְנַחֲלָה כָּל־חָ:
- (כב) נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עֲבָדוֹ כָּל־חָ.
- (כג) שֶׁבַשְׁפָּלָנוּ זָכַר לָנוּ כָּל־חָ:
- (כד) וַיִּפְרֹקֵנוּ מִצָּרֵינוּ כָּל־חָ.
- (כה) נָתַן לָחֶם לְכָל־פֶּשֶׁר כָּל־חָ:
- (כו) הָוִדוּ לְאֵל הַשָּׁמַיִם כָּל־חָ:

האמרי ולעונ מלך הכסף ולכל ממלכו כנען. כן צאנר: (כג) שבשפלנו זכר לנו. צמרים זכר לנו: (כד) ויפרקנו מתוכם והפלינו לנו כל זה: (כה) נותן לחם. דמו כאן חסד (כל המעשים): (כו) הודו לאל השמים: הכין זהם מזון לכל צדיה. עשדים ושטה כי לעולם חסדו נאמרו צממור זה כנגד עשדים ושטה דורו שיהיה העולם צלח תורה ונתקיים צחסו של הקצ"ה:

קלו

כו ידבר מינון הנולים בזכרם ירושלים השוממה.

- (א) עַל־נְהַרֹת | בְּכָל שֵׁם יִשְׁבְּנוּ
- (ב) גַּם־בְּכֵינוּ בְּזָכְרָנוּ אֶת־צִיּוֹן:
- (ג) עַל־עַרְבִים פְּתוּכָה תִּלְיֵנוּ בְּנִזְרוֹתֵינוּ:
- (ד) כִּי שֵׁם | שְׂאֵלֹנוּ שׁוֹכְנֵינוּ הַבְּרִי־שִׁיר וְתוֹלְלֵינוּ שְׂמִיחָה שִׁירָה לָנוּ מִשִּׁיר צִיּוֹן:
- (ה) אֵיךְ נִשְׁיֵר אֶת־שִׁיר־יְהוָה: עַל אֲדָמַת נֶבֶךְ:
- (ו) אִם־אֲשַׁכַּח יְרוּשָׁלַם תִּשְׁכַּח יְמֵי:
- (ז) תִּדְבַּק לְשׁוֹנֵי | לְחַכֵּי אִם־לֹא אֲזַכְּרֵי אִם־לֹא אֶעֱלֶה אֶת־יְרוּשָׁלַם עַל רֹאשׁ שְׂמִיחָתִי:

קלו (א) על נהרות בבל שם ישבנו. כשידדנו לגולה ושאלם נצוהנו שישירו לנו כמו שהיו משורדין על הדוכן: (ב) על ערבים. ערבי נחל: (ג) ותוללנו שמחה. מיני כלי זמר על שם שהם תולין (סתולין) אותם. כך פירשו מנחם. ותוללנו שמחה. ותוללנו של שמחה. ויש לפתור תוללנו חויצנו שהם מהוללים ומתעטעים ומשטי' צנו לטון מהוללי צי נשצו (לעי' ק"צ): (ד) אם אשכח ירושלים. כנסת ישראל חומדת כן: (ו) אם לא אעלה את ירושלים.

ת"א נותן להם נכית ח' ד' פסחים קי"ח. על נהרות פסחים קי"ח. ניטין ה' נ"ז. אם אשכח נהר שם עכ"ס ח' צ'. עקידה סער ל"ח. תדבק ונומר עכ"ס סס.

* קמ"ן כלי אם"ף * פת"ח באתנח

באור קכה

Psalmen 136, 137.

ומתחלם: (כה) נותן לחם לכל צמר, מתכונת הסיר הזה ע"ד כלל, ופירט וכלל, כי מתחלה יזכור כלל השגחת השם על כל העולם כלו, ואח"כ היותו חלבי ישראל צפרט ועושה נסלחות צעזור' ולנסוף חזר וכלל, להזכיר חסדו לכל צמר:

קלז נרחם מתוכו הסיר שחוצר ציחיס הרחשונים לומי הגלות מחד מן המסוררים הלויס שהלנו לנצל: (א) על נהרות, של חרן צנל, בכל המקומות סהיו גוליס לשם זה טעם הרזיס: שם יצנו, משחוממיס ע"כ מלת נס (הרחז"ע): (ב) על ערזיס, ערזי נחל וכסהיינו יושזיס על שפת הנצר וכנורותינו צידינו לעורר סיר כמנהגנו צליון וכסהיינו מעליס על לצנינו ציון היינו נוטסי' בנורותינו מרוצ יגון ותליונס על הערזיס ואנחנו יושזיס וצוכיס על הר ציון ששחם ועל צית ה' ההרנס, ופירוט צהוכה צתוך צנל (הרד"ק): (ג) ותול לינו, שאלונו שמהם וכדצרי רס"י ז"ל, ויס לספור תולליונו, חויצונו שחם מהולליוס ומתעתעיס ומטעיס צנו לסין ומהללנו צו נסצער, ע"כ, וכן הרבס הרצ ז"ל, ונספר מכלל יופי לר' סלמה צן מלך ז"ל כ' הר"י חנחנדחג' וז"ל, ויתכן לסרס ותולליונו צמו ושולליונו תמורת סי"ן צת' כמו פסד' וסתר, והטעם צו סוציונו שאלונו דצרי סיר ושוללנו

- 20. Og, zu Bajchan König; u. s. w.
- 21. Und gab ihr Land ein zum Besitz; Ewig währet seine Güte.
- 22. Besitz für Israel, sein Volk; u. s. w.
- 23. Der in unser'm Drucke an uns dachte; u. s. w.
- 24. Und uns vom Feinde erlöste; u. s. w.
- 25. Der allem Fleische Speise gibt! u. s. w.
- 26. Dankt dem Gotte des Himmels; u. s. w.

137.

Trauer der Exilirten bei der schmerzlichen Erinnerung an das zerstörte Jerusalem.

- 1. An den Flüssen Babels
Sassen wir und weinten,
Ueberdachten Zion's Fall.
- 2. Un're Harfen hingen wir
Dort an Weidensträuchen;
- 3. Denn, die uns in's Elend trieben,
Forderten Gesang von uns;
Unglücks-spötter heischten Freude:
„Singet uns Gesänge Zion's!“
- 4. Können wir Gesang des Herrn
Singen auf entweihem Erdreich?
- 5. -Jerusalem, vergess' ich dein,
So vergesse meine Rechte.
- 6. Meine Zunge kleb' am Gaumen,
Wenn ich deiner nicht gedenke;
Wenn bei jeder Fröhlichkeit
Dir nicht eine Zähre fließt —

דצרי שמהם, ומלת שאלונו השרת צעזור שנים, וכן מלת דצרי והוא כפל ענין צמלות סוגות דוך לחות צו החויציס הם הסולליוס, ודצרי סיר הם דצרי שמהם ע"כ: שירר לנו וכו', דצרי הסוציס: (ד) איך וגו', התסוצה שמיצוסי המסוררים לעלמס, איך נסיר חת סיר הקודט על חדמת חול. אדמת נכר, תחר, צו חדמת מלה סמוכה לסון נקצה, חדמת גוי נכר חו חדמת חל נכר היסך סוד ה' (רחז"ע ורד"ק). וכצר הערנו סלסעמיס יצוח התואר והמתואר צמשקל הסמיכות, ויהיה לס"ז ענינו כחן חדמת טכלה נכר. (ה) תשכח ימיני, הנגון. צו הימין תנוע הכנורי ופעול תשכח חסר, והזכיר על הימין תשכח ד"ת (רחז"ע ורד"ק), וסצת חסרון הסעול צחוצק הסתפעלות המתסוה צנסס המסורר ע"י הרעיון הרע והמר הזה שתשכח ימינו לספיק נועס הנגון מהכנור אשר נסחרת לצדה נחמתו צעניו. (ו) תרבק לסוני, סלח תוכל לדצר ולסיר סיר (רד"ק). אם לא חעלה חת ירוסליוס, חת זכרון חנל חורצנה חעלה להזכירו צרחס כל סמחתי (רס"י), וכענין זה תרגס הרצ.

רשיי

תהלים קלו קלה

זְכוֹר יְהוָה | לְבִנְיָ אֲדוֹם
אֵת יוֹם יְרוּשָׁלַם

הַאֲמָרִים עָרֹה | עָרֹה עַד הַיְסוּד בָּהּ:
בַּת-בְּבַל הַשְׂדוּדָה

אֲשֶׁרִי שֵׁשׁ-לָךְ
אֶת-גְּמוּלָךְ שֶׁנִּמְלַת לָנוּ:

אֲשֶׁרִי | שִׁיֵּאֲחִזוּ | וְנִפְּץ
אֶת-עוֹלָלֶיךָ אֶל-הַסַּלַע:

קלח

תורתו על ישועת אלהים.

(ב) לְדָרוֹךְ

אֲוֹדָהּ בְּכָל-לִבִּי

נֶגֶד אֱלֹהִים אֲזַמְרָהּ:

אֲשַׁתְּחִוָּה | אֶל-הַיְכָל קִדְשֶׁךָ
וְאֹדָה אֶת-שִׁמְךָ

עַל-חַסְדֶּךָ וְעַל-אַמְתֶּךָ

כִּי-הִגַּדְתָּ לַתּוֹרָה עַל-כָּל-שִׁמְךָ אֲמַרְתָּהּ:
בַּיּוֹם קָרָאתִי וַתַּעֲנֵנִי

תִּרְהַבְנִי בְּנִפְשֵׁי עֵז:

יִרְדֹּךָ יְהוָה כָּל-מַלְכֵי-אֲרָץ
כִּי-שָׁמְעוּ אֲמַרֵי-פִיךָ:

וַיִּשִׁירוּ בְּדַרְכֵי יְהוָה

כִּי גָדוֹל כְּבוֹד יְהוָה.

(ז) את זכרון אצל חודשנה
לעלה להזכירו זכאש כל
שמחתי: (ז) ערו ערו.
לסון חרצן וכן חומות
לצל הדחזה עדעד
תעדעד (ירמיה נ"א
כ"ט) וכן עדות יסוד
(חזקוק ג') ואינו נופל
אלא על דבר שעוקרין
סדסי סדסיו מהארץ:

(ט) קלח (א) נגד אלהים
אזמרך. לעיני
הסדסי (מלאכים): (ב)
כי הגדלת על כל שמך
אמרתך. שמך צעל
בצורות קנול ונוקס
ואמרת הצטחת טונך
וחסדך הגדלת על כל
שמך אמרתך שאתה
מעביר לנו על מדותך
וסולח לנו: (ג)
תרהבני הגדלתני: (ד)
כי שמעו. כששמעו
אמרו פך לא תדלח לא
תנאף יהודו על אגרו
פך על אכני ולא יהיה
לך כדו הוא להקצולס
עול מלכותו עליה'
תחלה ואח"כ יגזור כל

ת"א זכר ה' ד"ה ד' גיטין ס' נ"ג. אשרי ונו' סס. ביום קראתי
עקניס מ"ד, סס. ירדוך ה' קדוסינ ח' ל"ח.

Psalmen 137, 138.

באור קב

(ו) זכור ונו', כיון שזכר ענין שמחה יעלה על זכרנו חין שזני אדום היו שמחים במסלתם של ישראל כזכר זכרונות עונדי' וזכרונות יחוקאל (פרשה ל"ה), וכתוב על ספר הקנות (ד' כ"ח) ואחר שנשבע אס לח' אזכרכי ירוסלים יצקס מחלסיו שזכור גם הוא לזני אדום את יוס ירוסלים וזנה יעלה התפעלות השיד ויתפסק מיבון לחרון ומחצנל לנקמה / וכחילור השיב המשורר אל הסונים שחלור מחור דברי שיר לחמור מהלוי ולסירי שמחה, ואס זע"כ אתס מנקסיס סיריס מחנו הנה נסיר לכס סירי נחלה ונקמה . זכרונות ההצנרה הזאת שהיא מתולדות ההתפעלו' החמתיות זרור המשורר מתיסס המשך ומתכונת השיד למחור וסיה אחד, ועל כל זה העיר הר"מ ססיתן סתימת הכרונה : נסוף הססוק הקידס לזה : ערו ערו , סרסו ערה וסיה לווי מהדגס וסקמן להסלים הססרון ומססרו מלרע, אלח אחרי השתנות ההנועס הקטנה לת"ב זח ססני מלעיל מסני ההעמדה

7. Gedenke, Herr, den Söhnen Edom's, Den Tag Jerusalem's! Verheere, riefen sie, verheere Bis auf den tiefsten Grund.
8. O, du Zerstorerin! Tochter Babels! Heil dem, der dir vergelten wird, Was du an uns verübst.
9. Heil dem, der deine Brut ergreift, Und an dem Fels zerschlägt.

138.

Danksgiving für die göttliche Hilfe.

1. Psalm David's.

- Von ganzem Herzen dank ich dir, Ertönet, Gott, mein Harfenspiel vor dir.
2. Hingestreckt zum Tempel deines Heiligthums, Dank ich deinem Namen, Deiner Güte, deiner Treue wegen. Denn du hast deinen Ruhm, dein Wort, Ueber Alles herrlich, groß gemacht.
 3. Ruf' ich dir, und du erhörst mich, O, so weckst du Kühnes Selbstgefühl in mir.
 4. Ja, Herr, dich preisen alle Erdenkönige, Vernehmend deines Mundes Worte;
 5. Und sängen von den Wegen Gottes, Wie groß sie sei, des Ewigen Majestät.

והרחסון מסני קרוז הטעמים , זהו לדקדוק המלס, וענינו לשון בלוי, כלומר שיחרצו החומות והאחמנות וכל הנתיס עד היסוד, ותהי' אדמת עיר ירוסלים מבולה לעין כל והרז הרגס לפי הענין (ח) השדורה, המוכנת להיות שדודה, ויונתן הרבס גדוניתח כחילור כתיב השודדה וכן הרבוס הרז, והוא הכנחס כיון זעבור את גמולך הזח אחריי, וכזר העיר הנס אחד מחכמי הטמים זססרו אשר חזר מענין הסירי זלסון ענר שהנניחיס העירו זמלילתס סמלחו זסס זנל רמז לסתהי' המדינה הזאת מעותדת לערנוד ונלזול הסדר חר סתנלזל היא סדר שחר המדינה, חר סתנלזל היא זעלמה ע"י אחריס, וכתי סחמר הנניח ירמי' כוס זה זנל זיד ה' מסכרת כל אחין (כ"ח ז') ולנסוף כס עליה ענר כוס התרעלה, וכן אחר ישעי' הנניח עלוי' (ל"ב ח') הוי שודר וחתה לח סדוד כהתימך שודר תוסד : (ט) אשרי סוחחה, את עולליך ונסך חותס אל ססלע: סה ידוס המשורר אחרי סנח זהתפעלתו אל כנול הקלה האחרון :

קלח (א) נבד חלביס חזמרך, חמרו המסרטיס טעס חלביס לסון סוססי וגדולו חרץ, והרז ז"ל תרגס כחילור כתוב נבדך חלביס חזמרך, דהיינו סתנורה הסס תחת סכנוי כמו עליה אל ה' : (ב) כי סבולת על כל את סמן, זמח סהבולת את חמרתך על כל, רלוי לומר הנעסחותיך סקיימה וסרחז"ע חמר שהסירוס הזח חיינו נכון לפי סלח מלינו זסוס ססר כל זחולס כי חס זקמן חטף זנל סספריס, וחין זה עענה, כי סנקודות מתחלפו' כידוע למדקדקיס : (ג) ביום, סקוחתי חליך ותענני, זחותו היום תרסודני זנססי עוז, כלומר חחוקני זמח סתחזק זנססי עוז, לסמוך על עלמי זחיותי חסוד זעינך לענות על ססלתי, ולא חסחד ולא חתת עוד מפני רדסי וסונחי, זהו סתרגס הרז (קיהנעס זעלבסט= געפיהל) : (ד) כי סמעו, כססמעו חמרי סין, דהיינו דרכי עונך שהודעת לנחמן זיהך : (ה) כי גדול כבוד ה', ומחו גדולת כבודו שחע"ס שהיה רס חכל רמים יראה זססל וכחחמר ר"י, וכזר הערנו ע"ז הענין סעמיס רניס זנחורנו (ו) רגבוה מתרחק יידע, לדעת הרס"מ יהיה טעס ממרחק יולח לסניס, כלומר סססל יראה ממרחק והבזו' יודע ממרחק, כי סניסס זחכלית סריחוק ממנו יתעלה ע"ד סכחוד המספולו לרחות זסמיס ונחרץ, וחכס אחד מחכמי סעמיס חמר שהיה כסל ענין זמלות סוונות, והטעס ואף סבנוה ה' מ"מ

רשי"י

תהלים קלח קלט

כִּי־רָם יְהוָה וְשָׁפַל יְרֵאָה
וְגִבּוֹה מִפֶּרֶחַק יִידָע:

אִם־אֵלֶּךָ | בְּקֶרֶב צָרָה תִּחְיֶנִּי
עַל אַף אִיבֵי תִשְׁלַח יָדְךָ

וְתוֹשִׁיעַנִי יְמִינְךָ:

יְהוָה יִגְמַר בְּעַדִּי

יְהוָה חֲסִדְךָ לְעוֹלָם

מַעֲשֵׂי יְדִיךָ אֵל־יָרֵךְ:

קלט

תפלה אל אלהים היודע כל והחוקר והבוחר לכבוד, ובו ידבר מאהבתו אל הצדיקים ומשנאתו אל הרשעים.

(א) לְמַנְצֵחַ לְדוֹר מְזֻמָּר

יְהוָה חֶקְרָתְנִי וְתִדְעַ:

אַתָּה יָדַעְתָּ שְׁבֹתַי וְקוֹמֵי

בְּנִתָּה לְרַעִי מִרְחֹק:

(ב) אֶרְחֵי וְרַבְעֵי זְרִית וְכָל־דַּרְכֵי

הַסִּפְּתָה:

(ג) כִּי אֵינְךָ מֶלֶךְ בְּלִשְׁוֹנֵי

הַיָּם יְהוָה יָדַעְתָּ כָּלָה.

(ד) אֶחָזֵר וְקִדְמֵי צִרְתָּנִי וְתִשָּׁת עָלַי

כַּפְכָּה:

(ה) פְּלִאִיָּה דַעַת מִמֶּנִּי

נִשְׁגָּבָה לֹא־אוּכַל לָהּ:

*פת"ח בס"פ *פליאה ק'

בזרותיו: (ו) יידע. זיסק כמו ויודע זהם את אנשי סכות: (ח) יגמור בעדי. יסכים על ידי זקסתי: מעשי ידיך. צצית הצחירה שנאמר צו כוכנו ידיך (שמות ט"ו).

קלט (ב) בנת לרעי מרחוק. צנתה מרחוק למוטכני אל דעותך וחצתך. לרעי לחצרכי אליך: (ג) ארחי ורבעי זרית. דרכי ורצני ושכני סצצת מחילה שאין לי לעשות דבר בלא ידיעתך. זרית לסון זר זה סצצו (סס כ"ה) וכן חצרו מנחס. ורצותינו דדשו על טיפת תשמיש שהולך כולר מן הצדוד שנה. ופידוסו זרית לסון זור' התצולה לצדוד את הפסולת שנה: הסכנתה. למדת. (ה) אחור וקדם צרתני. פני ואחורי: כפכה. דריטערוי"ט:

ת"א כי רם ה' סוטה ח', ה'. ונבוה ונומר סס. עקידה סער ל"ה, כל המזמור, אתה ידעת עקידה מ"ס נ"ד. ארחי נדה ב', נ"ח. אחור וקדם זכופ ט' נ"ח. ערכין ז', ו"ח. חגיגה ז', ו'. סנהדרין ל', עכ"ס ח', י"ח. דעת ונומר עקידה סער מ"ט:

Psalmen 138, 139.

באור קבו

יודע הסגל תחוק.
 והנחשן יותר נכון: (ז)
 על חף חויני, על חסס
 ועל חמתם כלומר להכעיסם
 ובעל כרחם תסלה ידך
 להוסיפני (רחז"ע ונד"ק),
 והרז ז"ל הרבם להשמעו,
 תסלה ידך על חף חויני
 להעלימו ממני כלומר
 למנוע אותו להזיקני, או
 יתכן, טעם על כעס
 צעור ורבים כן: (ח) ה'
 ובמור צעדי, מה שהתחיל
 לטונתי: מעשי יודך, חני
 כי חתם הבלתי והמלכתי
 ולכן חל תרסני. והנה
 החליק הרס"מ הסיר סזה
 צהרנומו לסלסה חלקים:
 ההלק הראשון (פ' ח' וז')
 כמו פתיחה להסיני, החלק
 השני (ססוק ג' ו') הלל
 על דרכי ה' ועונו ככלל,
 והחלק הג' (ססוק ז' ח')

- 6. Denn erhaben ist der Ewige,
 Und schauet das Niedrige
 Von Ferne her, so wie das Hohe.
- * * *
- 7. Mitten in der Angst erquickst du mich,
 Streckst über meiner Feinde Zorn die Hand aus,
 Und hilfst mit deiner Rechten mir.
- 8. Der Herr führt's wahrlich aus für mich!
 Ach, Herr, ewig währet deine Güte,
 Laß nicht unvollendet deiner Hände Werk.

139.

Gott der Allwissende, der Erforscher und Prüfer der Herzen. Von der Liebe des Königs gegen die Tugendhaften, und seinem Gasse gegen die Bösewichter.

1. Dem Vorsänger David's; ein Psalm.

- 1. Herr, du erforschest mich, und weißt,
 Ich sitz', ich stehe auf, dir ist's bekannt;
 Du prüffst von ferne, was ich denke;
- 2. Du hast mir Gang und Lager vorgemeßen,
 Und meine Wege alle angeführt.
- 3. Bevor ein Wort auf meiner Zunge schwebt,
 Hast du es, Herr, schon ganz gewußt.
- 4. Du hast mich um und um gebildet;
 Hast deine Meisterhand an mich gelegt!
- 5. Solch' Wissen ist mir zu verborgen,
 Zu hoch, daß ich's erreiche.

על ידס נחמד ה' נס
 בסחון על העתיד:
 קל"ט (א) לרוד מזמורי
 חמר הרחז"ע ז"ל
 ז' סחמור נכוד מחוד
 נדרכו הסס ואון נחלה
 החתם הסרוס מזמור
 נחמור ולסי נינת אדם
 נדרכו ה' ודרכו הנסמה
 יתנון נטעמו עכ"ל, חמס
 לדעת הרס"מ חין זה
 הכונה הרחסונה צטור כ"ח
 זה המלך המסורר צוט
 כתתכלל נגד העס צפדות
 ה' חוקר לנות על מה שהלטינו עליו חויני לחמור סהיה חרסז קללס ולא חסן צנרכס, כנרחה מסיר
 ק"ע דלעיל ומסחר מקומות צפסרו הנ"ך, ואס קלל צמזמוריו הרטעיס לח ה' זס מחתצתו סלדק
 והיוסר כ"ח מחמת רוע לני. והוא מתנחם בחסיד וצקרצו חורס מחסנות חון, ונגר הענון סלס
 תקן הסיר סלפסונו, לחמר חס חסנח חת הרטעיס, חין זה חלח לסי ססס מסנחין, וצחתקומסן לנד
 חתקוטט, כי חני סונח חת סרע צתכלית סנחח, ולכן חס לני צקרצו וצחניני תנער חס סקנחח
 לקלל חס הרטעיס, חנג חויני חרסז חת סקללס חלילס, ומי ותן ויהיו כלס לדוקיס וצתכלית סחחכס
 חחנחיס, סלח חתס ה' יודע ועד, כי חתס ידעת חת כל לני, וח"ח להספר מפניך צטורס ענין,
 וכיון סזכר סנחונס סזחח הרחי"צ לדנר צס' ע"ד המסורר החלסיס, ומרצו סהתלהצות סחחיל צחחלע
 הענין צמחמר קלר ורצ הענין ה' חקנתני והדע, וחחר ססתפכות לני סזחח יזכור סוסודות סרמות
 והנשכנות חסר הוטצער עליסס חדני סחחמר סזה וחח כ יסוצ להזכיר ססנז הבורמת חת סתפעלות
 סזחח צנפסו כמו סנרחה להלן (ס' י"ט), ולנפוף סייס מעין ססתחלס וצזס ידמס מתכות ססיר סזס
 למתכות סיר ע"ב דלעיל (עיון סס): ותדע, מה סתדע, סתס המסורר חת ססעול כני לכלול צו
 עניניס רציס, ולחיותו מכוון על הענין ססתוס חסר הערנו עליו וחחר לח זכר סמסורר עזיון: (ב)
 לרעי, למחסנותי צרעיון לני (נד"ק): (ג) אחר, כלומר מהלני: ורבעי, לסון סכונה, ריון מתרבמינן
 רצעס, והזכיר חרצעס תנועת חרסס היסוצז והקומס והסליכס והסליכס כי לעולס ינוע חרסס
 סזו לזו (מהנ"ל): זרית, לסון מדס מענין סמיס צורת סכן וכתרבוס סרו, כי לסליכס וסכניס לריכס
 מדס צחמת סיתסוס מקוס כדחי לתמוך מרכז סכניצות סלח יסול כוודע לחנמי סתולדות. ססכנתה,
 פועל יולח והטעס כמו סנבלח, ומלת דרכי סס דרכי סתולדות בעין לרחות והחזון לסמוע וחחין לעטוס

רשי

תהלים קל"ט

אָנָּה אֱלֹהֵי מְרוֹחַהּ וְאָנָּה מִפְּנֵיהֶּ
אֲבָרַח :

אִם-אֶסֶק שָׁמַיִם שֵׁם אֲתָה
וְאֶצִּיעָה שְׂאוֹל הַנֶּדָּה .

אִשָּׂא כַנְּפֵי-שָׁחַר אֲשַׁכְּנָה
בְּאַחֲרֵית יָם :

בְּגַם-שֵׁם יְדֶךָ תִּנְחַנֵּי וְתִאֲחַזְנֵי יְמִינֶךָ :

וְאָמַר אֶדְ-חֲשֶׁךְ יִשׁוּפְנֵי
וְלִילָה אֹרֶךְ בְּעֵדְנֵי :

בְּגַם-חֲשֶׁךְ לֹא-יִחַשֶׁךְ לְמַדָּה .

וְלִילָה פִּיּוֹם יֵאִיר כְּחִשְׁיָכָה כְּאוֹרָה :

כִּי-אֲתָה קָנִיתָ בְּלִיתֵי
תְּסַכְּנֵי בַבֶּטֶן אֲמִי :

אֹדְךָ עַל כִּי גִוַּרְאוֹת נְפְלִיתֵי

נְפְלָאִים מֵעֲשִׂיָה וְנִפְשֵׁי יָדְעַת מְאֹד :

לֹא-נִכְחַד עֲצָמֵי לְמַדָּה
אֲשֶׁר-עֲשִׂיתִי בַסֶּתֶר

רְקַמְתִּי בְּתַחְתֵּיּוֹת אֲרֶץ :

וְלִמִּי | רֵאֵוִי עֵינֵיךָ

וְעַל-סִפְרֶךָ כָּלִם יִכְתְּבוּ

יָמִים יִצְרוּ וְלֹא אֶחָד בָּהֶם :

וְלִי מִה-יִקְרוּ רַעֲיָה אֱלֹהֵי

* מלרע והכלל כל אנה רפ"א קמ"ז ומלעיל וצאו שמים
מלרע וזה אחד מהם (צן מלך). *ולו ק'

ת"א אודך נדה צ"ל ל"א. אשר וגומר שם. בלמי סנהדרין ל"א. ולי
סח יקרו סנהדרין שם על"וס ח' ה'.

ותכליתיהם היו בלוים לפנוך. כאילו יולדו כצר אע"פי שלא היה

(ו) פליאה דעת וגו'.
מכוסה ונעלם ממני
תקום לצדוה מפניך
(מלאתי): (ח) ואציעה.

מלע ומשכב: (ט) אשא
כנפי שחר. אם אשא
לי כנפים כשחד הזה
המזהיק לפי שע' מסוף
העולם לסופו כן אמהד
לעוף עד אשר אשכון
צאחרית ים: (י) גם
שם. איך לי מכוס כי
כל חשך לא יחטיך ממך:

(יא) ואמר אך חשך
ישופני. אם אמרתי
איהם כסתד צמחשך
והחשך יחטיך עלי ולא
תדלני. יסופני לשון
כסף: ולילה אור צעדני.

והלילה יהי מאפיל
לנגדי. אור זה לשון
אופל הוא כמו (איוצ
ל"ו) יפוז ענן אורו וכן
כל כנני אור (לקמן
קמ"ח) וכן ויאל את
הלילה (שמות ו"ד). (יב)

כחשיכה באור. שניהם
שוים לך: (יג) בליותי.
החוששים כל מחשבותי:
תסכני. תסוכני:
(טו) עשיתי בסתר.
צתשמיט: צתחתיו' ארץ.

צמדוד התחתון שצמעי
אמו: (טז) בלמי ראו
עיניך. מאז צדחת את
העולם ראו עיניך את
כל בולמי הדורו' הצאים.
בלמי זהדתי ותצני'
לודתי צטרם הולדי
וצטרם צואי לעולם ראו
עיניך: ועל ספרך

כלם יכתבו. וכל ילודי
עולם כמוני כמוהם גם
כלם צטרם הצדאס
יחדיו בלוים לפניך.
ימים ילדו ולא אחד
צהם. כל מעשי האדם

באור קנט

Psalmen 139.

וכן מעסה כל חנר לה
 יעשו חנר חנר וחנתי
 התולדות יצונו זה
 (מרחצ"ע): (ד) כי חין
 מלה זלסוני, קודם סתה'
 המלה זלסוני חסה ידעתה
 כולה וחני לה סלמהיה
 (רחצ"ע) וכן הרנס הרנ
 ז"ל: (ה) צרתני, ענין
 לורה: ותשת עלי כסנה.
 כסנעסתי היא עסתי ע"ד
 סנה' זנ"ח (ח) עטוחס
 האנר חלעגען): (ו)
 פליאה, סס התוחר
 והמתוחר דעתו כלומר זהת
 הדעת לדע ילדת הבוג
 נחדס פליחה ונסבנס ממני
 לה הוכל לה: (ז) אסק,
 חעלה, וכן הוא צתרכוס
 חרמית ובמורו חס נסקה
 זיעקז כמו עלתס חע"ס
 סהוח כתוצ זסיו'
 (מרחצ"ע): ואציעה, חס
 סתתי ילועי סחול סהוח
 תחתיות הארץ היסך סתיה,
 והנס חליעה סועל יולח
 (סנ"ל): (ט) שחר, הוא
 מחור הנרחס זעניס לפני
 זרוח הסמש, וידתס בחילו
 סיו לו כנסיס עסות זמחרס
 כי זרבע עלות הסחר יהיס
 סרוס זחופקנו מקנה המזנת
 עד סוף המערז (מסנ"ל):
 באחרית יס, ידוע כי
 נקרחס סחת מעוז יס
 זעצור סיות היס הבדול

7. Wo soll ich hin vor deinem Geiste?
 Wohin vor deinem Angesichte fliehen?
8. Stieg' ich die Himmel hinauf, so bist du da,
 Und bettete ich mir die Unterwelt; so fand ich dich.
9. Schwinge ich der Morgenröthe Flügel,
 Am Außersten des Meer's zu ruh'n;
 Sie würd' auch dort mich leiten, deine Hand;
 Auch dort ergriff' mich deine Rechte.
10. Und sprach' ich: Finsterniß bedecke mich!
 So würde selbst die Nacht um mich zu lichte.
11. Finsterniß verdunkelt Nichts vor dir,
 Nacht leuchtet gleich dem Tage,
 Und Hell' und Dunkel ist dir gleich,
12. Denn du hast meine Nieren innerlich gebaut;
 Hast mich bedeckt in meiner Mutter Schooß.
13. Ich danke dir, daß ich so wunderbar geschaffen;
 Unbegreiflich wunderbar sind deine Werke,
 Das erkennt meine Seele wohl.
14. Dir ist unverhohlen mein innerstes Gebein;
 Da im Verborg'nen ich bereitet ward,
 Gewebt im tiefsten Schooß der Erde:
15. Im Keime sah'n mich deine Augen schon.
 Aufgezeichnet sind in deinem Buche
 Die Tage, die mir werden sollen,
 Als keiner noch derselben war.
16. Begriffe, Gott, von dir umfaßt,
 Wie unschätzbar sind sie mir!
 Ihre Anzahl, wie unendlich groß!

זמערז ח"י, רק זחחרית יס הסעס יס תתס, כי כנר הזכיר הסגיס והארץ ועתה נזכיר היס (מסנ"ל),
 וכענין סזה הרנס הרנ: (וה) ואומר, והס חחרתי זלסו: יס' יחסיכני ויס' חורני מבזרת
 נסך והס ז' סרסיס כמו כי מוליס הס ונמלחס וכמורו חחריס (רחצ"ע ורד"ק): ולילה חור זעדני
 כלומר חס' חחרוז כן ססחסך יכסני הנס חף הלילה יסוז חור זעדני, כן תרנס הרנ ז"ל ע"ס הרחצ"ע:
 (יב) כחשיכה כאורה, סניהס סויוס לך (רס"י), דרך קלרס זלסוני, כענד כחדוניו כעמי כעמך ועמך
 כעמי חין ספרס זוניחס (רחצ"ע): (יג) כי חתס קניות, יצח רחוי' לדנניו כי חתס קניות וילרתינו
 זצטן חמי סהיח נסחרת וחין חור סס, ויסוז סמסורר זנס חל מה סילח מסס: תסככני, זצטר
 ועור מלסון סכך: (יד) גוראות, תוחר לעלילות כמו וידנר חתס קסות (רחצ"ע), ר"ל כמו סנחסר
 סס סתוחר חחרות כן כחסר כחן סמתוחר עלילות, וחמר חורך על הנורחות חסר זילורה. וסעס
 נסליתי ננדלתי כמו והסלתי זיוס סהיח כלומר נזרחתי, כי הסעס על סעלמות סמעמיד ומנדול זין
 דנר לדנר כידוע לחכמי סהניון: ונפשי יודעת מחוד, כי נסלחיס מעסיך, ולכן חורך עליהס חף
 כי סלח חרד לתכלית יודעת', וכמו סחחר סליחה דעת ממני נסבנס לה חוכל לה, כן הוא לדעת
 הרס"מ. ויתכן עוד לסרס סחחר לע"ד כזה נסלחיס כל מעסיך ונססי יודעת כלומר נססי סמסכלת
 נסלחיס מחוד וותר מכלס, ולכן חורך על כי נורחות נסלתי מנין סחר הנרוחיס. והנס כל הכחוז
 הזס חינו כי חס מחמר מוסגר, כי מרוז ססתלחיות ססק זענין סילירה זקרה חורך על הנורחות סחלס.
 וחח"כ חור לענינו לה כחד עלמי וכו', וכן ססניכו סרה"מ זתרכותו כדרך ז"ח: (טז) עצמי, כחסמעו
 זסון עלס, וכתרכוס הרנ ז"ל. והרחצ"ע ס' עלמות הדנר ז"ל, הנח סל תולדות סלח נראה ולא ילח
 זמעסה כנח הזקן זנער סקטן והדנר זנולד וכיולח, ויתרכס חס כן ז"ל ח (טז) חיינלערסטעס
 וועגען): עשתי, מבזרת מעסה לה מבזרת וסס עסו דדי זפוליהן (רחצ"ע) וכן תרנס הרנ ז"ל
 רקסתי זתחתיות חרץ, חמר ר' מסס כי דנר דוד כננד סחז סרחסון סננרס מן סחיתה, ולסי דעתי

רש"י

תהלים קל"ט קמ

מִה עֲצַמוֹ רֵאשִׁיהֶם.

אִסְפָּרָם מִחֹל יִרְפוּן (יח)

הִקִּיצְתִּי וְעוֹדֵי טִמְאָה:

אִם־תִּקְטַל אֱלֹהֶיךָ רִשְׁעִי (יט)

וְאֲנֹשִׁי דָמִים סוֹדוֹ מִנִּי.

אֲשֶׁר יִמְרוֹק לַמִּזְמָה (כ)

נִשְׁוֵא לִשְׁוֵא עֲדִיקָה:

הֲלוֹא־מִשְׁנֵאֵיךָ יְהוָה | אֲשֶׁנֵּא (כא)

וּבַתְּקוּמָיִךָ אֶתְקוּמָט:

תִּכְלִית שְׁנֵאָה שְׁנֵאָתִים (כב)

לְאֹיִבִים הָיָה לִי:

חִקְרָנִי אֵל וְדַע לְבָבִי (כג)

בַּחֲנִנִי וְדַע שְׂרַעֲפֵי:

וְרֵאָה אִם־דָּרַךְ עֲצַב־פִּי (כד)

וּנְחֵנִי בְּדָרֶךְ עוֹלָם:

קמ

בו יתפלל נגד אויביו.

לְמַנְצָה מִזְמוֹר לְדָוִד: (א)

חֲלִצְנִי יְהוָה מֵאֲדָם רַע (ב)

מֵאִישׁ חַמְסִים תִּנְצְרָנִי:

* חסר א'

ת"א הלוא וגומר שנת ט"ו, קט"ו. עקידה שער ל"ג. תכלית וגומר שנת טס. וראה אם עקידה שער ט"ו.

מזכירים שמך על כל מחשבות רעפס ומכניס אלהותך לע"א: כש"ל לשוא. כמו כש"ל לשוא: עדין, אויבך נשאו לשוא אויבך את שמך: (כד) אם דרך עוצב וגו'. אם דרך מעלצות וקלקול צי: קמ (ג) יגורו מלחמות. יהיו מלחמות צגבוריהם וצמושצותם: (ד) חמת עכשוב.

א' מכלם ולא היה עדיין כ"א צעולם ואלו הם פלאי מפעלו' אלהים ומשפט בצורתו שעתידות גלויים לפניו עדם תצאנ' וכן הוא אומר צטרם אלךך צצטן וגומ' (ירמ' א'). ועל ספרך כלם יכתצו. ספר תולדות אדם שהראית לאדם הראשון. כלם יכתצו. כמו נכתצו: ימים יולדו ולא אחד צהם. לסוף ימים צצ' היו עתידין להצרות ולא היה עדיין א' מהם נצרא צהן לפי המסורת שכתוצ ולא זהו פירושו. ולפי המקד' שהוא נקרא ולו כך פירושו ימים יולדו הראהו ימים העתידים להצרות ולחלק וצידר אחד את יום השצת. ד"א זה יום הכפורים לסליחה: (יז) ולי מה יהרו רעיק. כנסת יסדאל לומרת מה נכצדו צעיני הצדיקים שצכל דור ודור ומה עלמו דאשיהם חשצון ספירותיהם לשון כי חשא את דאש צני ישראל (שמות ל'): (יה) אספרם מחול. לס צאתי לספור את עיב מעשיהם מחול ידצון: הקילותי ועודי עמך. הנני צאתי עתה לקן הדורות אשר קלצת מאז עד היום ועוד דור זה עמך וצדיאתך ולא נטיתי מאחדיק: (יט) אם תקטל וגו'. הלואי ותקטל את הדשע: (כ) ימרוך למזמה. מוכידים שמך על כל מחשבות רעפס ומכניס אלהותך לע"א: כש"ל לשוא. כמו כש"ל לשוא: עדין, אויבך נשאו לשוא אויבך את שמך: (כד) אם דרך עוצב וגו'. אם דרך מעלצות וקלקול צי:

באור קל

Psalmen 139, 140.

כי על טלתי ידנך ודמת
 סתרי הרחם כמו סתרי
 החתיות חין (והז"ע),
 וכן ת"י חלטידת זכריות
 דחמה, וכן נראה דעת
 הרה"מ ז"ל, כי חע"ס
 סזנבס כתחשומ"מ וס"מ
 ההרבה כזה (ב) סהליז
 צסוף הכתוב הכיז חותר
 עד הכתוב סלחחריו, נחוסן
 סהזח מפרס טעס הקודס
 סחכונה על הלידה ננען:
 (סז) גלמי, הוא הטפה
 הקפוחה קודס סיוכרו
 חגרי' זה כמו סנקרח הסך
 בולס נעוס סנעסה בלי
 (רד"ק), וכן תרגס הרב
 ז"ל (קיוק): כלם יכתבו,
 מחי כנס, הומיס חשר
 יולכו, סהס וחחר כך פוע
 כירכו לסעמים זמלילה:
 ולא חחר זהס, כסעדיון
 לח הים חחר זימיס חחר
 סוקצעו לי כזר היו כתוניס
 לסניך על סה, וסוח ד"מ:
 (וי) רעיק, התחשנות סחוי
 חוסכ צך, כמה יקרו לי,
 חנו חוככ להבות זהסי וחף
 סלח חזוח כד סופס כי
 מה טלמו: ראשיהם, כלל
 פססר', מלשוו כי תסח
 חת רחט בני יסחלל: (יח)
 אספרם, מננין התנחי
 וססקי, חס חחסוכ לססרס
 סנה מחול ירבון, נלחחי לסלוח הסוף והוכוחחי לסייס זחמלע הדגריס וזס שחמר הקיליחי ועודו עתך, כלומר
 כזר סיימתי לספור נסלחוחיך ותחשנותך, כי חין זו עוד כח לכחור חת התלחכה, ועוד תלחו רעונו
 מתך, כן הוא סעור הכתוב לדעת הרה"מ ז"ל: הקיצוחי, לסון קן וסוף כדכתיב (יחזקאל ז') זה
 הקן הקין חליך, ורד"ק חמר וז"ל, מרוז מחשנותי זסס חחי חולס זהס כסחיסן וכסחקין חחי מולח עלמי
 סחחי עתך ע"כ, חחנס מלכד סיהיס העקר חמר מן הספור לסון ועודו חינו מכיון, ויותר יתכן
 לומר ע"ס זה הסעס, סהחדס ססקוע ונערר זמחשנות נראה כחולס וחמר סנחיותו מקין מתחדמה
 סנדולה סנסלס עליו זעת סיתחיל לחסונ זמחשנות רמות ונסננות כחלה כי ח"ח לחדס להסחות זמן
 כז זמעמד כזה, הנה ימלח סלח כלח עדיין חת הענון וכמו סהערנו זסס הרה"מ ז"ל, וסנה גס החסורר
 הקין סה מדעיונו ועסחוניתיו זססס יתעלה, ויסכ סניו לסנת סחיר, כמו סהערנו ע"ז לעיל (ס"ח)
 זסתיחתו, וסעיר הרה"מ ע"ז זתרגומו זסומן סתימת הכוונה צסוף הכתוב: (י"ט) אם תקטול וכו',
 כזר חחר סרז"ע תחנות חס תלח מסנחויך, חחנס לח ידעתי לכיון הסעס כפי זחורו, חזל לדעת
 הרה"מ הוא נכון, חמר חס חחי מקלל חת הנסעים לחמר תקטול חלוח רשע, וחס חומר לחנסי
 דמיס סורו ממני חשר חס וכו' סנה חין זה כי חס סתסנחויך ה' חסנח וכו', וכמו סהערנו לעיל
 (ס"ח), ותרגוס הרב כפי הענין: (כ) יסרוך, כמו יחמרוך, ונלע חלל"ף זמנעח: נשוא לסוח
 עריך, חמר הרז"ע זסס ר' מסה סכהן כי נסוח פועל ועריך כנוי סמך כמו כי נחן נחלת חת חויני
 ה' (ס"ז ו"ז), וכן נראה דעת הרה"מ ז"ל: (כא) אחקושם, כמו חקוש דוד לסון תועוב: (כב)
 תכלית שנחה, כלומר סנחה גדולה מחוד סלח חוכל לסנוח חותס יותר (רד"ק): לאויבים היו לי,
 נחסרו לי כחילו נמלו רעה לעלמי: (כג) חקרבי חל, חסי יס סס סנה חחרת לסנחחי: שרעפי,
 מחשנותי, כמו סעוסי, יס תינות זל"ע סזחו' לסעמים זרי"ס ולסעמים זלח רי"ס, וכן סרעיק זחילן
 וסעיק זחילן, סרזיט וסזע: (כד) דרך עולני, דרך רע סנחית לצסוף לעולז כחור, וחס יס כי חלילה
 כן, הכן לני לסוז חל דוך החמה ונחחי חתה זדוך עולס סנחית לנסימות נלח:
 קמ (א) למנצח, זה המזמר חזרו דוד לפני מלכו זומי סחול ככחה מתוכן סחמריס: (ב)

- 18. Zähl' ich, ihrer sind mehr als des Sandes;
 Ich endige, und bleibe noch bei dir.
- 19. Wenn ich dem Frevler fluche, tödte ihn Gott;
 Wenn ich die Blutbegierigen verstoße,
- 20. Die dich zu Bubenstücken nennen,
 Bei deinem Namen Meineid schwören;
- 21. So hass' ich, Herr, ja deine Hasser;
 Verabscheue die, so wider dich sich setzen.
- 22. Ich hasse sie mit unbegrenztem Hasse;
 Als meine Feinde sind sie mir,
- 23. Erforsch' mich, Gott, erfahre mein Gemüth!
 Prüfe meines Herzens Regung!
- 24. Erfahr', ob an mir sei ein Weg des Sammers,
 Und leite mich den Weg zur Ewigkeit.

140.

Gebet gegen Feinde.

1. Dem Sängmeister; ein Psalm Davids.

2. Herr, rette mich von bösen Menschen!
 Bewahre mich vor frevelhaften Leuten,

רשי

תהלים קמ

חמת לשון אדם כמו (דברים ל"ג) חמת חנוכים יונס שאל תפרטהו לשון אף ובי לשון אף נופל אלל יין אלל לשון אדם וילו"ט צלע"ז וכן נופל כאן לשון אדם חמת הספה: עכסו. עכניס אורוי"א צלעז: (ו) וחבלים פרשו רשת. דרך הרשת לקסוד חצל ארוך גדול, והליך כסדואה את העופות שוכנים תחת הרשת מוסך החצל והרשת נופל על העופו: ליד מעגל. אלל כתיבותי ופעמי: ליד. אלל כמו (שמואל ב' י"ד) דאו חלקת יואז על ידו: (ט) מאויי רשע זממו אל תפק. ת חסנתו אל תלחיה: ידומו סלה. כי יתגאו סלה. ורעותינו פידטו זממו ל' דסן הזומס את פי הגמל ולשון משנה הוא: אל תפק. אל תוליא תלחיו. (י) ראש מסבי. חצורת חסון גדודי האמורי' להסס אותי מעליך עמל ספתיס יכסס (תלחתי): (יא) ימושו. יהיו מוטיס הגחלים עליהם ישכזו זהם עד שיתמוטטו ויכזו תחליה' כמלא הבוף כלה ואזד: זאס יפילס. המפיל ונוקס גחלים של גיהנס צמחמודות יפילס לצל יקומו עוד: צמחמודו' צמלחמוז וחגד ל' ממרי' היתס (דברים ע' (יב) איש לשון. אשו כי ל' צפיו ל' צת אציו צפיו: ילודנו

(ג) אֲשֶׁר חָשְׁבוּ רָעוֹת בְּלִבָּם
כָּל-יְוָם יִגְדְּרוּ מִלְחָמוֹת:
(ד) שָׁנְנוּ לְשׁוֹנֵם בְּמוֹנְהֵשׁ
חֲמַת עֲכָשׁוּב תַּחַת שִׁפְתֵימוֹ סֵלָה.
(ה) שָׁמַרְנִי יְהוָה | מִיַּד רָשָׁע
מֵאִישׁ חָמְסִים תִּנְצְרֵנִי
אֲשֶׁר חָשְׁבוּ לְדַחֹת פְּעַמִּי:
(ו) שָׁמְנוּ-גֵאִים | פֶּח לִי וְחַבְלִים
פָּרְשׁוּ רֶשֶׁת-לֵיד-מֵעַגֵל
מִקְשִׁים שָׁתוּ-לִי סֵלָה:
(ז) אָמַרְתִּי לַיהוָה אֱלֹהֵי אֲתָה
הִאֲזִינָה יְהוָה קוֹל תַּחֲנוּנָי:
(ח) יְהוָה אֲדַנִּי עֵז יִשׁוּעָתִי
סִבּוֹתָה לְרֵאשֵׁי בַיּוֹם נָשָׁק:
(ט) אֶל-תִּתֵן יְהוָה מֵאוֹיֵי רָשָׁע
זָמְמוֹ אֶל-תִּפֶּק יְרוּמוֹ סֵלָה:
(י) רֵאשׁ מְסִבֵי עֲמַל שִׁפְתֵימוֹ יִכְסּוּמוֹ:
(יא) יִמְיָטוּ עֲלֵיהֶם גַּחְלִים בְּאֵשׁ יִפְלֹם
בְּמַחְמָרוֹת בִּלְ-יִקְוָמוֹ.
(יב) אִישׁ לְשׁוֹן בִּלְ-יִכּוֹן בְּאָרֶץ
אִישׁ-חָמְס רָע יִצוּדְנוּ לְמִדְחָפֶת:
(יג) יִדְעָתָּ בִּי-יַעֲשֶׂה יְהוָה
דִּין עָנִי מִשִּׁפְּט אֲבִינָי:
* יכסומו ק' * ימושי ק' * ידעתי ק'

ת"א אל תתן חנילה אף ז'.

הרע שבוט עושה הוא ולודנ': ידעתי. כי סוף הדברים יעשכ

באור קלא

Psalmen 140.

מאדם רע, דרך כלל כמו
 ויהי לי סור, והער חסר
 חסנו: (ג) יבורר, יקולר
 כמו יבורר ינסונו, וי"ח
 שהוא כמו אל תחבר צם
 והס' טרסיס (רחצ"ע),
 וכן תרנס הרצ ז"ל
 (עררעגין): (ד) שנבר
 לסונס, לסון חדוד כמו חי
 סנון, וחמר כזו נחש, כי
 הנחש כשנח לנסוך יסחה
 סיהו ויסרוקוויגע חת לטינו
 חנה וזנה וכחילו יחדים
 כמו תער הנלניס:
 עכשויב, מין נחש קסה
 ורע מחוד (נד"ק): (ה)
 שמרני, תחוד ננד
 המלניס, והנ' ננד
 חודסיס, הס חסר הלטינו
 חותו חליסס: (ו) ליר
 מעבל, אל מקיס הדך:
 (ז) ביום נסק, תואר
 מלוליו וטעמוניס מלחמה,
 וזעור הכתוב כמי שהיית
 עזו תצועתי כשהלכתי
 להלחם ננד סלסתיס בן אל
 תתן לחוי רשעים המלניס
 חרוליס לחדני: (ח)
 ירומו, כלומר חס תסק
 זמס ירומו יתבחו על
 זז וכחוניס הרצ ז"ל:
 (י) ראש חסני ובי',
 טעור הכתוב לרשת הרס"ח
 כזה, ומי יהן סעמל
 טעתימו סל חסני ר"ל
 הסוכניס חותי להלחם בי,
 יכסז חת רחסס כלומר
 חיסלו הס נסתת רשסס
 חסר טמנו לו: (יא)
 ימושו עליהם נחליס, מן
 הסמיס כזו נחליס צעור
 ממנו ננד ובחלו חס
 (רחצ"ע). יפילם, עמל
 ספתימו סוכר (נד"ק):
 במהפודות, סוחית
 עמוקות, וכן נדננו נצותינו
 ז"ל צרחסונה היו קיוויס
 חות' נמהמוות רצני סלמס
 'ן מלך): (יב) איש
 חמס, הרע שהוא עושה
 ילוד חותו ריטילנו למדחסות
 סיחי' נדחף מרעה אל רעה
 (רס"י ונד"ק), וכן תרנס
 הרצ ז"ל: (יג) ידעתי,
 כלומר צטוח חני צום סחיש
 חמס כל יכון, כי ידעתי.

3. Die im Herzen Tücke finnen,
Täglich Streit erregen.
4. Die Zunge schärfen sie, der Schlange gleich,
Und Otterngift brennt unter ihren Rippen.
5. Bewahr' mich vor der Hand des Bösewichts!
Behüte mich, o Herr, vor frevelhaften Leuten,
Die meinen Gang zu fällen drohen.
6. Die Stolzen legen Strick' und Schlingen ein,
Breiten aus ihr Netz am Wege,
Und stellen heimlich Fallen mir.
7. Ich rufe: Herr, du bist mein Gott!
Erhöre meines Flehens Stimme!
8. Herr, Ewiger, mein Sieg, mein Heil!
Du deckst mein Haupt, zur Rüstungszeit,
9. Erfüll' des Frevlers Wünsche nicht!
Laß seine Tücke nicht gelingen!
Sie möchten sich deß sonst erheben.
10. O, daß meiner Widersacher Haupt
Das Unheil ihrer eignen Lippen decke!
11. Blitzstrahl fährt über sie —
Er stürzt sie hin in Bluth,
In tiefe Gruft, wo kein Aufkommen ist.
12. Verleumder bleiben nicht im Lande; das Laster
Selbst bestrickt und stürzt den Frevler.
13. Ich weiß, der Herr schafft Unterdrückten Recht,
Und führt des Hilfsbedürftigen Sache.

רש"י

תהלים קמ קמא
אך צדיקים יודו לשמך
ישבו ישירים את-פניה:

ה' דין עני וינקום נקמת עזריו: (יד) אך ימחר ויעשה כדי שיוודו לדיוקים לשמו:

קמא

קמא (ב) משאח

בו יתפלל לה' שיכין ויהזק לבו לעשות הטוב והישר ולשמרו ממוקשות פועלי און:

כפי מה שאני

(א) מזמור לדוד

נושא נפי אליך: (ג)

יהוה קראתיה חושה לי
האזינה קולי בקראי-לקי:
הכון תפילתי קשרת לפניך

שיתה ה' שמרה לפני

זהתפללי לפניך להיותי

מדצר לחות שיהיו

לרנון: דל שפתי הוא

ספה העליונה (כמו

דלתות שפתי): (ד)

אל תט לבי אל יהו'

נוטה לרע את אישים.

את אנשי (עלאתי):

וצל אלחם צמנעמיהם.

ולא אהיה מיסב

צסעודתם: (ה) יהלמני

צדיק חסד ויוכיחני.

עוז לי שיוכיחני וייסרני

כצוא אמת ודק שכל

מהלומיו ותוכחתו חסד:

שמן ראש אל יניח ראשי.

שמן מלכות שהולק על

ראשי כמו שגא' (לעיל

כ"ג) דשנת צמנן ראשי

אל יסיד את ראשי

מתוכחת הלדיק ללכת

וללחו' את פועלי און:

כי עוד. כי כל עוד

ותפילתי צפי הדי הוא

צשניל דעותיהם של

פועלי און שלא אכשל

צכס: (ו) נשמטו בידי

סלע שופטיהם. כי

דויניהם ומנהיגיה' של

אלו נשמטו מדרך הטוב

ציד ילך הרע ולצ האנן

וקשה כסלע: ושמעו

אמרי הנעימו' שאני

מדצר צמלותיו של הקצ"ה

(ג) משאת פפי מנחת-ערב:

שיתה יהוה שמרה לפי

נצורה על-דל שפתי:

(ד) אלי-ת-לבי | לדבר רע

להתעולל על-לוח | ברשע

את-אישים פועלי-און

ובל-אלחם במנעמיהם:

(ה) יהלמני צדיק | חסד ויוכיחני

שמן ראש אל-יני ראשי

בי-עוד ותפילתי ברעותיהם:

(ו) נשמטו בידי-סלע שפטיהם

ושמעו אמרי כי נעמו:

ת"א אך צדיקים נכונה ה' ל' חבון ונומר טס ח' ו'.

ואינם שנים מדרכם הרע'

ודצותינו צצריית' דסיפדי דרסוהו צמטה ואהרן שמתו על

ידי הסלע אזל אינו יכול לייסב המקרא סופו לדאשו. ויש לייסבו ולומר דומין אלו

לעקשות לאותן שמתו מטה ואהרן ע"י הסלע על ידיהם כי אף אלו שמעו אמרי

באור קלב

Psalmen 141.

(יד) אך לדיקים וכו',
 סעורו כמו אֶבֶן, וכמו
 סעורו ע"ז לעיל (סיר
 נ"ח):

המא (א) מומור לדוד,
 צוה המומור ההפלי

דוד לה' סיבין רוחו ויחזק
 לרו לזלתי ימסוך חחר
 רוצ המלכים להתגאות
 על העם שהם אחיהם
 ולעסיק אותם למלחות
 האותם, ומתקלסו על

המדברים ונד רלונס, כי
 חס יהי' מוסל לייק הנויב
 חת עמו ע"ס חקי הדיק
 והמשרים לטוב להם ושומע
 לעלת חכם, וכמו סנצחר:

(ב) תכון הפלתי, לסניך
 כקטירתי ומסלת כפי אל
 הסמים יהיה לפניך כמנחת
 ערב, וכזר הערו פעמים
 על חסרון כ"ג הדמיון
 נמליס. סנצחר ערב,

יסה חמר הרחצ"ע טעם
 ערב נגד הקטורת שהוא
 צקר. וחד מן הצריח
 חמר שהוא מענין קולך
 ערב, ונח התואר עם
 המתואר ע"ת הסמיכות
 כדרכו לפעמים, ויתויגס
 ח"כ זלסון חסנו (חיון
 זיבליעם חפסער),
 והרחסו נראה יותר נכון.

(ג) שמרה, סס נמסקל
 חכמה, עלמה, וזי' שיחה
 ה' מסחר לפי שלח חכסול
 נחפלהי (נד"ק): נצרה,
 לסין ליו, והדבג נוסף
 צלוי"ק לדוד לחות, ומנת
 דל כמו דלת כי התי"ו

14. Auch werden dir Gerechte danken;
 Die Redlichen vor deinem Antlitz bleiben.

141.

Gebete zum Herrn, ihn in der Ausübung des Guten zu befestigen, und vor den Schlingen der Uebelthäter zu bewahren.

1. Psalm Davids.

Herr, ich rufe dir, eile, mir zu helfen;
 Höre meine Stimme, wenn ich zu dir flehe!

2. Laß mein Gebet, wie Weihrauch vor dir
 steigen;

3. Mein Händefalten, wie ein Abendopfer,
 Erweiger, bewahre meinen Mund,
 Bewahre meiner Lippen Thüre!

2.

4. Laß nicht mein Herz, dem Frevel hold,
 Mit ungerechten Landesfürsten
 Gottlose Tirannei verüben,
 Mich ekeln ihre Lustgerichte!

5. Wohlthätig, wie die Liebe, sind
 Des Tugendhaften Schläge.
 Er züchtige, und überführe mich!
 Des Salböls Duft umnebelt meine Sinne nicht,
 Ich bete noch, da Jene Schandthat üben.

6. Auch werden, die in Felsenkluft entchlüpfen,
 Einst ihrer Thaten Richter sein;
 Meinen Worten folgen sie,
 Denn sie gebieten sanft.

סי' לסין נקנה, והטעם שיפזרו סלה ידבר זלסונו מה סחינו נכון (כחצ"ע). עד כאן
 החלק הא' מהסיר שהוא בעין פתיחה אל הפלתי, ובחלק הב' הוצא התפלה עלמה.
 (ד) אישים, כזר הערו סזס הטס נוסל על חכסים חסונים ונדולים, והטעם כאן על מלכו הארץ-
 אלהם, חלסון אל תלחם חת לחס רע עין ל' סערה: **בפנעמיהם**, נועס מחכס. (ה) יהלמני
 לדיק, כלומר יותר נוח לי ממנעמיהם סיבני לדיק ויוביחני, כי קנחת ותוכחת לייק הוא חסד ונמול
 עוצ להמקנל חותם, ומלת חסד תואר הסעל כמו ותחננו דרך, כלומר יהלמני הלימת חסד. ויוביחני,
 מלה דמסתמע לתכי חסין ענין מוסר ועונס, וענין הוכחה צריחה צורה, כי כן הוא עלמית העונס
 המוסד על יסודי החכמה סיביר החושה חת סביחותו ויחחרט עליו וחו עוצ לו וזו שתכנס הרצ
 ז"ל (ער ליכטיגע חונד חיבערפיהרע זיק). **שמן ראס וכו'**, ידוע שהמלכים היו נמסחי' נסתן
 מצוסס על ראסס ונסיית ריח הנצמס חזק מחוד וסיב מסובל לסכר חת חמניה סס זמן חרוך. וע"ז
 חמר דהע"ה דרך מליזה נחם מחוד סהסמן. סעוצ חסר על ראסו ר"ל סמחשנס הוצח שהוא נמסח
 למלך, אל יניח ראסו לנטות מדוך הדיק והיסר, כזס סכל סרז לזחר המחמר נהרבימו. כי עוד
 והפלתי ר"ל צעת סטודי ותפלתי יחד, כלומר סעוד הפלתי צסי, סנה סס כזר צועותיהם להסעולל
 טלילות רסע: (ו) **נשמעו צידי סלעי**, חמנס יצוח יוס סאותן חסר נסמטו למקיס סלע להסחר מסני
 חמחם ורסעפחם סס יסיו סוקטיהם לס"ס להס נמולס צראסס תחת חסר עצוי ועתי נסמעיס לחמרי
 צעצור כי נעמו, וחיוני מליה להס חלה הנחה והמקונל, ונס זה צדצרי חן וחסד לח צמריכות וקוטי

רש"י

תהלים קמב

(ז) כִּמּוֹ פִלַח וּבִקַע בְּאֶרֶץ
 נִפְזְרוּ עֲצָמֵינוּ לְפִי שְׁאוּל:
 (ח) כִּי אֵלֶיךָ יְהוָה אֲדַגֵּי עֵינַי
 בְּכָה חֲסִיתִי אֶל־תֵּעַר נַפְשִׁי:
 (ט) שָׁמְרֵנִי מִיַּד־פֶּחַ יִקְשׁוּ לִי
 וּמִקְשׁוֹת פִּעְלֵי אֹרֶן:
 (י) יִפְלוּ בַמְּכֹרֶיךָ רִשְׁעִים
 יַחַד אָנֹכִי עַד־אֶעְבֹּד:

כעומים ואינם שזים:
 (ז) כמו פולח. ענין:
 פולח לשון זקוע כמו
 יפלה כליותי (ליוז
 ע"ו): וזקוע צלחן.
 כן נפזרו עלמינו להגיע
 לפתח המות צטזיל
 דעותיהם של עוזרי
 עזובה: (ח) כי אליך
 עיני. מוסב למקראות
 של מעלה שיתח שמרה
 לפי ואל הע כי אליך
 עיני וגו': אל תער
 נפשי. אל תשלח נפשי
 מלפניך כמו ותער כדה
 אל הסקת (דלסית כ"ד):
 (י) יפלו במכמוריו
 רשעים. יפול הדטע
 עלמו צמכמוריו שהוא
 פודט לרגלי:

קמב

בו יתחנן אל אלהים להושיע משונאיו העושרים אליו ואנשיו
 לתפשו.

קמב (א) במערה.
 סכרה זה כנף
 המעיל אשר לשאול:
 (ד) ואתה ידעת
 נתיבתי. כמה מוקשים
 יש זה: (ה) ואין לי
 מכיר: אין צכל מסדתי

(ב) מִשְׁכֵּיל לְדָוִד בְּהֵיזְתוֹ בַּמְּעָרָה תִּפְלָה:
 (ג) קוֹלִי אֶל־יְהוָה אֲזַעַק
 קוֹלִי אֶל־יְהוָה אֶתְחַנֵּן:
 (ד) אֲשַׁפֵּךְ לְפָנָיו שִׁיחִי
 צָרָתִי לְפָנָיו אֶגִּיד:
 (ה) בְּהִתְעַשָּׂה עָלַי רֹחַי
 וְאַתָּה יָדַעְתָּ נְתִיבָתִי
 בְּאַרְחֵי־זוֹ אֲהַלֵּךְ מִמֶּנּוּ פֶּחַ לִי.
 (ו) הַבֵּיט יְמִין וְרֵא אֱוֵי־לִי מְכִיר
 אֲבָד מָנוֹס מִמֶּנִּי אֵין דּוֹרֵשׁ לְנַפְשִׁי.
 (ז) זַעֲקָתִי אֵלֶיךָ יְהוָה
 אֶמְרָתִי אַתָּה מַחְסֵי
 חֵלְקִי בְּאֶרֶץ הַחַיִּים:

ת"א אשפך עכ"ו ח' ז'.

באור קלג

Psalmen 141, 142.

זמר שחור הכתוב לדעת
 הרמ"מ. (ז) כמו וכו',
 ויוסיף לחתור למת לא יחיה
 כן ולמה יריס לנפשו על
 אחיכו שהם כנצטרו ועלם
 בעלמנו הלא בלנו מחיים.
 וכמו פולח וניקע בחזן,
 הוא עוצר הסדה סהר
 הססל במורגת הקנין, כן
 נסורו גם עלמינו כלומר
 עלמות המלכים לפי שחול,
 תנון מהם כוינת' הרמ"מ
 סחובס (קחניגליך געביין).
 (ח) כי הליך וכו', נראה
 מסוף הסיר כי חנרו דוד
 צעה סעדיין לח הביע
 למלכות חזל כנר נצטחה לו
 ע"י סחול הנציה והתסלל
 סנעת יזכה למלכות יהי'
 מושל לדיק וכנ"ל ולנסוף
 חמר כי יקום הל' ה' סיקח
 חמרתו סיסמרתו ממוקסות
 סועלי חון שהם מוסלים
 עתה עד, כי יעצור הזמן
 ויזכה למלכות, ולכן סנדול
 הרמ"מ חלו המחמרים לחלק
 צפני עליו, והוא החלק
 הג' מן הסיר סכולל סבה
 הגורמת חותו. אל תער
 נסס', כמו ותער כדה, כי
 סרות מלח הגוף (רחצ"ע),
 וכדכתיב אשר הערת למות
 נסס' (יסעי' נ"ג). (ט)
 פעלי חון, כנר כנה צמ"ח
 סמנהיבים הרסעים צימי
 סחול צסס סועלי חון (סיר
 י"ד). וחולי סנס זס טעס
 סועלי חון דלעיל (ס' ד').
 (י) יפלוי הרסעים כלס
 יחד, כל אחד צממוריו
 אשר טען לו. אנכי עד
 העצור, טעמו הסוך עד
 העצור חוכי ולא חלכור
 צרסס :

7. Des Landmannes, der im harten Boden wühlet,
 Und unser königlich Gebein,
 Zerfällt ja beides in der Gruft.
- 3.
8. Auf dich, Herr, Ewiger! schauen meine Augen,
 Auf dich vertrau' ich,
 Verstoße meine Seele nicht!
9. Bewahre mich vor Schlingen,
 Die sie mir eingelegt;
 Vor der Uebelthäter Falle!
10. O, daß in ihre eignen Netze,
 Frevler sich verstricken,
 Allejammt, bis ich vorüber bin!

142.

Gebet um Rettung von seinen Feinden, als er auf dem Punkte war, mit all' seinen Leuten von ihnen ergriffen zu werden.

1. Unterweisung von David.
Gebet, da er in der Höhle war.

2. Mit lauter Stimme schrei' ich zum Herrn;
 Mit lauter Stimme ruf' ich an;
3. Schütte meine Klage vor ihm aus;
 Bringe meine Noth vor ihn;
4. Wenn mein Geist in mir verzagt,
 Dir, dir ist mein Pfad bekannt!
 Wohin ich trete,
 Sind Schlingen mir gelegt.
5. Schaue hier, blicke dort,
 Niemand will mich kennen.
 Alle Zuflucht ist dahin,
 Meiner nimmt sich Niemand an.
6. Ich schreie, Herr! zu dir;
 Du bist doch meine Zuversicht,
 Mein Erbtheil in dem Lebenslande.

קמב (א) במערה,
 מלינו צ' מזמורים
 צס' תסלים סחונרו צוערה
 סיר נ"ז וסיר סלסנינו,
 זמלינו ב"כ צ' סעמים סצור דוד מסני סחול למערה דסיוור מערת עולם (ס"ח כ"ג) ומערת עין כדו
 (סס כ"ה), ויסיה לנחורה תקון מזמור אחד על סחחת מהמחוערות סחלים וסצ' על סחחרת. חמנס
 כסנחקיר על חוכן המחמרים יראה סחונרו סניהס צמערת עין כדו כי סס סיה צמלוק, וסחול וסחסיר
 עוטרים חל דוד וסחסיר להפסוי, וכדחמר סס (סיר נ"ז) נפסי צתוך לצחיס וכו', וכחן חמר חצד מנוס
 מחכי, חזל צמערת עולם רוח לו ויקנלו חליו כד' מחות ח'ס. (ד) וסחח ידעת נחיונתי, כמה זוקסיס
 יס צס (רס"י). באורח זו חסלך, צחיה דרך סחלך סס מונלים חמרי וסמנו לי פח (רד"ק). (ה)
 דבש ימין ורחה, חמר רד"ק וז"ל, וזכר ימין ולא זכר סחלך דרך קצרה כמנהג כי מסחחד יוצן סחחר.

רש"י

תהלים קמג

הַקְּשִׁיבָה | אֶרְנָתִי כִּי־דָלוּתִי מְאֹד
הֲצִילָנִי מִרְדְּפֵי כִּי אֶמְצֵי מִמֶּנִּי :
הוֹצִיאָה מִמֶּסְגֵּר נַפְשִׁי
לְהוֹדוֹת אֶת־שִׁמְךָ
כִּי יִכְתְּרוּ צְדִיקִים כִּי תִגְמַל עָלַי :

(ז) שאל שימחה צידו : (ח) בי יכתירו צדיקים . צטצילו יכתירו לדיקים ויודו לשמך שאתה סומך את ידאיך :
(ח) קמג (א) באמנתך . להלמין הצטח' שהצטחתי : (ג) כי רדף אויב נפשי . כלומר אם חטאתי לך כדי לקייתי וכנגד כל ישראל כאמר מזמור זה : (ד) ישתומם . לשון אועס ותמהון כמו ולאצ טס שצעת ימים משתומם צתוב' (יחזקאל ג') ותשצ תמר ושוממה (שמאל צ' י"ג) : (ה) זכרתי ימים מקדם . שהפלית לנו נסים דציס : (ו) בארץ עיפה . צגולה .

קמג

בו יתפלל אל אל להצילו מהר מרודפיו .

(ב) מזמור לדוד

יְהוָה | שָׁמַע תְּפִלָּתִי
הֲאֵזִינָה אֶל־תְּחִנּוֹתַי
בְּאַמְנַתְךָ עָנִנִי בְּצַדִּיקְתְּךָ :
וְאֶל־תְּבוֹא בְּמִשְׁפַּח אֶת־עַבְדְּךָ
כִּי לֹא־יִצְדֵּק לְפָנֶיךָ כָּל־חַי :
כִּי־רָדַף אוֹיֵב | נַפְשִׁי
דָּבָא לְאַרְץ חַיִּתִּי
הוֹשִׁיבֵנִי בְּמַחְשָׁכִים כְּמַתִּי עוֹלָם :
וְתַתְּעִטְךָ עָלַי רוּחִי
בְּתוֹכִי יִשְׁתּוּמֵם לִבִּי :
זָכַרְתִּי יָמִים | מִקְדָּם
הִגִּיתִי בְּכָל־פְּעֻלְךָ
בְּמַעֲשֵׂה יְדֶיךָ אֲשׁוּחָח :
פָּרַשְׁתִּי יְדֵי אֵלֶיךָ
נַפְשִׁי | בְּאַרְץ־עֵיפָה לָךְ סִלָּה :

(3) (ג) (ד) (ה) (ו) (ז) (ח) (ט) (י)

באור קלר

Psalmen 143.

(ו) הצילני, חתה מרדסי
 כי חמלי ממני, וחין חני
 יכול להוסיעני מידם.
 (ח) ממסגר, בעצור
 היותו זמרים (רחז"ע).
 כי יכתירו לדיקה, הטעם
 פיתסחו - כחילו כתר
 מלכות זראשם (רחז"ע).
 והנד"ק חמר וז"ל, כי
 הנחול עלי והלילני יתסחרו
 כי הלוקים ויעשוני כתר
 לראשם, כי יחמרו הלח
 לוד לסי טנטח זחל ותצרך
 לנדרו הלילהו זמטע העס
 מהתלך ועמו ע"כ.

קכג (א) מזמור לדוד,
 גם זה המזמור
 מהפנין חסר לסניו (נד"ק).
 באסונתך, בעצור חמונתך
 שהנשחחני ודצוך חמת,
 ובעצור לדיקה כי חתה
 לדיק וישר תראה כי עמי
 הליק ועם חיוצי העול
 (מהנ"ל). (ב) ואל הנח
 וכו', עתה שחני צלר גדולה
 אל תנח זמטע עמי
 חס העחתי לך. כי לא
 יליק לסניך כל חו, חס
 חניט אל כל מעטיו וחין
 חליק חני לפניך (מהנ"ל),
 והסניו הרס"ח כחחמר
 מוסגר, לפי שחיו מעיקר
 הספלה. (ג) הושיבני
 זמטעני, ירכתי המערה
 שהיז ייסז שחין סס חורם
 והנה הוא כמת שהח
 זמטן חחת החון, וחמר
 כחתי עולם כלומר סמתו
 זה זמן רב וכבר נשחת לירת
 גוסס נואס חדס מהס
 מסתקומה יוחר מחסר
 מהו זמן קרוב חע"ס
 סחלה וחלה חין להס
 הקומה מדרך הסנע
 (מהנ"ל). חולם לדעת
 הרס"ח סעור כחתי עולם,
 כחחתי לעולמי עד חסר
 לא יסור עוד על סני
 החון ובעצור החחמר הזה
 הנחל גם (חילה ב') חמר
 חד מן חגרות סוכמיסו
 סנניח ע"ה חנר זה סחמור כסלמתו צנור חיו, ועסס מזמור לדוד על דרך מזמורי המלך. וחין זאת
 רחיה עלומה זחמת, והתשניל ינחר. (ה) זכרתי וכו', דומה לזה נחמר זממור לחסך סיר ע"ז
 כשתעטף רוחו סיוצור מעללו יה להתנחם צין סיעסה גם עמי חסד כמו סעסה לירות הרחשוניס,
 וחמר כי חזרה מקד' סלחין וסביהי צכל סעליך ונעלילוהיך חסחה. (ו) בארץ עיסה, כמו
 החון סחחם סחיתם מתחור ומחלת אל סחטר כן נססי לחחם ומחלת לך (רחז"ע ונד"ק).

7. Vernimm mein Angstgeschrei,
 Ich werde hart geplagt.
 Rette von Verfolgern mich,
 Denn mir sind sie zu mächtig.

8. Befrei' mich aus dem Kerker,
 Daß ich deinem Namen danke;
 Gerechte krönen sich durch mich,
 Wenn du Wohlthat mir erzeugest.

143.

Gebet um schnelle Rettung von seinen Verfolgern.

1. Ein Psalm Davids.

Vernimm mein Flehen, Herr,
 Und mert' auf mein Gebet,
 Erhöre mich nach deiner Wahrheit,
 Nach deiner Allgerechtigkeit.

2. Und geh' nicht in's Gericht mit deinem Knechte,
 Was lebt, besteht nicht ohne Schuld vor dir.

3. Der Feind verfolget meine Seele,
 Drückt meinen Lebensgeist zu Boden,
 Und legt mich ein, wie ewig hingeschieden,
 In öde Finsterniß.

4. So verschmachtet mein Geist in mir!
 Das Herz erstarrt in meinem Busen.

5. Ich denk' an vor'ge Zeit zurück,
 Erwäge deine Thaten alle,
 Sinne deinen Werken nach;

6. Und breite meine Hände aus zu dir,
 Wie dürres Land lechzt mein Gemüth nach dir.

רש"י

תהלים קמד

(ז) מִהָרַעַנְנִי וַיְהוֹה כָּל־תְּהַרְוֹחִי

(ז) כלתה רוחי. המתאווה ואינו משיב קרוי כליון עינים וכליון רוח: (ח) בבקר. זלמוח הנאולה (מלאתי): הודיעני דרך זו. נשאתי נפשי אליך שתקבל שאלתי (ס"א"ח): (ט) אליך כסיתי. תלאתי אני מכסה מכל אדם להגידם אליך:

אֶל־תִּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי

וְנִמְשַׁלְתִּי עִם־יָרְדֵי בָּוֶר:

(ח) הַשְׁמִיעֵנִי בַבֶּקֶר וַחֲסִדֶּךָ

כִּי־בָךְ בָּטַחְתִּי

הוֹדִיעֵנִי דְרָךְ־זוֹ אֱלֹהֶיךָ

קמד (ב) הרודד עמי תחתי.

כִּי־אֵלֶיךָ נִשְׁאַאתִי נַפְשִׁי:

(ט) הַצִּילֵנִי מֵאִיבֵי וַיְהוֹה אֱלֹהֶיךָ כַּסִּיתִי:

(י) לַמִּדְבָּרִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ כִּי־אַתָּה

אֱלֹהֵי רִוְחָךְ שִׁיבָה

תִּנְחֵנִי בָאָרֶץ מִישׁוֹר:

כדוקע וטוח את עמי לרצוף במקומו כמו (איוצ"י"צ) טוח לבנים מבדיל אותם רודד תדנוס של דוקע כדמתרגם וירקעו ורדיו. ויש פותרים הרודד עמי תחתי. המחליט עמי תחתי. אך צספר מדויק מונה עמי ומסודת עליו ג' סזדין עמים וקודין עמי ועל תחתי יש מסודת עליו תחתי קרי:

(יא) לַמַּעַן־שָׁמַךְ יִהְיֶה תַחֲנִינִי

בַּצַּדִּיקְתָּךְ וַתּוֹצִיא מִצָּרָה נַפְשִׁי:

(יג) וַבַּחֲסִדֶּךָ תִצְמִית אִיבֵי

וְהִאֲבֹדְתָ כָּל־צָרָתִי נַפְשִׁי

כִּי אָנֹכִי עֲבָדֶךָ.

קמד

תודתו ובקשתו כאשר הניח לו אלהים מכל אויביו.

(ב) לְדָוִד

בְּרוּךְ יְהוָה וַצָּוֵרִי

הַמְלַמֵּד יָדַי לְקָרֵב

אֶצְבְּעוֹתַי לְמַלְחָמָה:

(ג) חֲסִדֵי וּמִצְוֹדֹתַי מִשְׁנֵבִי וּמִפִּלְטֵי־לִי

מִגִּבֹּרֵי וּבֹחֲסֵי־תִי הֲרֹדֵד עַמִּי תַחְתִּי.

באור קלה

Psalmen 143, 144.

(ו) אל הסתר פניך ממני,
 סחם הסתיר פניך מעיני
 ממני, ונתחלתי עם יורדי
 צור (וד"ק), ויהיה חס כן
 טעם הוי"ו לתפוצת התנחלי
 וכן תרגם הרב (והחכם),
 ולדעת הרח"ע מלת ואל
 מוטבת החרת עלה ואל
 חסיה נחמל והענין אחד.
 (ח) בבקר, חמר הרח"ע
 טעם נוי וויי הליכות
 והמלכות החלחם צקק
 ע"כ, ווד"ק חמר טעת
 היסועה נקחתה צקק היסך
 עת הלה הנקחתה ערצ,
 והנכון כחממרו צקק הסכס
 כלומר מהר הסמיענו חסוך
 וכן תרגם הרב (וע"ה).
 דרך זו חלן, חנה חנה
 חסי חויני (וד"ק). (ט)
 אליך בסיתי, חמר ר'
 תנינוס ז"ל כי חליך בסיתי
 כמו נן חסיתי (רח"ע),
 והוא נכון כי ל' וח"ת
 מתחלפות צנוטח, ונס
 נמלא בחיות ססרים בחן
 חסיתי בח"ת. או יתכן
 טעם חליך כטעת חלון,
 והסירוס חתה חכמי וחנן
 צעדי ותרגום הרב נוסח
 לסני חחוסני. (י) למדני,
 צקק על חסועת הבוק וצקק
 צ"כ על חסועת הנסס
 (וד"ק), כי על ידו זה יהי'
 רחוי סיעזור לו. רוחך,
 חסיה הטובה צמתנות
 חססיע עלי והיא הנחני
 צחורח מיסור, וטעם טובה
 לדעת חרה"מ כטעם טותתי
 יל עיך דלעיל (סיר ס"ז).
 בארץ חיסור, כטעם
 רבלי עמדה צמיסור (סיר
 כ"ו י"ז), ועיין סצחור
 סס.

קמך (א) לדוד, יפה
 חמר כחצ"ע וז"ל, זה
 המתור הצרו כחמר הניח
 לו חסס מכל חויני,
 כי כן טעם כל המתור ע"כ. וכן מליכו מחמרים רבים מזה המתור סנחמרו נדצרי חסיה חמר סר
 דוד ציוס הלול ה' חותר מכף כל חויניו ומיד סחול (לעיל סיר י"ח). (ב) חסדי הנה חתן לך כלל
 חמר חלתי חחלתי בס חחלתי לצרו כמו הוא חחלתך, חלתי לורי, וצרו ה' לורי, וכן חלתי חסוי
 בס חסוי, כי טעם הכח סקצל מהעליון (רח"ע), והוד"ק חמר טעם יותר נכון לסי סהסס והתוחר
 יסחור נוי יתנך. ומסלמי לוי, מה סחמר לוי חמר יו"ד הכנוי הוא תוספות (וד"ק), והטעם לחיות
 המתוח וכן הוא (צמחאל צ' כ"ז) חצל דלעיל (י"ח) הוא ומסלמי חלי. הרודר, סירוסו כחננומו
 חחנמינן וירקעו וירדירו. ע"י, צמסורה ב' סנירין עכ"ם, וכן ת"י מודד עמין וכן תרגם הרב,

7. Eile, Herr, erhöre mich,
 Mein Geist vergeht vor Sehnsucht;
 Verbirg dein Antlitz nicht vor mir,
 Sonst gleich' ich eingesenkten Reichen.
8. Laß mich früh von deiner Gnade hören,
 Denn ich vertrau' auf dich.
 Zeig' mir den Weg, auf dem ich gehen soll,
 Denn zu dir erheb' ich meine Seele.
9. Errette mich von Feinden, Herr!
 Bei dir bin ich geborgen.
10. Lehre mich nach deinem Wohlgefallen wandeln,
 Denn du bist ja mein Gott!
 Dein Geist, das höchste Gut;
 Leite mich auf eb'ner Bahn,
11. Um deines Namens willen, Herr!
 Erquickte mich;
 Deine Allgerechtigkeit,
 Befreie mich aus der Noth.
12. Um deiner Güte willen
 Zerstöre meine Feinde,
 Verbanne alle, die mich ängsten,
 Denn ich bin ja dein Knecht.

144.

Dank und Bitte nach der Befreiung von seinen Feinden.

1. Von David.

- Dank sei dem Herrn, meinem Horte,
 Der meine Hände lehret streiten,
 Meine Fäuste Kriege führen.
2. Mein Freund, mein Schutz!
 Errettung mir und Burg!
 Schild, auf den ich traue,
 Der Völker zwingt unter mich!

כי כן טעם כל המתור ע"כ. וכן מליכו מחמרים רבים מזה המתור סנחמרו נדצרי חסיה חמר סר
 דוד ציוס הלול ה' חותר מכף כל חויניו ומיד סחול (לעיל סיר י"ח). (ב) חסדי הנה חתן לך כלל
 חמר חלתי חחלתי בס חחלתי לצרו כמו הוא חחלתך, חלתי לורי, וצרו ה' לורי, וכן חלתי חסוי
 בס חסוי, כי טעם הכח סקצל מהעליון (רח"ע), והוד"ק חמר טעם יותר נכון לסי סהסס והתוחר
 יסחור נוי יתנך. ומסלמי לוי, מה סחמר לוי חמר יו"ד הכנוי הוא תוספות (וד"ק), והטעם לחיות
 המתוח וכן הוא (צמחאל צ' כ"ז) חצל דלעיל (י"ח) הוא ומסלמי חלי. הרודר, סירוסו כחננומו
 חחנמינן וירקעו וירדירו. ע"י, צמסורה ב' סנירין עכ"ם, וכן ת"י מודד עמין וכן תרגם הרב,

רש"י

תהלים קמר

(ג) יְהוָה מִה־אָדָם וְתִדְעָהוּ
בֶן־אָנוּשׁ וְתַחֲשְׁבֵהוּ:
(ד) אָדָם לֹהֶבֶל דָּמָה יָמָיו כַּצֵּל עוֹבֵר:
(ה) יְהוָה הַט־שָׁמַיָּה וְתִרְדּוּ
בַעֲבָרִים וַיַּעֲשֵׂנוּ:
(ו) בְּרוּק בָּרֶק וְתַפִּיצֵם
שְׁלַח חֲצִיָּהּ וְתַהַמֵּם:
(ז) שְׁלַח יְדִיָּהּ מִמָּרוֹם
פָּצְנִי וְהַצִּילֵנִי מִמַּיִם רַבִּים
מִיַּד בְּנֵי נֶכֶר:
(ח) אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבְר־שׁוֹא
וַיִּמְיָנֵם יָמִין שִׁקָּר:
(ט) אֱלֹהִים שִׁיר חֲדָשׁ אֲשִׁירָה לָךְ
בְּנֶבֶל עֲשׂוֹר אֲזַמְרָה לָךְ:
(י) הַבּוֹתָן תִּשׁוּעָה לַמַּלְכִים
הַפּוֹצֵה אֶת־דָּוִד עַבְדּוֹ מִחֶרֶב רָעָה:
(יא) פָּצְנִי וְהַצִּילֵנִי מִיַּד בְּנֵי־נֶכֶר
אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבְר־שׁוֹא
וַיִּמְיָנֵם יָמִין שִׁקָּר:
(יב) אֲשֶׁר בָּלִינוּ בְּנַטְעִים
מִגְדָּלִים בְּנַעֲוֵרֵיהֶם
בְּנוֹתֵינוּ כְּזוֹיֹת
מִחֲשָׁבוֹת תִּבְנִית הַיִּכָּל:

(ג) מה אדם. מה יסו לפניך כי ידעתם להרצות להם גדולה: (ד) ימיו כצל עובר. שלמה אמר ויעש' כלל (קהלת י') ולא פירש אם כל דקל או כל כותל שהם קבועי' כנר פי' ימיו כלל עובר ללו של עוף הפורה: (ז) פצני. הוליאני ולסון הללה הוא וכן הפולה את דוד עצרו (מלאתי) - (ח) פיהם דבר שוא וגו'. תלה הכתוב שוא צפה וסקר צימין. צאו לספר צפה צודים בוזמא על שוא חף לשנו' את הידוע. צאו לפשט ימינס לשצועה חדלו משוא שנתפס עליו כנגז אצל צסקר כשצעין סכך גודלס: (י) הנותן תשועה למלכים. מדצר על סלע המחלוקות שהיה דוד קרוז ליתפש ציד שאול וצא מלאך אל שאול מהרו ולכו וגו' (שמואל א' כ"ג). הליז את שאול מהיות שופך דם נקיואת דוד מהיות נהרג: (יא) פצני והצילני. כאשר פלית אז כן פלני עתה: (יב) אשר בנינו וגו'. כלומר גם עתה דוד זה כשר הוא: צנינו כנטיעים. שאין צהם מוס כל כך הם מנוקים מעצורה (מלאתי): מגדלים צנעודיהם. צסס טוצ זה שהם כנטיעי' צנעודות' גדלים כל ימיהם ואי אפשר לקיים כל שצח זה חלל צדודו של חזקיהו: צנותינו. גזוהות קומה

ת"א אשר פיהם צנחא ב' מ"ה, נדה ה', מ"ה. אשר בנינו ספחיס ח', ס"ז. צנחא ה', מ"ה. סנהדרין י"ח, ק"ה. בנותינו צנחא סס.

נאה כזויות של צית אצני' צזויו' אצן עכווננו' כנגד חנרתה

באור קלו

Psalmen 144.

ונסיר י"ח וידבר עמיס
 החתי. (ב) ה' מה חרס.
 לדעת סד"ק חמר זה
 נבר שחול סהיה מלך
 ונססקס מלכותו צמעט
 זמן. ותדעהו, מלכון
 כי יודע ה' דרך לדיקו,
 ועיון. הנחור בס. (ה)
 כצל עונה, כמו הלל סעונר
 צתהנה צסתסעט ססתס
 (נד"ק). (ה) הט סמין,
 הנה צסיר י"ח נחלח רוצי
 סמחמניס סחלה צלסון
 ענר וכחן סס לסון לווי,
 ולכן נראה נכון מה ססמעפי
 חסי. סרס"ת ז"ל צענין
 סתסך ססיר סלסנינו, חמר
 צחלה חרצע סססוקיס
 סזכיר סמלך סיר סתפלס
 חשר דנר לס' סרס ינח
 סתסועה חליו, חלח
 סכיון לומר עתס צחותן
 סמחמניס ססודה צסן
 חמר סתסועה, וסרסיף
 לומר כזס סיתס סירתי
 צימיס ססס, חנל עהס
 סיר חרס חסירה לך כזס:
 סנותן סתסועה למלכיס וכו',
 עתס חשר צנינו וכו', וחשר
 סזוינו מלחיס וכו',
 סססלחה וסנרנכס מלויס
 צכל חשר לנו: (ז) סצני,
 ענין סתיחה, כי סמליל חרס
 מיר חויצו סרי סוח
 סופחו סמחסרו (נד"ק):
 סמיס רניס, ססל סלרות
 סנחו עליו צימי רדיסת
 סחול: (ח) וימינכס,
 כסנחו לססע ימינס לסצועה
 סנה סס נסצועיס צסקר
 (סרס"י), וסס, סתרגס
 סרצ (סיינחייד): (ט)
 סלריס, עתס סיר חרס
 חסירה, לך, וסתרניס
 סרצ (נו), כמו סנחרנו
 לעיל: (י) סחרב רעס, לח
 סרצ סל נצור סלוחס נבר

- 3. Herr, was ist der Mensch,
 Daß du dich sein so annimmst?
 Der Erdensohn, daß du ihn achtest?
- 4. Der Mensch ist einem Hauche gleich,
 Und seine Tage
 Dem Schatten, der vorüber waßt!

2.

- 5. „Herr, neige die Himmel, fahre herab!
 Betaste die Berge, sie rauchen,
 6. Wirf Blitze, streue sie hin!
 Schieß' Pfeile ab, schleud're umher,
 7. Strecke deine Hand mir aus der Höhe!
 Befreie, rette mich von großen Fluthen,
 Von fremder Völker Macht!
- 8. Trug und Falschheit lehrt ihr Mund,
 Meineid ihre Rechte.“

3.

- 9. Gott, nun singe ich dir ein neues Lied,
 Und spiel' es auf Zehnsaitenpfsalter:
- 10. „Der du den Königen den Sieg gegeben,
 Gerettet David, deinen Knecht,
 Vom mörderischen Schwert!
- 11. Befreie, rette mich von fremder Völker Macht!
 Trug und Falschheit lehrt ihr Mund,
 Meineid ihre Rechte.“

4.

- 12. Jetzt wachsen auf, wie Schößlinge,
 In ihrer Jugend uns're Söhne!
 Uns're Töchter Säulen gleich,
 Bildhauerwerk, des Tempels Zier.

חויצו, כי חס חרצ מוכנה לעסות רעה לססוך דס נקי, כיון סרס"ת לזס צתרנימו (סחרדעריסען טווערט),
 וסלוונה על חרצ סחול סרדסו על לח חתס צכסיר: (יא) סיר צני נבר, לח חמר עוד ממיס רניס כי
 צנר ענרו סלרות, חך נקס לצר סילילהו ה' גס ססחר חויציס סיקומו נברו להנח כמו ססלילהו עתס:
 (יב) אשך וכו', עתס ישנר לחמר מה סססנתסו לסיר סיר חרס, ויססר ענין ססללחה צחרלו ועמו
 וכנר סערנו סיס חשר סנח צמקיס כי: בנינו, סמחדי עין וסבורלס ננערויס כנעויעו ען סבדלס
 צקו יסר ונחיס למחיס: בנותינו, יסות צמרה ונחות נקימתס כמו זויות סהיכל, וסס סנות
 סחרמון סנכס מחוטנות חצני נזיח נססלות סיעצ צמלחכ' דקס עד סודמו כל חצני סזויות מרצ
 ססינתן ציוסר כחילו סס כלס חן חחה כן סננות יסות ונחות צלורתן כחצנית סהיכל (נד"ק), ולס"ז
 כ' כזויות מוסכת חחרת עתס צנותינו כזויות מחוטנות וסכנות סיכל, ר"ל כמו סכל חלקי צנין

רשי

תהלים קמה

מְזוּיְנוּ מִלְּאִים מְפִיקִים מִזֶּן אֱלֹהִים

צְאוּנוּ מֵאֲלִיפוֹת

מִרְבָּבוֹת בְּחֻצוֹתֵינוּ:

אֱלֹהֵינוּ מְסֻבִּים

אֵין פֶּרִץ וְאֵין יוֹצֵאת

וְאֵין צוּחָה בְּרַחֲבֵינוּ:

אֲשֶׁר־יִהְיֶה הָעַם שֹׁכֵן לָו

אֲשֶׁר־יִהְיֶה הָעַם שִׂיחָה אֱלֹהִיו:

ועולה למעלה עד
סהזיות מיוסלות:

מחטנות תצנות היכל.

מהוללו צפי רואיהן
ומדעין אותן לתצנית

קומת ההיכל ורנותינו
פירשו צנותינו בזיון

מתמללו תאזה כזויות
מזבח המלאו דם ואינן

נצעלו אלא לצעליהן:

(יג) מזוינו מלאים.

זויות אולרותינו מלאים
טוב מפיקים מזן אל

זן. מספיקים מזון
משנה לשנה. מזן אל זן

משעת אסיף מזון לשנה
זו עד זמן אסיף

לשנה אחרת. זן
בוצירניו"ל צלע"ז:

מאליפות מרוצות.

לאלפים ולרצות עוסות
פרי: (יד) אלופינו

מסובלים. אלופים
גדולים טצנו נסצלי

על קטניה' שהקטני'
נשמעים לגדולים ומתוך

כך אין פרץ צנו: ואין
יולאת. אין שמוע' דעה

יולאה למרחוק: ואין
לוחה. ואין קול מהומת

מלחמה: (טו) שככה
לו. שכל טוצה הזאת

סלו:

קמה (ד) דור לדור
ישבח מעשיך.

ובס אני הדר כבוד הודך
אשיחה. (ו) ועזוז

נוראותיך יאמרו. ובס
אני גדולתך אספרנה:

ת"א מזוינו ספחים ח'
ס"ז אלופינו צרכות

צ', י"ו. תהלה לדוד
עקרים ת"צ צ' ומ"ד.

קמה

תהלת האל יתברך ושבחיו:

(א) תהלה לדוד

אֲרוֹמֶמְךָ אֱלֹהֵי הַמֶּלֶךְ

וְאֶבְרַכְּךָ שֵׁמֶךָ לְעוֹלָם וָעֶד:

בְּכָל־יּוֹם אֶבְרַכְּךָ

וְאֶהְלֵלְךָ שֵׁמֶךָ לְעוֹלָם וָעֶד:

(ב) גִּדּוֹל יְהוָה וּמְהַלֵּל מְאֹד

וְלִגְדֹלְתוֹ אֵין חֶקֶר:

(ג) דָּוִד לְדָוִד יִשְׁבַּח מֵעַשְׂיֶךָ

וּגְבוּרַתֶיךָ יִגְיֶדוּ:

(ד) הַדָּר כְּבוֹד הוֹדֶךָ

וְדַבְּרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה:

(ה) וְעִזּוֹזִי נִוְרָאוֹתֶיךָ יֹאמְרוּ

וּגְדֹלְתוֹתֶיךָ אֶסְפְּרֶנָּה:

* יתיר ו' * וגדלתך קרי

Psalmen 144, 145.

באור קלו

ההיכל מסודרים ע"ס סעון
 היותר נחה אל הכלל, כן
 תאר וחיון ערכם של חזונו
 הנזות יסם מאוד, והרז
 תרגם כפי הענין: בזויוח,
 כניו על דרך מליצ' לעתודים
 העומדים בזויוח: (יב)
 מזוינו מלאים, זויות
 חולדותינו מלאים כל עונ
 (יג"י): מפיקים, מולוחים
 כלומר מרוב התנוחה מיס
 צם לח יכולוס, ע"ד וחירות
 יקניד יסרונו: מן אל
 זן, מין כתרנס למינו
 לזווח, וכן וזנים מרוקחים,
 והטעם מינו חטה וחזון
 ודוחן והדות' להם, וי"ח
 חכונת מזון (יחצ"ע):
 סאלופות מרונזיות, יולדות
 לחלסים ולרננות עד סתלחו
 מהס חולותינו: (יד)
 ססבלים, יש עליהם סצל
 ומחא כנד מנשר וסומן
 (מ' סלמה ו' מלך), זה
 סתונס הונ ז"ל (וואהל)
 בעלייבט): ואין יוצאת,
 סוולחת מכלל הטונח
 לרעם: ברחובותינו,
 כלומר צמוסונותינו. והעיר
 סרד"ק סזכר צמומור סלסת
 מיני צרכה כמו סנוכר
 צחורה צנכות צרוך סרי
 צטן וסרי חומתן וסרי
 צהתחן: (טו) אשרי העס
 סכנה לו, סוחת ססלחה
 לו, ומסני מה היתם לזם
 העס זחת ססלחה לפי
 סה' חלסיו לסינך חסריו
 סה' חלסיו (נד"ק). והנה
 חלק הרס"ת ססור סזם
 צתונותו לר' חלקים
 מטעם סהערני עליו נעול
 (ס' ה') החלק הראשוני
 הוה תודה כלליה, החלק השלישי הוה
 השיר החדש חזר סתסועה, החלק הרביעי הוה ספור ההצלחה, וסייס צתודם למי ססצז
 ססלחה סזחת:

- 13. Voll sind uns're Kammern,
Reichen über Vorrath Vorrath.
Die Schafe tragen Tausende,
Zehntausende auf unsern Tristen,
- 14. Uns're Kinder wohlbeleibt. —
Kein Schaden, kein Verlust,
Noch Klagegeschrei auf unsern Straßen.
- 15. Wohl dem Volke, dem es so ergeht;
Wohl dem Volke, dessen Gott der Ewige!

145.

Lobgesang auf Gott.

1. Loblied David's.

- 1. Mein Gott, o König, dich will ich erheben,
Deinen Namen ewig benedeien.
- 2. Täglich benedei' ich dich,
Lobe deinen Namen ewig.
- 3. Groß ist Gott und hochgepriesen,
Doch unerforschlich seine Größe.
- 4. Ein Geschlecht dem andern rühmet deine Werke;
Machen deine Allmacht kund.
- 5. Pracht und Schöne deiner Majestät,
Deine Wunderthaten will ich singen.
- 6. Alles spricht von Ehrfurcht deiner Allmacht:
Auch ich will deine Herrlichkeit verkünden.

קמה (א) תהלה לרוד, חלה סטסס צמוזיוס עד סוף סספר סס כלס תחלת סהל יחצרך וסנחו
 ומתחיל צהס צתהל' לבודל סתהלם (כלומר לכן קרח חותס סמחנר צסכ סתלה וסללוים),
 זזה סמזמור תחלת סססוק סרחסון סתלה וסחלת סססוק ססחרון סתלה, וסמסס סללוים צרחס
 וססוף, וסכל לבודל סתהלם (מוד"ק). ומה יסם סורס סמחסף סירי סקידס חזר ססור סקודס
 סמסיוס חסרי העס סה' חלסיו. וסלל קלת סמעתיקוס סקדמוניס, וצפוט צסעתקת סצעוס סוקווס
 ומלח סחני 'זכרו' ומלחני חצרוס חזר סקמת צית סמקוס ססני לסודות ולסלל צס חת סה' סססיו
 חת סצות ציון. וסנה סמזמור סרחסון וססחרון יודר צתהל' סה' וסונו צכלל סעולס לצדי, וסרנעה
 ססורוס סחמלעיס וזכירו מלצדי סחס' סללו סזם גס ססונח ססרעית לעס וסרסל לסיותו חלסו
 יעקז צסרט סנחר לו לעס ונתן לסס פורתו וסוכן צחוכס צליון עור קדשו. וסיהס ח"כ גס חצור
 Thilim Tom. II.

תהלים קמה

רשי

(ז) זָכַר רַב־טוֹבָךְ יִצְיָעוּ וְצַדִּיקְתָּךְ יִרְבְּנוּ •

(ז) זכר רב טובך יציעו. דוד לדוד וגבורתך ידברו זה לזה לאמר טוב לנו להודיע לזכי האדם בגבורותיו וכבוד הדג מלכותו של הקב"ה (מלאתו) נו"ן חסד' מאלפ"א צית"א לפי שדאה דוד זה מפלה קשה נפלה ולא תוסיף קום צתולת ישראל (עמוס ו') וחזר וסמכ' צדוח הקודש סומך י"י לכל הנופלים: (טז) ומשביע לכל חי רצון. כדי פדנסתו הוא משביע את טובו ואת

(ח) חֲבוּן וְרַחוּם יְהוָה

אָרֶךְ אַפַּיִם וְגָדוֹל־חַסֵּד:

(ט) טוֹב־יְהוָה לְכָל

וְרַחֲמָיו עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו:

(י) יוֹדוּךָ יְהוָה כָּל־מַעֲשֶׂיךָ

וְחַסִּידֶיךָ יְבָרְכוּכָה:

(יא) כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמְרוּ

וְגִבּוֹרֹתֶיךָ יִדְבְּרוּ:

(יב) לְהוֹדִיעַ לְבַנֵּי הָאָדָם גְּבוּרַתְךָ

וְכְבוֹד הַדָּר מַלְכוּתוֹ:

(יג) מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל־עֲלָמִים

וּמִמְשַׁלְתֶּךָ בְּכָל־דָּוָר וְדָר:

(יד) סוֹמֵךְ יְהוָה לְכָל־הַנְּפִלִים

וְזוֹקֵף לְכָל־הַכַּפּוּפִים:

(טו) עֵינֵי־כָל אֱלֹהִים יִשְׁבְּרוּ

• וְאַתָּה גּוֹתֵן־לָהֶם אֶת־אֲכָלָם בְּעֵתוֹ •

(טז) פּוֹתַח אֶת־יַדְּךָ

וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל־חַי רִצּוֹן:

(יז) צַדִּיק יְהוָה בְּכָל־דַּרְכָּיו

וְחַסִּיד בְּכָל־מַעֲשָׂיו:

(יח) קָרוֹב יְהוָה לְכָל־קִרְאוֹ

לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאָהוּ בְּאֵמֶת:

(יט) רִצּוֹן־יִרְאוּ יַעֲשֶׂה

• וְאַתָּה־שׁוֹעֵתָם יִשְׁמַע וַיּוֹשִׁיעֵם:

ת"א יודוך ה' סס ח' ד' טוב ה' לכל סנהדרין ל"ס. מנחו"ה' נ"ב. עקידה סער ע' ורחמיו צרכות ח' ז' מליע' ז' ס"ה. יודוך ה' עקידה ע"ד. מלכותך סס ח' וגבורתך עקידה ס"צ י"ד. סומך ה' צרכות ח' ה'. עיני כל כתוצות ז' ע"ז. פותח וגומר צרכות ח' ד'. תענית ח' צ' ח'. צדיק ה' ר"ה, ח' י"ז. עקידה סער ל"ג.

באור קלח

Psalmen 145.

הסודים חלה יחד דרך
 כלל ופרט וכלל, ויכנס עי"ד
 צנור היופי כמו שהפרנס
 פעמים רבות בחלה הסודים:
 ארוםםך, ססוקי המזמור
 ע"ס סדר ח"ג נהסרון
 חות נר"ן נלנד. ונהעתקת
 ע' זקנים יט אחר כתוב
 מלכותך וכו' עוד כמות
 אחי כז: נאמן בכרית
 ה' ושומר חסד לאלף
 דור: אולם מי יודע חס
 לח מלנס הסלימו החסרות
 ע"ד סכחונ (דנרים ז' ס')
 חל הנחמן סומר הנרית
 והסד לחוכיו ולסומרי
 מלותיו לחלף דור, כי
 כן סנו נס צטחרי מקומות
 נחנ"ך כחסר זכרו חז"ל
 נמבלה ונמסנת סופרים:
 (טז) סותח, חתה חת
 ייך: (יח) לכל קודחיר.
 מחינה עם סיחיה וצלנד
 סיקוחו נחמת ספיו ולנד
 סויס (הרד"ק), וכמו
 סוכר סלמה סמלך ע"ה
 נחסלתו ונס חל הנכרי וכו'
 (מלכים ח' ה' ס"ח):

7. Alles singt ein Denkmal deiner großen Güte,
 Und rühmt deine Allgerechtigkeit.
 * *
8. Allgnädig, allbarmherzig ist der Herr!
 Langmüthig und von großer Güte.
 * *
9. Allen ist der Herr wohlthätig,
 Erbarmt sich seiner Werke aller.
 * *
10. Herr, dir danken deine Werke alle,
 Dich beneiden deine Heiligen.
 * *
11. Besingen deines Reiches Majestät,
 Unterhalten sich von deiner Allmacht.
 * *
12. Den Menschen deine Allmacht zu verkünden;
 Die Majestät und Schöne deines Reichs.
 * *
13. Dein Reich ist aller Ewigkeiten Reich,
 Deine Herrschaft währet für und für.
 * *
14. Alle Fallende erhält der Herr,
 Richtet die Gebeugten auf.
 * *
15. Aller Augen schauen nach dir hin,
 Und du gibst ihnen Speise in der Zeit.
 * *
16. Allmilde öffnest du die Hand,
 Und sättigst, was da lebt, mit Wohlthun.
 * *
17. Auf allen seinen Wegen ist der Herr gerecht,
 In allen seinen Thaten gütig.
 * *
18. Der Herr ist nahe Allen, die ihn rufen;
 Allen, die aufrichtig ihn anrufen.
 * *
19. Er thut, was Gottesfürchtigen behagt;
 Erhört ihr Schreien, hilft ihnen aus.
 * *

רש"י

תהלים קמה קמו
 שומר יהוה את כל אהביו
 ואת כל הרשעים ישמיד:
 תהלת יהוה ידבר פי
 ויברך כל בשר שם קדשו
 לעולם ועד:

(כ) לזנוז ולת זכנתו לזון
 אפייתנ"ט זלע"ז. (כא)
 תהלת ה' ידבר פי.
 ונס כל זכר יגדך את
 סס קדשו לעולם ועד:

קמו (ב) אומרה
 לאלהי בעודי.
 צעוד אנו חי: (ד)
 עשתונותיו. מחטנותיו:
 (ה) אשרי מי שאל
 יעקב בעזרו. שהצטיחו
 הקנ"ה הנה אנו עמך
 ושמרתך. והטינותיך
 (זכאטית כ"ח) ולמה
 אטריו לפי שהוא עושה
 טעים וחרץ ולת היס
 וכיון שהכל שלו יש צידו
 לשמרו ציס וזינשה אכל
 מלך צטר ודס אס
 שומרו צינשה חין יכול
 לשמרו ציס: (ו) השומר
 אמת לעולם. לסוף
 דורות דציס הוא מקיים
 ושומל אמיתת הצטחתו:

קמו

תהלת ה' והתעוררות לבטוח בו ולא בבן אדם.

(ב) הללויה

הללי נפשי את יהוה:
 אהללה יהוה בחיי
 אומרה לאלהי בעודי:
 אל תבטחו בנדיבים
 בבן אדם | שאין לו תשועה:
 תצא רוחו ישב לאדמתו
 ביום ההוא אבדו עשתנתיו:
 אשרי שאל יעקב בעזרו
 שברו על יהוה אלהיו:
 עשה | שמים וארץ
 את הים ואת כל אשר בהם
 השמר אמת לעולם:
 עשה משפט | לעשוקים
 נתן לחם לרעבים
 יהוה מתיר אסורים:

ת"א תהלת ה' סמחוס י', קט"ז. אל תבטחו עקודס נ"ג. ה' מתיר
 יומח ב' ל"ה.

כאור קלם

Psalmen 145, 146.

(כא) תהלת ה' ידבר
 סי, עד שחעיר כל זכר
 לצוך את סס קדשו: כל
 בשד, ר"ל כל בני חדס
 סחס נכונים לצדק ולח
 שחר נעלי חיים התחתונים,
 וכן כי היא היתה חס כל
 חי, מדברי (רחצ"ע ורד"ק):

קמו (א) הללויה, סס
 מסיר: (ג) בבן
 חוס, כנר הסרנו פעמים
 סהסס זה כנו לבחור
 וחמר אל תוטרור נדונים
 סכל אחד מהם חינו כי
 חס צן חדס סחין לו כח
 להוסיע את עלמו וחף כ
 חחרים כי פעם חין לי
 חסועה מסתמע לתרי חסי
 לו ולחחרים: (ד)
 עשתבותי, ר"ל מחסנותיו
 כמו חרלי יתעסת חלמים
 לנו, יחסוב, כדכתיב חלמים
 יחסב לי (רחצ"ע):

20. Er schützet alle, die ihn lieben,
 Und rottet alle Frevler aus.

* *

21. Mein Mund soll Lob des Ewigen singen;
 Alles Fleisch lobjinge seiner Heiligkeit,
 Ewiglich und immer!

146.

Lob des Herrn und Ermahnung, nur auf ihn und
 nicht auf Menschen zu vertrauen.

1. Hallelujah.

Den Ewigen lobe meine Seele!

2. Ich lobe meinen Gott, so lang ich lebe,
 Mein Saitenspiel ertönt dem Ewigen,
 So lange ich da bin.
3. Vertrauet nicht auf Fürsten,
 Auf Menschenkind, das wenig helfen kann.
4. Der Geist verläßt ihn,
 Dann kehrt er wieder hin zu seiner Erde,
 Aus ist's mit seinen weisesten Entwürfen.
5. Wohl dem, der Jakob's Gott zur Hilfe hat,
 Der auf den Herrn vertraut, auf Gott,
6. Der Himmel, Erde, Meer und Alles,
 Was in ihnen ist, geschaffen,
 Der Treu' und Wahrheit ewig hält!
7. Der Unterdrückten Recht verschafft,
 Der Speise gibt den Hungrigen.
 Der Ewige löst Gebundene,

רשי

תהלים קמו קמו

יְהוָה | פָּקַח עֵינָיו יְהוָה זָקַח כְּפוּפִים

(ט) יעודד . לטון כח :
(י) ימלוד ה' לעולם .
יקיים את מלכותו
בגאולת ציון :

יְהוָה אֱהָב צְדִיקִים :
יְהוָה | שָׁמַר אֶת-גְּדֵרֵים

קמו (א) כי טוב
זמרה . כי טוב

יָתוּם וְאַלְמָנָה יְעוֹדֵד

וְדָרַךְ רַשְׁעִים יַעֲוֶת :

יְמַלֵּךְ יְהוָה | לְעוֹלָם

אֱלֹהֵיךָ צִיּוֹן לְדָר וְדָר הַלְלוּ-יָהּ :

קמו

בו יספר גדולת אלהים ורוב חסדו וטובו אל ברואיו.

(ב) הַלְלוּ-יָהּ

כִּי-טוֹב זְמִרָה אֱלֹהֵינוּ

כִּי-נָעִים נִאֲוָה תְהַלֵּלָהּ :

(ג) בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם יְהוָה

נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יִכְנָם :

(ד) הָרוּפֵא לְשִׁבְרֵי לֵב

וּמַחֲפֵשׁ לְעִצְבוֹתָם :

(ה) מוֹנֵה מִסְפֵּר לְכוֹכְבִים

לְכֹלֵם שְׁמוֹת יִקְרָא :

(ו) גָּדוֹל אֲדַנֵּינוּ וְרַב-כֹּחַ

לְתַבּוּנָתוֹ אֵין מִסְפָּר :

(ז) מְעוֹדֵד עֲנָוִים יְהוָה

מִשְׁפִּיל רַשְׁעִים עַד-יֵאֲרֵץ :

ח"א פקה סס, ה' זוקף זככות ח', ו"ז, יומח ב', ז"ה. כי טוב
ונומר עקריס מ"ו, כ"ד. החסן כל המזמור . בונה ירושלים
זככות ו', מ"ט. מנחות ע"ז. מונה מספר סנהדרין ד', ז"ס .
גדול אדונינו עכ"ס ח', ד'.

באור קמ

Psalmen 146, 147.

(ט) יעודה, יקיומם על
 רבליהם כטעם ונתעודד
 דלעיל (ס"ר ב'): ודרך
 רשעים יעוה. יסנז סוה
 לעוה דרכם סלח ימלח סלח'
 ולא יקום סלס (רח"ע):
 (י) ימלך ס', ס' הוא
 ככה הוא רחוי לכויתו מלך
 ולו לזו תחית סמלוכה
 (סנ"ל): אלהיך ליון,
 כלומר וחותו סס סככה
 דרכו ומעליו הוא חלהיך
 ליון ססמו יקרא עליו
 וחסניך סס סה' חלהיך:

8. Der Ew'ge macht Blinde sehend,
 Der Ew'ge richtet die Gebeugten auf,
 Der Ew'ge liebt gerechte Männer.
9. Der Ewige schützt die Fremdlinge,
 Er richtet Witwen auf und Waisen,
 Und führt auf krummen Pfad die Frevler.
10. Der Herr regieret ewiglich,
 Dein Gott durch alle Zeiten, Zion! Hallelujah!

147.

Die Allmacht Gottes, seine unendliche Gnade und Güte gegen seine Geschöpfe.

1. Hallelujah!

1. Denn köstlich ist es,
 Unser'm Gotte Lob anstimmen,
 Solch Lobgesang ist schön und lieblich.
2. Der Herr erbaut Jerusalem,
 Versammelt wieder Israels Verjagte;
3. Zerbroch'ne Herzen heilt er,
 Verbindet ihre Schmerzen.
4. Der Sterne Zahl hat er bestimmt,
 Und nennet alle sie mit Namen!
5. Groß ist unser Herr, und allgewaltig,
 Unausprechlich sein Verstand.
6. Der Ew'ge richtet auf die Unterdrückten,
 Und stößt die Frevler hin zur Erde.

קמו (א) זמרה, סס
 ספעול כמו לוסרה
 חתכס (רח"ע): כי נעים,
 וכו תחית ססלח לחלהיך,
 מלח כי תסרת צעזר סניס
 (ססנ"ל): (ב) בוכה וכו',
 לעד סחוצר. ססיר צימי
 סלוסס מזנל. (ג) לשבורדי
 לב, סס חצילי ליון
 (רח"ע), דהיונו סרמז
 עליסס, חנל סכוניס
 יתכן יוחר על סכלל,
 כלומר ססוח רוסח לנל
 סצורו לנ, כמו סרחינו
 צענינו סנחס חצילי ליון:
 לעצבותם, לסון עלנ,
 וסרח"ע חמר ולסי דסחו
 ססיח כמו נכסס, ססנוכע
 דעלנ גדול צעזרס ע"כ,
 וסוח סנרחה נכון לע"ד
 צעזר ומחכס, חו חולי
 סיחמר כך דין מלילי
 נס על סעלנ וכסרנוס סרז
 ז"ל: (ד) מובה, נעזר
 ססזכיר נדחי יסרלל ססס

ססחריס נכל סחון סזכיר כוכי זס מונה סססר לכוכניס סססורי' צבלל רעליון וסוח ידעס כלס, וסנה יסו'
 ססרס צין מנין ומססר כי מססר סוח ססרס ומונה סססר סכל קרוצ מכוזת מנין (רח"ע). נרחה לי כוונת
 סרז ז"ל צחיצת מנין מלסון מנין חותו לדיון, סכזר ממנו ססס ממונה ויסו' סעס סס מנין
 (חייכע בעסטיחוטע לחהן) וזס סתובס סרז ז"ל כחן תיזת מונה (בעסטיחוטע), כלומר
 ססוח צרחס וסכוניס וסעתיזס לחותו סססר: לכלם סמות יקרא, וכן חמר יסעיה סנוזיח
 לכלס צסס יקרא לסי סטעס ססנחנו לעיל צמלת סס ססוח ענין עלמות סדנר וסויכותו, כלומר
 ססעציע לכל חמר מסס מקומו ומסלכו ומתכוונתו ומעמד סצרוחיס חמר נר, כי כנר ססכיתו כל
 סכמניס סססרנוניס סוס לכל כוכז וכוכז מיני צרוחיס כסי מזנו וכוחו' סדרי' עליו כמו חנחנר
 צרוחי סחון דרי' על סחון ססיח ג"כ כוכז צין סחר כוכזי לכת: (ה) גדול אדוננו, כי מלך
 נסר ודס סיס עליו לסנהיב מדינות רנות ילחח כוחו לסנהיבס כלס כסחי הקרוצות וסרסוקות
 וחס יסיה צו סכח לח תסיה צו סצוניה, חנל חדונינו מנהיב חת כל סעולס צסנחגה יסרה,
 כי כחו וסצונתו סניסס צלתי נעל סכלית (מרד"ק): לסצונתו חין מססר, חמר סרד"ק וז"ל, סי'
 לדצניס סיס לו סצוניה צסס חין מססר, חין נסוח סצוניה מססר כי סצוניה ממין סחיכות ומססר
 ממין סכמות, לסוכן לדין לסרסנו כך, כי נסוח סצוניה חין חקר, וכך סוח חומר חין חקר
 לסצונתו ע"כ, חנל סכה סרז ז"ל סיס נס כן לכל חיכות סנזל צמדרכות סחוק סוח חו סרסה,
 חס מענין סכמה סנלתי ססססר כידוע לחכמי ססניון, ולכן צחמת נוטל ענין מססר לסיות נסוח

רש"י

תהלים קמז

- (ז) לומר לו: (ט) לחמה מאכלה: לכני עורב. פירשו דנותינו שהוא אכזרי על צניו והקצ"ה מרחם עליהם ומזמן להם יתושין מתוך לואתה ונכנסין לתוך פיהם: (י) לא בגבורת הסוס יחפץ. הקצ"ה: לא צשוקי האיש ירלה. ולא צקלו' מדולת שוקי האיש ירלה (יד) חלב חטים. טו צ חטים שמנים. (טז) כפור. גליז"א צלע"ז. (יז) משליך קרחו בפיתים. המי' מגלידו' ונעטין פתיתין פתיתין. ומרדט אגדה כפיתים הכל לפי משא הצדיות העני לפי חוסר מלצויו מיקל עליו: (יח) מי יעמוד. שלא יבא
- ענו ליהודה בתודה
 זמרו לאלהינו בכבוד:
 המכסה שמים | בעבים
 המכין לארץ מטר
 המצמיח הרים חציר:
 נותן לבהמה לחמה
 לבני ערב אשר יקראו:
 לא בגבורת הסוס יחפץ
 לא בשוקי האיש ירצה:
 רוצה יהודה את יראיו
 את המיחלים לחסדו:
 שבחי ירושלם את יהודה
 הללי אלהיך ציון.
 כיהוק בריחי שעריך
 כרך בניך בקרבך.
 השם גבולך שלום
 חלב חטים ישביעך.
 השליח אמרתו ארץ
 עד מהרה ירוץ דברו:
 הנתן שלג כצמר כפור כאפר
 יפזר:
 משליך קרחו כפתים
 לפני קרתו מי יעמד:

ת"א המכסה עקרים ת"ד, ס"ח. לכני ערב כחוצות ד', ת"ט. רוצה ה' עקידה שער ל"ז, עקרים ת"ד, ת"ז. השם נבולך צרכות א"ט, ס"ג. מליעה ד', ג"ח:

Psalmen 147.

באור קמא

מענין הצוה , ונסרע
 נצור תליו , וחננו כנר
 הערנו לעיל וסיר מ' ס'
 על ההדמות טנין
 ענין מספר וענין סופר,
 וזה ספרנו הרב כאן
 חין מספר (אזכאויס)
 ספרעליך , ויהיה טעם
 הסס כטעם מספר החלום
 דבדעון (טופסיס ז'
 ע"ו) : (ו) מעודר ובר'
 ואע"ס שהוא גדול ורז
 כח הוא מסניח על טעניס
 והספלי' והחלוסיס ומנסח
 חותם ומספיל הרטעיס
 המתנחיס עלי חון (נד"ק).
 ונס זזה ירמוז עוד
 על נדחי וסרכל ועל
 חויזיהס, כמו טהעיר
 הרחצ"ע ז"ל : (ז) עבר
 לה' מלסון וענית וחמרת
 וענו הלויס וכדומה : (ח)
 המכסה, הטעם שהוא
 מרחם בנורות ונסלחות
 גם טונר וחסדו בכל זמן
 ובכל רגע : הדיס, חסילו
 הסרוס טהס ינטיס וקטיס
 כ"ס חרץ המיסוד (הרד"ק) :
 (ט) ברתן לנחמה, סחין
 לה לצ להקן מזון לנססה
 (רחצ"ע) : לחמה,
 מחללה (רס"ו) : לבני
 עורב, טהס לנטיס נחולדה
 וחמותיהס מניחות חותן
 ולא תזיחנה להס טרסס
 והס לרוחיס כחילו
 יקראו לחל נעד טרסס,
 והקנ"ס מזמין להס יתוטיס
 וחובליס חותם, והס
 הוא עוזר החלטיס סחין

7. Stimmt dem Ewigen Wettgefänge an!
Rührt unserm Gotte Harfenspiel!
8. Ihm, der den Himmel deckt mit Wolken,
Der Erde Regen zubereitet:
Und Gras auf Bergen wachsen macht;
9. Ihm, der dem Vieh sein Futter gibt,
Den jungen Raben gibt, wonach sie schreien.
10. Er hat nicht Lust an Rosses Stärke,
An Manneskraft nicht Wohlgefallen.
11. Dem Herrn gefällt, wer ihn ehrfürchtet,
Wer nur auf seine Güte hofft.
12. Jerusalem, o preise deinen Herrn!
Lobe Zion, deinen Gott!
13. Er macht die Riegel deiner Thore fest,
Und segnet deine Kinder innerhalb.
14. Er schaffet deinen Grenzen Sicherheit,
Und sättigt dich des besten Weizens.
15. Sendet er sein Wort auf Erden,
Wie schnell läuft sein Befehl.
16. Er bringt Schnee, wie Wollenflocken,
Streuet Reif, wie Asche hin.
17. Wirft Schollen Eis in Stücken,
Wer kann vor seinem Frost bestehen?

זהס יכולת מעלמן , וכן טסה ליסרכל טהיו נטוטיס נגלות מחון כח (הרד"ק), הרחם זזה
 טעם המתקן לענין טנחי ירוסלויס ובר' : אשר יקראו, יחם הסעול נותן להס חת חסר יקראו דהיינו
 מחללס, כן חרנס הרב ז"ל, וזה יסתלס בכל הענין כסי דין המליכה : (י) לא נצנורת הסוס יחסן
 ס' סחינו חסן נחרס טנוטה ננצורות הסוס (רד"ק). ויטה העיר חכה אחד מחכמי החומות טכון
 המסורר צטרס על חויני עם ס' טהיו נלחמיס נרנצ ופרטיס כדכתיב לעיל (סיר כ') חלה נרנצ וחלה
 נסופיס וחננו צסס ה' נזכיר, בשוקי החיס, עקר נצורה החיס וכחו נהחצקו עם החוינ הוא
 צטוקיו טיעמיו עליהס ולא יסילהו חוינו, וזה ספרנס הרב (מאחנעסקרש"ט), וכן הוא כתוב הדומה
 לו (סיר ל"ב) סקר הסוס לתסועה וצרוז חילו לה ימלט : (יג) ברך ננין, יטה חמר הרחצ"ע ז"ל
 טגס זה לחוק העיר טנך נניה נקרנה טהס רניס ולא יצוטר כי ידנרו חת חויניו צטער : (יד) השם
 בגולן טלוס , טהטצ נטה חחרב החוינ ואין מחריד ועי"ז חלצ חטיס יסניעך, טלח יכלו הנדודיס
 חת תנורות הסדיס, ונס מן הסמויס חרד הנדכה, הוא המטר והטלב לרוות ולהסקיה החדמה : (טו)
 השורלח חמרתו חרן, הוא המטר טנח נחמרתו ונדנרו מהרה כעצד סרן מהרה לעטות ללון חדונו
 ודנרו הוא ללונו (רד"ק) : (טז) הנרותן סלב כלמה, יטה חמר כרד"ק וז"ל, דמה חותו ללמר והע"ס
 טהוא סחות ממנה צלונו, מסני טלח יכול לדמותו צלונו ממנו דנניס חמר צחין : כסור, הוא
 סיורר צטער צימי הקקר ודמה חותו לחמר טחינו לנן כמו הסלב (רד"ק), והיורר נכון לסי טהוא
 דק כחפר : (יז) משליך קראו כספטיס, החיס מנלידיס ונעטיס סתיחין סתיחין (רס"ו) וכן חרנס

רש"י

תהלים קמז קמח

ישלח דברו וימסם

(יח) לזקן זקרתו: (יח) ישלח דברו וימסם. לאותספתים: יסז דוחו. דוח מערזי להסצית

ישב רוחו יזלו מים:

(יט) הקדח ויזלו מים:

מגיד דברו ליעקב

קמח (ג) כוכבי אור.

חקיו ומשפטיו לישראל:

כוכזי לילה: (ו)

לא עשה כן לכלל גוי

(ז) חק נתן. זהס. זה ישמש ציוס וזה ישמש כלילה ולל יעצור אותו חק: (ז)

ומשפטים בלידעום הללויה:

תניגים. דגיס גדולי:

קמח

בו יעורר להלל את ה'

הללויה

הללו את יהוה מן השמים

הללוהו בפרומים:

הללוהו כלמלאכיו

(3)

הללוהו כלצבאו:

הללוהו שמש וירח

(4)

הללוהו כלכוכבי אור:

הללוהו שמי השמים

(7)

והמים אשר מעל השמים:

יהללו את שם יהוה

(8)

כי הוא צוה ונבראו:

ויעמידם לעד לעולם

(9)

חק נתן ולא יעבור:

הללו את יהוה מן הארץ

(10)

תניגים וכלתהמות:

ת"א כל צבאיו ססחים

ח' ג' הללוהו כל

טס. הללו את חנינה

ז' ו"ג.

*דבריו ק' *פתח באחנח *צבאיו קרי

Psalmen 147, 148.

באור קמב

הרצו ל' : (יח) וימסם,
 לאותם הסתים (הנ"ל) :
 ישב רוחו, רוח מערציה
 להסניף הקרח ויזלו תיס
 (הנ"ל). (יט) סגיר דגריי
 ליעקב, חחר שזכר הקי
 ההנחה שורה ה' לכל
 העמים ע"ו נאלחוהו
 זכריה חחר כל זה
 יס לכס עוד להודות לה'
 צרט, על טהבדיל חסדו
 עמם ונחן לכס הקיס
 ומסססס לדיקים צהגלות
 עליכם כגוד ה' וזחר חתכס
 לעם סגולתו חחר כן לח
 עסה לכל גוי כדכתיב השמש
 עם קול חלמים ונו'. בל
 ידעום, כגוי הפעול על
 העמים, כלומר לח אודיע
 להם, כדכתיב ומי גוי גדול
 חחר לו הקיס ומסססס
 לדיקים ככל החורה הזחה:

- 18. Dann sendet er sein Wort, es schmilzt —
 Läßt seine Winde wehen, es thauet auf.
- 19. Seinen Willen macht er Jakob kund,
 Gab Israel Recht und Gesetz.
- 20. So that er keinem Heidenvolke,
 Noch offenbart' ihm seine Rechte.
 Hallelujah!

148.

Ausruf, den Herrn zu loben.

1. Hallelujah!

Lobt den Herrn, vom Himmel her!
 Lobt ihn dort, in jener Höhe,

- 2. Lobt ihn, alle seine Engel!
 Lobt ihn, alle seine Heere;

- 3. Lobt ihn, Sonn und Mond,
 Lobt ihn, alle Lichtgestirne!

- 4. Lobt ihn aller Himmel Himmel!
 Gewässer in der Himmelsluft!

- 5. Alles lobe seinen Namen,
 Denn er gebot, — sie wurden,

- 6. Und er erhält sie ewiglich.
 Er gab Gesetz, unübertretbar,

- 7. Lobt den Herrn, ihr von der Erde!
 Seewunder! Meerestiefen alle!

קמב (א) הללויה,
 הסיר הוא מהסרט
 מעלמו, יקרח כל הכרוחים
 להלל לה', ויסדוס החלה
 חסמים וכל חחר צס, וחחרי
 כן החון ומלוחה, ויכלול
 חחרי כן הסעס צחמרו
 סחידו על חרן וסמים, הוא
 חחר הרים קרן לעמו,
 וזה תחלה גדולה לזני ישראל
 חחר סס עם קרוצו:

רש"י

תהלים קמח קמט

(ח) אֵשׁ וּבָרָד שֶׁלֹּג וְקִיטוֹר
רוּחַ סְעָרָה עֹשֶׂה דְבָרוֹ :
(ט) הַהָרִים וְכָל-גְּבֻעוֹת
עֵץ פְּרִי וְכָל-אֲרָזִים :
(י) הַחַיָּה וְכָל-בְּהֵמָה
רֹמֵשׁ וְצִפּוֹר פְּנֵת :
(יא) מַלְכֵי-אֶרֶץ וְכָל-לְאֻמִּים
שָׂרִים וְכָל-שֹׁפְטֵי אֶרֶץ :
(יב) בַּחֲוָרִים וְגַם-בְּתוֹלָת זִקְנִים
עַם-נְעָרִים :

(ח) (ה) וברד. בלל"א זלע"ז. שלג כיוף זלע"ז : וקוטור. ענין טובה שקודין צדוסיכ"ה זלע"ז : רוח סערה. העוש' את דברו ושלחתו. ואמרו לצותינו סהדצדים הללו היו תחלתם גנוזי' צשמים וזא דוד והודיקן לארץ לפי שהם מיני פורעני' ואין נאה להם להיות גנוזין צמגודיו של הקצ"ה :

(יג) יִהְלְלוּ | אֶת-שֵׁם יְהוָה
כִּי-נִשְׁגַּב שְׁמוֹ לְבָדוֹ
הוֹדוּ עַל-אֶרֶץ וְשָׁמַיִם :
(יד) וַיֵּרָם קָרוֹן לְעַמּוֹת הַלְּלָה לְכָל חַסִּידָיו
לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל עִם קָרְבוֹ הִלְלוּ יְיָ :

קמט

בו יעורר עם ישראל להלל ה' אלהיהם ומלכם ותקותו לנצח את אויביו :

(א) הַלְלוּ יְיָ

שִׁירוֹ לַיהוָה שִׁיר חֲדָשׁ
תְּהַלְּתוּ בְּקִהְל חַסִּידִים :
(ב) יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעֲשׂוֹ
בְּבִי-צִיּוֹן יִגִּילוּ בְּמַלְכָם :
(ג) יִהְלְלוּ שְׁמוֹ בְּמַחֲוֹל
בְּתִף וּבְצוֹר יִזְמְרוּ-לוֹ :
(ד) כִּי-רוּצָה ה' עֲקֵרוֹס מִצִּי-
ס', כ"ד

ת"א רוח סערה טס :
עץ פרי טס :
החיה חולין י"ג, קל"ט :
כי רוצה ה' עקרוס מ"צ, ס', כ"ד

באור קמנ

(ח) אש ונו', הזכיר
הנהיים צהור סגס הס
מן האין והס אש נרד
סלב וקסור כי צווחתם
מן הארץ, וחכמי התולדות
תקוימים נרחיות בתורות
(ראז"ע רד"ק) : (יג) כי
נסבנ סמו לנדו, ענין סס
ה' ננד צארנו, ואמר ססוח
לנדו נסבנ ואין ננדוהיס
נסבנ, כלומר כי הוא לנדו
עומד ומתקיים בעלמו, חנל
קיום הנדוהיס תולה זו
ונלוננו. וכסו חסר הערנו
לעיל (סיר נ"ח) נחלת
לנדך, יתכן לפרשו סנסבנ
סמו ססוח לנדו יחיד
ומיוחד, והענין אחד נחמה,
כי החדות מעיד על נחיותו
ונחיותו על החדותו כידוע
לחכמים:

קמט (א) הללויה,
הנה הסיר הזה סנח
למ' צפו וסרחל נלנד, על
סיותו חלויס ומלכס
נפרס. שיר חדש, כלומר
לח יסיה להס די נסויס
החלה הכתובים חלה הס
יחדסו לו סיר (נד"ק).
חסידים, וכן עינים דלקמן
כנוי נעס ישראל. (ב)
בערשיו, לסון נניס נחלת
חלויס נלסון תפארת, וכן
חיה חלוי עוסי (ראז"ע
ורד"ק). (ג) במחול, כי
כן היה דרכס צימים סהס
לסיר נחולות כנוכר כמס
פעמים נספרי הקודס,
ואולי ססוח סס כלי סיר,
כמו על מחלת, לסון

Psalmen 148, 149.

8. Blitz, Hagel, Schnee und Nebel,
Sturmwind, der sein Geheiß vollstreckt,
9. Gebirg' und alle Hügel,
Fruchtbäume und Zedern alle!
10. Gewild und zahmes Vieh,
Gewürm und luftiges Gefieder;
11. Der Erden Könige und Staaten,
Ihr Fürsten und Beherrscher.
12. Jünglinge und Jungfrauen,
Im Alter, in der Jugend:
13. Des Ewigen Namen lobe Alles.
Denn er allein ist hoch erhaben,
Sein Ruhm geht über Erd' und Himmel:
14. Er hebt seines Volkes Horn;
Ein Lobgesang für seine Freunde,
Für Israel, ihm verwandtes Volk.
Hallelujah!

149.

Ausruf an Israel, den Herrn, seinen Gott und Kö-
nig zu loben, und Siegeshoffnung.

1. Hallelujah.

Singt ein neues Lied dem Herrn.
Sein Lob im Chore seiner Frommen,

2. Es freu' sich seines Stifters, Israel!
Zion's Kinder frohlocken ihres Königs!
3. Und loben ihn im Reihentanz;
Und rühren Pauken ihm und Harfen.

רשי

תהלים קמט קנ
 יפאר עֲנוּיִם בִּישׁוּעָה :
 יֵעֲלֶזוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד (כ)
 יִרְנְנוּ עַל־מִשְׁכְּבוֹתָם :
 רֹמְמוֹת אֵל בְּגִירוֹנָם (ו)
 וַחֲרַב פִּיפְיֹת בְּיָדָם :
 לַעֲשׂוֹת נִקְמָה בְּגֹיִם (ז)
 תֹּכַחֲוֹת בְּלֵאמִים :
 לְאֶסֶר מַלְכֵיהֶם בְּזִקִים (ח)
 וְנִכְבְּדֵיהֶם בְּכַבְּלֵי בְרִזָּל :
 לַעֲשׂוֹת פָּהֶם | מִשְׁפָּט פְּתוּב (ט)
 הַדָּר הוּא לְכָל־חֲסִידָיו הַלְלוּ־יָהּ :

קמט (ו) רוממות אל בגרונם. והס לחרצ פיפיות זידס (ח) בזקים. שרשראו: (ט) משפט בתוב. ונתתי את נקמתי ונו' (יחזקאל כ"ה). ואס תאמר עדיין לא נולד יחזקאל כשאמר דוד זאת נתנבל דוד על קן הבאולה וכשינאל הקן כנר כתוב הוא המשפט זה כנר ימים דנים:

קנ (ד) במנים ועונב. מיני כלי סיר הס: (ה) בצלצלי שמע. סס דנר כמו שמע צסגו"ל ומפני האתנחתה הוא נקוד קמן גדול ולכר טעמו לעעלה תחת השי"ן:

קנ

התעוררות לתהלת אלהים.

(ב) הַלְלוּ־יָהּ |

הַלְלוּ־אֵל בְּקִדְשׁוֹ
 הַלְלוּהוּ בְּרִקִיעַ עֲזוֹ :
 הַלְלוּהוּ בְּגְבוּרָתוֹ (ג)
 הַלְלוּהוּ בְּרַב גְּדָלוֹ :
 הַלְלוּהוּ בְּתִקְעַ שׁוֹפָר (ד)
 הַלְלוּהוּ בְּנֶבֶל וּבְצוּר :
 הַלְלוּהוּ בְּתֶף וּמְחֹל (ה)
 הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעִנָּב :
 הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי־שִׁמְעַ (ו)
 הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה :
 כָּל הַנְּשָׁמָה תְהַלֵּל יָהּ הַלְלוּ־יָהּ (ז)

ת"א יעלזו ונומר צרכות ח' ס' רוממות סס הללוהו ונו' ר"ס ל"ג: כל הנשמה צרכות נ' כ"ד, ת"ס. ערכין צ' ו"ח: עקידה טער ס"ח:

באר קמר

Psalmen 149, 150.

חלילים, וכן נסיר הסמך.
 (ה) יעלו, יסרלו נכוד
 סהל סהו גס נכודס.
 על מסנותס, חסר הס
 סוכנס עליס ננסח
 וננוחה. (ו) רוממות
 חל נכרונס, חסר ל' מסח
 כי יסנחו הסס נכוחס
 למלחמה (חז"ע), וכן
 חליוו נוסוסס ד"הי ז' כ'
 כ"ח), וכתיב עוד חלה
 נרכז וחלה נסוסיס וחנחו
 נסס ה' חלהיו נכור.
 וחרב פיסיות, נעלת
 סתי סיות, דרך מלילה,
 כלומר חרז חדס סחין מי
 יעמוד נכדה. (ט)
 משפט נכונ, נחורה
 וננוחות, כי דס ענדיו
 יקוס, וכדומה: סדר סוח,
 ומה סהס ננחייס לעסות
 מספט נלחומיס סנה נס סדר
 לכל יסרלו.

קנ (א) בקדשו, חמר
 ר' מסה נקדשו
 הסמיס, וכנה נרקיע עזו
 כמו ועזו נסחקיס. ור'
 יסודס חלוי חמר נקדשו
 סוח סהיכל, ורקיע עזו
 סוח סחון (חז"ע).
 וסנכון סהסס נקדשו כחן
 כולל כל הנרוחה כי נכוד
 ה' מלוח כל סעולס כלו,
 וכן נרקיע עזו נכל מקוס
 סיסססס סס עזו ונכודתו
 סהוח נ"כ מלוח כל סעולס
 כלו. ונכר נבוררתו
 וקדושתו, מעסס סהערונו
 כנר נענין חלס ז' סמדות
 (סיר כ"ט). (ד) במנים
 וענב, חמר סרז"ע ח"ל,
 נחין יסמעחל וחנסי חדוס
 נס עובד חמר חד מן הנרוח
 סחוס ענניס (פ"ח'ד'חור נלע"י). (ה) בצלצלי סמע,
 סחסיעיס קול נדול, וכן
 חמר נד"הי נמללתיס להסמיע, וכן נללני נרועה.
 סחסיעיס קול נרועה (נד"ק). (ו) כל סנסמה,
 וכל חסר נעמת רוח חייס נחסי יחללו יס. ומה נזה חף נעיס
 ססיר סכולל סנה נסוף כל סחלולת
 סנללני' נזה סספרי, ודמה כחילו מרונ סקולות
 וסננוניס וסמסורניס סחלס סמלח כל סנסס
 מקדושת ונכרות ס' ונרוסס לחל חלויס,
 יסי סמומנך מעסה ועד עולס!

4. Denn er ist seinem Volke gnädig,
Und frönt mit Sieg die Unterdrückten.
5. Nun freuen sich seines Ruhms die Frommen,
Frohlocken laut auf ihrem Lager.
6. Lob Gottes führen sie im Munde.
Zweischneidig Schwert in ihrer Hand;
7. Und üben Rache an Barbaren,
Züchtigung an Staaten aus;
8. Und binden ihre Könige mit Ketten,
Mit eisern' Fesseln ihre Edlen;
9. Das Urtheil, das geschrieben steht,
An ihnen zu vollziehen,
Ehrendvoll für seine Frommen!
Hallelujah!

150.

Ausruf zum Lobe Gottes.

1. Hallelujah!

1. Lobet Gott in seinem Heiligthume,
Lobet ihn in seiner Allmacht Beste!
2. Lobet ihn in seinen Wunderthaten,
Nach seiner großen Herrlichkeit!
3. Lobet ihn mit Klange der Posaunen,
Lobet ihn mit Harf' und Psalter!
4. Lobet ihn mit Pauk' und Reigen,
Mit Saitenspiel und Flöten;
5. Lobet ihn mit hellem Zimbelklang,
Mit schmetterndem Getös' der Zimbeln!
9. Lobt den Ewigen, was nur Odem hat.
Hallelujah!

י היו לרצון אמרי פי
 ו הניון לבי לפניך ה' צורי
 א שר בחסדך הגדול עזרתני עד כה
 ל השלים המלאכה הזאת עד תמה.
 ברוך יהוה לעולם אמן ואמן.

